

Angaaende Bevilgning til Veivæsenet for Budgetterminen fra 1ste April 1863 til 1ste April 1866.

Den Norske Regjerings underdanigste Indstilling af 21de Marts 1860, som ved Kongelig Resolution af 4de April s. A. naadigst er bifaldt.

Chefen for Departementet for det Indre, Statsraad Bretteville, har underdanigst foredraget Følgende:

Ved Skrivelse af 28de Februar d. A. har Stortingets Præsidentskab meddeelt Regjeringen følgende af Stortinget under 24de, 25de, 27de og 28de s. M. fattede Beslutninger, nemlig:

„I. I Henhold til Lov om Veivæsenet af 15de September 1851 § 4, 3die Passus, samt §§ 5 og 76 bevilges udredet af Statskassen til Fremme af Veivæsenet for Budgetterminen fra 1ste Juli 1860 til 1ste April 1863 540,000 Spd. eller 180,000 Spd. aarlig, der i hvert af Aarene 1861, 1862 og 1863 refunderes ved Udligning af $\frac{2}{3}$ eller 144,000 Spd. paa Rigets Matrifulshyd med Undtagelse af det egentlige Finmarken, med 72 Skilling paa Skyddaleren, og for $\frac{1}{3}$ eller 36,000 Spd. aarlig paa Kjøbstæderne og Ladestæderne udenfor det egentlige Finmarken.

II. I Henseende til det indbyrdes Forhold mellem Kjøb- og Ladestæderne, hvorefter Udredelsen af deres Bidrag til det almindelige Veivæsen for Aarene 1861 til 1863 bør foregaae, bifaldes den i den Kongelige Proposition indeholdte Forordningsregel.

III. Af bemeldte Beløb 540,000 Spd. udredes:

a. Udgifterne ved den Vedligeholdelse af visse Veistrækninger, som efter gjældende Bestemmelser paaligger det almindelige Veifond, hvilke Udgifter opføres med 2,614 Spd. 91 f. aarlig eller for Budgetterminen 7,190 Spd. 70 f.

b. Udgifter ved Undersøgelser om nye Veie og Broarbejder og Udarbejdelse af Forslag til samme saavel som andre tilfældige Udgifter, hvortil opføres aarlig 13,333 Spd. 40 f. eller i Budgetterminen 36,666 Spd. 80 f., dog med følgende nærmere Bestemmelser:

1. At derunder Intet er indbefattet til Lønning af Veivogtere;

2. At ligesaa intet Bidrag til Lønning af Amtsingenieurer derunder er indbefattet, uden forsaavidt at de Bidrag, som ere bevilgede til de nu ansatte Amtsingenieurer fremdeles kunne udbetales indtil 1ste Juli 1861.

3. At der opføres 200 Spd. aarlig til Understøttelse for Arbejdere, der i Veivæsenets Tjeneste have faaet saadan Legemsffade, at de derved ere satte ude af Stand til at erhverve Udkomme, eller til Enker og Børn efter Arbejdere, der ved noget Ulykkestilfælde i Veivæsenets Tjeneste have sat Livet til, Alt under Betingelse af, at Vedkommende trænge til saadan Understøttelse, at denne under ingen Omstændighed tilstaaes for et længere Tidsrum end Budgetterminen, og at en Forklaring om samme forelægges næste Storting.

c. Saavidt tilstrække kan, og i Forbindelse med de i Budgetterminen fra Districterne indkommende Bidrag, Omkostningerne ved følgende Arbejder overensstemmende med de fremlagte Planer og Overslag.

1. Fuldførelsen af det paabegyndte Veianlæg mellem Laurvig og Porsgrund, der er anslaaet til 25,740 Spd.

2. Fuldførelse af Veianlægget mellem Haugefund i Stavanger og Olen i søndre Bergenhuus Amt, anslaaet til 37,000 Spd.

3. Fuldførelse af Veianlægget mellem Baadsto og Gjetlund eller Forrefetten i Gudbrandsdalen, anslaaet til 9,225 Spd.

4. Fuldførelse af Omlægningen af Veien over Tonsaaften mellem Hølgerasten og Tonsbatten i Christians Amt, anslaaet til 20,300 Spd.

5. Fuldførelse af Veianlægget mellem Mølselven og Møglestu Bro i Nummedal i Buskeruds Amt, anslaaet til 26,644 Spd.

6. Fuldførelse af Veianlægget fra Igla-Bro til Gissinger Bæk eller et andet nærliggende Sted i Opdal i søndre Thronhjems Amt, hvortil er anslaaet:

til at dække Overstridelsen af Beregningssummen i forrige Stortings Bevilgning . 24,750 Spd.
til den sidste Fjerdepart af Anlægget 25,250 —
50,000 Spd.,

under Betingelse af, at Amtskommunen foruden det af forrige Storting bestemte Bidrag 10,500 Spd. endvidere bidrager 3,500 Spd. eller tilsammen 14,000 Spd.

7. Fuldførelse af Veianlægget fra Ladestedet Soggendal til Hovedveien i Stavanger Amt, hvortil er anslaaet 4,000 Spd.

8. Veianlæg fra Borge Bro til Kjeldshuus i Lesje i Christians Amt, anslaaet til 17,600 Spd.

9. Veianlæg fra den søndre Ende af Jaren til Gruodegaarden i Christians Amt, anslaaet til 37,536 Spd.

10. Dmlægning af Kvamskleven i Balders, anslaaet til 26,000 Spd.

11. Dmlægning af Rosten i Gudbrandsdalen, anslaaet til 45,000 Spd.

12. Dmlægning af Veien mellem Tveten og Frydenlund i Busseruds Amt, anslaaet til 41,220 Spd.

13. Dmlægning af Veien mellem Østerholt og Homme i Nedenas Amt, anslaaet til 25,200 Spd.

14. Dmlægning af Veien fra Rødshammeren i Nedenas Amt til Østerrisøer, anslaaet til 40,300 Spd.

15. Dmlægning af Veien mellem Nabel i Nedenas Amt og Nalefjær i Rister og Mandals Amt, anslaaet til 54,500 Spd.

16. Dmlægning af Veien fra Mandal til Bigelands Bro i Rister og Mandals Amt, anslaaet til 38,000 Spd.

17. Til Dpførelse af Bro over Orkla Elv ved Skoggaberget samt til Bei fra Forve til Tandrem bevilges 10,000 Spd., under Betingelse af, at søndre Throndhjems Amt dertil bidrager $\frac{1}{2}$ Part af dette Beløb.

18. Dmlægning af Forbordlierne mellem Skatvold og Steensvidjen i nordre Throndhjems Amt, anslaaet til 91,800 Spd.

19. Dpførelse af Bro over Verdalselven ved Verdalsøren i nordre Throndhjems Amt, anslaaet til 11,440 Spd.

20. Dmlægning af Veien mellem Spjotsbod og Sundetilen i øvre Thelemarken, anslaaet til 5,000 Spd.

21. Dmlægning af Veien fra Drammen til Trogstad i Jarlsberg og Laurvigs Amt, anslaaet til 25,700 Spd.

22. Fortsættelse af Veien mellem Odnaes og

Gjøvik fra sidstnævnte Sted til Mjøsens Bred, anslaaet til 1,920 Spd.

23. Dmlægning af Veien fra Bergen til Mittun i søndre Bergenhuus Amt, anslaaet til 55,500 Spd.

24. Dmlægning af Veien mellem Maristuen og Borlaugs Bro i Leirdal i nordre Bergenhuus Amt, anslaaet til 24,900 Spd.

25. Dmlægning af Dribstufleverne i søndre Throndhjems Amt, anslaaet til 13,900 Spd.

26. Dmlægning af Veien gennem Langstenen i nordre Throndhjems Amt, anslaaet til 14,100 Spd.

27. Bidrag til en Hovedvei gennem Ramfenelvens Dalsøre, til Beløb 5,100 Spd.

Saavidt angaaer enhver af de under No. 1—5, No. 7—16, No. 18—23, Alt inclusive samt No. 26 og 27 nævnte Arbejder paa de Betingelser med Hensyn til Districternes Bidrag, som af forrige Storting ere bestemte.

28. Anlæg af Bei fra Asper Bro i Agershuus Amt til Knapstad i Smaalenenes Amt, anslaaet til 44,100 Spd., under Betingelse af, at at Smaalenenes Amt overtager Halvdelen af Erstatningen for Afstaaelse af Grund samt for Gjerdehold, saavidt Veien ligger i dette Amt, hvilken Halvdeel er anslaaet til 2,390 Spd. 60 f, samt at Amtene desuden bidrage $\frac{1}{2}$ Deel af den øvrige Overslagssum saavel som af de til Arbeidets Udførelse muligens yderligere medgaaende Dm-kostninger.

29. Dmlægning af Storkleven ved Fredrikshald, anslaaet til 14,200 Spd. under Betingelse af, at de vedkommende Districter bidrage i det Hele 12,500 Spd.

30. Anlæg af en ny Hovedvei fra Loftsgaards til Lalums Bro i Vaage i Gudbrandsdalen, anslaaet til 15,500 Spd.
samt fra Vaage til Gardmo Kirke 33,300 —
48,800 Spd.,

under Betingelse af, at Districterne bidrage Halvdelen af de medgaaende Dm-kostninger, dog med Fradrag af Verdien af det af Vaage Commune i Dttadalen udførte Velarbejde.

31. Halvdelen af den foreslaaede Dmlægning af Veien fra Bovermoen i Christians Amt til Gjerde i Romsdals Amt, hvilken Halvdeel er anslaaet til 28,100 Spd., under Betingelse af, at Dmlægningen bringes i Forbindelse med den gamle Bei, samt at vedkommende Districter bidrage $\frac{1}{2}$ paa den under No. 28 bestemte Maade.

32. Dmlægning af Hovedveien fra Laghøl i Silgjord til Hegni i Gladdal i øvre Thelemarken,

anslaaet til 16,900 Spd., under Betingelse af, at vedkommende Districter overtage Erstatningen for Afstaaelse af Grund og for Gjerdehold, der er anslaaet til 2,215 Spd., samt desuden bidrage $\frac{1}{2}$ af de øvrige Omkostninger paa den under No. 28 bestemte Maade.

33. Dmlægning af den nedre Deel af Holmestrandskleven anslaaet til 3,200 Spd., under Betingelse af, at Kommunen overtager Erstatning for Afstaaelse af Grund og for Gjerdehold, der er anslaaet til 423 Spd. og desuden bidrager $\frac{1}{2}$ af de øvrige Omkostninger paa den under No. 28 bestemte Maade.

34. Dmlægning af Hovedveien gennem Laurvig fra Mellemdammen ved Frigo Værk til Torvet, anslaaet til 2,886 Spd., under Betingelse af, at Kommunen bidrager $\frac{1}{2}$ af Omkostningerne paa den under No. 28 bestemte Maade.

35. Bidrag til Reparation af Mandalsbroen 510 Spd. Dette Beløb anvendes til at dække den stedfundne Overstridelse af Overlagssummen.

36. Saa stor Andeel af det foreslaaede Veianlæg fra Gaarden Skare til Horredalen i søndre Bergenhuus Amt, som kan udføres for 20,000 Spd., under Betingelse af, at Erstatningen for Grundafstaaelse og Gjerdehold overtages af Districterne.

37. Udbedring af Veien over Ljofjeld i Romsdals Amt, anslaaet til 2,300 Spd., under Betingelse af, at Districtet bidrager $\frac{1}{2}$ paa den under No. 28 bestemte Maade.

38. Anlæg af Vei over Maurstadejdet i nordre Bergenhuus og Romsdals Amt, anslaaet til 33,000 Spd., derunder indbefattet Veistykets Forlængelse fra Nore til Bryggen, under Betingelse af, at Districterne overtage Halvdel af Erstatningen for Grundafstaaelse og Gjerdehold, hvilken Halvdeel, saavidt Veien ligger i Romsdals Amt, er anslaaet til 705 Spd., og i nordre Bergenhuus Amt til 415 Spd., samt at de desuden bidrage $\frac{1}{2}$ af de øvrige Omkostninger paa den under No. 28 bestemte Maade.

39. Til Dmlægning af Hovedveien over Glosfloerne og i Lørringbakterne i Beitstadens Præstegjeld, nordre Thondhjems Amt, anslaaet til 2610 Spd., under Betingelse af, at Amtskommunen bidrager $\frac{1}{2}$ af Overlagssummen paa den under No. 28 bestemte Maade, og at den specielle Commune, hvor Veien omlægges, overtager Erstatningen for Afstaaelse af Grund og Gjerdehold.

40. Veianlæg i Nordlands Amt indtil et Beløb af 9000 Spd., under Betingelse af, at

Districterne erlægge saadant Bidrag, som af Kongen bestemmes.

41. Veianlæg i Finmarken indtil et Beløb af 20,000 Spd., under Betingelse af, at Districterne erlægge saadant Bidrag, som af Kongen bestemmes.

IV. Regjeringen bemyndiges til at anvende det under No. 18 til Dmlægning af Farbordlierne opførte Beløb enten til Anlæg af en Hovedvei gennem Namsenelvens Dalføre eller til Anlæg af en Hovedvei langs Stordalselven til Merakers Værk i øvre Stordalens Præstegjeld eller deelviis til begge disse Anlæg, under Betingelse af:

1. at nordre Thondhjems Amtsforsamling giver Samtykke til denne forandrede Anvendelse af Beløbet.

2. at der af den almindelige Veikasse til de omhandlede Veianlæg ikke udredes Mere, end der er opført til Dmlægning af Farbordlierne med Fradrag af den af nordre Thondhjems Amtskommune bevilgede Femtepart, altsaa 25,440 Spd., samt at Beløbet anvendes saaledes, at en eller flere sammenhængende Veiomlægninger ved samme istandbringes, og

3. at nordre Thondhjems Amtskommune enten alene eller i Forbindelse med de i Sagen interesserede Districter bidrager $\frac{1}{2}$ af det hele Beløb, som medgaaer til Anlæggene, eller $\frac{1}{2}$ i Forhold til den almindelige Veikasses Bidrag, hvorhos dog dette Bidrag for endeel kan bestaa i, at Districterne overtage Erstatningen for Grundafstaaelse og Gjerdehold, naar denne Erstatning bestemmes efter en af Regjeringens Departement for det Indre vedtagen Værdi.

V. Til Dmlægning af Bøllevene i Jds Præstegjeld i Smaalenenes Amt bevilges 15,000 Spd., der endelig udredes af Statskassen og opføres i Budgettet med 5,454 Spd. 65 $\frac{1}{2}$ aarlig.

VI. De ifølge Stortingensbeslutning af 14de October 1857 af Statskassen til Veivæsenet forstuede 100,000 Spd. føres til endelig Udgift for bemeldte Kasse.

VII. Regjeringen anmodes om:

a) at tage under Overveielse og meddele næste Storting Forklaring om, hvorvidt det maatte være hensigtsmæssigt at ordne Underjøgelferne angaaende Veianlæg, der skulle udføres for det almindelige Veifonds Regning, saaledes, at Riget deles i et vist Antal Districter samt at Underjøgelferne i hvert District overdrages til en bestemt Ingeniør, hvem det da tillige kunde paalægges at gennemgaae og bedømme de for Kommunernes

Regning udarbejdede Planer til nye Veianlæg, som i Districtet uden Tilfud af Veifondet komme til Udførelse;

b) at indrette sit Forslag til næste Storthing om Bevilgninger til Veivæsenets Fremme saaledes, at deri kun opføres de Arbejder som antages i Budgetterminen at skulle komme til Udførelse, men derhos tillige at nævne nogle andre Arbejder, der næst efter disse burde komme i fortrinlig Betragtning;

c) at lade de Veiarbejder, som ere overførte fra forrige Storthings Budget eller saadanne, som ifølge nu fattede Beslutninger kunne træde istedetfor samme, fortrinnsviis komme til Udførelse, saafremt ikke særegne Omstændigheder skulde gjøre en Forandring heri nødvendig;

d) at meddele næste Storthing

1. Opgave over de til tilfældige Udgifter anvendte Summer, saaledes indrettet, at det kan sees, hvad der er medgaaet under hver Hovedpost,

2. hvad der er forbrugt til hvert af de i Budgetterminen udførte Arbejder, samt forsaavidt Overfridelse af Overslagssummen har fundet Sted, Forklaring om de Omstændigheder, der have bevirket dette,

3. de Regulativer, der gjælder for Lønningen af de forskjellige Classer Ingeniører i Veivæsenets Tjeneste“.

Idet Departementet underdanigst vil andrage om, at denne Storthingets Beslutning, der er foranlediget ved den Kongelige Proposition af 8de December sidstleden, naadigst maa befales tagen tilfølgende, skal man med Hensyn til de Punkter, hvori Beslutningen afviger fra Propositionen, oplyse følgende:

Uagtet Storthingsbeslutningen omfatter omtrent de samme Arbejder, som vare foreslaaede i den Kongelige Proposition, lyder Bevilgningen for næste Budgettermin kun paa 540,000 Spd., medens det Kongelige Forslag gik ud paa Bevilgning af 1,012,000 Spd. Denne Forskjel har sine Forklaringsgrunde deels deri, at Storthinget, som det af de stedfundne Forhandlinger fremgaaer, har udstrakt det Tidrum hvori de opførte Arbejder skulle søges istandbragte, til 1½ Budgettermin, medens den Kongelige Proposition i Henhold til en af forrige Storthing herom til Regjeringen rettet Anmodning kun var beregnet paa den næstkommende Budgettermin, deels deri, at det Forskud af Statskassen paa 100,000 Spd., som forrige Storthing tilstod Veivæsenet, i den Kongelige Proposition var foreslaaet refunderet ved Udligning,

medens det efter den foreliggende Beslutnings Post VI bliver at føre til endelig Udgift for Statskassen. Hertil kommer endnu, at Omkostningerne ved et enkelt af de til Udførelse for Veifondets Regning i den Kongelige Proposition opførte Arbejder, nemlig Voklevens Omlægning, ved Storthingsbeslutningens Post V ere overførte paa Statskassen til endelig Udgift for denne.

Den nævnte Sum 540,000 Spd. er bestemt at skulle forsludsviis udredes af Statskassen og refunderes denne ved Udligning paa Matrikultylden og paa Byerne af 180,000 Spd. aarlig. Hovedsummen er altsaa med Hensyn til Udligningen deelt i 3 lige store Dele uden Hensyn til, at næste Budgettermin kun omfatter et Tidrum af 2½ Aar. For det sidste Aar af den kommende Budgettermin vil dette have til Følge, at Statskassen kommer til i noget længere Tid en sædvanligt at staa i Forskud for Veifondet, idet Refusionsbeløbene ikke ville indkomme førend nogen Tid efter Budgetaarets Udlob. Denne Omstændighed formenes imidlertid ikke at kunne vække nogen særegen Betænkelse.

I Storthingsbeslutningens 3die Post Bogstav b er opført for den kommende Budgettermin 13,333 Spd. 40 ø aarlig eller i det Hele 36,666 Spd. 80 ø til tilfældige Udgifter ved Veivæsenet. Dette Beløb er noget mindre end hvad der i Departementets til Grund for den Kongelige Proposition liggende Foredrag var foreslaaet hertil at skulle anvendes, nemlig aarlig 15,000 Spd. eller i Budgetterminen 41,250 Spd. Af det bevilgede Beløb bliver efter Beslutningens Bogstav b No. 1 Intet at anvende til Lønning af Veivogtere og ifølge samme Bogstav No. 2 heller ikke Noget til Lønning af herefter ansættende Amtsveiiingeniører, hvorhos de til allerede ansatte Amtsingeniører for Tiden tilstaaede aarlige Bidrag ere bestemte at skulle ophøre med den 1ste Juli 1861. Et af Diemedene med Veiiingeniørers Ansættelse i Amternes Tjeneste, nemlig at erholde sagkyndig Bistand ved Udarbejdelsen af Planer til nye Veianlæg, der paatænkes udførte for Districternes Regning uden Tilfud af Veifondet, har Storthinget, som det af Beslutningens Post VII, Bogstav a, erfares, tænkt sig at skulle kunne opnaaes i Forbindelse med en forandret Anordning af Undersøgelserne angaaende Veianlæg der skulle udføres for Veifondets Regning. Ved den nævnte Deel af Beslutningen anmodes nemlig Regjeringen om at tage under Overveielse og meddele næste Storthing Forklaring om hvorvidt det maatte findes hensigtsmæssigt at inndele Riget med Hen-

syn til saadanne Undersøgelser i et vist Antal Districter, saaledes at Undersøgelserne i ethvert District overdroges til en bestemt Ingenieur, hos hvem da Communerne ved Forberedelsen af Veianlæg for deres Regning kunde søge Bistand. Om denne Sag vil Departementet saaledes senere have at fremkomme med Forslag.

I Opregningen af de enkelte Beiarbeider, der ved Hjælp af de bevilgede Midler skulle søges iværksætte, er Storthingsbeslutningen i efternævnte Henseender afvigende fra den Kongelige Proposition:

Tvende af de i den Kongelige Proposition foreslaaede Arbeider ere udeladte, nemlig Opførelse af Landgangsbrygger ved Gjøvik i Christians Amt og ved Orkedalsøen i søndre Thronhjems Amt.

I Forbindelse med Anlæg af Bro over Erkla Elv ved Skoggaberg var i den Kongelige Proposition foreslaaet Anlæg af Vei fra Fandrem til Ljøkel, til hvilke Anlæg var anslaaet tilsammen at ville medgaae 30,196 Spd. I Storthingsbeslutningen er i Forbindelse med Broanlægget alene opført Anlæg af Vei fra Fandrem til Forve, hvortil tilsammen er bevilget 10,000 Spd. Da Broen er anslaaet til 8,000 Spd., er altsaa til Veianlægget alene bevilget 2000 Spd. Saalænge Veien ikke føres videre, vil det omhandlede Arbeide kun blive af Interesse for de paa begge Sider af Orklas nedre Deel liggende Districter samt for Færjelen mellem Orkedalen og Hevne Præstegjeld, ikke derimod tillige for Forbindelsen mellem Thronhjem og de romsdalske Byer, hvilket ved den fuldstændigere Plan tilsigtes.

Til Omlægning af Hovedveien mellem Spjotsbod og Sundkilen i Bratsbergs Amt og det dermed i Forbindelse staaende Broanlæg over den sidste er af Storthinget kun bevilget 5000 Spd., medens disse Anlæg, naar Broen skulde indrettes saaledes, at Dampskibet paa Flaas-, Hvideleid- og Vandagsvandet kunde gaa op i Sundkilen, tilsammen vare anslaaede til 5,600 Spd. Som Følge heraf vil det sandsynligvis bero paa, hvorvidt de fornødne Midler kunne erholdes fra vedkommende Districter selv, om Broen kan blive indrettet for det nævnte Diemed.

Til Omlægning af Forbordlierne i nordre Thronhjems Amt er bevilget det hertil calculerede og i Departementets ovennævnte Foredrag, der ligger til Grund for den kongelige Proposition, opførte Beløb 31,800 Spd., men ved Beslutningens Post IV er tillige Regjeringen bemyndiget til under visse Betingelser, istedetfor denne Omlægning, at lade iværksætte Anlæg af Hovedvei

gjennem tvende Dalsfører, hvor der nu som Forbindelsesmiddel kun have mislige Bygdeveie, nemlig Namsenelvens Dalsføre og Dalsføret langs Stordalselven op til Meraker's Bærf i øvre Stordalens Præstegjeld. De opstillede Betingelser ere i det Væsentlige, at nordre Thronhjems Amtsformandskab samtykker i Forandringen, og at der til de sidstnævnte Anlæg af Districterne bidrages $\frac{1}{3}$ af de medgaaende Omkostninger. Da Omlægningen af Forbordlierne i Betragtning af, at der nu saagodt som gennem hele Maret vedligeholdes Dampskibsart mellem Thronhjem og Indherred, har tabt i Interesse, vilde det formeentlig være at foretrække, om Veianlæg langs Stordals- og Namsenelven istedetfor samme kom til Udførelse. Departementet har derfor ogsaa nedenfor opført disse Anlæg principaliter til Istandbringelse i næste Budgettermin, idet man gaaer ud fra, at Storthingets ovenomhandlede Betingelser ville opfyldes. Til Anlæg af Hovedvei gennem Namsenelvens Dalsføre er forøvrigt ogsaa særskilt og selvstændig Bevilgning givet, idet det tiloversblevne Beløb, 5,100 Spd., af de af Storthinget i 1857 til Paa-begyndelse af et Hovedveianlæg gennem Namsendalen bevilgede Midler hertil ere opførte (Post III, c, No. 27). I den Kongelige Proposition var Intet opført til Veianlæg gennem Namsendalen, da der ikke havde været Anledning til at anstille de fornødne Undersøgelser til Fortsættelse af det her paabegyndte Arbeide, og saaledes intet Forslag kunde forelægges Storthinget.

Af den i den Kongelige Proposition foreslaaede Omlægning fra Bovermoen i Christians Amt til Gjærde i Romsdalen, er i Storthingsbeslutningen kun opført Halvdelen, under Betingelse af, at Omlægningen bringes i Forbindelse med den nuværende Ve.

Af det foreslaaede Anlæg fra Gaarden Skare i søndre Bergenhuus Amt til Hørradalen i Romsdal er ligeledes kun en Deel opført, nemlig en saa stor Strækning, som kan istandbringes for 20,000 Spd.

Til tvende Veianlæg er af Storthinget som Betingelse for deres Udførelse for Veifondets Regning krævet større Bidrag af Districterne end i den Kongelige Proposition foreslaaet. Disse ere Veianlægget over Maurstadeidet i nordre Bergenhuus og Romsdals Amter og Anlægget fra Åsper Bro i Agershuus Amt til Knapstad i Smaalenes Amt. Til disse var som Bidrag af Districterne efter den Kongelige Proposition kun krævet den sædvanlige $\frac{1}{3}$, medens Storthinget tildeels har anvendt paa disse Anlæg et Princip, som

Departementet i det underdanigste Foredrag, der ligger til Grund for den Kongelige Proposition, havde anbefalet som i Almindelighed hensigtsmæssigt og for Fremtiden følgeværdigt uden dog allerede nu at foreslaae det gennemført med Hensyn til de heromhandlede Anlæg, nemlig at Districterne foruden et passende Pengebidrag skulde overtage Udgifterne ved Erstatning for Grund og Gjerdehold til Veianlæg, der udføres for Veisondets Regning. Stortinget har for de nævnte Anlægs Bedkommende i Forbindelse med $\frac{1}{2}$ af de øvrige Omkostninger krævet endeel af disse sidste Udgifter overtaget af Districterne, — nemlig for Anlægget over Maurstadeidet den halve Erstatning for Grund og Gjerdehold ved det hele Anlæg og for Veianlægget mellem Asper Bro og Knapstad Halvdelen af de samme Udgifter forsaavidt den inden Smaalenes Amt liggende Deel af Anlægget angaaer.

Til den for vedkommende Communes Regning iværksatte Reparation af Mandals Bro er af Stortinget alene bevilget et Bidrag af 510 Spd. istedetfor som i Departementets til Grund for den Kongelige Proposition liggende Foredrag foreslaaet 1200 Spd. Det bevilgede Beløb udgjør hvad Reparationen har kostet mere end efter Overslaget for samme beregnet og bliver efter Beslutningen (III. c. Nr. 35) at anvende til at dække Oversfridelsen. Reparationsudgifterne indtil den i Overslaget beregnede Sum 4,200 Spd. vilse selvfølgelig uden Afkortning blive endelig at bære af de Communer, der have udredet samme.

Udenfor de i den Kongelige Proposition opførte Veianlæg er af Stortinget bevilget til:

1. Omlægning af Glasøstloerne og Tørringsbakterne i Beitstadens Præstegjeld, nordre Throndhjems Amt, der er anslaaet til 2,610 Spd. under Betingelse af, at Amtskommunen bidrager $\frac{1}{2}$ af de medgaaende Omkostninger, og at vedkommende mindre Commune overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold til Anlægget. Den omlæggende Strækning udgjør en Deel af Hovedveien, der fra Bunden af Throndhjemsfjorden fører over til Ramsenfjord.

2. Veianlæg i Nordlands Amt indtil et Beløb af 9,000 Spd., under Betingelse af, at Districterne erlægge saadant Bidrag, som af Kongen bestemmes. Da ingen Veiuundersøgelser ere anstillede i Nordlands Amt, vil der forinden det bevilgede Beløb kan anvendes, først maatte frides til saadanne.

Af de i den Kongelige Proposition opførte Omlægninger mellem Frederikshald og den sven-

ske Grænse ved Høyen, nemlig af Storlleven og Bølleven, er den sidste som oven allerede antydet, overført fra Veisondet paa Statskassen (Beslutningen Post V.), idet det er antaget, at denne Deel af Veien hovedsagelig havde sin Betydning som Communicationsvei med Naboriget, og at dens Omlægning derfor bør bæres af Statskassen (Veil. 15de Septbr. 1851 § 4).

Da Stortingets Veibudget som oven paa viist omfatter $1\frac{1}{2}$ Budgettermin, er det heraf en Følge, at ikke alle de af Stortinget opførte nye Arbejder kunne paabegyndes og fuldføres i den kommende Budgettermin, men at nogle af dem maa i det Hele eller for en Deel henstaae, indtil ny Bevilgning erholdes af næste Storting. Hertil har Stortingets under Beslutningens Post VII., Bogstav c til Regjeringen rettede Anmodning Hensyn. Denne gaaer nemlig ud paa, at de Arbejder, der ere overførte fra det af Stortinget i 1857 bifaldte sekaarige Veibudget, eller saadanne, som ifølge den foreliggende Beslutning kunne træde istedetfor samme, fortrinnsviis maa komme til Udførelse, saafremt ikke særegne Omstændigheder skulde gjøre en Forandring heri nødvendig. Det følger af sig selv, at Departementet, ogsaa uden nogen saadan Anmodning fra Stortingets Side, vilde som ogsaa ved tidligere Leilighed i lignende Tilfælde iagttaget, have fortrinnsviis bragt de fra det forrige Veibudget tilbagestaaende Arbejder i Forslag til Udførelse i den kommende Budgettermin. I den Plan for Arbejdsdriften i dette Tidrum, som Departementet, under Forudsætning af, at Stortingets heromhandlede Beslutning naadigst befales tagen tilfølgende, vil tillade sig at foreslaae befulgt, ere ogsaa samtlige disse Arbejder optagne med Undtagelse af nogle enkelte, for hvis Bedkommende særegne Omstændigheder gjøre deres Udsættelse til en senere Budgettermin onskelig. Disse Arbejder ere:

1. Omlægningen mellem Tveten og Frydenlund i Buskeruds Amt. Ved dette Anlæg vilde vistnok de besværligste Bakker i Hovedveien mellem Christiania og Drammen, nemlig de saakaldte Paradisbakker, undgaaes, men da Veien østenfor Tveten ligetil Strandstedet Sandvigen fremdeles er meget tung, vilde dog den omhandlede Omlægning af en forholdsviis kort Strækning af denne Vei kun være af nogen særdeles Nytte under den Forudsætning, der ogsaa har ligget til Grund for Departementets Forslag, at den øvrige Deel af Veien umiddelbart derefter ogsaa bragtes i tidsmæssig Stand. Hertil vil der imidlertid efter de nuværende Omstændigheder blive liden Udsetning, for-

udsat, at det paatænkte Jernbaneanlæg mellem Drammen og Randsfjorden af næste Storting besluttet iværksat, da i saa Fald sandsynligviis alle de Arbeidskræfter, der i disse Districter kunne afsees fra den private Virksomhed, ville blive tagne i Beslag til dette. Skulde derimod Jernbaneanlægget ikke saasnart komme til Udforelse, da vil der, saafremt de fornødne Midler bevilges, være Udgang til i Budgetterminen 1863—66 at iværksætte en sammenhængende Omlægning af den hele Strækning mellem Sandvigen og Frydenlund, hvorved med Hensyn til Færjens snarest mulige Ophævelse Intet syndeligt kan ansees tabt, medens denne Fremgangsmaade vil lede til Besparelse i Administrationsomkostninger. Departementet antager af disse Grunde, at det vil være hensigtsmæssigst, at Omlægningen mellem Tveten og Frydenlund i ethvert Fald henstaaer til en senere Budgettermin.

2. Omlægningen fra Mandal til Bigelands Bro. Naar dette Arbeide skulde iværksættes samtidigt med Omlægningen mellem Aabel og Aalefjær, vilde Erhvervelsen af den til Anlæggene fornødne Arbeidsstyrke paa Grund af Arbeidsstedernes indbyrdes Nærhed sandsynligviis falde kostbar. Paa dette Hensyn finder Departementet at burde lægge Vægt, da der efter Stortingets Bevilgning vil have et saa meget mindre Beløb end paa regnet til Anvendelse i næste Budgettermin, og man vil derfor af de nævnte Arbeider kun foreslaae Omlægningen mellem Aabel og Aalefjær, der er den meest paatrængende nødvendige, udført i næste Termin.

3. Omlægningen af den Deel af Veien til Romsdalen, der ligger imellem Borge Bro og Kjeldshuus i Lesje. Da det ikke saa meget er Stigningsforholdene som Veibundens Bessaffenhed, der gjør denne Veistrækning besværlig, antager Departementet, at denne Omlægning ubetinget bør staae tilbage for en Omlægning af nogle af de værste Bakker i Strækningen mellem Bovermoen og Gjerde, hvilken man derfor underdanigst vil foreslaae iværksat.

4—5. Broanlægget over Drfla ved Stogaberg og Omlægningen af Veien gennem Langstenen. Disse Arbeider vil det, for at opnaae billigere Arbeidskraft, være hensigtsmæssigst at udsætte, indtil Arbeidet paa Jernbanen fra Throndhjem til Støren er fuldført.

Idet Departementet saaledes antager, at de opregnede Anlæg bør henstaae til en senere Budgettermin, vil man i næste Termin foruden Fuldførelse af de i indeværende Budgettermin paabe-

gynkte, men ikke tilendebragte Veiarbeider, underdanigst foreslaae iværksat følgende nye:

1. Veianlæg fra den søndre Ende af Jaren til Gruedegaarden i Christians Amt.

2. Omlægning af Kvamskleven i Valdres.

3. Omlægning af Rosten i Gudbrandsdalen.

4. Omlægning af Veien mellem Østerholdt og Home i Nedens og Røbygdelagets Amt.

5. Omlægning af Veien fra Rødsammeren til Riisøer.

6. Omlægning af Veien mellem Aabel i Nedens og Aalefjær i Lister og Mandals Amt.

7. Anlæg af Hovedvei langs Stordalselven og gennem Ramsenelvens Dalsøre i nordre Throndhjems Amt, under Forudsætning af, at de af Stortinget for disse Anlægs Paabegyndelse opstillede Betingelser maatte blive opfyldte, men i modsat Fald Omlægning af Forbordlierne. Herom forbeholder man sig senere at erhverve særskilt naadigst Bestemmelse.

8. Opførelse af Bro over Verdalselven ved Verdalsøen.

9. Omlægning af Veien mellem Spjotsød og Sundekilen i Bratsbergs Amt.

10. Omlægning af Veien fra Drammen til Trøgstad Bro i Jarlsbergs og Laurvigs Amt.

11. Fortsættelse af Veien mellem Dnæs og Gjøvik ned til Mjosens Bred.

12. Omlægning af Veien fra Bergen til Mittun.

13. Omlægning af Veien mellem Maristuen og Borlaug Bro i nordre Bergenhuus Amt.

14. Omlægning af Drivstuflevene i søndre Throndhjems Amt.

15. Anlæg af Bei fra Asper Bro i Agerhuus Amt til Knapstad i Smaalenenes Amt.

16. Omlægning af Storkleven ved Frederikshald og Bøkleven i Ids Præstegjeld. Det fidsnævnte Anlæg, der ikke vedkommer det almindelige Veifond, har man dog troet at burde omhandle i nærværende Foredrag i Betragtning af den Forbindelse, hvori det staaer til det førstnævnte, baade hvad Belliggenhed angaaer, og med Hensyn til de af Districterne til begge Anlæg tegnede Bidrag, der efter Storthingsbeslutningens Post III, c, No. 29 i deres Heelhed skulle indskyde i det almindelige Veifond.

17. Anlæg af ny Bei fra Loftsgaards til Lalus Bro og fra Waage til Gardmo Kirke i Gudbrandsdalen.

18. Omlægning af Veien mellem Gjerde i Romsdals Amt og Bovermoen i Christians Amt.

19. Omlægning af Hovedveien mellem Laghø og Hegni i Bratsbergs Amt.

20. Omlægning af Hovedveien gennem Laurvig fra Mellemdammen ved Frijsø Bælt til Torvet.

21. Omlægning af den nedre Deel af Holmestrandskveien.

22. Anlæg af Bei fra Gaarden Skare i søndre Bergenhuus Amt sydover mod Roldal.

23. Udbedring af Veien over Ljøfjeld i Romsdals Amt.

24. Veianlæg i Nordlands Amt, hvor saadant efter nærmere Undersøgelser maatte findes hensigtsmæssigt.

25. Anlæg af Bei fra Gladnæs i Maalselvns Præstegjeld, Finmarkens Amt, opad Maalselvdalen.

Med Hensyn til begge de sidstnævnte Poster vil Departementet senere, naar man er bleven bekendt med vedkommende Undersøgelses Resultat, indgaae med særskilt underdanigst Indstilling.

For flere af de oven foreslaaede Anlægs Vedkommende er vistnok endnu ikke de af Storthinget, som Betingelse for Anlæggenes Udførelse for Veifondets Regning fordrede, Bidrag vedtagne af de paagjældende Communer, men ligesom for tvende Anlæg vedkommende Amtmænd have personligen garanteret, at saadan Vedtagelse vil finde Sted, saaledes nærer Departementet i det Hele ingen Tvivl om, at de af Districterne betingede Bidrag ville ydes.

Forinden Departementet gaar over til nærmere at udvikle Planen for disse Arbejders Istandbringelse, fornemmelig med Hensyn til den Udstrækning, hvori de i den kommende Budgettermin formenes hensigtsmæssigen at burde drives, skal man til Oplysning om, hvor stort Beløb der i det Hele vil kunne anvendes til Veivæsenet i den nævnte Termin bemærke følgende:

Foruden Storthingets Bevilgning, der, iberegnet det til Bøllelevns Omlægning af Statskassen særskilt bevilgede Beløb 15,000 Spd., udgjør 540,000 Spd., vil kunne paaregnes til Anvendelse de af Communer og Private til de forskjellige Anlæg vedtagne Bidrag, forsaavidt disse i Løbet af Budgetterminen forfalde til Indbetaling. Disse Bidrag, med Hensyn til hvilke man forøvrigt tillader sig at henvide til Departementets Foredrag, der ligger til Grund for den Kongelige Proposition om Bevilgning til Veivæsenet for næste Budgettermin, ville under Forudsætning af, at Departementets ovenstaaende Forslag angaaende de Arbejder, der i denne Termin skulle istandbringes, vinder naadigst Bifald, udgjøre de nedenfor angivne specielle Beløb. Disse ere ligesom i det

nævnte Foredrag, for at gjøre Beregningen mere enkelt, samtlige opførte for 3 hele Aarsterminer, hvorefter til Slutning af Totalbeløbet for de Bidrag, der ikke i sin Heelhed ville forfalde i næste Budgettermins 2 første Aar, er fradraget $\frac{1}{2}$ for det Tidsrum, der mangler næste Budgettermin i 3 hele Aar.

Fra Agershuus Amtsgemeinde vil indkomme Resten af Amtets Bidrag til forskjellige ældre Veianlæg 7,713 Spd. 96 f,

samt det vedtagne Bidrag til Veianlægget fra Åsper Bro til Knapstad 3,220 — " "

Fra Smaalenenes Amt vil indkomme Resten af Amtets Bidrag til forskjellige ældre Veianlæg 6,388 — 80 "

Af Frederikshalds Bidrag til Veianlægget fra denne By til Femsjøen vil indkomme sidste Halvdeel 676 — 24 "

Af Amtets Bidrag til Veianlægget mellem Åsper Bro og Knapstad vil indkomme foruden den halve Deel af Erstatningen for Grund og Gjerdehold 2,390 — 60 " endvidere $\frac{2}{3}$ af det øvrige Bidrag, der udgjør 5,121 Spd. 108 f, altsaa 3,073 — 18 "

Amtsgemeindens Bidrag til Omlægning af Storkveien og Bølleven 2,500 — " " vil indkomme heelt i næste Budgettermin.

Af Frederikshalds og Jds Communes Bidrag til disse Omlægninger vil indkomme $\frac{2}{5}$ 2,000 — " "

Fra Christians Amt vil indkomme i Afdrag paa Amtsgemeindens Bidrag til forskjellige tidligere opførte Veianlæg 22,500 — " "

Til Veianlægget fra Loftsgaards Bro til Lom vil Amtets Bidrag udgjøre 12,200 Spd., der kan paaregnes indbetalte i 10 Aar, og hvoraf under denne Forudsætning vil indkomme 3,660 — " "

Til det samme Anlæg Tilf. 54,122 Spd. 38 f.

Transport	54,122	Spd.	38	ƒ.	Transport	88,382	Spd.	77	ƒ.
udgjør Baages og Loms Com-					Amtets Bidrag til Dmlæg-				
muners Bidrag 10,400 Sp.,					ningen mellem Silgjord og				
der paaregnes indbetalte i 5					Fladdal udgjør foruden det				
Åar, og hvoraf saaledes ven-					for Grundassaaelse og Gjør-				
tes at ville indkomme . . .	6,240	—	"	"	dehold beregnede Beløb . . .	2,215	—	"	"
Til Dmlægning af Veien					endvidere 2,937 Spd., der				
fra Bovermoen til Gjarde					vil blive at indbetale i 5				
vil Amtets Bidrag blive $\frac{1}{2}$					Åar, og hvoraf saaledes kan				
af den halve Bevilgningssum					paaregnes at indkomme . . .	1,762	—	24	"
14,050 Spd., altsaa 2,810					Fra Medenæs og Kobyg-				
Spd., der vil blive at ind-					delagets Amt vil i Afdrag				
betale i 10 Åar, og hvoraf					paa Districternes Bidrag				
altsaa i næste Budgettermin					til de nu fuldførte Veianlæg				
vil indkomme	843	—	"	"	fra Fiane til Tvedestrand				
Fra Bufferuds Amt vil					og Arendal indkomme . . .	6,541	—	108	"
indkomme i Afdrag paa Amt-					Af Grimstads Bidrag til				
communens Bidrag til for-					Veianlægget til Morevand				
skjellige ældre Veianlæg . .	12,277	—	87	"	vil indkomme	525	—	"	"
Af Kollags Communes					Af Amtets Bidrag til Stor-				
Bidrag til Dmlægningen mel-					strømmens Bro sidste Ter-				
lem Møglestu Bro og Kolls-					min	225	—	"	"
elven vil indkomme sidste					Af Amtets Bidrag til Dm-				
Halvdeel	4,000	—	"	"	lægningen mellem Østerholdt				
Fra Karlsbergs og Laur-					og Home vil indkomme Halv-				
vigs Amt vil indkomme Re-					delen	2,520	—	"	"
sten af Amtsgommunens Bi-					Af Amtets og Byen Ris-				
drag til Dmlægningen mel-					øers Bidrag til Dmlægning				
lem Laurvig og Forsgrund	3,338	—	"	"	af Hovedveien til denne By				
Af Amtets Bidrag til Dm-					vil indkomme $\frac{2}{3}$	4,836	—	"	"
lægningen mellem Drammen					Af Amtets Bidrag til Dm-				
og Trogstad Bro vil ind-					lægningen mellem Nabel og				
komme sidste Halvdeel . . .	2,570	—	"	"	Malefjær vil indkomme $\frac{1}{3}$. .	1,005	—	"	"
Fra Laurvigs By vil heelt					Fra Lister og Mandals				
indkomme dens Bidrag til					Amt vil indkomme Halvde-				
Dmlægningen fra Mellem-					len af Amtsgommunens Bi-				
dammen til Torvet	577	—	24	"	drag til sidstnævnte Dmlæg-				
Ligeledes fra Holmestrand's					ning	4,780	—	"	"
By heelt dens Bidrag til					Fra Stavanger Amt vil				
Dmlægning af den nedre					indkomme sidste Halvdeel af				
Deel af Kleven i Byens søn-					Amtets Bidrag til Veiom-				
dre Deel	978	—	48	"	lægningen mellem Haugefund				
Fra Bratsbergs Amt vil					og Olen	5,210	—	"	"
indkomme i Afdrag paa Amt-					Ligeledes vil fra søndre				
communens Bidrag til Dm-					Bergenshuus Amt indkomme				
lægningen mellem Laurvig					sidste Halvdeel af Amtets				
og Forsgrund	2,836	—	"	"	Bidrag til denne Dmlæg-				
Af Amtets Bidrag til Dm-					ning	890	—	"	"
lægningen mellem Spjotsod					Af dette Amts Bidrag til				
og Sundfiken 1000 Spd.,					Veianlægget fra Bergen til				
der vil blive at indbetale i					Mittun vil indkomme $\frac{2}{3}$. . .	4,044	—	"	"
5 Åar, vil indkomme	600	—	"	"	Af Bergens Byes Bidrag				
Tilf. 88,382 Spd. 77 ƒ.					Tilf. 122,936 Spd. 89 ƒ.				

Transport	122,936 Spd.	89 f.
til dette Anlæg vil ligeledes indkomme $\frac{2}{3}$	4,860 —	" "
Fra Romsdals Amt vil heelt indkomme Amtskommunens Bidrag til Udbedring af Veien over Høsfjeld $\frac{2}{3}$ af Amtets Bidrag til Omlægning af Veien mellem Bøvermoen og Gjarde, der ligesom Christians Amts Bidrag til denne Omlægning vil udgjøre 2,810 Spd.	1,686 —	" "
Fra søndre Throndhjems Amt vil indkomme i Udtag paa Amtskommunens Bidrag til forskjellige Veiarbeider	9,000 —	" "
Fra nordre Throndhjems Amt vil indkomme sidste Halvdeel af Amtets Bidrag til Omlægningen over Gøvingsaaften	1,654 —	72 "
Ligeledes sidste Halvdeel af Amtets Bidrag til det af forrige Storthing besluttede Hovedveianlæg langs Namsenselv	1,000 —	" "
Til Anlæg af Hovedvei langs Stordalselven og i Namsendalen, under Forsætning af, at disse Arbeider komme til Udførelse istedetfor Omlægning af Forbordlierne, vil Districternes Bidrag udgjøre 12,720 Spd., hvoraf kan paaregnes at indkomme $\frac{2}{3}$	7,632 —	" "
Af Amtets Bidrag til Broanlægget ved Verdalsøren vil indkomme Halvdeelen	1,144 —	" "
Til de Arbeider, der i Budgetterminen maatte komme til Udførelse i Nordland og Finmarken, ville Districterne blive at affordre Bidrag, som Departementet antager i Gjennemsnit foreløbig bør ansættes til $\frac{1}{2}$ af Veifondets Udgifter. Departementet har nedenfor foreslaaet hele det af Stor-		

Tilsf. 149,873 Spd. 41 f.

Transport	149,837 Spd.	41 f.
thinget til Veiarbeider i disse Districter bevilgede Beløb anvendt i næste Budgettermin og under Forsætning af, at dette stæer, bliver Districternes Bidrag efter den angivne Beregning 5,800 Spd., hvoraf kan paaregnes i næste Budgettermin at ville indkomme $\frac{2}{3}$	3,480 —	" "
Tilsf.	153,353 Spd.	41 f.

Naar herfra trækkes $\frac{1}{2}$ af de Bidrag, der ikke i deres Heelhed forfalde til Indbetaling i den kommende Budgettermins 2 første Aar

10,719 —	68 "
142,633 Spd.	93 f.
som det Beløb, der af Kommunens og Privates Bidrag kan paaregnes til Disposition. Departementet vil for det nedenfor staaende Overslags Skyld opføre Beløbet med en noget mindre Sum, nemlig	
142,257 —	" "
Med Storthingets Bestyrelse	
540,000 —	" "
haves altsaa i det Hele til Anvendelse	
682,257 —	" "

Med Hensyn til Driften i næste Budgettermin af de enkelte oven opregnede Arbeider skal Departementet efter Overveielse med dets Assistent i Veivæsenets Anliggender, Ing.-Capt. Bergh, underdanigst tillade sig at foreslaae befulgt følgende Plan:

Veianlægget fra Gruedegaarden til Saren paabegyndes i Budgetterminens 2det Aar og fuldføres i Lobet af Budgetterminen.

Omlægningen af Kvamskleven i Valdres vil kunne drives under samme Bestyrelse og tildeels med samme Arbeidsstyrke som Omlægningen mellem Maristuen og Borloug Bro paa Fjelsefjeld, da der paa sidstnævnte Sted væsentligt kun vil kunne arbeides om Sommeren, medens Arbeidet i Kvamskleven, der for en betydelig Deel er Fjeldsprængning, kan og for en Deel maa drives om Vinteren. Det antages, at Kvamsklevens Omlægning bør fuldføres i Budgetterminen, men at af Omlægningen mellem Maristuen og Borloug Bro kun den vestligste afsluttede Parcel, der er anslaaet til

8,500 Spd., i dette Tidrum bør bygges. For den østligste Deel af Omlægningen antager nemlig Departementets Veiasistent, at det muligens vil vise sig hensigtsmæssigst at vælge en anden Linie end den nu udstukne, og i denne Anledning bør formeentlig noiagtigere Undersøgelser anstilles, forinden noget Arbeide her paabegyndes.

Omlægningen af Kysten i Gudbrandsdalen vil ikke kunne fuldføres i Budgetterminen, naar der i denne skal arbeides paa Veien til Vaage og Lom, hvilket Departementet anseer som en paatrængende Nødvendighed i Betragtning af disse Districters nuværende mislige Communicationsforholde. Man antager det hensigtsmæssigst at drive disse Arbeider under samme Bestyrelse og med samme Arbeidsstyrke, saaledes at der først arbeides paa Veien til Vaage og Lom, og Arbeidet derpaa overslyttes til Kysten. Af det førstnævnte Anlæg antager man, at Strækningen mellem Loftsgaards og Lolums Bro, hvorpaa allerede af Vaage Commune er anvendt endeel Arbeide, samt Partiet forbi Byrebjergene, hvor Færjelen nu undertiden ganske affærres ved Meeniis paa Vaagevandet og Sisvuld i Fjeldet, bør gjøres færdige i den kommende Budgettermin. Hertil vil efter Overslaget medgaae 26,300 Spd. Til Omlægning af Kysten i den Udstrækning, hvori samme, efter det Anførte, i Budgetterminen vil kunne drives, vil man foreslaae bevilget et Beløb af 20,000 Spd.

Omlægningen mellem Østerholt og Home bør først paabegyndes efter Fuldførelse af Omlægningen mellem Laurvig og Forsgrund, for at Arbeidsstof og Redskaber herfra kan overføres. Til Anlægget vil man i næste Termin foreslaae anvendt 12,000 Spd.

Af Anlægget mellem Nodshammeren og Riisør foreslaaes i næste Termin udført Omlægning af Partiet fra førstnævnte Sted til Baadsvigen, hvor de steilste Bakker i den ældre Bei forekomme. Hertil vil efter Overslaget medgaae 13,600 Spd.

Veianlægget mellem Aabel og Aalefjær bygges færdigt i Budgetterminen.

Veianlæggene langs Stordals- og Namsenelven eller i Tilfælde Anlægget i Forbordreerne vil i intet Tilfælde kunne paabegyndes for Sommeren 1861, da de nødvendige Undersøgelser vedkommende de to førstnævnte Anlæg først maa anstilles, og Sagen derefter forelægges Amtsformandskabet for nordre Thronhjems Amt. Til eet af de to ovennævnte Alternativer efter nærmere Bestemmelse opføres for indeværende Budgettermin 25,000 Spd.

Broanlægget ved Verdalsøren paabegyndes

strax og vil forhaabentlig kunne fuldføres i Løbet af indeværende Aar.

Omlægningerne mellem Spjotsod og Sundefilen samt mellem Laxhol og Hegni i Sitgjord vil Departementet ogsaa foreslaae paabegyndte strax. For det førstnævnte Anlægs Vedkommende have vistnok endnu ikke Vedtagelse af Districterne om Udredelse af de af Stortinget til Veianlægget betingede Bidrag, men da der i disse Egne som Følge af forrige Aars daarlige Høst for Tiden er Arbeidsløshed og Nød, og da Amtmanden i Bratsbergs Amt har personligen garanteret, at de af Districterne fordrede Bidrag ville blive bevilgede, har Departementet troet ikke at burde lægge Vægt paa hiint Hensyn.

Omlægningen mellem Drammen og Trøgstad paabegyndes, naar Veianlægget mellem Åsper Bro og Knapstad er færdigt, og antages at kunne fuldføres i Budgetterminen.

Veianlægget fra Gjøvig ned til Mjosens Bred gjøres færdigt i Budgetterminen.

Til Veianlægget mellem Bergen og Mittun vil man i næste Budgettermin foreslaae anvendt 44,100 Spd.

Omlægningen af Drivstuflevene gjøres færdig i Budgetterminen.

Veianlægget mellem Åsper Bro og Knapstad vil Departementet foreslaae paabegyndt strax, og dets Fuldførelse paastyndet saameget som Omstændighederne tillade, for at man snarest muligt kan have den fulde Nytte af de nye Veianlæg paa begge Sider. Heller ikke for dette Anlægs Vedkommende er med Hensyn til den inden Smaalenenes Amt faldende Deel af samme, de af Stortinget opstillede Betingelser ganske opfyldte, idet der ikke af Districterne er gjort nogen Vedtagelse om Udredelse af nogen Deel af Erstatningen for Grund og Gjerdehold. Da imidlertid ogsaa her vedkommende Amtmand har stillet sin personlige Garanti for, at den fornødne Vedtagelse i denne Henseende vil blive gjort, har Departementet ikke af denne Grund nogen Betænkelse ved at foreslaae Anlægget paabegyndt strax.

Omlægningerne af Storleven og Bøflevn ved Frederikshald, der hensigtsmæssig kunne foregaae under een Bestyrelse, fuldføres i Budgetterminen. Departementet vil i Forbindelse med de foreslaaede Udtællinger af Veifondet anbrage om, at det Fornødne til Bøflevns Omlægning tillades i næste Budgettermin udredet af Statskassen.

Af Romsdalsveien vil Departementet i næste Budgettermin foreslaae omlagt nogle af de værste Bakker mellem Stydsfisterne Rystuen og Orneim

nemlig Bjørnekleven paa begge Sider af Stiftsgrændsen og Strækningen fra Pladsen Nydningshaugen til noget forbi Gaarden Kylling; hertil vil efter Overslagene i det Hele medgaae 14,700 Spd.

Omlægningen fra Mellemdammen til Laurvigs Torv udføres i Forbindelse med den tilstødende Deel af Omlægningen fra Laurvig vestover i Begyndelsen af Budgetterminen.

Omlægningen af Holmestrandsklevens nedre Deel gjøres færdig i Budgetterminen.

Veianlægget fra Odde sydover til Røldal, der for Tiden er standset paa et ubeboet Sted over $\frac{1}{2}$ Mil fra nærmeste Gaard, Skare, vil man i næste Budgettermin foreslaae fortsat til Gaarden Seljestad. Hertil vil medgaae 12,200 Spd.

Udbedringen af Veien over Kjøfjeld udføres under samme Bestyrelse som Omlægningen af Romsdalsveien og fuldføres i Løbet af Budgetterminen.

Til Veianlæg i Nordlands Amt, hvor nærmere Undersøgelser maatte vise det hensigtsmæssigt at arbejde, saavel som til det paatænkte Anlæg i Maalselvens Præstegjeld, antager man, at hele de bevilgede Beløb, resp. 9,000 og 20,000 Spd., forhaves til Disposition.

I Henhold til Ovenstaaende vil Departementet underdanigst andrage om, at de til Paabegyndelse i næste Budgettermin foreslaaede Veiarbejder maa i Henhold til Lov om Veivæsenet af 15de September 1851, dens § 2, naadigst befales udførte overensstemmende med de for samme

forfattede Planer, dog saaledes, at der, som tidligere skeet, levnes Afgang for vedkommende Arbeidsbestyrelse til med Approbation af dette Departement at foretage de mindre væsentlige Afviigelser fra Planerne, som maatte findes hensigtsmæssige. Man vil derhos andrage om, at dette Departement naadigst maa vorde bemyndiget til at træffe de til Iværksættelse af disse Arbejder fornødne Foranstaltninger, og hertil i den kommende Budgettermin anvende de til Arbejdernes Drift i den oven antydede Udstrækning fornødne Beløb. Til Fuldførelse af de i indeværende Budgettermin paabegyndte men ikke tilendebragte Veiarbejder, til Udgifter ved den det almindelige Veifond paahvilende Vedligeholdelse af enkelte Veistrækninger, til Udgifter ved Undersøgelses Anstiftelse og Bearbejdelse og andre tilfældige Udgifter, samt til Dækning af den stedfundne Overskridelse ved Reparationen af Mandals Bro, vil man underdanigst foreslaae anvendt de til disse Diemed i Stortingets Beslutning opførte Beløb.

Departementet skal tillade sig at indtage en Oversigt over, hvad der efter den oven antydede Plan, saaledes som man med Ingenieur-Capitain Bergh foreløbig har antaget, at den i Detailfen maatte blive at gennemføre, kan anslaaes til de enkelte Arbejder, som vedkomme Veifondet, og til de Veivæsenet forøvrigt vedkommende Diemed i hvert af den kommende Termins 3 Budgetaar, hvoraf man har ladet det første omfatte Tidrummet fra 1ste Juli dette Aar til 1ste April næste Aar.

	Overslag.	1ste Aar.	2det Aar.	3die Aar.	Tilsammen i Budgetterminen.
	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.
Vedligeholdelse af enkelte Veistrækninger	7,190	1,960	2,615	2,615	7,190
Undersøgelser og andre tilfældige Udgifter	36,666	10,000	13,333	13,333	36,666
Fuldførelse af Veianlæggene Laurvig—Forsgrund	25,740	14,000	11,740	—	25,740
— = — Haugefund—Olen	37,000	25,000	12,000	—	37,000
— = — Baadsto—Gjetlund	9,225	9,225	—	—	9,225
— = — over Tonsaaen	20,300	15,000	5,300	—	20,300
— = — gennem Numedal	26,644	14,000	12,644	—	26,644
— = — gennem Dydal	50,000	15,000	15,000	20,000	50,000
— = — til Soggendal	4,000	2,000	2,000	—	4,000
Veianlæggene fra Gruedegaarden—Faren	37,536	—	12,000	25,536	37,536
Kvamsklevens Omlægning	26,000	10,000	16,000	—	26,000
Kostens do.	45,000	—	6,000	14,000	20,000
Veianlæggene Østerholt—Home	25,200	—	—	12,000	12,000
— Rødshammer—Risor	40,300	—	13,600	—	13,600
Lateris		116,185	122,232	87,484	325,901

	Overslag.	1ste Aar.	2det Aar.	3die Aar.	Tilfammen i Budgetterminen.
	Epd.	Epd.	Epd.	Epd.	Epd.
Transport	116,185	122,232	87,484	325,901	
Beianlæggene Aabel—Aalefjær	54,500	18,000	18,000	18,500	54,500
— gennem Stordalen og Namsendalen	36,900	—	8,000	17,000	25,000
Verdalsbro	11,440	11,440	—	—	11,440
Beianlæggene Spjotsød—Sundefilen	5,000	4,000	4,000	—	5,000
— Drammen—Trogstad Bro	25,700	—	8,000	17,700	25,700
— Gjøvig—Mjøsen	1,920	1,920	—	—	1,920
— Bergen—Mittun	55,500	8,000	16,000	20,100	44,100
— Maristuen—Vorloug Bro	24,900	6,000	2,500	—	8,500
Omlægning af Drivstufleven	13,900	7,000	6,900	—	13,900
Beianlæggene Åsper Bro—Knapstad	44,100	25,000	19,100	—	44,100
Omlægning af Storkleven	14,200	10,000	4,200	—	14,200
Beianlægget til Baage og Lom	48,800	14,000	12,300	—	26,300
Omlægning af Romsdalsveien	28,100	—	—	14,700	14,700
— fra Silgjord—Fladdal	16,900	12,000	4,900	—	16,900
— af Holmestrandsklev	3,200	3,200	—	—	3,200
— i Laurvig	2,886	2,886	—	—	2,886
Beianlæg fra Skare til Noldal	20,000	—	6,000	6,200	12,200
Omlægning over Ljøfjeld	2,300	—	—	2,300	2,300
Beianlæg i Nordland	9,000	—	4,500	4,500	9,000
— i Maalselven	20,000	—	10,000	10,000	20,000
Mandalsbroens Reparation	510	510	—	—	510
Tilfammen	240,141	243,632	198,484	682,257	

Sluttelig skal Departementet tillade sig at andrage om, at der i Genhold til Formandskabsloven maa blive meddeelt naadigst Approbation paa de Communebeslutninger, hvorved der er bevilget Bidrag til de Arbejder, der foreslaaes udførte i den kommende Budgettermin, forsaavidt der ved disse Beslutninger paafores Communerne Udgifter for et længere Tidsrum end 5 Aar, og for en enkelt Beslutnings Vedkommende, nemlig den af Sds Præstegjelds Communebestyrelse fattede om Bidrag til Storklevens og Voklevens Omlægning, tillige forsaavidt samme ikke er fattet med kvalificeret Pluralitet.

I Genhold til Foransorte, der af Statsraadets øvrige Medlemmer i det Væsentlige tiltrædes, indstilles underdanigst:

A. At de af det nu forsamlede Storthing under 24de, 25de, 27de og 28de Februar d. A. fattede Beslutninger angaaende Bevilgning for Budgetterminen fra 1ste Juli 1860 til 1ste April 1863 til Udførelse af forskjellige Veiarbejder naadigst befales tagne tilfølge.

B. I. At der i Genhold til Lov angaaende Veivæsenet af 15de September 1851 § 2 naadigst befales udført følgende Veiarbejder:

1. Anlæg af Hovedvei fra den søndre Ende af Indsøen Jaren til Gruedegaarden i Christians Amt.

2. Omlægning af Kvamsklev i Balders.

3. Omlægning af Rostenbakterne i Gudbrandsdalen.

4. Omlægning af den vestlandste Hovedvei mellem Østerholt og Home i Nedenæs og Røbygdelagets Amt.

5. Omlægning af Veien fra Rødshammeren til Østerrisør.

6. Omlægning af Veien mellem Aabel i Nedenæs og Aalefjær i Rister og Mandals Amt.

7. Anlæg af Hovedvei langs Stordalselven og gennem Namfjenselvens Dalsfjære i nordre Throndhjems Amt, men forsaavidt dette Anlæg ikke maatte komme til Udførelse, Omlægning af Forbordlierne i samme Amt.

8. Opførelse af Bro over Verdalselven ved Verdalsøren i samme Amt.

9. Omlægning af Veien mellem Spjotsød og Sundefilen i Bratsbergs Amt og Opførelse af Bro over den sidste.

10. Omlægning af Veien fra Drammen til Trogstad Bro i Jarlsbergs og Laurvigs Amt.

11. Anlæg af Hovedvei fra Gjøvig til Mjøfens Bred.

12. Omlægning af Veien fra Bergen til Mittun.

13. Omlægning af Veien mellem Mariestuen og Borloug Bro i nordre Bergenhuus Amt.

14. Omlægning af Dribstufleven i søndre Thronbhjems Amt.

15. Anlæg af Bei fra Asper Bro i Agershuus Amt til Knapstad i Smaalenenes Amt.

16. Omlægning af Storkleven ved Frederikshald og Bøfleven i Jds Præstegjeld, Smaalenenes Amt.

17. Anlæg af Hovedvei fra Loftsgaards til Kalums Bro og fra Baage til Gardmo Kirke i Gudbrandsdalen.

18. Omlægning af Veien mellem Gjarde i Romsdals Amt og Bovermoen i Christians Amt.

19. Omlægning af Veien mellem Løghol og Segni i Bratsbergs Amt.

20. Omlægning af Hovedveien gennem Laurvig fra Mellemdammen ved Friks Værk til Torvet.

21. Omlægning af den nedre Deel af søndre Klev ved Holmestrand.

22. Anlæg af Bei fra Gaarden Skare i søndre Bergenhuus Amt til Røldal.

23. Udbedring af Veien over Ljøfjeld i Romsdals Amt, hvilke Arbeider blive at udføre overensstemmende med de for samme udarbejdede Stortingets forelagte Planer, dog saaledes, at det overlades Arbeidsbestyrerne med Approbation af Departementet for det Indre at foretage de mindre væsentlige Afvigelser fra disse Planer, som maatte findes hensigtsmæssige.

II. At Departementet for det Indre naadigst bemyndiges til at træffe alle til Udforelse af de ovennævnte Arbeider fornødne Foranstaltninger.

III. At naadigst Approbation i Henhold til Lovene om Formandskaber paa Landet og i Kjøbstæderne af 14de Januar 1837 respective ss 38, 39, 50 og s 40 meddeles paa de af efternævnte Communebestyrelser fattede Beslutninger om Bidrag til nogle af ovennævnte Arbeider:

Beslutning af Frederikshalds Communebestyrelse om Bidrag til Omlægning af Storkleven og Bøfleven, fattet under 21de Mai 1859; Beslutninger af Jds Præstegjelds Communebestyrelse om Bidrag til de samme Omlægnings, fattede under 2den Juli og 25de August 1859;

Beslutninger af Nedenæs og Nobygdelagets Amtsforsamling om Bidrag til Omlægningen

mellem Østerholt og Home, fattede under 1ste Juli 1856 og 1ste Juli 1859;

Beslutning af Lister og Mandals Amtsforsamling om Bidrag til Omlægningen mellem Aabel og Aalefjær, fattet under 10de Juli 1856;

Beslutning af Bergens Communebestyrelse om Overtagelse af nogle Veianlægget mellem Bergen og Mittun vedkommende Udgifter, fattet under 13de October 1859.

C. I. At Departementet for det Indre til Udgifternes Bestridelse ved i Tidrummet fra 1ste Juli 1860 til 1ste April 1863 for det almindelige Veifonds Regning iværksættende Veiarbeider naadigst bemyndiges til at anvende et Beløb af indtil 682,257 Spd., der bliver at udbetale af Statskassen, og, forsaavidt det ikke godtgjøres ved de af vedkommende Communer og Private vedtagne Bidrag, efter nærmere Naadigst Bestemmelse at refundere ved Udligning paa Rigets Matrikelskyld samt paa Kjøb- og Ladestederne overensstemmende med Stortingets Beslutning.

II. At der af ovennævnte Beløb naadigst tillades i bemeldte Tidrum anvendt:

1. Til Udgifter ved den det almindelige Veifond paahvilende Bedligeholdelse af enkelte Veistrækninger	7,190 Spd.
2. Til Udgifter ved Underfølgelser og til andre tilfældige Udgifter	36,666 —
3. Til Fuldførelse af de i indeværende Budgettermin paabegyndte, men ikke tilendbragte Veiarbeider	172,909 —
4. Til Veianlægget fra Grueødegaarden til Faren	37,536 —
5. Til Omlægning af Svamsfleven	26,000 —
6. Til Omlægning af Rostenbakterne	20,000 —
7. Til Omlægningen mellem Østerholt og Home	12,000 —
8. Til Omlægningen fra Rødshammeren til Riisør	13,600 —
9. Til Omlægningen mellem Aabel og Aalefjær	54,500 —
10. Efter nærmere naadigst Bestemmelse enten til Veianlæg langs Stordals- og Ransnelven, eller til Omlægning af Forbordlierne	25,000 —
11. Til Opførelse af Bro ved Verdalsøren	11,440 —
12. Til Omlægningen mellem Lateris	416,841 Spd.

Transport	416,841 Spd.
Spjotskob og Sundskilen og Broanlægget over den sidste	5,000 —
13. Til Omlægningen mellem Drammen og Trøgstad Bro	25,700 —
14. Til Veianlægget fra Hjøvig til Mjøsens Bred	1,920 —
15. Til Omlægningen mellem Bergen og Mittun	44,100 —
16. Til Omlægningen mellem Maristuen og Borloug Bro	8,500 —
17. Til Omlægning af Drivstaklevene	13,900 —
18. Til Veianlægget fra Asper Bro til Knapstad	44,100 —
19. Til Omlægning af Storkleven	14,200 —
20. Til Veianlægget fra Loftsgaards til Kalums Bro og fra Baage til Gardmofirke	26,300 —
21. Til Omlægningen mellem Bøvermoen og Gjerde	14,700 —
22. Til Omlægningen mellem Laghøl og Hegni	16,900 —
23. Til Omlægningen fra Lateris	632,161 Spd.

Transport	632,161 Spd.
Laurvigs Torv til Mellemdammen	2,886 Spd.
24. Til Omlægning af den nedre Deel af Holmestrandskleven	3,200 —
25. Til Veianlægget fra Skare til Roldal	12,200 —
26. Til Udbedring af Veien over Hjøfjeld	2,300 —
27. Til Istandbringelse efter senere naadigst Bestemmelse af a) Veianlæg fra Fladnæs i Maalselvsnæs Præstegjeld, Finmarkens Amt, opad Maalselvdalen	20,000 —
og b) Veianlæg i Nordlands Amt	9,000 —
28. Til Dækkelse af Overtskridelsen ved den for Communerne Regning stedsfundne Reparation af Mandals Bro	510 —
Tilsammen	682,257 Spd.

D. At der til Omlægning af Bøllevene i Sids Præstegjeld, Smaaleneens Amt, naadigst tillades i den kommende Budgettermin udredet af Statskassen til endelig Udgift for denne et Beløb af 15,000 Spd.

Den Norske Regjerings underdanigste Indstilling af 10de September 1859. som ved Kongelig Resolution af 22de September s. A. naadigst er bifaldt.

Chefen for Departementet for det Indre, Statsraad Bretteville, har underdanigst foredraget følgende:

Busseruds Amtsformandskab har under 21de Juli d. A. eenstemmig fattet følgende Beslutning:

„Amtmanden bemyndiges til at engagere en Veitingenieur for Amtet, der tillige har at fungere som Veinspecteur for det hele Amt, for det Første paa 3 — tre — Aar med en aarlig Løn af 600 Spd. af Amtets Veikasse, og under Forventning af, at et ligesaa stort Beløb dertil bevilges af Statens Veifond; men saafremt en dertil Veitingenieur ikke kan erholdes paa disse Betingelser, bemyndiges Amtmanden til at engagere en saadan paa det Vilkaar, at han tillige fungerer som Veinspecteur i Madalen, Norderhov, Hole, Sigdal, Modum, Eker, Lier, Hurum og Røken med en

Løn af 500 Spd. aarlig af Amtets Veikasse, under Forventning af, at et ligesaa stort Beløb dertil bevilges af Statens Veifond. I begge Tilfælde erholder han paa Keiser foruden den Skyldgørdelse, som han formeentlig tilstaaes af Statskassen, 1 Spd. daglig i Diæt.“

Ved at indberette denne Beslutning har Amtmanden i Henhold til sammes sidste Deel andraget om, at der af det almindelige Veifond naadigst maa tilstaaes Busseruds Amtscommune for et Tidrum af 3 Aar et aarligt Bidrag af 500 Spd. til Lønning af en Amtssingenieur. Det vil nemlig, bemærker Amtmanden, ikke være tilraadeligt at benytte den første Deel af Amtsformandskabets Beslutning, ifølge hvilken samtlige Amtets Veinspecteurposter skulde ophæves, da det ikke kan antages, at Amtets hele Veivæsen vil kunne forsvare sig bestyret af en Amtssingenieur uden al Udskiftning.

stence af mere sagkyndige Folk end Lensmændene, men alene Beslutningens andet Alternativ, ifølge hvilket 2 af Veinspecteurposterne nemlig for Numedal og Hallingdal skulde bibeholdes. Forøvrigt anseer Amtmanden det hensigtsmæssigen at ordne Sagen paa den Maade, at der i Stedet for disse 2 Veinspecteurer ansættes 1 Assistent, der vil have at bistaae Amtsingenieuren hvorsomhelst det inden Amtsdistrictet maatte paatræves, og han nærer ingen Tvivl om, at Amtsformandskabet vil bilige denne Modification.

Departementet, der anseer det ønskeligt, at der gennem Ansættelse af en Veingenieur for Busseruds Amt gives sammes Veibestyrrelse Udgang til at erholde en bedre teknisk Bistand end under den nuværende Ordning er muligt, vil underdanigst anbefale at det ansøgte Bidrag for et Tidsrum af 3 Aar til Lønning af en saadan Functionair naadigst tilstaaes udredet af de til tilfældige

Udgifter ved Veivæsenet til enhver Tid bevilgede Midler. Til Sikkerhed for en hensigtsmæssig Anvendelse af dette offentlige Bidrag antages det forøvrigt, i Lighed med hvad der ved alle tidligere lignende Anledninger er bleven gjort til Betingelse for Udredelse af Tilflug af Veifondet, at burde fastsættes, at Valget af Veingenieur bliver at approbere af dette Departement.

I Genhold til Foransførte, der af Statsraadets øvrige Medlemmer i det Væsentlige tiltrædes, indstilles underdanigst:

At der af de til tilfældige Udgifter ved Veivæsenet til enhver Tid bevilgede Midler for et Tidsrum af 3 Aar naadigst tilstaaes Busseruds Amtskommune et Beløb af 500 Spd. aarlig som Bidrag til Lønning af en Veingenieur for Busseruds Amt, hvis Valg approberes af Indredepartementet.

Den Norske Regjerings underdanigste Indstilling af 28de November 1860, som ved Kongelig Resolution af 10de December s. A. naadigst er bifaldt.

Chefen for Departementet for det Indre, Statsraad Bretteville, har underdanigst foredraget Følgende:

I Begyndelsen af indeværende Aars Sommer blev en Deel af Broen over Veinaelven i Hønesø, hvis Vedligeholdelse efter Loven om denne Kjøbstads Oprettelse af 3die September 1851 § 6 paaahviler Busseruds Amtskommune, borttrædet af Vandflommen, der her som i andre Basdrag vogede til en usædvanlig Høide. Til en ny Bro i Kjøbstaden er senere afgivet Forslag af Amtsingenieuren, Capitain Nye, hvorefter Omkostningerne ved en fuldstændig ny Broforbindelse ere beregnede til omtrent 13,000 Spd. Da de igjenstaaende Dele af den gamle Bro antages i Tilfælde endnu i nogen Tid at kunne benyttes, har Capitain Nye særskilt beregnet Omkostningerne ved Opførelse alene af det Brostykke, (paa vedlagte Kart betegnet med b—c) der vilde fornødiges for at istandbringe Forbindelse med disse, og Overslaget herfor lyder paa 6098 Spd. 60 f.

Amtmanden i Busseruds Amt har nu for Departementet andraget om, at der maa vorde bevirket naadigst Bestemmelse om Opførelse af ny Bro over Veinaelven i Hønesø istedetfor den ved

Vandflommen ødelagte, væsentlig i Overensstemmelse med det af Capitain Nye afgivne Forslag, samt om at de hermed forbundne Udgifter mod et af sidste Amtsformandskab for Busseruds Amt bevilget Bidrag af $\frac{1}{2}$ Part, naadigst maa tillades udrede enten af de paa det almindelige Veifond eller paa Statsbudgettet til tilfældige Udgifter opførte Beløb. In subsidium har Amtmanden andraget om, at Omkostningerne ved Opførelsen af det til Forbindelse med de igjenstaaende Dele af den gamle Bro fornødne Brostykke efter Fradrag af et af Amtsformandskabet til dette Diemed bevilget disponibelt Bidrag af 2000 Spd. maa vorde udredet af et af de nævnte offentlige Fonds. Amtmanden har derhos for ethvert Tilfælde anholdt om, at der for det kommende Storthing i sin Tid maa søges fremsat naadigst Proposition om Broarbejdet Udførelse i det Hele for Veifondets Regning mod at Busseruds Amtskommune udreder $\frac{1}{2}$ Deel af de samlede Omkostninger.

Med Hensyn til Nødvendigheden af snarest muligt at faa gjenoprettet Broforbindelse over Veinaelven i Hønesø har Amtmanden ansøgt, at Benyttelsen af Færge paa dette Sted ikke alene er forbunden med Ubehagelighed for Byens

Indvaanere og den øvrige Færjel, men ogsaa medfører store Vanstueligheder og Bekostninger, og at, uagtet Anvendelse af den største Omhyggelighed ved Istandbringelsen af den Færgeindretning, der maatte oprettes efter Broens Odelæggelse, Ulykkestilfælde, hvorved endog Menneskeliv er gaaet tabt, ved denne Befordringsmaade ikke have kunnet undgaaes. Vel er nu i den sidste Tid, efterat det første Forsøg paa at faa en Interimbro opført var mislykket paa Grund af ny Flom, Forbindelsen igjen aabnet ved en saadan midlertidig Bro, men efter hvad Amtsingenieuren har meddeelt har der ikke været Anledning til at give samme saadan Soliditet, at den kan paaregnes at ville modstaae endog kun den almindelige Baarflom. At Amtsformandskabet ikke har bevilget større Bidrag til en ny Broes Opførelse end som ovenanført $\frac{1}{2}$ formener Amtmanden finder tilstrækkelig Forklaring i Amts-Beibudgettets Størrelse, der for indeværende Aar er gaaet op til et Beløb af 23,072 Spd. 34 f, paa en Matrikulskyld af 16,342 Daler 9 Stilling, hvoraf alene til tilsvarende Udgifter, hovedsagelig foranledigede ved Flommens Odelæggelser i indeværende Aar, 8667 Spd. 32 f. Amtmanden tilsoiede, at der ikke var Anledning til at erhverve Amtscommunens Vedtagelse af i Tilfælde at refundere det Offentliges Udlæg, til en ny Broes Opførelse, om der skulde blive Spørgsmaal om kun at bevilge samme som Forskud, uden ved at sammenkalde et ekstraordinært Amtsformandskab, hvortil der imidlertid efter de forhaandenværende Omstændigheder saameget mindre formeentes at være Føie, som endog denne Udsættelse lettelig kunde blive til Hinder for Arbeidets Udførelse i den bekvemteste Tid.

Da Departementet ikke fandt tilstrækkelig Dødsfordring til at tilraade de fornødne Midler til Broens eller Broernes Opførelse ekstraordinært udrædede af Veifondet eller Statskassen uden Garanti for Refusion i Tilfælde af, at Stortinget maatte nægte Bevilgning eller bevilge mindre end i Amtsformandskabets Beslutning forudsat, medens Sagen maatte anses betydelig nok til at kunne foranledige Afholdelsen af et ekstraordinært Amtsformandskab, henstillede Departementet til Amtmanden, hvorvidt han ikke maatte ville bestemme sig til at andrage om naadigst Bemyndigelse til at sammenkalde et saadant. Specielt gjorde man derved opmærksom paa, at det efter Sagens Stilling neppe med Sikkerhed kunde paaregnes, at der i sin Tid kun vil fordres en Femtedeel af Omkostningerne som Bidrag fra Districterne, idet man, som bekjendt, overhoved har begyndt at

stille større Fordringer i denne Henseende og der desuden kunde blive lagt Vægt paa, at man af Hensyn til Byens Interesser har troet at burde opgave Spørgsmaalet om et billigere Brosted, der dog, efter de Oplysninger, som derom foreligge, muligens ogsaa af andre Hensyn kan vise sig forkasteligt.

Amtmanden har hertil bemærket, at han ved sin omhandlede Forestillings Afgivelse antog, at Regjeringen for særegne og usorudseede Tilfælde havde Ret og under de forhaandenværende Omstændigheder ogsaa Føie til at anvende Statens Midler uden Bevilgning af Stortinget, naar der ikke havde været Anledning til forud at indhente dets Beslutning, og at der derfor ikke burde være Spørgsmaal om at søge Garanti af Noget for det uantagelige Tilfælde, at Stortinget ikke vilde godkjende Regjeringens Handlemaade. Han kan ikke frasælde denne sin Opfatning af Statsmagternes gjensidige Myndighed, og begjærer derfor det oprindelige Andragende undergivet naadigst Afgjørelse.

Skulde dette ikke vinde naadigst Bifald, anfører Amtmanden videre, troer han for Tiden at burde indskrænke sig til at søge gjenoprettet den tidligere Broforbindelse i Hønesø. Da dette Foretagende ikke uden Skade for Communicationen kan opsættes, formener Amtmanden, at det efter Veiloven af 15de September 1851 § 15 paaligger ham uden Dphold at foranstalte samme udført, og efter herom særskilt indhentet Erklæring fra Amtsingenieuren, antages dette at burde ske overeensstemmende med dennes tidligere afgivne Forslag saaledes at der strides til Opførelse af det i den samme ledsagende Tegning med b-c betegnede Brostykke. Da de af sidstafholdte Amtsformandskab til usorudseede og uberegneede Udgifter bevilgede Midler ville være utilstrækkelige til at bestrive Omkostningerne ved dette Arbeide, nødes Amtmanden til i Henshold til det citerede Lovbud at andrage om, at Udgifterne efter Fra drag af de foran anførte 2,000 Spd. naadigst tillades forskudte af Statskassen. Med Hensyn til hvad Departementet havde bemærket om Muligheden af, at der af Districtet vil kræves et større Bidrag til Gjenopførelsen af Broen i Hønesø end den af Amtscommunen bevilgede $\frac{1}{2}$ Deel, har Amtmanden paapeget det formeentlig mindre Billige i nu, da Amtscommunens Beibudget ved flere tilstødte usorudseede Omstændigheder er bleven usædvanlig betyngt, at paaføre samme Byrder udover hvad de hidtil almindelig befulgte Principer medføre. For det Tilfælde, at ikke

destomindre et større Bidrag end $\frac{1}{2}$ Deel i sin Tid skulde kræves, har Amtmanden opfordret Hønsfos Communebestyrelse til at vedtage et Bidrag til Broens Genopførelse svarende til Forskellen mellem $\frac{1}{2}$ Deel og $\frac{1}{4}$ Deel af den samlede Overslagssum for Arbeidet. Beslutning af Communebestyrelsen i denne Anledning var imidlertid ikke endnu fattet.

Departementet skal betræffende Afdgangen til at udrede de her omhandlede Beløb af Veifondets eller Statskassens til tilfældige og uforudseede Udgifter opførte Midler, kun bemærke, at en saadan Anvendelse af disse Fonds blot kunde, som ogsaa i Amtmandens seneste Førestilling tydeligere udtalt, foregaae i Forventning af et kommende Storthings Godkendelse af Udgiften. Specielt er det til tilfældige Udgifter ved Veivæsenet opførte Beløb ikke bestemt til Iværksættelsen af større selvstændige Foretagender, hvorom der i Mellemtiden mellem to Storthing maatte opstaae Spørgsmaal, af den Betydning at Storthingets Samtykke til Iværksættelsen under sædvanlige Omstændigheder fordres. I hvert Fald har Departementet ikke, saalænge det var ikke aabenbart, at et extraordinært Amtsforsamlingssammenkaldelse vilde foranledige større Ophold end Sagen taalte, fundet tilstrækkelig Opfordring til at anbefale en saadan extraordinær Foranstaltning, som begjært, selv om man gaaer ud fra, at der ikke vilde være Spørgsmaal om for Tiden at iværksætte mere, end hvad Amtmanden subsidiairt har andraget om, nemlig Genopførelsen af det udgaaede Brostykke b—c. Derimod vil man anbefale til naabigst Indvilgelse Amtmandens seneste Andragende om Forskud af Statskassen i Henhold til Veilovens § 15 til Iværksættelse af sidstnævnte Arbeide.

Den citerede Lovparagraf er saalydende:

„Saadanne Foretagender i Veivæsenets Anliggender, der ikke uden Skade for Communicationen kunne opsættes, skal Amtmanden uden Ophold foranstalte udførte ved dertil at anvende det Fornødne af det Beløb, som af Amtsforsamlingen er bevilget til upaaregnede Udgifter, og forsaavidt dette ei skulde være tilstrækkeligt, har han derom at gjøre Førestilling til Kongen, der kan bevilge, at Udgifterne iøvrigt i det Hele eller for en Deel forskydes af Statskassen, mod Refusion af Amtsforsamlingen, forsaavidt de ikke efter § 5 bevilges udrede af Statskassen“.

Dette Lovsted giver altsaa vedkommende Amtmand Udset til at erholde Laan af Statskassen som Bidrag til Udførelse af Veivæsenets og Bro-

arbeider, hvis Iværksættelse haster, saaledes at Amtmanden som Amtsforsamlingens Repræsentant paabindes denne Forpligtelse til Refusion af Laanet. Muligheden af at indhente Samtykke af et extraordinært Amtsforsamlingsskab, inden Arbeidets Iværksættelse, antages ikke — hvad ogsaa Lovstedets trykte Motiver (Storthings Forhandlinger for 1845, 4de Bind No. 41 Pag. 57 ad § 12) afgjørende bekræfte — at være til Hinder for dette Anvendelse. Mod at Amtmanden i nærværende Tilfælde benytter den Hjemmel, Lovten saaledes giver ham, finder Departementet Intet at erindre, saameget mindre som man vistnok med ham tør gaae ud fra, at ialfald en væsentlig Deel af Udgiften i sin Tid vil blive overført paa det almindelige Veifond, og Sagen er saaledes nu for det subsidiairt ansøgte mindre Forskuds Vedkommende i det Væsentlige bragt i den Stilling, som af Departementet fra først var krævet som Betingelse for dets Anbefaling til sammes Tilstaaelse. Man skal forøvrigt bemærke, at den citerede Paragraph i Veiloven selvfølgelig nærmest har haft for sig Veiforetagender, som foranlediges ved Begivenheder, indtrufne senere end Amtsforsamlingsskabets sidste Samvær, og hvortil derfor ingen Bevilgning af dette har kunnet æfkes, medens her handles om et Arbeide, som har været Gjenstand for Forhandling af Amtsforsamlingen. I denne Henseende skal man gjøre opmærksom paa, at om end Departementet ikke har troet at burde uden Garanti for eventuel Refusion tilraade Udgiftens extraordinaire Udredelse paa den først ansøgte Maade, have dog de forhaandenværende Forhold kunnet frembyde nogen Støtte for en modsat Formodning fra Amtmandens Side, da han for Amtsforsamlingen havde at forebringe Sagen. Under enhver Omstændighed er det aabenbart, at Manglen af den fornødne Bevilgning ikke har sin Grund i nogen Tanke om Broarbeidets Opsættelighed, indtil Bidrag af Storthinget til sammes Udførelse for det almindelige Veifonds Regning kunde erholdes, og naar det da senere viser sig, at en Forudsætning om paa anden Maade at kunne faa Midlerne strax tilveiebragte slaaer feil, maa dette formentlig være nok til at gjøre Lovstedet anvendeligt.

Det Beløb, om hvis Udredelse som Forskud af Statskassen der efter det Ovenstaaende bliver Spørgsmaal, vil efter Capitain Ryes Overslag for det omhandlede Brostykke udgjøre 4,098 Spd. 60 f eller med en rund Sum 4,100 Spd. Mod Forskuddets Udredelse paa den ovenanførte Maade har Finansdepartementet, hvis Betænkning i Sagen man har indhentet, ikke af Hensyn til

Statskassens Tilstand fundet noget Afgjørende at indvende, hvorvel Finanzdepartementet har anseet det særdeles ønskeligt, at der ikke i indeværende Budgettermin paaføres Statskassen upaaregnede extraordinaire Udgifter.

Departementet skal sluttelig bemærke, at det fornødne i Anledning af Amtmandens Andragende om Fremsettelse af Proposition for Stortinget om Bevilgning til Hønesøsbrosens Gjenopførelse vil blive i sin Tid af Departementet at iagttage og at det i Sagens nuværende Stilling ikke vil være fornødent at udtale sig nærmere om, hvor stor Amtscommunens endelige Andeel i Udgiften antages at burde blive.

I Henhold til Foransførte, der af Statsraadets øvrige Medlemmer i det Bæsentlige tiltrædes, indstilles underdanigst:

At der til Gjenopførelse af den ved Vandflommen i indeværende Aar bortrevne Deel af Broen over Beinaelven i Hønesø overeensstemmende med et dertil af Amtsingenieur Capitain Nye afgivet Forslag naadigst tillades i Henhold til Lov angaaende Veivæsenet af 15de September 1851 § 15 udrædet af Statskassen et Forskud af indtil 4,100 Spd. mod Refusion af Buskeruds Amtscommune for den Deel, der ikke i sin Tid maatte bevilges til endelig Udgift for det Offentlige.

Den Norske Regjerings underdanigste Indstilling af 27de Februar 1861, som ved Kongelig Resolution af 18de Marts s. A. naadigst er bifaldt.

Chefen for Departementet for det Indre, Statsraad Bretcheville, har underdanigst foredraget følgende:

Ifølge sidste Storthings Beslutninger om Bevilgning til Veivæsenet, der ved Kongelig Resolution af 4de April 1860 naadigst bleve befalede tagne tilfølgende, have der af det til tilfældige Udgifter ved Veivæsenet Bevilgede til Disposition et Beløb af 200 Spd. aarlig til Understøttelse for Arbeidere, der i Veivæsenets Tjeneste have faaet saadan Legemsffade, at de derved ere satte ud af Stand til at erhverve Udkomme, eller til Enker og Børn efter Arbeidere, der ved noget Ulykkestilsælde have sat Livet til, forsaavidt Vedkommende ere blevne trængende til saadan Understøttelse. Beløbets Anvendelse er knyttet til de nærmere Betingelser, at Understøttelserne under ingen Omstændighed maa tilstaaes for et længere Tidsrum end Budgetterminen, og at en Forklaring om samme bliver at forelægge næste Storting.

I de sidste Maanedes af forrige og Begyndelsen af dette Aar er til Departementet fra forskjellige Personer, der under offentlige Veiarbeider have lidt Legemsffade eller ved Ulykkestilsælde mistet Forsorgere, indlobet Andragender om Understøttelse, som altsaa i Tilfælde maatte være at udrede af det ovennævnte Beløb. Disse Andragender tilligemed tvende lignende til Finanzdepartementet indkomne og derafra til dette Departement's Behandling oversendte, skal Departementet

her underdanigst tillade sig at gennemgaae med Forslag om Størelsen af den Understøttelse, som antages at burde tilstaaes hver enkelt Ansøger. Foreløbig bemærkes, at man for denne Gang anseer det rettest ikke at benytte den Afgang, der efter Storthingets Beslutning havees til at tilstaae Understøttelser af de her omhandlede Midler for mere end eet Aar paa een Gang, da nemlig det muligt vøgende Antal af Krav paa Understøttelser af disse Midler vil kunne have Indflydelse paa Størelsen af de enkelte Bidrag, der kunne blive at tilstaae. Man har derfor ved nærværende Leilighed kun foreslaaet Bidrag bevilgede for eet Aar, fra 1ste Juli s. A. at regne.

Ansøgerne, der paa to nær, samtlige tidligere tildeels gennem flere Aar have oppebaaret Understøttelser af det almindelige Gratificationsfond, ere følgende:

1. Anders Pedersen Sanden af Kvifne Præstegjeld, Hedemarkens Amt, 22 Aar gammel. Som Arbeider ved Veianlægget i Dypdal og Nennebo fik han den 28de Juni 1858 ved et Mineffud en betydelig Læsion i det høire Albueled, hvorved Armen er bleven stiv i Albuen. Efter den af Districtslægen i Dypdal meddeelte Attest vil han vistnok med den saaledes beskadede Arm kunne udføre enkelte grovere Arbeider, men Bevægelsen er generet og vil altid blive det, og som Følge heraf er Udholdenhed ved Arbeide neppe at vente, ialfsald ikke paa lang Tid. Til tungt Ar-

keide vil han bestandig blive uskiftet. Hans Forældre ere i smaa Aar og have 8 Børn. Ligesom vedkommende Sognepræst har bevidnet, at Ansøgeren har opført sig sædelig og anstændig, saaledes har ogsaa Arbeidsbestyreren, Ritmester Lund, paa det Fødeste anbefalet ham til Understøttelse, da han i det Tidrum af 1½ Aar, hvori han har arbeidet ved Veianlægget, har vist sig som en ordentlig og duelig Arbejder. Departementet antager at Understøttelsen for denne Ansøgers Vedkommende, da han dog ikke er bleven udygtig til alt Arbejde, passende kan ansættes til 10 Spd.

2. Ingeborg Anna Pedersdatter Moe af nedre Stordalens Præstegjeld, nordre Thronhjems Amt, Enke efter Nils Pedersen, der som Arbejder ved Omlægningen af Hovedveien over Bhaasen i søndre Thronhjems Amt, efter to Aars Tjeneste i Veivæsenet omtom ved et Minestud den 25de Februar 1857. Hun har efter hvad hun i Andragendet har anført, hidtil ernæret sig ved simpelt Haandarbejde, men er nu paa Grund af Sygdom og svækket Helbred sat ud af Stand til at erhverve det Fornødne til Livsophold. Hendes Trang og upaaatlagelige moralske Forhold er attestet af vedkommende Sognepræst. Efter indgivet Andragende erholdt hun i Aaret 1858 af det almindelige Gratificationsfond en Understøttelse af 10 Spd.; ifølge det dengang indgivne Andragende er hun nu omtrent 45 Aar gammel og synes ikke at have Børn at forsørge. Hun antages ogsaa nu at burde tilstaaes en Understøttelse af 10 Spd.

3. Ranneig Erikdatter af Dydals Præstegjeld, søndre Thronhjems Amt, Enke efter Hans Andersen Stubban, der i Vinteren 1858 under Arbejde ved Veianlægget i Dydal og Rennebo tilfattede Livet ved at glide ud over en Fjeldpynt. Ansøgerinden, der har 3 Børn at forsørge, hvoraf det ældste er 12 det yngste 5 Aar gammelt, befinder sig efter Sognepræstens Erklæring i trange Aar, henvist til sin gamle uformuende Svigerfaders Hjælp og egne Hænders Arbejde, og er hendes Andragende derfor anbefalet saavel af Sognepræsten som af Arbeidsbestyreren, Ritmester Lund. Efter dette Departements underdanigste Indstilling har hun i Aaret 1859 været tilstaaet Understøttelse af Gratificationsfondet med 24 Spd. Departementet antager, at en lignende Understøttelse bør tilstaaes hende nu.

4. Erik Jensen af Ager's Præstegjeld, Agerhuus Amt. Han blev i Aaret 1849 som Arbejder ved Veianlægget mellem Oslo og Ljabro ved

et Minestud berøvet sit høire Ben, og fik befastiget sin høire Arm, hvorved han blev sat ud af Stand til at erhverve det Fornødne til sit Livsophold. Siden Aaret 1850 har han derfor aarligen været tilstaaet en Understøttelse af 20—25 Spd. af offentlige Midler. Da han efter Sognepræstens Attest fremdeles er i samme hjælpeløse Forsatning som tilforn, antages han ogsaa nu at burde bevilges en Understøttelse af 25 Spd.

5. Kittel Kittelsen Hilseneie af Modums Præstegjeld, Busseruds Amt. I Juli Maaned 1856 blev han efter flere Aars Tjeneste i Veivæsenet som Arbejder ved Veianlægget mellem Fjulsrud og Sandvigen befastiget ved Sprængning af en Mine. Han mistede derved ganske Synet paa det ene Øie og led Befastigelse paa det andet, ligesom ogsaa det ene Been blev ubrugeligt. Han er nu næsten blind og maa gaa med Krykke, saa at han ikke er i Stand til at erhverve det Fornødne til Livsophold for sig selv, sin Kone og sine Børn. Efter Anbefaling af Arbeidsbestyreren, Capitain Nye, har han siden 1856 hvert Aar af Gratificationsfondet modtaget et Bidrag af 20—25 Spd. En Understøttelse af 25 Spd. bør formentlig ogsaa nu tilstaaes ham.

6. Ingebret Larsen Lo af Dydals Præstegjeld, søndre Thronhjems Amt. I Vinteren 1852, medens han som Murer arbejdede ved Veianlægget gennem Drivdalen, mistede han ved et Ulykkestilsælde det ene Øie og har, anføres der, siden den Tid haft vanskeligt for at ernære sig. Efter et i Aaret 1854 indgivet Andragende blev der ved Kongelig Resolution af 23de Juni s. A. af Gratificationsfondet tilstaaet ham et Bidrag af 25 Spd., og af samme Fond har der ogsaa senere været ydet ham Understøttelse. I det nævnte Andragende oplyser han, at han, er vedvarende svækket af Skaden, saa at han ikke kan udsætte sig for stærk Kulde eller Vind, uden bagefter at lide betydelige Smertes, som ogsaa indfinde sig, naar han stirrer længe med det uskadede Øie, og da han er en fattig og forgjældet Mand, som ikke kan underholde sig selv og en talrig Familie uden at være i Virksomhed baade i og udenfor Huset til enhver Aarstid, sættes han som Følge heraf mere og mere tilbage i Belfærd. Han er nu over 60 Aar gammel. Da vedkommende Sognepræst har attestet, at Ansøgeren fremdeles som hidtil egner sig til at forundes Understøttelse, vil man underdanigst anbefale ham til at erholde en saadan med et Beløb af 15 Spd.

7. Amund Endresen Odden af Hvideøid Præstegjeld, Bratsbergs Amt. Efter hvad han i

tidligere Andragender om Understøttelse har anført sit han i Aaret 1840 i sit 36te Aar, som Arbejder ved Veianlægget fra Brunkeberg Kirke til Gugaarden i øvre Thelemarkens Fogderi sit høire Been forknust derved, at en Sandhaug under Udgravningen styrtede sammen. Da han herved er bleven vansfor og uskicket til at forsørge sig selv og sin Familie, bestaaende af Kone og 2 Børn, har han i en længere Narrække modtaget en Understøttelse af 10 Spd. aarlig af offentlige Midler. Da hans Trang og Værdighed er attesteret af vedkommende Sognepræst, formenes han ogsaa denne Gang at burde tilstaaes en lignende Understøttelse.

8. Gunder Gundersen Bækken af Grue Præstegjeld, Hedemarkens Amt. Som Arbejder ved Veianlægget langs Flisen Elv i Sommeren 1857 blev han ved et Minestød berøvet Synet paa det ene Øie, ligesom ogsaa det andet blev saaledes beskadiget, at han efter en i 1859 tilveiebragt Lægeattest kun kan skjelne større Gjenstande og udføre enkelte simplere Arbejder. Han eier en ubetydelig Jordvei, hvorpaa han dog skylder, og har i den Forsatning, hvori han befinder sig, vanskeligt for uden Hjælp at ernære sig og sin Familie, der bestaaer af Kone og 5 Børn, navnlig i Misvæxtaar, som det sidste. For Aarene 1858 og 1859 modtog han af Gratificationsfondet Bidrag af respektive 20 Spd. og 15 Spd., ligesom han ogsaa har havt nogen Hjælp af et Legat for Trængende. Hans Andragende er anbefalet af vedkommende Sognepræst, Foged og Amtmand, og Departementet antager derfor at burde foreslaae ham tilstaaet en Understøttelse af 20 Spd.

9. Marit Johnsdatter Rise af Dpdals Præstegjeld, søndre Thronhjems Amt, Enke efter Anders Andersen Engen eller Rise, der som Arbejder ved Veianlægget gennem Drivdalen i Aaret 1851 omkom ved Nedstyrtningen af en Steen. Ansøgerinden anfører, at hun hidtil har seet sig istand til at ernære sig ved Arbejde, men at hun nu i en fremrykket Alder ikke længer formaaer dette. Af Sognepræstens Attest fremgaaer det, at hun er mellem 60 og 70 Aar gammel, meget svækket af

Helbred og fuldkommen værdig til Understøttelse, hvorfor hendes Andragende er anbefalet saavel af Sognepræsten som af den i 1851 fungerende Arbeidsbestyrer, nuværende Oberstlieutenant Reichmann. Hun formenes efter det Anførte at burde tilstaaes en Understøttelse af 15 Spd.

Det bemærkes, at de saaledes foreslaaede Bidrag tilsammen udgjøre et Beløb af 154 Spd. og at Departementet endnu imødeser 2 a 3 lignende Andragender for Budgetterminens første Aar.

I Henhold til Foranstaaende, der af Statsraadets øvrige Medlemmer i det Væsentlige tiltrædes,

indstilles underdanigst:

At der af de til tilfældige Udgifter ved Veivæsenet bevilgede Midler for indeværende Budgettermins første Aar, naadigst tilstaaes udredt følgende Beløb som Understøttelse for Arbejdere, der i Veivæsenets Tjeneste have faaet Legemsfæde, samt for Enfer efter Arbejdere, der ved Ulykkestilfælde i Veivæsenets Tjeneste have tilfat Livet, nemlig:

1. Til Anders Pedersen Sanden af Kvikne Præstegjeld, Hedemarkens Amt, 10 Spd.
2. Til Niels Pedersen Moes Enke Ingeborg Anna Pedersdatter, af nedre Stordalens Præstegjeld, nordre Thronhjems Amt, 10 Spd.
3. Til Hans Andersen Stubbans Enke Ranneig Eriksdatter af Dpdals Præstegjeld, søndre Thronhjems Amt, 24 Spd.
4. Til Erik Jensen af Agerø Præstegjeld, Agerøhuus Amt, 25 Spd.
5. Til Rittel Rittelsen Hilseneie af Modums Præstegjeld, Busseruds Amt, 25 Spd.
6. Til Ingebret Larsen Lo af Dpdals Præstegjeld, søndre Thronhjems Amt, 15 Spd.
7. Til Amund Endresen Odden af Hvideøeid Præstegjeld, Bratsbergs Amt, 10 Spd.
8. Til Gunder Gundersen Bækken af Grue Præstegjeld, Hedemarkens Amt, 20 Spd.
9. Anders Andersen Engens Enke Marit Johnsdatter af Dpdals Præstegjeld, søndre Thronhjems Amt, 15 Spd.

Indre-Departementets underdanigste Indstilling af 28de Mai 1861, som ved Kongelig Resolution af f. D. naadigst er bifaldt.

Chefen for Departementet for det Indre, Statsraad Bretteville, har underdanigst foredraget følgende:

Sidste Storthing bevilgede et Beløb af indtil 20,000 Spd. af det almindelige Veifond til Veianlæg i Finmarken mod saadant Bidrag af Districterne, som af Kongen bestemtes. Ved den Kongelige Resolution af 4de April f. A. om Veivæsenets Virksomhed i indeværende Budgettermin blev dette Beløb naadigst tilladt anvendt til Veianlæg opad Maalseldalen i Senjen og Tromsø Fogderi, til Fortsættelse af det her i forrige Budgettermin istandbragte Anlæg fra Maalsnæs til Fladnæs, uden at imidlertid Udstrækningen af det iværksættende Arbejde blev nærmere bestemt, idet der dengang endnu ikke var forelagt Resultater af de anstillede Undersøgelser betræffende et Veianlæg opad Dalen. Af saadanne er man nu kommen i Besiddelse gennem det vedlagte af Bygmester Guttormsen udarbejdede Forslag med Profiler og Overslag, der i forrige Mars Sommer er gennemgaaet af Departementets Veiasistent Ingenieurcapit. Bergh ved Besøring paa Stedet. Da Sagen ogsaa med Hensyn til det af Districterne til Anlægget udredende Bidrag nu er ordnet paa en efter Departementets Formening tilfredsstillende Maade, vil man underdanigst andrage om nærmere naadigst Bestemmelse med Hensyn til Veiarbejdet og sammes Iværksættelse.

I Bygmester Guttormsens Forslag og paa det samme ledsagende Kart er antydet Veilinieer fra Maalseldalens nederste Deel ligetil den svenske Grænse i østlig og til Salangens og Ofotens Fjorde i vestlig Retning, men hans Detailundersøgelser og Overslag omfatte kun en Strækning af 2½ Mil fra Fladnæs, det sydlige Endepunkt for det nylig udførte Veianlæg, opad Dalen til Rognmoen med en Sidearm af 5,000 Alens Længde fra Gaarden Frederiksberg til Udrabet i Retning mod Bardodalen. Om Veianlæg i videre Udstrækning end gennem denne nederste og meest besøfede Deel af Districtet kan der med de Midler, som for Tiden haves til Disposition, selsølgelig heller ikke blive Tale. Istandbringelse af Kjørevei paa de nævnte Strækninger med en Maximumsftigning for Hovedlinien af 1 paa 20 og for Side-linien af 1 paa 15 er i Overslaget anslaaet at ville koste 33,350 Spd., heri ikke iberegnet de til Grunderhvervelse medgaaende Summer, der ere

forudsatte at skulle udredes af vedkommende Commune. Som de Stykker af denne Veilinie, der først og fornemmelig burde søges oparbejdede, har Amtmanden i Finmarkens Amt udhævet Strækningerne fra Gaarden Guldhav omtrent ¾ Mil ovenfor Fladnæs til Maalselvns Kirke og fra Gaarden Disborg noget ovenfor Kirken til Frederiksberg og videre til Udrabet, idet Terrainet her besværliggjør Communicationen meest, medens Strækningen fra Fladnæs til Guldhav er af den Bestaffenhed, at den kan køres, uagtet ingen Wei er oparbejdet, og der fra Kirken til Disborg allerede nu haves en ret taalelig Wei. Ogsaa Ingenieur-Capitain Bergh, hvis Forslag er tiltraadt af Ingenieurbrigaden, har antaget, at Wei først burde oparbejdes paa de af Amtmanden foreslaaede Strækninger samt fra Frederiksberg til Rognmoen, hvilke tilsammen udgjøre en Længde af 28,000 Alen og ere i Overslaget beregnede at skulle koste 24,050 Spd. Med Hensyn til dette Overslag har Capitain Bergh bemærket, at heri antagelig vil kunne gjøres ikke ubetydelige Besparelser, idet han nemlig gaaer ud fra, at man ved nærværende Anlæg, hvor Færjelen i den nærmeste Fremtid neppe kan ventes at blive synderlig stor, bør ved Siden af en med Hensyn til Fremtidens Krav rigtig Beliggenhed af Veilinen hovedsagelig lægge Vægt paa ved en meget økonomisk Bygningsmaade at saa oparbejdet den størst mulige Strækning som Kjørevei til Afhjælpelse af den nærværende Mangel paa ordentlig Landcommunication. Idet han saaledes formener, at Veiens Bredde bør indskrænktes til 4 Alen med Modeplads, hvor en saadan Indskrækning kan medføre en passende Besparelse, og at man bør være tilfreds med et mindre fuldkomment Veidække, saafremt bedste Sort Grus ikke kan findes i rimelig Afstand, antager han, at man for det bevilgede Beløb af 20,000 Spd. mindst maa kunne vente at erholde oparbejdet den ovenomhandlede Veilængde af 28,000 Alen. Forsaavidt der efter Udførelsen af dette Arbejde overeensstemmende med de antydede Principer maatte blive Noget tilovers af Bevilgningen, har Capitain Bergh foreslaaet, at dette benyttes til Arbejder paa de øvrige Dele af Communicationslinien, mellem Fladnæs og Guldhav og mellem Maalselvns Kirke og Disborg, hvis fuldstændige Oparbejdelse er beregnet at skulle koste i det Hele 9,300 Spd.

Dette Capitain Berghs Forslag betræffende Anvendelsen af det til Veianlæg i Maalselvdalen for indeværende Budgettermin disponible Beløb, finder Departementet at burde anbefale befulgt, idet man deler hans Ansættelser om det efter Omstændighederne Hensigtsmæssige i at bygge Noget af Jordringerne til Veiens Fuldkommenhed for at see oparbejdet en saameget længere Strækning.

Til Istandbringelse af Veianlæg i saadan Udstrækning som naadigst bestemmes, fra Gladnæs opad Maalselvdalen, har Maalselvns Commune ved Beslutning af 4de August f. A. vedtaget at overtage Udgifterne til Grund og Gjerdehold samt desuden at bidrage med $\frac{1}{10}$ af Overslagssummen og af det Beløb, hvormed Overslaget mulligens maatte overskrides, dog saaledes, at i Bidraget fragaaer 400 Spd., som Senjen og Tromsø Districtsformandskab under 13de Juli f. A. har bevilget til samme Veiarbejde. Pengebidraget fra Maalselven, der er ansat til 1600 Spd., er vedtaget erlagt med 800 Spd. i hvert af Aarene 1861 og 1862. I lignende Terminer er ogsaa Fogderi-Communens Bidrag vedtaget udredet. Det i det Hele af Districterne vedtagne Tilskud svarer til hvad der i den sidste Storthing forelagte Veibudgetproposition var forudsat at maatte blive at afkræve dem, og som man fremdeles finder passende. Bygmester Guttormsen har paa nærmere Foranledning oplyst, at Værdien af Grunden til Linien fra Guldhav til Udrabet og Rognumoen, omtrentlig kan ansættes til 1000 Spd. og Godtgjørelsen for Gjerdehold langs de Strækninger, hvor Veien paa denne Linie gennemskjærer dyrket Mark omtrent til 500 Spd. Gaaer man ud fra, at der i indeværende Budgettermin hovedsagelig vil arbejdes paa den nævnte Strækning og derfor de anførte

Summer fratrækkes det bevilgede Beløb, bliver Veifondets Udredsel til det paatænkte Veianlæg 48,500 Spd. og Districternes Pengebidrag, beregnet til $\frac{1}{10}$ heraf, kan ansættes til 1850 Spd.

I Genhold til det Anførte vil man underdanigst andrage om naadigst Bemyndigelse til at anvende de til Veianlæg i Finmarken bevilgede Midler overeensstemmende med det oven fremsatte Forslag, samt i Genhold til Storthingets Beslutning, om naadigst Tilfjendegivende angaaende Tilstrækkeligheden af de af Districterne vedtagne Bidrag underdanigst indstilles:

1. At Departementet for det Indre naadigst bemyndiges til at anvende de ved Kongelig Resolution af 4de April f. A. til Veianlæg i Maalselvdalen i Senjen og Tromsø Fogderi, Finmarkens Amt, for indeværende Budgettermin bevilgede 20,000 Spd. til Dparbejdelse af Kjørevei paa Strækningerne fra Gaarden Guldhav til Maalselvns Kirke og fra Gaarden Dlsborg til Frederiksborg med tvende Arme fra sidstnævnte Sted til Rognumoen og Udrabet, samt forsaavidt der efter Dparbejdelsen af disse Strækninger maatte have Noget af Midlerne i Behold, til Arbejder paa Strækningerne mellem Gladnæs og Guldhav og mellem Maalselvns Kirke og Dlsborg.
2. At Districternes Bidrag til disse Veiarbejder naadigst bestemmes, saaledes som af Senjen og Tromsø Districtsformandskab og Maalselvns Communerepræsentation ved Beslutninger af 13de Juli og 4de August 1860 vedtaget, til $\frac{1}{10}$ af de medgaaende Omkostninger foruden Overtagelse af Udgifterne til Grund og til Gjerdehold.

Indre-Departementets underdanigste Indstilling af 6te Juni 1861, som ved Kongelig Resolution af samme Dato naadigst er bifaldt.

Chefen for Departementet for det Indre, Statsraad Bretteville, har underdanigst foredraget Følgende:

Ved høieste Resolution af 13de April d. A.

blev der i Genhold til Lov om Formandskaber paa Landet af 14de Januar 1837 dens §§ 54 og 60 meddeelt Amtmanden i Bratsbergs Amt Bemyndigelse til at sammenkalde Amtsformandskabet til

et extraordinairt Møde inden den i Lovens § 40 fastsatte Tid og til under dette Møde ogsaa at lade foretage de til Amtsformandskabets ordinaire Sammenkomst hørende Sager, forsaavidt disse maatte være modne til Afgjørelse. Det extraordinaire Møde blev afholdt i Stien i Begyndelsen af Mai Maaned d. A. Amtsformandskabet besluttede at udsætte de sædvanlige Forretningsgjenstande til et senere ordinairt Møde og har kun taget under Behandling den ene Sag, der nærmest har foranlediget Sammenkaldelsen, nemlig Spørgsmaalet om Bevilgning til en paatænkt Omlægning af en Strækning af Hovedveien gennem Silgjords og Hjertdals Præstegjelde i øvre Thelemarken i Fortsættelse af den nu for Veifondets Regning under Sværfsættelse værende Omlægning mellem Laxhøl og Hegni. Som oplyst i Departementets i Gjenpart vedlagte underdanigste Foredrag, der ligger til Grund for den ovennævnte Resolution, have Districterne søgt iværksat et nyt Arbejde i øvre Thelemarken for derved i nogen Grad at see afhjulpen den Trang og Arbejdsløshed, der for Tiden er almindelig især i denne Deel af Bratsbergs Amt. Under Forudsætning af, at Staten vilde overtage Dparbejdelse af Bei fra Sundbøbro i Fladdal til Svartdal og partielle Omlægninger af Veien derfra til Hjerløstrand i Hjertdal, havde Silgjords og Hjertdals Communer i et den 6te April d. A. afholdt combineret Møde vedtaget at bevilge til dette Diemed, førstnævnte 1500 og sidstnævnte 600 Spd. til Afbetaling i saadanne Terminer, som maatte blive fastsatte for et forventende Bidrag af Amtscommunen til samme Veiarbejde, og derhos vedtaget Garanti for Beløb af respective 3000 og 1900 Spd. af Veianlæggets Kostende, om Storthinget, efter dets Sværfsættelse ved Forskud af Statskassen, maatte nægte Bevilgning til samme. Denne Beslutning var fattet i Genhold til et af Ingenieurlieutenant Peter Krag for de omhandlede Omlægninger afgivet foreløbigt Overslag, hvorefter deres Kostende var beregnet til 14,000 Spd., og Beslutningen var betinget af, at der for Omlægningen af de nuværende steile Bakker i Aasebrækkene valgtes en vestlig Linie om Gaarden Ginarjuvet, der ansaaes for den tjenligste for Districterne, samt at den nye Veis Maximumstigning paa dette Sted ikke kom til at overstige $\frac{1}{3}$. Efter modtagen Underretning fra Amtmanden har Amtsformandskabet under 3die Mai fattet følgende Beslutning i Sagen:

„1. Til Dparbejdelse af en Bei fra Sundbøbro i Fladdal med de fornødne Omlægninger til Hjerløstrand i Hjertdal bevilges $\frac{1}{4}$ af Overslagssummen, der

antages at udgjøre 14,000 Spd., altsaa 3,500 Spd., eller dersom dette Beløb ikke maatte udgjøre $\frac{1}{4}$ af de til Anlægget medgaaende Omkostninger, da $\frac{1}{4}$ heraf. Den bevilgede Sum erlægges i Aarene 1864, 1865, 1866, 1867 og 1868 med $\frac{1}{5}$ aarlig.

2. Forsaavidt Storthinget ikke skulde bevilge det Beløb, som efter Fradrag af de af Silgjords og Hjertdals Communer saavel som ovenfor under No. 1 bevilgede Summer medgaaer til bemeldte Veianlæg, og forsaavidt Beløbet ikke dækkes ved den af de nævnte Communer indgaaede Garanti, garanterer Amtscommunen at betale dette Beløb i saadanne Terminer, som af Kongen bestemmes.

Ovennævnte Bevilgning og Garanti er betinget af, at Veien i Aasebrækkene ikke faaer større Stigning end $\frac{1}{3}$, at den om Gaarden Ginarjuvet udstukne Beilinie vælges, og at Arbejdet snarest muligt paabegyndes, og især i den første Deel af Sommeren drives med Kraft.

Til nærmere Dplysning om Sagens tekniske Side og det foreløbige Overslags Tilstrækelighed har Departementet ved Ingenieurer ladet anstille saadanne Undersøgelser af Terrainet, som Tiden har tilladt. Resultaterne af disse har man nu gennem Ingenieurbrigaden modtaget i det vedliggende af Civilingenieur Blom udarbejdede Overslag for en Omlægning af Aasebrækkene fra Skydstationen Sundbø om Gaarden Ginarjuv til Bladsen Vadder tilligemed Departementets Veiasistents under 19de Mai d. A. afgivne Betænkning, hvilken sidste er tiltraadt saavel af Ingenieurcommissionen som af Brigaden. Den Strækning, der omhandles i Civilingenieur Bloms Overslag, udgjør en Længde af 8,900 Alen, og Omkostningerne ved sammes Dparbejdelse med en Maximumstigning mellem Fladdals Bro og Ginarjuv af $\frac{1}{3}$ og forøvrigt af $\frac{1}{3}$, udgjør 8,000 Spd. Hvad den valgte Linie om Ginarjuv angaaer, der af Districterne ved deres Bevilgninger er betinget, har Capitain Bergh anført, at der ved en Omlægning af Aasebrækkene maa tages Hensyn ikke alene til Færjelen mellem Hjertdal og Silgjords Hovedbygder men ogsaa til Færjelen fra disse til de ovenfor liggende Bygder Lamotsdal og Mjøsstranden med deres store og vigtige Fjeldbeiter.

Transporterne frem og tilbage i sidstnævnte Retning antages at være meget betydelige og Færjelen — uden Hensyn til Dvægdriften til og fra Fjeldet — endog større end mellem Silgjord og Hjertdal. Under disse Omstændigheder har Capitain Bergh ikke anseet det tvivlsomt, at Veien saaledes som af Districterne betinget bør lægges i

en vestlig Retning henom Einarjuv, da denne Retning ikke alene er den beqvemteste for Færsejen til Namotsdal og Njøsstrand, men ogsaa nogenlunde tilfredsstillende Samfærsejen forøvrigt, idet den nye Linies Transportevne vil være 2,7 Gange bedre end den gamle Veis, skjønt den nye bliver 3562½ Alen længere. En Omlægning i den gamle Veis Strøg vilde vistnok med samme Maximumstigning som den udstukne Linie blive 3212 Alen kortere end denne, men være uden Nytte for Samfærsejen med Namotsdal, der ansees som den overveiende. Hvad Overslaget angaaer, da antager Capitain Bergh, at en Sum af 10,000 Spd. bør have til Disposition for Omlægningen af Aasebrættene samt nogle mindre Bakker østfor i Svartdal, for at der kan være Adgang til at vælge en fordeelagtigere Tracé af Veien nedenfor Einarjuv, end af Blom paaregnet, ved nemlig at begynde Opstigningen ved Sundbøbro istedetfor ved Fladdalsbro, hvorved Middelfstigningen haabes her at kunne reduceres til $\frac{1}{5}$ à $\frac{1}{3}$ istedetfor $\frac{1}{15}$, uden at Veilængden forøges.

For den øvrige paatænkte Omlægning mellem Hjertdal har Tiden ikke tilladt at faae istand noget paalideligt Overslag, men Capitain Bergh anfører, at han ved at gennemgaae Terrainet har forvisset sig om, at et Beløb af 4,000 Spd., som i det foreløbige Overslag var paaregnet til Omlægning af Veien forbi Hjertdals Præstegaard til Skjoldstiftet Mellandsmo i omtrent $\frac{1}{3}$ Meils Længde og til Forhoielse mod Vandflom af en Strækning søndenfor, vil være fuldkommen tilstrækkeligt, og da Linien her er givet efter Terrainet langs Elven, har han ingen Betænkelighed ved at tilraade, at Arbeidet paa denne særdeles fordeelagtige Omlægning uden Videre sættes i Gang.

Veibredden har Capitain Bergh paa de kostbarere Steder af de paatænkte Omlægnings forslaet indskrænket til 4 Alens Bjørebredde med fornødne Mødepladse.

Departementet er i sit underdanigste Foredrag, der ligger til Grund for den høieste Resolution af 13de April d. A., og hvortil henvises, gaaet ud fra, at der af Hensyn til den i øvre Thelemarken for Tiden herskende ualmindelige Nød, der er fremkaldt ved tvende Mars mislykkede Høst, kunde være Grund til at udvirke den ansøgte extraordinaire Foranstaltning fra det Offentliges Side, naar Staten sikredes fuldstændig Refusion for det Tilfælde, at det kommende Storting ikke maatte godkjende Forsøiningen. Garanti herfor have nu ved den af Amtsformandskabet fattede Beslutning i Forbindelse med den tidligere af Sil-

gjords og Hjertdals Communer afgivne, under Forudsætning af, at Veilinen om Gaarden Einarjuv bestemmes valgt for Omlægningen af Aasebrættene, hvilket nemlig i begge Beslutninger er opstillet som Betingelse for Bevilgningerne. Departementet antager efter de fremkomne Oplysninger, at denne Linie i Tilfælde bør vælges, idet man ikke anseer den Forlængelse af Hovedveien som heraf vil blive en Følge, for nogen væsentlig Ulempe ligeoverfor de Fordele, som Linies Valg vil medføre for Forbindelsen med de øvre Fjeldbygder og navnlig med Namotsdal, hvorhen en ikke ringe Færsejen gaaer, og hvortil nu Veien er under Oparbejdelse for Districternes Regning. Med den Garanti, som have, bliver det mindre nødvendigt nu at bedømme Tilstrækkeligheden af de vedtagne Bidrag, der i det Hele udgjør 5,600 Spd. eller $\frac{2}{3}$ af Calculsummen 14,000 Spd., samt Antageligheden af de bestemte Afbetalingsterminer, hvilke sidste overensstemmende med hvad der efter Amtmandens foreløbige Forklaring maatte ventes, ere blevne noget henstødte. Som anthydet i det ovennævnte Foredrag maa dog et Bidrag som det vedtagne ansees idetmindste nogenlunde tilstrækkeligt.

Hvad angaaer den paatænkte Omlægnings almindelige Berettigelse kan det vel, som i det nævnte Foredrag bemærket, ikke ansees for afgjort, at den under sædvanlige Omstændigheder vilde finde Plads allerede i næste Stortings Veibudget, men ligesom den Veistrækning, der søges omlagt, er en Deel af den samme Hovedvei fra Vandagsvandet gennem Hvideøid, Silgjord, Hjertdal og Hiterdal til Rongsberg, hvorpaa der for Tiden for Veisondets Regning ere tvende særskilte Arbejder under Udførelse, nemlig Omlægning mellem Spjotsod og Sundfjelen og den tidligere nævnte mellem Laghol og Hegni, hvoraf nærværende vil danne en umiddelbar Fortsættelse, saaledes er Strækningens nærværende Beskaffenhed af den Art, at en Omlægning af samme maa ansees i høj Grad ønskelig, idet navnlig Bakkerne i Aasebrættene høre til de længste og besværligste paa den hele Veilinie. Stigningen gaaer paa de steilste Puncter op til 1 paa 4 og $3\frac{1}{2}$ og Stigninger, der ikke ere under 1 paa 5, forekomme paa en Længde af 800 Alen.

I Henhold til det Anførte vil Departementet underdanigst anbefale, at der af Statskassen tilledes forskudsvis udredet det Fornødne til Udførelse af de oven omhandlede Omlægnings overensstemmende med den for samme af Ingenieurbrigaden bifaldte Plan, hvorhos man vil andrage om naadigst Tilladelse overensstemmende med

Love om Veivæsenet af 15de September 1851 § 19, No. 2 og 12te October 1857 § 4 til paa de kostbarere Steder at indskrænke Bredden af den nye Bei til indtil 4 Alen med fornødne Mødepladse. Det er en Selsfølge, hvis Departementets Indstilling bifaldes og Dmlægningen kommer til Udførelse, at Beløbet af de medgaaende Dmløstninger bliver at søge bevilget af næste Storting og til den Ende at opføre i den samme forelæggende naadigste Veibudgetproposition, mod det oven anførte eller andet Bidrag af Districterne, som findes passende.

Man tillader sig saaledes underdanigst at indstille:

1. At der af Statskassen i Genhold til den af Silgjords og Hjertdals Communebestyrelser

saamt Bratsbergs Amtsformandskab ved Beslutninger af 6te April og 3die Mai d. A. overtagne Garanti naadigst tillades forskudsvis udredet det Fornødne til Sværtsættelse af Dmlægninger i Hovedveien fra Sundbrosbro i Silgjord til Hjerststrand i Hjertdals Præstegjeld i ovre Thelemarken overensstemmende med den af Ingenieurbrigaden bifaldte Plan, hvorefter Dmløstningerne ere beregnede til 14,000 Spd.

2. At Bredden af den nye Bei i Genhold til Love om Veivæsenet af 15de September 1851 § 18, No. 2 og 12te October 1857 § 4 naadigst tillades paa de kostbarere Steder indskrænket til 4 Alen med fornødne Mødepladse.

Den Norske Regjerings underdanigste Indstilling af 17de Juli 1861, som ved Kongelig Resolution af 1ste August s. A. naadigst er bifaldt.

Chefen for Departementet for det Indre, Statsraad Bretteville, har underdanigst foredraget Følgende:

Efterat Buseruds Amtsformandskab under 21de Juli 1859 havde bemyndiget Amtmanden til at engagere en Vejingenieur for Amtet for det Første paa 3 Aar med en aarlig Løn af Amtets Veikasse efter nærmere Bestemmelse af hans Functioner af 600 eller 500 Spd., i Forventning om, at et ligesaa stort Beløb dertil bevilgedes af det almindelige Veifond, blev der ved Kongelig Resolution af 22de September s. A., overensstemmende med dette Departements underdanigste Indstilling, af de til tilfældige Udgifter ved Veivæsenet til enhver Tid bevilgede Midler for et Tidsrum af 3 Aar naadigst tilstaaet bemeldte Amtsgemeinde et Beløb af 500 Spd. aarlig som Bidrag til Amtsingeniorens Lønning under Betingelse af, at hans Valg approberedes af Indredepartementet. Som Amtsingenieur blev i Genhold hertil med Departementets Approbation antaget Capitain Nye, der tiltraadte Posten den 1ste Januar 1860.

Det saaledes oprettede Forhold skulde altsaa efter Bestemmelsen for det Første vedvare indtil Udgangen af Aaret 1862.

Departementet havde ved Afgivelsen af det underdanigste Foredrag, der ligger til Grund for den ovennævnte Resolution, ingen Betænkelighed

ved at anbefale Bidrag til den omhandlede Posts Afsløning tilstaaet for et Tidsrum, der gif noget ud over den løbende Budgettermin, eftersom den Stortinget i 1857 naadigst forelagte Veibudgetproposition, forsaavidt angaaer det til tilfældige Udgifter ved Veivæsenet anslaaede Beløb, var bygget paa Forudsætningen om, at der ved Bidrag af det almindelige Veifond, blandt Andet til Lønning af faste Amtsingeniurer, burde gives Communerne lettere Udgang til technisk kyndig Bistand ved sine Veiforetagender, og Stortinget ved i sin Bevilgning til Veivæsenet i denne Henseende at slutte sig til Propositionen maatte antages at have erkjendt Hensigtsmæssigheden heraf. Det sidst afholdte ordentlige Storting gjorde imidlertid en upaaregnet Indskrænkning i den fremtidige Udgang til af Veifondet at yde Bidrag til Amtsingeniurers Afsløning, idet samme til sin Bevilgning af Midler til Veivæsenets Fremme for Budgetterminen fra 1ste Juli 1860 til 1ste April 1863 har knyttet den Bestemmelse, at intet Bidrag til Lønning af Amtsingeniurer derunder er indbefattet, uden forsaavidt at de Bidrag, som ere bevilgede til de allerede ansatte Amtsingeniurer, fremdeles kunne udbetales indtil 1ste Juli 1861. Efterat Stortingets herhen hørende Beslutninger ved Kongelig Resolution af 4de April s. A. naadigst vare befalede tagne tilfølgende, henlede Departementet vedkommende Amtmænds Opmærksomhed paa den-

ne Bestemmelse, idet man betydede dem, at der som Folge deraf ikke efter ovennævnte Termin vilde være Udgang til af offentlige Midler at yde Tilskud til Amtsingeniørernes Lønninger.

Det i forrige Aar afholdte Amtsformandskab for Busseruds Amt har imidlertid, efterat være gjort bekendt med Sagens Stilling, formeent, at der fremdeles maatte være Udgang til at erholde udbetalt det tilstaaede Bidrag af Veifondet til Amtsingeniør for Districtet indtil Udløbet af den fra først af bestemte Tid, og rettet en Anmodning til Amtmanden om at indgaae med Forestilling til Deres Majestæt om, at Bidraget maatte blive udredet af de af Stortinget i 1857 til Veivæsenet bevilgede Midler. Idet Amtmanden har efterkommet denne Anmodning, har han bemærket, at der paa Grund af de ved forrige Aars Vandflom bevirkede Odelæggelser inden Busseruds Amt har været rig Anledning til at vinde Erfaring for Amtsingeniørpostens Uundværlighed, og at det efter hans Overbeviisning vilde være til allerstørste Skade for Amtet, om Regtelse af Lønningsbidraget af det Offentlige skulde have til Folge, at Posten nu blev inddraget. Vistnok maa man, vedbliver Amtmanden, efter Stortingets Beslutning være forberedt paa, at dette Bidrag ophører, naar den Tid udløber, for hvilken det med Hjælp af tidligere Bevilgning er indrommet, saafremt ikke et senere Storting skulde faae en anden Opfatning af Sagen end det sidste; men det kan ikke antages, at det har været dettes Mening ved den omhandlede Bestemmelse, at affjære Styrelsen Udgang til at opfylde de i Henhold til et tidligere Storthings Bevilgning givne Tilfagn om Bidrag. Til en saadan Fortolkning af Stortingets Beslutning giver efter Amtmandens Formening heller ikke dens Ord nogen Anledning, idet han derved kun finder udtrykt, at ny Bevilgning, udenfor hvad der paatræves til Lønningsbidrag til 1ste Juli d. A., ikke meddeles. Den indskrænkende Bestemmelse i Stortingets Beslutning formener han saaledes alene at kunne gjælde, forsaavidt der ikke tidligere er truffet noget for det Offentlige bindende Arrangement; men ved Resolutionen af 22de September 1859 er det Busseruds Amtskommune for 3 Aar tilstaaede aarlige Bidrag til Lønning af en Vejingenieur givet, ikke i Henhold til forventet ny Bevilgning af Stortinget, men aldeles ubetinget. Da Amtsingeniørposten af Amtsformandskabet er besluttet for 3 Aar og Bidraget til Lønnen af Kongen er tilstaaet for samme Tid med Hjælp af Stortingets Bevilgning, finder Amtmanden dette Arrangement

saar bindende for alle Vedkommende, at det ikke kan kuldastes ved den af Stortinget i 1860 fattede Beslutning.

Som oven anført, er Departementet gaaet ud fra den Anskuelse, at efter sidste Storthings Beslutning med Hensyn til Bidrag af Veifondet til Amtsingeniørers Løn maatte ogsaa det Busseruds Amtskommune tilstaaede Bidrag, uanset den længere Tid, hvorfor det fra først af var bestemt, ophøre ved den i Storthingsbeslutningen fastsatte Tidsgrænse, idet Beslutningen uden at gøre nogen Undtagelse omfatter alle de bevilgede Tilskud. Uagtet man fremdeles maa fastholde, at Storthingsbeslutningens Udtryk ikke hjemle Udbetaling af det omhandlede Bidrag udover 1ste Juli sidstleden, troer man dog efter noiere Overveielse af Sagen og dens eiendommelige Stilling at kunne tilraade fortsat Udbetaling, indtil den ved Resolutionen af 22de September 1859 fastsatte Tids Udløb, Noget, som man antager, Stortinget, naar dets Opmærksomhed blev henvendt paa Sagens Omstændigheder, vilde godkjende. Ved at hensee til den Committeeindstilling, der ligger til Grund for Stortingets heromhandlede Beslutning (Storthingsforhandlingerne for 1859-60, 7de Deel, Indstilling S. No. 68 Side 272-73), og hvori de tilstaaede Bidrag til Amtsingeniører opregnes uden særskilt Bemærkning ved noget enkelt, ledes man nemlig til at antage, at Committeeen enten ikke i sin Tid er bleven bekendt med eller at den ikke har haft Opmærksomheden fæstet paa, at det Busseruds Amtskommune tilstaaede Bidrag er — antagelig paa Grund af opstillede Betingelser fra vedkommende Ingeniørs Side — bleven bevilget for et bestemt længere Tidsrum, nemlig 3 Aar, medens de øvrige deels kun vare tilstaaede indtil Videre og deels for et enkelt Vedkommende kun for eet Aar, saa at Stortingets Beslutning ikke for deres Vedkommende foranledigede nogen Vanskelighed. Naar hertil kommer den foran paapegede Omstændighed, at sidste Storthings Vægring ved at opretholde Amtsingeniør-Institutionen kom aldeles upaaregnet, idet der, da den nys citerede Kongelige Resolution gaves, var al Grund til at gaae ud fra, at Bevilgningen fra Stortingets Side vilde blive fortsat, er der neppe Grund til at drage i Tvivl, at jo Stortinget med de antydede Forhold for Die vilde have taget Hensyn til det Amtskommunen naadigst givne Tilfagn, hvilket der under disse Omstændigheder efter Departementets Formening ikke er Grund til at frafalde.

I Henhold til Foranførte, der af Statsraa-

dets øvrige Medlemmer i det Væsentlige tiltrædes, indstilles underdanigst:

At det, uanseet den af sidste Storthing bestemte Indskrænkning i Tiden for Udbetaling af de af Beisondet tilstaaede Bidrag til Lønning

af Amtsingenieurer, naadigst tillædes, at det Bufferuds Amtsgemeinde ved Kongelig Resolution af 22de September 1859 tilstaaede Bidrag til en Amtsindeur udbetales indtil Udløbet af den i nævnte Resolution fastsatte Tid.

Den Norske Regjerings underdanigste Indstilling af 13de Juli 1861, som ved Kongelig Resolution af 1ste August s. A. naadigst er bifaldt.

Chefen for Departementet for det Indre, Statsraad Bretteville, har underdanigst foredraget Følgende:

Efter den ved Kongelig Resolution af 4de April s. A. bifaldte Plan for Driften af de offentlige Veiarbejder i indeværende Budgettermin, skulde der i Gudbrandsdalen øvre Deel i Budgetterminens første Aar paabegyndes Anlæg af ny Veil til Baage og Loms Præstegjelde, hvortil af den hele Overslagssum, 48,800 Spd., tillodes anvendt et Beløb af 26,300 Spd., og i andet Aar strides til Paabegyndelse af Kostlevens Omlægning, der var anslaaet til 45,000 Spd., hvoraf i Terminen blev tilladt anvendt 20,000 Spd. Som det naadigst vil erindres af Departementets til Grund for den nævnte Resolution liggende underdanigste Foredrag, antoges det ikke at kunne opnaaes i Budgetterminen at see Omlægningen af den i Hovedveien gennem Gudbrandsdalen liggende besværlige Kostlev fuldført, naar der i Terminen ogsaa skulde arbeides paa Istandbringelse af en ny Veil til Baage og Loms Præstegjelde, hvilket Departementet i Betragtning af disse Districters hidtilværende mislige Communicationsforholde ansaa for paatrængende nødvendigt. Af sidstnævnte Anlæg var antaget i Terminen at burde gjøres færdig den nederste Strækning fra Loftsgaards til Lolums Bro samt et Parti ved Baagevandet langs Byrebjergene, hvor Færjelen nu undertiden ganske spærres ved Meeniis paa Vandet og Iisvuld i Vjerget, og naar disse Anlæg vare udførte, var Arbeidet tænkt at skulle overflyttes til Kosten.

Overeensstemmende med Planen blev Arbeidet paa Veien til Baage og Lom paabegyndt i forrige Aars Sommer og er siden drevet med en betydelig Arbeidsstyrke, saa at der nu paa det Nær-

meste er gjort færdigt, hvad her i Terminen var tænkt at skulle oparbejdes.

Gjennem Bestyreren af Arbeidet, Capitain J. M. Brun er nu til Departementet indkommet Andragende fra Loms Præstegjelds Communebestyrelse om, at der naadigst maa blive bestemt en saadan Forandring i Arbejdsplanen med Hensyn til de oven omhandlede Anlæg, at Omlægningen af Kosten udsættes, og de dertil disponible Midler anvendes til Fertsættelse af Veianlægget til Baage og Lom. Som Grunde for den ansøgte Forandring i Arbejdsplanen anføres der, at Veiomlægningen i Kosten formeentlig er af den Vækkaffenhed, at den ikke kan blive til nogen som helst Nytte for Færjelen, forinden den er fuldstændig færdig, og da dette ikke er forudsat at ville see førend i næste Budgettermin, antages det hverken for Færjelen eller i andre Henseender at ville være af megen Betydning, enten Arbeidet begynder strax eller først i næstfølgende Termin, idet Omlægningens Tilendebringelse ikke ved sidstnævnte Fremgangsmaade forudsættes at ville væsentlig forsinkes. Det til Paabegyndelsen af Omlægningen i denne Termin disponible Beløb formenes derfor at kunne anvendes med større Gaavn paa Fuldførelsen af Veianlægget til Baage og Lom. Om den øverste Deel af dette Anlæg, nemlig Strækningen langs Baagevandet mellem Baage og Gardmo Kirke, hvoraf som bemærket et Parti er paabegyndt, anføres der, at en partiel Oparbejdelse af denne Strækning er af ingen — eller ialfald kun saare liden — Nytte for Færjelen. Meeniis hindrer nemlig i Uger og tildeels i Maaneder Vaar og Høst Passagen over det hele Baagevand og ikke blot paa Strækningen forbi de Partier af Veien, hvor Omlægningen nu foregaaer. Ligesom det derfor under disse Omstændigheder, bemærkes

der, er lidet vundet ved at kunne passere Veien et Stykke, naar man senere alligevel standses ved Vandets Ufremkommelighed, saaledes bliver ogsaa den partielle Omlægning af denne Bei uden væsentlig Interesse for Færsele til andre Lider, naar Fis ikke hindrer, da Baad i ethvert Fald maa benyttes fra og til Veiens sydlige Endepunct, og det i saa Fald kommer omtrentlig ud paa Et, enten den benyttes paa en kortere eller noget længere Strækning. Der udtales derfor den Formening, at saafremt Omlægningen af Kofsten og Veianlægget til Baage og Lom skal foregaae, saaledes som bestemt, afvæglende og gennem begge Budgetterminer, ville de Omkostninger, som anvendes paa begge Anlæg, blive henliggende omtrentlig uden Nytte i flere Aar til langt ind i næste Budgettermin, medens derimod de disponible Beløb, der tilsammen omtrent udgjøre Overslagssummen for Omlægningen af Veien til Baage og Lom, anvendte alene hertil, snart vilde blive frugtbringende. Herved, anføres der, vilde derhos de med Arbejdsstyrkens og Rekviziternes Flytning forbundne sandsynligviis ikke ubetydelige Omkostninger og Ulemper kunne undgaaes.

Andragendet er tiltraadt af Baage Præstegjelds Communebestyrelse, idet ogsaa denne gaaer ud fra Forudsætningen om, at Omlægningen i Kofsten i næste Budgettermin vil kunne være omtrent lige tidligt færdig, om end de til samme for denne Termin bestemte Midler anvendes paa Veianlægget til Baage og Lom.

Efterat Departementet havde modtaget dette Andragende, indhentede man Betænkninger over samme fra Amtmanden i Christians Amt og Departementets Veiasistent. Amtmanden i Christians Amt har i denne Anledning bemærket, at skjønt han med Hensyn til Kofstens Besværlighed og den stærke Færsele paa den gudbrandsdalske Hovedvei vilde have anseet det onskeligt, om dens Omlægning fra først af kunde have været paabegyndt og tilendebragt, forinden der toges fat paa Veianlægget til Baage og Lom, kan han dog, saaledes som Sagen nu staaer, ikke andet end anbefale Andragendet til naadigst Indvilgelse, saafremt det forholder sig saaledes, at Kofstens Omlægning ikke herved vil betydeligt forsinkes udover den Tid, da den efter den oprindelige Plan vilde være færdig.

Departementets Veiasistent, Ingenieur-Capitain Bergh, har, efter paa Stedet nærmere at have undersøgt Forholdene, i Anledning af det indgivne Andragende, bemærket, at det netop var

af Hensyn til Besværligheden af Passagen forbi Byrebjergene, at Omlægningen af Kofsten i sin Tid blev foreslaaet udsat eet Aar, og idet der nu, naar Anlægget ved Byrebjergene bliver færdigt, vil kunne tjøres ovenfra sammenhængende ligetil Næs ved Baagevandet istedetfor nu kun til Gardmo, hvorved den ofte meget veirhaarde Vandvei vil forkortes fra $1\frac{1}{2}$ til 1 Mil, skulde det, anfører han, kunne antages, at dette Arbejde i og for sig maatte have noget Værd for Districtets Indvaanere.

Med Hensyn til den fra Omkostningerne og Ulemperne ved Redskabernes og Arbejdsstyrkens Flytning frem og tilbage mellem de nævnte Arbejdssteder hentede Grund, bemærker Capitain Bergh, at det ved Arbejdsplanens Dpgjør var forudsat, at den bakkede og i andre Henseender mislige Bygdevei mellem Grønna, $\frac{3}{4}$ Mil søndenfor Baage Kirke, og Lulum's Bro, hvor den nye Bei langs Dttaelven nedover til Loftsgaards Bro begynder, skulde omlægges i næste Budgettermin, sammen med den tilbagestaaende Deel af Anlægget langs Baagevandet, og i dette Tilfælde maatte altsaa Redskabernes Flytning tilbage til Baage ligesuldt finde Sted, om end sidstnævnte Anlægs Fuldførelse foregaaer inden Kofstens Paabegyndelse. Capitain Bergh indrømmer imidlertid, at Paabegyndelsen af Kofstens Omlægning under de nu stedfindende ikke tidligere forudsatte Forholde med Hensyn til Størrelsen af den disponible Arbejdsstyrke, vilde være mindre hensigtsmæssig, hvis Midler til Fuldførelsen først kunne tilvejebringes i den kommende Budgettermin. Det anføres, at da Arbejdsplanen for indeværende Termin blev overveiet, kunde man efter de Erfaringer, man fra tidligere Arbejdsdrift i denne Deel af Gudbrandsdalen havde gjort med Hensyn til den disponible Arbejdsstyrke, kun paaregne en mindre Styrke her, og uagtet det ansees meget paatrængende at fremme Anlægget i Kofsten, antages det dog ikke muligt uden særskilte Foranstaltninger og Dpoffrelser at kunne oparbejde en større Sum end den, der blev foreslaaet, nemlig 6000 Spd. i den kommende Høst og Vinter og 14,000 i sidste Budgetaar. Forrige Aars Misvæxt har imidlertid bevirket en stor Søgning efter Arbejde, saaledes at der ved Veianlægget til Baage og Lom har været beskæftiget indtil 3 à 400 Mand, og da efter Bestyrerens Erklæring den samme Arbejdsstyrke fremdeles vil kunne paaregnes, saa er der nu Udgang til at faae Arbejdet hurtigere udført, hvad enten de disponible Midler anvendes i Baages Dalsøre eller i Kofsten. Istedetfor at de til

sidstnevnte Sted bevilgede 20,000 Spd. vare paaregnede at strække til med jevnt Arbeide ligetil April 1863, kan man nu ikke vente, at de strække længere end til næste Sommer. Kan man derfor ikke tilvejebringe Midler til Fortsættelse af Klostens Omlægning i indeværende Budgettermin, vil det efter Capitainens Formening være rigtigere istedetfor til næste Sommer at indstille det halvårige Arbeide her at anvende Beløbet til Anlægget i Waage, som med disse Midler antages at ville kunne fuldføres, idet der gennem en efter Overeenskomster stedsunden billigere Grunderhvervelse for Anlægget paaregnes nogen Besparelse i Overslagssummen. Der vil saaledes fra dette Synspunct, anfører Capitain Bergh videre, neppe være Noget til Hinder for at fortsætte Anlægget i Waage, og erkjendes maa det, tilføier han, at Meget taler for Udfærdigheden af at see det fuldført her, hvor kjørbar Bei endnu mangler. Paa den anden Side bemærkes videre, kan det ikke oversees, at Klostens Omlægning er et længe paatænkt Arbeide, der allerede af Stortinget i 1857 blev opført paa Veibudgettet, og at den nuværende Bei hører blandt de besværligste og dertil farligste Partier paa de vigtigere Hovedrouter. Kan derfor denne Omlægning nu fuldføres uden Afbrydelse med den større Arbeidsstyrke, som haves ved Haanden, og som fordeelagtigere anvendes her, hvor ingen Deel af Veien kan passeres, førend det Hele er færdigt, end i Waage, hvor ethvert efterhaanden færdigblevet Stykke forkorter Rideveien og Vandpassagen, og hvor en langsommere Arbeidsdrift derfor ikke vil have samme skadelige Indflydelse, forekommer det Capitainen utvivlsomt, at Omlægningen af Kloten bør gives Fortrinnet. Med Hensyn til Omkostningerne ved Omlægningen bemærker Capitain Bergh, at disse efter det Stortinget forelagte Forslag ere anslaaede til 45,000 Spd., men efter et senere udarbejdet Forslag til en anden Linie, hvorefter den søndre Halvdeel af Veien kommer til at ligge paa den østre Side af Laugen Elv, medens efter den ældre Plan den hele Bei var tænkt at skulle lægges paa vestre Side, nedsatte til 38,050 Spd. Ogsaa denne Sum antager Capitain Bergh med temmelig Sikkerhed skulde kunne reduceres til 32,000 à 34,000 Spd., naar, som han ikke finder nogen Betænkelighed ved at foreslaae, Veibredden, der efter begge Forslag er ansat til 8 Allen, her, hvor Terrainet paa større Strækninger er meget kostbart, indskrænktes ligesom i Drivdalen paa Dovre til 6 Allen paa middels Terrain med Udvidelse til 7 Allen paa billigere Mark, men med Indskrænkning til 5

og endog til 4½ Allen paa fortere Strækninger, hvor Terrainet er særdeles kostbart at bearbejde, navnlig forbi stejle Fjeldhammer og ved Gjenemsprængninger. Efter dette Forslag skulde ogsaa Klostens Omlægning kun koste 12 à 14,000 Spd. mere end den til Arbeidet for indeværende Termin disponible Sum. Naar der spørges om at tilvejebringe dette Beløb, — forsaavidt det ikke vil indspares ved andre Veiarbejder, hvortil der er nogen Udsigt, men hvorefter man først senere i Terminen vil erholde fuld Sikkerhed, antager Capitain Bergh, at Omlægningen af Klostens Omlægning mellem Bøvermoen og Gjarde, hvortil for indeværende Budgettermin er tilladt anvendt 14,700 Spd., og som efter Planen skulde paabegyndes næste Aar, nærmest maatte være det Arbeide, der for denne Sags Skyld skulde udsættes. Han anfører i denne Anledning, at Klostens Omlægning hovedsagelig har sælles Trafik med Kloten, men utvivlsomt staaer tilbage for denne, hvad Færseleens Mængde ligesom ogsaa hvad Bakkernes Steilhed og Veiens Farlighed angaaer. Sluttelig bemærker Capitainen, at Omlægningen af Kloten med den større Arbeidsstyrke, som nu kan paaregnes, vil kunne være færdig næste Høst eller senest Vinteren 1862, om Heste til Gruuskjørsel først da kunne erholdes; ved at paabegyndes nu bliver den ogsaa i ethvert Fald 1½ à 2 Aar tidligere færdig end ved at paabegyndes med samme Styrke efter næste Storting. Skulde imidlertid den tidligere Mangel paa Arbeidskraft her igjen indtræde, kan Omlægningen neppe fuldføres paa mindre end 2½ Aar, og Udsættelsen kunde da lettelig forsinke Arbeidets Fuldførelse ligetil 3 Aar. Da Klostens Omlægning efter Arbeidsplanen først skulde begynde næste Aar, antager Capitainen, at den her foreslaaede Forandring i Planen ikke kan forsinke dette Anlæg mere end høist 1 Aar. I Henhold til det saaledes Anførte har Capitain Bergh foreslaaet, at Klostens Omlægning paabegyndes strax og søges fuldført snarest muligt.

Om den nu af Capitain Bergh foreslaaede nye Plan for Klostens Omlægning og den paatænkte Indskrænkning af Veibredden, har Departementet troet, forinden den foreliggende Sag bragtes til Afgjørelse, at burde erhverve Ingenieurbrigadens Betænkning. Denne, der er en Tiltrædelse af en af Brigadens Ingenieurcommission afgiven Erklæring, gaaer ud paa at anbefale den nye Plan, idet denne, uden at sammes Tegninger ere blevne Brigaden forelagte, hvilke nemlig ikke uden at opholde Sagen havde kunnet staves tilstede, forudsættes at være begrundet paa nøiagtige

Terrainundersøgelser og at være valgt saaledes, at Stigningsforholdene ikke utilbørligen forøges. Hvad Indskrænkningen af Bredden angaaer, da har Brigaden tiltraadt Capitain Berghs Forslag, forsaavidt dette gaaer ud paa at indskrænke Bredden i Kysten i Lighed med, hvad der har fundet Sted under Vaarstien, fra 8 til 6 Alen paa midtvejs Terrain med Udvidelse til 7 Alen paa billigere Steder. Hvad derimod angaaer den foreslaaede yderligere Indskrænkning af Kjørebredden til 5 og endog til $4\frac{1}{2}$ Alen paa kortere Strækninger, da har Brigaden fundet Betæneligheder ved at tilraade en saadan Indskrænkning paa en Hovedvei, især naat der paa denne findes skarpe Krumninger. Smidlertid har Brigaden ikke ganske fraraadet Indskrænkningen, under Forudsætning af, at alle lokale Omstændigheder i Forbindelse med den vindende Besparelse for hvert enkelt Tilfælde tages under speciel Overveielse af vedkommende Ingenieur, da ingen almindelige Regler for deslige Tilfælde kunne opstilles. Dog er Brigaden tilbøielig til at antage, at Minimum af Kjørebredden i dette Tilfælde ikke bør sættes lavere end 5 Alen.

Ogsaa Departementet antager efter de foreliggende Oplysninger, at den nye Linie for Kostens Omlægning, der er udkastet efter gjentagne Undersøgelser af Terrainforholdene, bør gives Fortrin fremfor den tidligere udførte, og finder med Ingenieurbrigaden heller ikke nogen afgjørende Betænelighed mod at tilraade Bredden af den nye Bei indskrænket saaledes som foreslaaet, dog at den mindste Bredde, der i noget Tilfælde anvendes, bliver 5 Alen, og at en ringere Bredde end 6 Alen kun anvendes undtagelsesviis paa kortere Strækninger. Hvad angaaer Spørgsmaalet om denne Omlægnings Iværksættelse nu eller sammes Udsættelse for i dens Sted at fortsætte med Veianlægget til Waage og Lom, skal Departementet bemærke, at man anseer Kostens Omlægning som et for den almindelige Færsele paa trængende nødvendigt Arbeide, der i og for sig er vigtigere end Anlægget til Waage og Lom, uagtet dette store Betydning for de Districter, hvortil det fører. Den tidligere upaaregnede Anledning, som efter det oven Anførte nu tilbydes sig, til i Budgetterminen muligens at see fuldført Omlægningen af Kostleven, bør derfor efter Departementets Mening søges benyttet, og dette Arbeide saaledes udføres fremfor Arbeidet paa Veien til Waage og Lom. Hvad der til Fuldførelse af Kostens Omlægning efter den nu foreslaaede Plan vil udkræves udenfor det ved Kongelig Resolution

af 4de April f. A. bevilgede Beløb af 20,000 Spd., maae, efter den Overfigt, man for Tiden kan have herom, temmelig sikkert kunne ventes tilveiebragt ved Besparelser paa andre i Drift værende Veiarbeider, saa at det kan undgaaes af denne Grund at udsætte med noget tidligere til Iværksættelse bestemt Anlæg. Skulde dette mod Formodning alligevel senere vise sig fornødent, antager man med Capitain Bergh, at Omlægningen af Romsdalsveien paa Strækningen mellem Bovermoen og Gjerde maatte være nærmest til af dette Hensyn at udstaae, deels fordi ingen væsentlig Forsinkelse af dette Arbeide heraf behøver at følge, og deels fordi ogsaa Færsele til Romsdalen vil lettes gennem Kostens Omlægning, og saaledes er interesseret i dens snarlige Fuldførelse. Man vil saaledes andrage om naadigst Bemyndigelse til at lade iværksætte i indeværende Budgettermin en fuldstændig Omlægning af Kysten efter den senest for samme lagte Plan, og i Henhold til denne om naadigst Tilladelse til Indskrænkning af Veiens Bredde, saaledes som oven antydtes. Angaaende Tilveiebringelsen af de fornødne Midlet til Omlægningens Fuldførelse udenfor, hvad der nu haves til Disposition, anseer man det efter Sagens Stilling rettest, at det foreløbig kun paalægges Departementet senere i Budgetterminens Løb at indkomme med fornødent Forslag.

I Henhold til Foransførte, der af Statsraadets øvrige Medlemmer i det Væsentlige tiltrædes, indstilles underdanigst:

At det naadigst bestemmes:

1. At det af Loms Formandskab indgivne underdanigste Andragende om, at det til Omlægning af Kysten i Gudbrandsdalen i indeværende Budgettermin ved Kongelig Resolution af 4de April f. A. bestemte Beløb af 20,000 Spd. tillades anvendt paa Veianlægget til Waage og Lom, ikke indvilges.
2. At Departementet for det Indre bemyndiges til i indeværende Budgettermin at lade iværksætte en fuldstændig Omlægning af Kysten overeensstemmende med den senest for Omlægningen udarbejdede Plan, hvorefter Veien bliver at lægge deels paa østre, deels paa vestre Side af Laugen, istedetfor som efter den oprindelige Plan i dens Heelhed paa vestre Side.
3. At Bredden af den nye Bei i Kysten i Medhold af Lovene om Veivæsenet af 15de September 1851 § 18, 2, 2den Passus og 12de October 1857 § 4 tillades indskrænket til 6 og undtagelsesviis paa kortere Strækninger,

hvor Terrainet er særdeles vanskeligt for Veianlæg, til indtil 5 Alen.

4. At det pålægges Departementet senere i Budgetterminens Løb at indkomme med underdanigst Forslag om, hvorvidt Midlerne til Kostens Dmlægning, forsaavidt de overstride

de ved Kongelig Resolution af 4de April 1860 til Arbejdet's Paabegyndelse bestemte 20,000 Spd., blive at afholde af mulige Besparselser fra andre Veianlæg eller at tilveiebringe ved Udsættelse af noget andet til Paabegyndelse i Budgetterminen oprindelig opført Anlæg.

Den Norske Regjerings underdanigste Indstilling af 20de December 1861, som ved Kongelig Resolution af 11te Januar 1862 naadigst er bifaldt.

Chefen for Departementet for det Indre, Statsraad Manthey, har underdanigst foredraget Følgende:

Bed Kongelig Resolution af 10de December f. A. blev der til Gjenopførelse af den ved Vandflommen i f. A. beskrevne Deel af Broen (eller egentlig Broerne) over Veinaelven i Hønefoss, overeensstemmende med et dertil af Amtssingenieur Capitain Nye afgivet Forslag, naadigst tilladt i Genhold til Lov om Veivæsenet af 15de September 1851 § 15 udredet af Statskassen et Forskud af indtil 4,100 Spd. mod Refusion af Busseruds Amtskommune for den Deel, der ikke i sin Tid maatte bevilges til endelig Udgift for det Ds-fentlige.

Som det naadigst vil erindres af Departementets til Grund for denne Resolution liggende underdanigste Foredrag, var der, efterat en Deel af Hønefossbroen, hvis Vedligeholdelse efter Lov af 3die September 1851 § 6 paahviler Busseruds Amtskommune, var udgaaet, af Capitain Nye under 30te Juli 1860 afgivet Forslag saavel til en fuldstændig ny Broforbindelse i Hønefoss som alene til Gjenopførelse af den udgaaede Deel. Dmfostringerne ved en fuldstændig ny Bro med en fra den nuværende for en Deel forskjellig Retning vare anslaaede til 13,064 Spd. 60 f, medens Gjenopførelsen af det udgaaede Stykke — paa vedlagte Kart betegnet med Bogstaverne b—c — var anslaaet til 6,098 Spd. 60 f. Dette sidste Arbejde er nu ved ovennævnte Forskud af det Ds-fentlige i Forbindelse med et af Amtskommunen bevilget disponibelt Bidrag, 2,000 Spd., efter Indberetning fra Amtmanden, bleven fuldført. Arbejdet er ledet af Amtssingenieuren under Ingenieurbrigadens Tilsyn.

I Forbindelse med den nævnte Indberetning har Amtmanden andraget om, at Busseruds Amtskommune maae blive tilstaaet det fornødne Forskud af det almindelige Veifond eller Statskassen til Udførelse af den resterende Deel af det af Capitain Nye foreslaaede fuldstændige nye Broanlæg i Hønefoss. I en senere indgiven Forestilling har Amtmanden in subsidium, forsaavidt hans principale Andragende ikke maatte indvilges, anholdt om det fornødne Forskud af det Ds-fentlige til Fortsættelse af Broarbejdet fra Punctet b paa Kartet hen til Punctet d.

I sin først indsendte Forestilling har Amtmanden anført, at han ved at gjøre sidstafholdte Amtsformandskab bekendt med de med Hensyn til Broarbejdet hidtil trujne Forjoininger, henlede dets Dpmærksomhed paa, i hvilken mulig Forsætning den tilbagestaaende Deel af de gamle Broer besandt sig, og æstede dets Beslutning, om hvorledes der skulde forholdes for det Tilfælde, at nogen større Reparation af samme skulde blive fornøden. Amtsformandskabet fattede i den Anledning under 24de Juni sidstleden Beslutning om, at der istedetfor de gamle Broer, saafremt Amtskommunen fritages for videre Forpligtelser med Hensyn til sammes Vedligeholdelse, skulde opføres ny Bro i det Hele overeensstemmende med Capitain Nyes Forslag, og at de hertil fornødne Midler — udenfor hvad der opføres paa Amtets Veibudget — skulde søges i det Hele eller for en Deel udredede som Forskud af Statskassen, enten i Genhold til Veilovens § 15 eller mod Garanti af Amtskommunen for Beløbet's Tilbagebetaling i passende Terminer, forsaavidt ikke Stortinget efter derom fremsat Kongelig Proposition maatte bevilge samme endeligt udredet af Statskassen.

Den forudsatte Nødvendighed af en kommende større Reparation, anførte Amtmanden videre, var senere bleven til Virkelighed, idet de gamle Broer efter Indberetninger fra Høneføs Magistrat og Amtssingenieurens derover afgivne Erklæring nu frembød Fare for Færdselen og overhoved befandt sig i en saadan Forfatning, at Amtmanden ikke ansaae det hensigtsmæssigt at foretage Videre til deres Istandsættelse for Amtssveikassens Regning. Som Bidrag til den nye Bro efter Capitain Ryes Forslag var, tilføiedes der, under 27de Juni sidstleden af Amtsformandskabet bevilget 1,000 Spd. Efter Omkostningsoverflaget udfordredes til det resterende Broarbeide 6,966 Spd. Om de overstydende 5,966 Spd.s Udredelse som Forskud af det almindelige Veifond eller af Statskassen var det saaledes, han principaliter anholdt.

Med Hensyn til den af Amtsformandskabet betingede Fritagelse for videre Forpligtelser til Vedligeholdelse af de ældre Broer i Høneføs, naar ny Bro var opført, blev oplyst, at Høneføs Communebestyrelse under 9de October sidstleden havde fattet saadan Beslutning: „naar ny Bro over Beinaelven er opført i det Hele overeensstemmende med Capitain Ryes Forslag af 30te Juli 1860, paa det af ham angivne Sted, og aabnet til almindelig Benyttelse, bortfalder Buseruds Amtsscommunes Forpligtelse efter Lov af 3die September 1851 § 6 med Hensyn til de nu tilbagestaaende ældre Broer, hvorimod denne Forpligtelse overgaaer paa den ommeldte nye Bro.“ Herved, tilføiede Amtmanden, var Forholdet mellem Amtsscommunen og Høneføs Commune i denne Henseende behørigt ordnet.

Da det, forsaavidt Forholdene forøvrigt maatte tilstede det, i og for sig vilde være ønskeligt, om en fuldstændig Ombygning af de igjensstaaende Dele af den gamle Bro i Høneføs kunde foregaae strax og i umiddelbar Fortsættelse af det nys tilendebagte Arbeide, henvendte man sig efter Modtagelsen af Amtmandens forstnævnte Forsøg til Finantsdepartementet med Forespørgsel om, hvorvidt Statskassens Tilstand maatte frembyde nogen overveiende Betænkelighed mod at bevirke det ansøgte Forskud udredt af samme.

Finantsdepartementet tilkendegav i denne Anledning, at Statskassens Tilstand for Tiden gjorde det særdeles tilraadeligt, saavidt muligt, at undgaae enhver upaaregnet Udgift for samme, hvorfor det ansaaes i høj Grad ønskeligt, om den omhandlede Ombygning kunde udsættes, forsaavidt Forskud af Statskassen dertil paakrævedes. Finantsdepartementet henstillede derfor, om der ikke

maatte være Grund til for Tiden at indstrænke sig til en midlertidig Istandsættelse af de gamle Brodele, hvilken af Capitain Rye var anslaaet til 500 Spd.

For en saadan midlertidig Istandsættelse udtalte ogsaa Ingenieurbrigaden sig efter af Departementet at være afstøttet Erklæring i Sagen.

Retningen af disse Erklæringer, hvorom Amtmanden kom til Kundskab, har foranlediget hans subsidiaire Andragende. Han anfører i dette, at han, skjønt han fremdeles er af den Mening, at en fuldstændig Ombygning af Høneføsbroerne er nødvendig og rettest i sin Heelhed udføres i indværende Vinter, dog for Tilfælde af, at en saadan ikke kan iværksættes, har erhvervet Amtssingenieurens Erklæring om, hvad der antoges at burde gøres for at forebygge de værste Ulemper ved muligens indtræffende ny Skade paa de gamle Broer. Amtssingenieuren har i vedlagte Erklæring af 5te December d. A., saafremt Midler til Høneføsbroernes fuldstændige Ombygning ikke kunne staves tilveie, anbefalet, at man heller end at flukke paa de gamle faldefærdige Broer søger opført det omhandlede Brostykke (b—d) overensstemmende med Planen for den nye Høneføsbro. Herved, anfører han, opnaaes nemlig, at en større Deel af de gamle Broer kan omgaaes, thi ved at føre det nye Broanlæg frem til Punktet d vil man bringe samme i Forbindelse med en Bei, der fra d fører op til den gamle Bro, henimod dennes sydlige Endepunct, hvilken Bei vistnok er noget brat, men dog for Tilfælde kan benyttes. Ogsaa det resterende Stykke af de gamle Broer (e—g) kan, tilføies der, i Tilfælde med Lethed omgaaes ved Anlæg af en midlertidig Bro over et Løb af Elven (f—g), hvor Vandet i Regelen ikke har større Dybde end een Fod.

Ved Befølgelse af dette Forslag, anfører Amtmanden, opnaaes ialfald, at man, hvis nogen ny Skade tilstøder de gamle Broer, hvorpaa man efter deres Tilstand maa være forberedt, ved nogle mindre væsentlige Foranstaltninger kan gjenoprette Forbindelsen mellem Byens ved Elven adskilte Hoveddele, og derved undgaae Færgeindretning over Elven, der her er forbunden ikke alene med Ulempe, men ogsaa med Fare for Gods og Liv, ligesom man sættes istand til at gjenoptage Hovedarbeidet til hvilken som helst Tid det maatte blive nødvendigt. Iværksættes det omhandlede Arbeide nu, er der Anledning til at opnaae en Besparelse af henimod 500 Spd. i den oprindelige Overslagssum for samme, da en Deel af Materialerne, nemlig Stenen, nu kan erholdes til en usædvanlig

billig Priis fra et nærliggende Arbeide, og Omkostningerne ere under Paaregning heraf anslaaede til omtrent 3,000 Spd., hvoraf altsaa de 2,000 Spd. søges udredeede som Forstud af det Offentlige.

Departementet, der efter den oven anførte Erklæring af Finantsdepartementet ikke vil kunne anbefale udredet af det Offentlige det principaliter ansøgte større Forstud, antager, at der, henset til Vigtigheden af, at Communicationen sikkres mod de Ulemper og Farer, som Broforbindelsen i sin nuværende Stand frembyder, ikke i Statskassens Forsatning vil findes at ligge nogen afgjørende Hindring mod at affee det senest ansøgte mindre Beløb. Man vil derfor underdanigst anbefale det subsidiairt ansøgte Forstud tilstaaet mod Refusien af Amtskommunen for den Deel, der ikke i sin Tid endeligt overtages af det Offentlige. Med Hensyn til Fremsettelse af Proposition for næst-

kommande Storthing om Overtagelse af en Deel af Udgifterne ved Hønesfosbroernes fuldstændige Ombygning, vil, som antydet i det til Grund for ovennævnte Kongelige Resolution af 10de December f. A. liggende Foredrag, det Fornødne i sin Tid af Departementet blive at iagttage.

I Henhold til Foranførte, der af Statsraadets øvrige Medlemmer i det Væsentlige tiltrædes, indstilles underdanigst:

At der til Fortsættelse af den i Kongelig Resolution af 10de December 1860 omhandlede Ombygning af de gamle Broer i Hønesfos naadigst tillades af Statskassens Midler udredet, udenfor det tidligere tilstaaede Forstud af indtil 4,100 Spd., et yderligere Forstud af indtil 2,000 Spd. mod Refusien af Buskeruds Amtskommune for den Deel, der ikke i sin Tid maatte bevilges til endelig Udgift for det Offentlige.

Den Norske Regjerings underdanigste Indstilling af 22de Februar 1862, som ved Kongelig Resolution af 17de Marts f. A. naadigst er bifaldt.

Chefen for Departementet for det Indre, Statsraad Manthey, har underdanigst foredraget Følgende:

Ifølge sidste Storthings Beslutninger om Bevilgning til Veivæsenet, der ved Kongelig Resolution af 4de April 1860 naadigst bleve befalede tagne tilfølgende, havees der af det til tilfældige Udgifter ved Veivæsenet Bevilgede til Disposition et Beløb af 200 Spd. aarlig til Understøttelse for Arbeidere, der i Veivæsenets Tjeneste have faaet saadan Legemsffade, at de derved ere satte ude af Stand til at erhverve Udkomme, eller til Enke og Børn efter Arbeidere, der ved noget Ulykkes tilfælde have sat Livet til, forsaavidt Vedkommende ere blevene trængende til saadan Understøttelse. Beløbets Anvendelse er knyttet til de nærmere Betingelser, at Understøttelserne under ingen Omstændighed maa tilstaaes for et længere Tidsrum end Budgetterminen, og at en Forklaring om samme bliver at forelægge næste Storthing.

Af de af Storthinget i ovennævnte Diemed bevilgede Midler blev der ved Kongelig Resolution af 18de Marts f. A. paa derom indkomne Andragender naadigst tilstaaet udredet for indeværende Budgettermins første Aar et Beløb af til-

sammen 154 Spd. som Understøttelse til 9 forskellige Personer, der under offentlige Veiarbeider havde lidt Legemsffade eller ved Ulykkestilfælde mistet Forsørgere. De samme Personer, paa een nær, have nu indgivet Andragender om fortsat Understøttelse, hvorhos der om saadan ogsaa for nogle Andres Vedkommende er bleven Spørgsmaal. Departementet tillader sig i denne Anledning at fremkomme med underdanigst Forslag om de Understøttelser som antages at burde tilstaaes hver Enkelt, idet foreløbig bemærkes, at man nu som forrige Gang anseer det rettest ikke at tilstaae Understøttelser af de heromhandlede Midler for mere end eet Aar. Man vil derfor kun foreslaae Bidrag bevilgede for Budgetterminens andet Aar.

Andragender ere indkomne fra Følgende:

1. Ingeborg Anna Pedersdatter Moe af nedre Stordalens Præstegjeld, nordre Thronhjems Amt, — Enke efter Nils Pedersen, der som Arbeider ved Omlægningen af Hovedveien over Bhaasen i søndre Thronhjems Amt efter 2 Aars Tjeneste i Veivæsenet omkom ved et Minestud den 25de Februar 1857. Ansøgerinden erholdt i forrige Aar, efter derom indgivet Andragende af Beifondet en Understøttelse af 10 Spd., esterat hun

tilforn — nemlig i Aaret 1858 — havde oppebaaret en lignende Understøttelse af det almindelige Gratifikationsfond. Hun er, efter det af hende tidligere Anførte, nu i en Alder af omtrent 46 Aar og har hidtil søgt at ernære sig ved simpelt Haandarbejde, men har paa Grund af Sygdom og svækket Helbred ikke seet sig istand til at erhverve det Fornødne til Livsophold. Saavidt erfares har hun ikke Børn at forføre. Da vedkommende Sognepræst har attesteret, at hun fremdeles lever i meget trange Aar, og at der paa hendes Vandel Intet er at udsætte, antages hun ogsaa nu at burde tilstaaes en Understøttelse af 10 Spd.

2. Rannei Erikzdatter Stubban af Dpdals Præstegjeld, søndre Thronhjems Amt, — Enke efter Hans Andersen Stubban, der i Vinteren 1858 under Arbejde ved Veianlægget i Dpdal og Rennebo tilsatte Livet ved at glide ud over en Fjeldpynt. Ansøgerinden, der har 3 Børn at forføre, hvoraf det ældste nu er 13 og det yngste 6 Aar gammelt, — erholdt i forrige Aar af Veifondet en Understøttelse af 24 Spd. — En lignende Understøttelse har ogsaa i Aaret 1859 efter dette Departements underdanigste Indstilling været hende tilstaaet af Gratifikationsfondet. Da hun, efter vedkommende Sognepræsts Erklæring, er en meget værdig Trængende, som ei alene ved sine ringe Aar, men tillige ved sin agtværdige Vandel og sin kristelige Omhu for sine faderløse Børn anbefaler sig til fortsat Understøttelse af det Offentlige, antager Departementet, at der ogsaa denne Gang bør tilstaaes hende en Understøttelse af 24 Spd.

3. Gunder Gundersen Bækken af Grue Præstegjeld, Hedemarkens Amt. — Som Arbejder ved det af Statskassen bestyede Veianlæg langs Elisen Elv til Rigsgrændsen ved Midtskov, blev han i Sommeren 1857 ved et Minesud berøvet Synet paa det ene Øie og fik det andet saaledes beskadiget, at han ifølge en i Aaret 1859 tilveiebragt Lægeattest kun kan skjelne større Gjenstande og udføre enkelte simple Arbejder. — Efter derom indgivet Andragende erholdt han i forrige Aar af Veifondet en Understøttelse stor 20 Spd., ligesom han tidligere — nemlig i 1858 og 1859 — af Gratifikationsfondet oppebar et Bidrag af respective 20 og 15 Spd. I det fra ham nu indkomne Andragende, der er udfærdiget af vedkommende Sognepræst paa Grue Fattigkommissionens Begne samt anbefalet af vedkommende Foged og Amtmand, — findes anført, at Ansøgeren med Kone og 5 Børn lever i saa daarlige Aar, at Grue

Fattigvæsen tidt og ofte har maattet understøtte ham. Han eier vistnok — efter hvad der i hans tidligere Andragender om Understøttelse er oplyst — en ubetydelig Jordvei, men da han skylder paa den, og han i den Forfatning, hvori han som Folge af den ham overgaaede Svækkelse paa Synet befinder sig, har vanskeligt for uden Hjælp at ernære sig og Familie, antager Departementet at burde foreslaae ham tilstaaet nu — som forrige Gang — en Understøttelse af 20 Spd.

4. Erik Jensen af Aker's Præstegjeld, Akerhuus Amt. Ansøgeren, der i Aaret 1849 som Arbejder ved Veianlægget mellem Dølo og Liabro blev ved et Minesud berøvet sit høire Been og fik sin høire Arm beskadiget, hvorved han er sat ud af Stand til at erhverve det Fornødne til sit Livsophold, har paa Grund heraf siden Aaret 1850 aarligen været tilstaaet en Understøttelse af 20—25 Spd. af offentlige Midler. Da han efter vedkommende Sognepræsts Attest fremdeles er i samme syge og trængende Tilstand som forhen, antages han ogsaa nu — som i forrige Aar — at burde bevilges en Understøttelse af Veifondet, stor 25 Spd.

5. Amund Endresen Dden af Hvideeid Præstegjeld, Bratsbergs Amt. — Ansøgeren fik i Aaret 1840, som Arbejder ved Veianlægget fra Brunkeberg Kirke til Gugaarden i ovre Thelemarkens Fogderi, sit høire Been forknust, derved at en Sandhug under Udgravningen styrte sammen. Da han som Folge heraf er bleven vansør og usikket til at forføre sig selv og sin Familie, bestaaende af Kone og 2 Børn, har han i en længere Aarrække oppebaaret en Understøttelse af 10 Spd. aarlig af offentlige Midler. Han er nu i en Alder af 58 Aar, og da hans Trang til fortsat Understøttelse er attesteret af vedkommende Sognepræst, til hvis Anbefaling Amtmanden har henholdt sig, antages han ogsaa denne Gang — som i forrige Aar — at burde tilstaaes af Veifondet en Understøttelse af 10 Spd.

6. Ingebrigt Larsen Lo af Dpdals Præstegjeld, søndre Thronhjems Amt. — I Vinteren 1852, medens han som Murer arbejdede ved Veianlægget gennem Drivdalen, mistede han ved et Ulykkestilfælde det ene Øie, og har — anføres der — siden den Tid haft vanskeligt for at ernære sig og sin Familie. Efter derom i Aaret 1854 indgivet Andragende, blev der ved Kongelig Resolution af 25de Juni s. A. af Gratifikationsfondet tilstaaet ham et Bidrag af 25 Spd., og af samme Fond har der ogsaa senere været ydet ham Understøttelse indtil ifjor, da han af Veifondet er-

holdt 15 Spd. I forannævnte Andragende oplyser han, at han er vedvarende svækket af Skaden, saa at han ikke kan udsætte sig for stærk Kulde eller Vind uden bagefter at lide betydelige Smerter, som ogsaa indfinde sig, naar han stirrer længe med det ufsadte Øie, og da han er en fattig og forgjældet Mand, som ikke kan underholde sig selv og en talrig Familie uden at være i Virksomhed baade i og udenfor Huset til enhver Aarstid, sættes han som Følge heraf mere og mere tilbage i Belfærd. Han er over 60 Aar gammel og befinder sig — efter hvad han i sin nu indgivne Ansøgning har ansøgt — i samme trængende Stilling som hidtil. Da hans Trang ogsaa er attestet af vedkommende Sognepræst, vil man underdanigst anbefale ham til at erholde en lignende Understøttelse denne Gang, som i forrige Aar.

7. Bjørn Sjaasheim af Goels Præstegjeld, Buseruds Amt. Ansøgeren, der i sin Tid var Arbejder ved Veianlægget over Hemsedalssjødet og senere har været beskæftiget ved det af Staten bestfede Vedligeholdelsesarbejde paa denne Vei, var i Høsten 1855 under det sidste saa uheldig ved et Minestød at miste een og faae beskadiget flere Fingre paa den høire Haand, hvorved han blev vansor og mindre skiftet til Arbeide. Han befinder sig efter vedkommende Lensmands Erklæring fremdeles i denne Stilling og sidder i trange Kaar med flere smaa Børn. Efter derom i 1856 og 1857 indgivne Andragender har han forhen 2 Gange modtaget et Bidrag af 10 Spd. af Gratifikationsfondet. Departementet antager, at der efter det Oplyste denne Gang bør tilstaaes ham en lignende Understøttelse af Veisondet.

8. Kittil Kittilsen Hilseneie af Modums Præstegjeld, Buseruds Amt. I Juli Maaned 1856 blev han efter flere Aars Tjeneste i Veivæsenet som Arbejder ved Veianlægget mellem Fjulsrud og Sandvigen beskadiget ved Sprængning af en Mine. Han mistede derved ganske Synet paa det ene Øie og led Beskadigelse paa det andet, ligesom ogsaa det ene Been blev ubrugeligt. Han er nu næstest blind og maa gaae med Krykke, saa at han ikke er istand til at erhverve det Fornødne til Livsophold for sig og Familie. Forrige Aar blev der af Veisondet tilstaaet ham en Understøttelse af 25 Spd. efterat han tidligere aarligen havde modtaget Bidrag af Gratifikationsfondet. Hans nu indgivne Andragende om Understøttelse er anbefalet af vedkommende Sognepræst. Departementet antager, at der denne Gang — som i forrige Aar — bør tilstaaes ham et Beløb af 25 Spd.

9. Marit Johnsdatter Engen af Opdals Præstegjeld, søndre Thronhjems Amt, Enke efter Anders Anderssen Engen, der som Arbejder ved Veianlægget gennem Drivdalen i Aaret 1851 omkom ved Nedstyrningen af en Steen. Efter derom indgivet Andragende, der var anbefalet saavel af vedkommende Sognepræst, som af den i 1851 fungerende Arbeidsbestyrer, nuværende Oberstlieutenant Reichmann, erholdt Ansøgerinden i forrige Aar en Understøttelse af Veisondet stor 15 Spd. Hun ansøgte dengang, at hun hidtil havde seet sig istand til at ernære sig ved Arbeide, men at hun paa Grund af sin fremrykkede Alder, hun er mellem 60 og 70 Aar gammel, nu ikke længere formaaede dette. Da hun efter vedkommende Sognepræsts Erklæring fremdeles befinder sig i trange Kaar og hendes Forhold forøvrigt gjør hende værdig til at erholde offentlig Understøttelse, som ogsaa af vedkommende Amtmand anbefalet, finder Departementet, at hun denne Gang bør tilstaaes et lignende Bidrag som i forrige Aar.

Foruden de ovenansførte Bidrag vil Departementet andrage om, at der for de heromhandlede Midler fores til Udgift tvende Beløb, til sammen 30 Spd., der ere udbetalte 2 under Omlægningen af Kvamsklevan i Valders i forrige Aar forulykkede Arbejderes Esterladte. Den ene af disse Arbejdere, Ole Knudsen Nordsoen fra Aurdal i Valders omkom den 11te Juni f. A. ved et Minestød, der løsgjorde og løftede op det Fjeldstykke paa hvilket han stod, hvorved han fik et Stød, saa at han gled ud over Fjeldvæggen og druknede i Bangsmjøsen. Uagtet det saaledes indtrufne Ulykkestilsælde, der fandt Sted under Middags-hvilen, efter hvad derom i Arbeidsbestyrerens Indberetning anførtes, for en Deel var foranlediget ved den forulykkede Arbejders egen Uforsigtighed, idet han nemlig af Nysgjerrighed efter at undersøge Virkningen af den antændte Mine, nærmede sig denne, forinden den endnu fuldstændig var gaaet af, fandt Departementet dog efter Arbeidsbestyrerens Forestilling at burde bevirke den Af dødes esterladte Enke, der oplyses at sidde i meget smaae Kaar med 1 Barn, strax udbetalt en Understøttelse af 15 Spd., der foreløbigt blev ført til Udgift for Arbeidsfondets Midler.

Den anden af de omhandlede Arbejdere, Bjørn Eriksen Blatenseie, ligeledes fra Aurdal, omkom den 6te Juli f. A., idet ogsaa han faldt udover Fjeldet og druknede. De nærmere Omstændigheder ved Ulykken ere ikke oplyste med Sikkerhed, da den Af døde kun blev seet af en eneste

Mand i det Dieblit, han naaede Vandet, men efter Stedet, hvor han faldt ned, er Formodningen for, at han under Nedstigningen ad en Stige er snublet, medens han rimeligviis har forsømt at holde sig i de paa begge Sider af Stigen anbragte Raskværk af Touge. Da han efterlod sig Enke i meget smaae Aar med 5 Børn, sandt Departementet at burde foranstalte ogsaa disse af Arbeidsfondets Midler foreløbigt udbetalt et Beløb af 15 Spd.

Det bemærkes, at de saaledes foreslaaede Bidrag tilsammen udgjøre et Beløb af 184 Spd.

I Genhold til Foransorte, der af Statsraadets øvrige Medlemmer i det Væsentlige tiltrædes, indstilles underdanigst:

A. At der af de til tilfældige Udgifter ved Veivæsenet bevilgede Midler for indeværende Budgettermins 2det Aar naadigst tilstaaes udredet følgende Beløb som Understøttelse til Arbejdere, der i Veivæsenets Tjeneste have saadet Legemsffade, samt til Enker efter Arbejdere, der ved Ulykkestilsælde i Veivæsenets Tjeneste have tilsat Livet, nemlig:

1. Til Mils Pedersen Moes Enke, Ingeborg Anna Pedersdatter, af nedre Stordalens

Præstegjeld, nordre Throndhjems Amt, 10 Spd.

2. Til Hans Andersen Stubban's Enke, Rannei Erikzdatter af Dpdals Præstegjeld, søndre Throndhjems Amt, 24 Spd.

3. Til Gunder Gundersen Bækken af Grue Præstegjeld, Hedemarkens Amt, 20 Spd.

4. Til Erik Jensen af Afers Præstegjeld, Afershuus Amt, 25 Spd.

5. Til Amund Endresen Odden af Hvideseid Præstegjeld, Bratsbergs Amt, 10 Spd.

6. Til Ingebrigt Larsen Lo af Dpdals Præstegjeld, søndre Throndhjems Amt, 15 Spd.

7. Til Bjørn Sjaheim af Goels Præstegjeld, Buskeruds Amt, 10 Spd.

8. Til Kittil Kittilsen Hilseneie af Modums Præstegjeld, Buskeruds Amt, 25 Spd.

9. Til Anders Andersen Engens Enke, Marit Johnsdatter, af Dpdals Præstegjeld, søndre Throndhjems Amt, 15 Spd.

B. At tvende Beløb, hvert af 15 Spd., der ere udbetalte Enkerne efter Ole Knudsen Nordfveen og efter Bjørn Erikfen Glademseie, begge af Valdres, lige naadigst besales førte til Udgift for samme Fond.

Den Norske Regjerings underdanigste Indstilling af 8de Marts 1862, som ved Kongelig Resolution af 29de Marts f. A. naadigst er bifaldt.

Chefen for Departementet for det Indre, Statsraad *Manthey*, har underdanigst foredraget følgende:

Ved Kongelig Resolution af 6te Juni f. A. blev der, væsentlig for i nogen Grad at see afhjulpen den i Øvre Thelemarkens Bygder ved 2de Aars mislykkede Høst fremkaldte ualmindelige Trang og Arbejdsløshed, naadigst tilladt i Genhold til overtagne Garantier af Bratsbergs Amtsforsamling, samt Silgjords og Hjertdals Commune, forstudsviis udredet af Statskassen det fornødne til Iværksættelse af Omlægninger i Hovedveien fra Sundbobro i Silgjord til Hjerfstrand i Hjertdals Præstegjeld, overensstemmende med en af Ingenieurbrigaden bifaldt Plan, hvorefter Omkostningerne foreløbig vare beregnede til 14,000

Spd. Som oplyst i Departementets underdanigste Foredrag, der ligger til Grund for den ovennævnte Kongelige Resolution, havde Silgjords og Hjertdals Communebestyrelser i et den 6te April f. A. afholdt combineret Møde vedtaget at bevilge til ovenmeldte Veiomlægninger, førstnævnte 1,500 og sidstnævnte 600 Spd. og derhos overtaget Garanti for Beløbet af respective 3,000 og 1,900 Spd. af Belanlæggets Kostende, om Storthinget, efter dets Iværksættelse ved Forskud af Statskassen, maatte negte Bevilgning til samme. Ligeledes havde Bratsbergs Amtsforsamling i et med Hjemmel af høieste Resolution af 13de April f. A. afholdt extraordinairt Møde den 3die Mai næstefter bevilget et Tilskud fra Amtsgemeindens Side af 3,500 Spd. til det heromhandlede Belanlæg,

eller dersom dette Beløb ikke maatte udgjøre $\frac{1}{4}$ af de til Anlægget medgaaende Omkostninger, da $\frac{1}{4}$ af disse, hvorhos Amtscommunen for det Tilfælde, at Stortinget ikke skulde bevilge det Beløb, som efter Fradrag af de af Silgjords og Hjertdals Communer og Amtscommunen bevilgede Summer medgik til bemeldte Veianlæg, og forsaavidt Beløbet ikke dækkedes ved den af de nævnte Communer indgaaede Garanti, selv garanterede at betale dette Beløb i saadanne Terminer, som af Kongen maatte vorde bestemte. De specielle Arbejder, hvortil de ved ovennævnte Resolution bevilgede Midler tænktes anvendte, vare en Omlægning af de steile Bakker i Aasebrættene og nogle mindre Bakker østenfor i Svartdal, hvortil var anslaaet 10,000 Spd., samt Omlægning af Veien forbi Hjertdals Præstegaard til Stydsstiftet Melandsmo og Forhoielse mod Vandflom af en Strækning søndenfor, hvortil var beregnet 4,000 Spd. Disse Arbejder, hvis Bestyrelse har været overdraget Civilingenieur Blom under Overtilsyn af Ingenieurlieutenant P. Krag, ere nu paa det Nærmeste fuldførte.

Fra Ingenieurbrigaden har Departementet nu modtaget den med Vilage vedlagte Forestilling af 19de December f. A., hvori oplyses, at af det til de anførte Omlægninger ved ovennævnte Resolution bevilgede Beløb, 14,000 Spd., paaregnes besparet et Beløb af 2,900 Spd. Dette Beløb har Brigaden ligesom Departementets Veiasistent foreslaaet anvendt til Omlægning af 3 Parceller paa Hjerfstranden, nemlig ved Nerisrud, Lutebrækken og Strand, overensstemmende med et af Civilingenieur Blom udarbejdet Forslag, hvorefter der til de nævnte 3de Omlægninger er paaregnet at ville medgaae ialt 2,550 Spd. Det øvrige af den paaregnede Besparelse har Ingenieurbrigaden saavel som Departementets Veiasistent foreslaaet anvendt til en delvis Omlægning i Svartdal mellem Pladsen Badder og Brodalsbro efter den nedre af tvende her udstukne Alternativlinier, saafremt yderligere Undersøgelser angaaende Sneeforholdene paa dette Strog maatte gjøre denne sidste Linies Valg tilraadeligt.

Da de ovenanførte af Silgjords og Hjertdals Communebestyrelser samt Bratsbergs Amtsformandskab fattede Beslutninger efter deres Ordlydende ifkun angik Oparbejdelsen af Veien fra Sundsbobroen i Fladdal til Svartdal med de fornødne partielle Omlægninger dersfra til Hjerfstranden, anfaa Departementet det nødvendigt, forinden der i noget Tilfælde kunde blive Spørgsmaal om at anvende det Tiloversblivende af den

af Statskassen forstudsvis bevilgede Sum ogsaa til Omlægninger paa selve Hjerfstranden, at erhverve Oplysning om Amtsformandskabets og Communerne's Beslutninger vare at forstaae som omfattende ogsaa Omlægninger langs Hjerfsoen, saa at der ogsaa for hvad der i Tilfælde maatte anvendes paa dette sidste Sted vilde have den fornødne Garanti med Hensyn til Muligheden af Negtelse af Bevilgning fra Stortingets Side. Efter Henvendelse herom til Amtmanden i Bratsbergs Amt har man fra denne modtaget Udskrift af det Forhandlede i et i Anledning af Spørgsmaalet under 6te Februar d. A. afholdt combineret Møde af Silgjords og Hjertdals Communebestyrelser, hvori eenstemmigt afgaves en Erklæring saalydende:

1. Repræsentantbeslutningen af 6te April f. A. er at forstaae saaledes, at af det bevilgede Beløb ogsaa en Deel kunde anvendes til Veiomlægninger paa Hjerfsostranden, saafremt Midlerne dertil kunne tilstrække, eller det skulde ansees mere hensigtsmæssigt at foretage Omlægninger her istedetfor andre, mindre paatrængende paa Strækningen mellem Sundsbobro og Hjerfsostrandens Begyndelse. Man havde nemlig, dengang Beslutningen fattedes, ikke bestemte Overslag at holde sig til.

2. Af de to alternative Linier i Svartdal formenes at den nedre bør vælges, fordi denne Linie er den billigste og for Bygden den hensigtsmæssigste, samt med Hensyn til Sneeforholdene den letteste at holde aaben. Af det resterende Beløb af hvad der til Veiomlægningerne i Silgjord og Hjertdal er bevilget, bør Veistykket mellem Badder og Foden af Hougsvoildsbakken først oparbejdes, da dette Veistykkets Oparbejdelse udtrykkelig er nævnt i Repræsentantbeslutningen af 6te April f. A. Det da Tiloversblivende antages at burde anvendes til partielle Omlægninger paa Hjerfsostranden. Omlægningen af Veien i Brodalen ansees vel meget ønskelig, men da hertil efter Bloms Overslag vil medgaae Størstedelen af det Beløb, som nu have til Raadighed, saa frasaltes Forlangendet herom for Tiden, saavel paa Grund af Omkostningerne, som fordi man anseer Omlægningen af de steileste og fletteste Veistykker paa Hjerfsostranden for mere paatrængende.

3. I Forbindelse hermed er udtalt, at uagtet man vistnok ifjor havde et nogenlunde godt Aar, hersker dog for Tiden megen Nød og Arbejdsløshed i Districterne blandt Arbejdsklassen, hvorfor det ansees meget ønseligt, om det resterende Beløb snarest muligt maatte blive anvendt

til Arbejdets Fortsættelse. Eftervirkningerne af de 2de Misvæxtaar ere, heder det, saa langt fra mindre, at de tvertimod nu ere mere følelige for Gaardbrugerne, saa disse have liden eller ingen Leilighed til at beskæftige Arbejdsfolk, hvilken Omstændighed saavel som Potetesygdommen, der har ødelagt en stor Deel af sidste Aars rige Avl, væsentligst bidrager til den for Tiden herskende Nød.

Districtets Foged, der har overværet Communerepræsentationens Forhandlinger og ved de fattede Beslutninger Intet fundet at bemærke, har tilføjet, at ogsaa han antager, at Gaardbrugernes Evne til at skaffe Arbejde for Huusmænd og Indrøster i den kommende Vaar sandsynligviis bliver mindre end i forrige Aar. Til Dplysning i denne Henseende har han bemærket, at der i Aaret 1861 har været langt flere Execuktioner end i det foregaaende Aar, og dette har i Særdeleshed været Tilfældet efter Indhøstningen, hvilket rimeligviis har sin Grund deri, at den Gjæld, som blev gjort i Misvæxtaarene, nu fordres betalt, og at det derfor først nu viser sig rigtigt, hvor betydeligt Districtets Velstand er sunken i disse Aar.

Amtmanden i Bratsbergs Amt har i sin afgivne Betænkning i Sagen anbefalet den af de 2 Communebestyrelser foreslaaede Anvendelse af det Beløb, hvorom der handles, som den ogsaa efter hans Ekton hensigtsmæssigste og tillige indeholdende den billigste Fordeling mellem Silgjord og Hjertdal. Med Hensyn til Amtsgommunens Stilling har Amtmanden anført, at han ingen Grund har til at betvivle, at Amtsforsamlingen vil være enigt i den af Communebestyrelserne foreslaaede Anvendelse af Pengene, samt at han antager, at der ikke fra denne Side kan være nogen Betænkning ved strax at paabegynde Arbejdet. Med specielt Hensyn til hvorvidt Amtsforsamlingens Beslutning af 3die Mai 1861 indbefatter de nu omhandlede Omlægninger langs Hjerøvandet, har Amtmanden derhos, under Henhold forøvrigt til hvad der desangaaende af vedkommende Communebestyrelser i ovenanførte Erklærings 1ste Post er anført, yderligere gjort opmærksom paa, at Udtrykkene i Amtsforsamlingens Beslutning vare optagne efter den af Formænd og Repræsentanter i Silgjord og Hjertdal den 6te April næstfor fattede Beslutning, hvorfor der efter hans Formening saa meget mindre kan opstaae nogen Tvivl om, at den af de samme Corporationer nu givne Fortolkning er den rette.

Herom antager han heller ikke, at der inden

Amtsforsamlingen vil blive vakt Spørgsmaal. Angaaende Forholdene i øvre Thelemarken bemærker Amtmanden sluttelig, at det af Silgjords og Hjertdals Communebestyrelser og Districtets Foged derom Anførte stemmer med hvad der paa anden Maade er Amtmanden bekjendt, og han anseer det derfor vigtigt og nødvendigt, at der fremdeles gennem Veiarbejdets Fortsættelse bliver Anledning til Sysselsættelse for Arbejdere. Ogsaa Departementet finder, at den Tvivl, man har næret om, hvorvidt Fortsættelsen af det heromhandlede Arbejde i de ovenantvædede Retninger kunde betragtes som ligefrem at følge af Resolution af 6te Juni f. A. og af de af vedkommende Communer tidligere herom afgivne Beslutninger, maa være hævet ved de nu tilveiebragte Dplysninger, og at navnlig den Omstændighed, at de af Communerne bevilgede Minima ere ansatte under Forudsætning af, at et samlet Beløb af 14,000 Spd. skulde anvendes til Arbejde i Districtet, i Forbindelse med Hensynet til mindre gunstige Tider for Arbejdsklassen i de paagjældende Districter taler for Fortsættelsen af dette Veiarbejde, saalangt det til Disposition stillede Beløb strækker. Da man derhos efter den oven indtagne af vedkommende Præstegjelds-Communer og af Amtmanden afgivne Erklæring tør ansee sig at have den samme Garanti for en mulig Refusion af hvad der anvendes til de senest omhandlede Omlægninger som for det til de allerede iværksatte Medgaaede, vil Departementet underdanigst andrage om naadigst Bestemmelse for det Tiloversblevnes Anvendelse overeensstemmende med de fremkomne Forslag.

Til hvad der i Communebestyrelsernes Erklærings 2den Post er anført om Dnskeligheden af, at Strækningen mellem Vadder og Hougsvold, hvilken udgjør en Deel af den i Ingenieurbrigadens Forslag omhandlede Strækning mellem Vadder og Brodalsbro og i Civilingenieur Bloms Overflag er anslaaet til 740 Spd., først og fremst oparbejdes, antager man, at der i Tilfælde efter Anstillelse af de fornødne yderligere Undersøgelser paa denne Strækning bør tages Hensyn, og saaledes Omlægningerne paa Hjerøstranden, om det skulde være nødvendigt, herfor lide Indstrækning. Det fornødne i denne Henseende vil Departementet i Tilfælde paasee iagttaget.

I Lighed med hvad der sandt Sted for de nu iværksatte Omlægningers Vedkommende vil man andrage om, at Veibredden ogsaa for de senest foreslaaede maa i Henhold til Love om Veivæsenet af 15de September 1851 § 18 No. 2 og 12te October 1857 § 4 tillades paa de kostbarere Ste-

der indskrænket til 4 Alen med fornødne Mødepladse.

I Genhold til Foranførte, der af Statsraads øvrige Medlemmer i det Væsentlige tiltrædes, indstilles underdanigst:

1. At det Beløb af 14,000 Spd., der ved Kongelig Resolution af 6te Juni f. A. naadigst tilstodes forskudsvis udredet af Statskassen til forskjellige af Ingenieurbrigaden foreslaaede Omlægninger i Hovedveien fra Sundsbobro i Silgjord til Hjerfstrand i Hjerfalds Præstegjeld i øvre Thelemarken, naadigst tillades,

forsaa vidt det ikke hertil i sin Heelhed medgaaer, anvendt til de i Ingenieurbrigadens Forslag af 19de December 1861 omhandlede Omlægninger i Svartdal og langs Hjerfstrand.

2. At Veiens Bredde i de sidstnævnte Omlægninger i Genhold til Love om Veivæsenet af 15de September 1851 § 18 No. 2 og 12te October 1857 § 4 naadigst tillades paa de kostbarere Steder indskrænket indtil 4 Alen med fornødne Mødepladse.

Den Norske Regjerings underdanigste Indstilling af 12te April 1862, som ved Kongelig Resolution af 26de April f. A. naadigst er bifaldt.

Chefen for Departementet for det Indre, Statsraad MantHEY, har underdanigst foredraget følgende:

Blandt sidste Storthings Bevilgninger til Veivæsenet, hvilke omfattede halvanden Budgettermin, var opført til Veianlæg i Nordlands Amt indtil et Beløb af 9000 Spd., under Betingelse af, at Districterne erlagde saadant Bidrag, som af Kongen bestemtes. Ved den Kongelige Resolution af 4de April 1860 angaaende Veiarbejderne i indværende Budgettermin blev hele det nævnte Beløb stillet til Disposition i denne. Angaaende Beløbet specielle Anvendelse forbeholdtes nærmere naadigst Bestemmelse, idet der nemlig paa den Tid, Resolutionen afgaves, intet paa Localundersøgelser støttet Forslag havde til Veiarbejder i Nordland, og ligesaa lidt nogen Vedtagelse om Bidrag fra Districternes Side. Localundersøgelser ere senere anstillede af Artillerilieutenant H. Krag, der i Sommeren 1860 har befaret de fleste vigtigere Veie inden Amtet, samt af Capitain P. Conradi, der har undersøgt Terrainet for en Veilinie fra nordre Throndhjems Amt til Bessens Præstegjeld, og derefter afgivet foruden en Plan for en sammenhængende Veiforbindelse mellem Amtene, særskilt Forslag til nogle mindre Arbejder i Bessen, som det er antaget at kunne blive Spørgsmaal om at fremme ved de ovennævnte Midler. Dette Conradis sidstnævnte saavel som Lieutenant Krag's udarbejdede Forslag med

Kart og Profiler til forskjellige Veiarbejder i Nordland vedlægges underdanigst. De foreslaaede Arbejder ere følgende:

1. I Bessens Præstegjeld: Omlægninger ved Stigbjerget og Keensjeldnåsen i Hoved-Dalføret langs Bessen Fjord og Elv. Fra Bessensfjorden sydøst opad Dalen fører ingen sammenhængende Kjørevei, og Færsele foregaaer derfor for en stor Deel paa Elven, hvor den imidlertid besværliggjøres ved flere Fossesald. En Forbedring af Landcommunicationen er derfor meget ønskelig, og navnlig er det antaget først og fremst at burde arbeides paa de nævnte Steder, hvor Passagen til enhver Tid af Aaret er høist besværlig og ved Keensjeldnåsen om Vinteren endog som oftest umulig formedelst Iisvuld og farlige Fjeldstyrtinger, hvorfor Færsele paa dette Punct bliver aldeles afbrudt, naar ogsaa den forbiflydende Elv f. Ex. paa Grund af Meeniis er usarbar. Stigbjerget er beliggende nede i Bygden ved Bessensfjorden $\frac{1}{3}$ Miil fra Hovedkirken imellem Kulstadsøen og Præstegaarden. Den her foreslaaede Omlægning af Veien vil faae en Længde af 375 Alen. Det nye Anlæg vil i begge Endepuncter kunne forenes med den forhaandenværende gamle Ve.

Ved Keensjeldnåsen, som ligger $3\frac{1}{2}$ Miil fra Søen oppe i Dalen og $\frac{1}{4}$ Miil nedensfor Grane Kirke, er den nye Ve kun tildeels tænkt anlagt som Kjørevei, nemlig i en Længde af 565 Alen

med 4 Alens Kjørebane og Mødeplads, men forøvrigt i 1715 Alens Længde som Ridevei med 2 Alens Bredde. Paa den forstnævnte Strækning ere nemlig Muurværker fornødne for Veiens Bygning og det er derfor anseet hensigtsmæssigt at udføre Anlægget her, saaledes som Veien for Fremtiden bør være, medens Ridevei paa den øvrige Strækning indtil Videre antages at ville tilfredsstille Behovet. Anlægget vil tiltrænge Forbindelse med den gamle Ridevei paa dette Sted, et Arbejde, som dog hovedsageligt kun vil bestaae i nogen Rydning i almindelig Jordmark, og som det derfor er anseet rettest, at vedkommende Commune overtager.

De foreslaaede Arbejder i Vessen ere anslaaede til et Beløb af 1,650 Spd., ved hvilket Overflag dog ligesom ved de nedenfor omhandlede for Arbejder i andre af Amtets Districter ikke er taget Hensyn til de Udgifter, der er forudsatte at ville blive fælles for alle de paatænkte Arbejder, nemlig til Administration, Regnskabsførelse og uforudsæede Udgifter, samt et Reserveoplag af Redskaber og Materialier tilligemed nogle andre.

2. I Mo Præstegjeld: Udbedring af de besværligste Partier af Veien fra Bunden af Ranen Fjord op igjennem Præstegjeldets Hoveddalsløb i Forbindelse med Opførelse af endeel mindre Broer.

Den nuværende Bei, der fra Gaarden Yttern ved Ranen Fjord er nogenlunde fremkommelig med Kjøredskab i omtrent 4 Miles Længde op til Mesfinglet Færgested, er især mislig i Aurlidbakkerne og de saakaldte Fldhullier ovenfor Gaarden Kofsvold, i Gjetstigen hvor Veien er udsat for Oversvømmelser og i Storeforsheibalken ovenfor Storeli. Foruden til Arbejder paa disse Steder er et Tilskud foreslaaet ydet til et af Bygden besluttet Veianlæg ovenfor Mesfinglet Færgested fra Loplade til Storbalden, da den her opgaaede Linie har flere vanskelige Partier, hvis Oparbejdelse antages at ligge over Communens Evne. Det foreslaaede Tilskud til Veiarbejder i Mo Præstegjeld i det Hele er 1,400 Spd.

3. I Saltdalens Præstegjeld: Anlæg af Bei forbi tre Fjeldhammerne i den øvre Deel af Bygden, kaldte Gunildhammer, Kværhammer og Blednæshammer, samt Opførelse af Bro over Rusaaen. Gjennem Saltdalen er Bei anlagt fra Rognan ved Saltensfjord i omtrent 2 Miles Længde paa Vestfiden af den Bygden gennemstrømmende Hovedløb op til Lille-Almindingen. Denne Bei, hvorvel kun mangelfuldt gruset, er godt passabel og paa tvende Bakker nær, som dog let kunne om-

lægges, temmelig flad. En Veilinie ovenfor Lille-Almindingen er det anseet hensigtsmæssigt at lægge paa den østre Side af Elven, uagtet Overfarten over denne, der maa skee med Færge, da et Broanlæg ikke antages at ville kunne betrygges mod Fælgang, til sine Tider om Vinteren bliver vanskelig eller umulig. Hvad der alligevel ansees at tale afgjørende mod at fortsætte Veien paa Vestfiden, er at Terrainet her er meget kostbart for Veianlæg, formedelst mange og bratte Sandfald og større Fjeldpartier, medens det paa Østfiden er saagodtsom aldeles fladt og i det Hele meget gunstigt, naar undtages de tre ovennævnte temmelig store Fjeldhammerne, ved hvilke Oparbejdelsen af Bei opad Bygden nu har maattet standse. Ved Anlæg af en 4 Alen bred Bei gennem disse Hammerne, der nu forhindre al Færsel og i Svuld ved Vintertid endog ere farlige for enkelt Mand at befare, samt ved et Broanlæg over Rusaaen vil en væsentlig Hjælp være ydet Præstegjeldet til Udvidelse af dets Communicationer. Udgifterne ved de her foreslaaede Arbejder ere anslaaede til 1,550 Spd.

4. I Bejerens Præstegjeld: Anlæg af Bei imellem Stihammer og Dalosen, forfærdige Arbejder mellem Hemminghyt og Graataanæs samt Opførelse af nogle mindre Broer.

Afdkomsten til Bejeren skeer gjennem den trange og bugtede Bejerfjord, der i Bunden optager Bejerelven, som ved aabent Hoivande er passabel for Baade i en længere Strækning, men i Reglen kun benyttes til Gaarden Moljord. Herfra har Bygden, der anses i Forhold til dens Kræfter at have gjort forholdsvis store Opførelser for sit Veivæsen, ladet oparbejde en ca. 2 Mil lang fjorbar Bei til Hemminghyt med Færgested ved Savjord, foruden ca. ½ Mil paa en besluttet Bei fra Savjord til Dsbak paa den anden Side af Elven.

Om Vinteren tilfryser Bejerfjorden og er fjorbar op til Tvervig, medens Elven er aaben til Arstad, og Vintertrafikken, — der er temmelig betydelig, da Befolkningen netop paa denne Aars-tid under Søgningen til Losotfisket har sin største Forbindelse med de udenforliggende Districter, — maa derfor mellem disse Puncter foregaae overland over Tvervigtangen og under Stihammeren. Da her ikke er oparbejdet Bei, er Passagen høist besværlig og farlig, og under Hoivande ved Stihammeren endog umulig i flere Timer af Døgnet ad Gangen. Det er derfor anseet som det meest paatrængende Arbejde i dette Præstegjeld at erholde anlagt paa denne Strækning en simpel Vintervei,

der kan bygges uden Grøfter og Gruusning. Særlig ønskeligt anføres det at ville være, om der havde Midler til Anlæg af en Hjørevei fra Handelsstedet Soløen, hvor hele Bygden henter sine Fornødenheder, til Moljord, da Elven paa denne Strækning, hvorvel i Almindelighed roende, ikke sjelden er usremkommelig formedelst Meeniis eller stærk Strom, ligesom Ulemperne ved den nu nødvendige Omlæsning og Skifte af Transportredskaber (Kjærre og Baad) ved Moljord ere indlysende. Da imidlertid Omkostningerne ved et Veianlæg her paa Grund af nogle fornødne Forbygningsarbejder i Elven vilde blive usforholdsmæssig store (omtrent 4,500 Spd.), er det antaget, at der om et saadant ikke for Tiden kan blive Spørgsmaal.

Fra Hemminghyt, hvorhen der som ovenmeldt fører passabel vei, er der af Bygden besluttet oparbejdet vei videre opad Dalen til Graataanæs. For at see denne vei navnlig i det nederste og vanskeligste Parti mellem Hemminghyt og Høiforslet oparbejdet paa en fuldkomnere Maade har Lieutenant Krag opgaaet og nærmere undersøgt sidstnævnte Strækning og foreslaaet et Beløb tilstaaet til Gravnings-, Fyldnings-, Muur- og Broarbejder her. Til de foreslaaede Arbejder i Bejereren er i det Hele antaget at ville medgaae et Beløb af 1,000 Spd.

5. Anlæg af vei over Higraseidet paa Øst-Baago i Lofoten.

Øst-Baago, der ligger i Sydvest for Hindøen, hvorfra den adskilles ved det trange Raftfund, deles ved indgaaende Fjorde fra Nord og Syd i 2 Dele der forbindes ved det nævnte omtrent en ottendebeel Mil bredt Eid. Et Veianlæg over dette Eid, der er fladt og i det Hele har et for saadant Anlæg meget gunstigt Terrain, vilde gjøre det muligt at transportere endog større Baade over samme og derigjennem være til stor Nytte for Adkomsten saavel til de større Fiskevær i Lofoten som til Fiskepladsene i Østnæs-, Higras-, Gids- og Sigerfjordene, da Passagen gennem de smale Sund paa begge Sider af Øst-Baago ofte er meget vanskelig paa Grund af de stærke Stromninger, som Flod og Ebbe her bevirke. Allerede nu for Tiden er Færsele over Eidet ikke ubetydelig. Den paatænkte vei, hvis høieste Punkt kun vilde ligge 62 Fod over Havet og hvis største Stigning vilde blive $\frac{1}{3}$ Deel er anslaaet til 1,200 Spd.

Til Arbejder paa de ovenomhandlede Steder er det antaget, at man med de Midler, der nu have til Disposition, maa indskrænke sig. Som

Anlæg, til hvis Iværksættelse det vil være ønskeligt senere at kunne erholde Bidrag af det Offentlige, har Lieutenant Krag i sit Forslag omhandlet en vei fra Vessen til Hemnæs, vei gennem Rødvandsbygden ned til Hemnæs, over Sjøneid mellem Ranen og Sjøna Fjord, over Gidsfjordseidet samt nogle andre Eider paa Langøen i Lofoten, og fra Borge til Balberg og Buksnæs paa Vest-Baago i Lofoten.

Efter det fremsatte Forslag, der er anbefalet saavel af Amtmanden som af Departementets Betsassistent og Ingenieurbrigaden, vil der anvendes:

Til Arbejder i Vessens Præstegjeld	1,650 Spd.
= Do. i Mo	1,400 —
= Do. i Saltdalens	1,550 —
= Do. i Bejerens	1,000 —
= Veien over Higraseidet	1,200 —
Tilsammen	6,800 Spd.

Hertil kommer som oven antydet Beløbet af de for samtlige Arbejder under det anslaaede Udgiftsposter, der ere opførte med 2,200 —
I det Hele 9,000 Spd.

Som Bidrag til de foreslaaede Arbejder have vedkommende Communer foruden at garantere fri Afstaaelse af Grund og paa een nær tillige Beskyld samt Overtagelse af Udgifterne til Gjerdehold, om der om saadant maatte blive Spørgsmaal, vedtaget i Penge at udrede tilsammen 1,050 Spd., nemlig

Vessens Commune	300 Spd.
Mo —	200 —
Saltdalens —	200 —
Bejerens —	50 —
Hadsels og Baagens Communer i For-	
ening til Veien over Higraseidet . .	300 —

Hadsels og Baagens Communer have derhos gaaet ind paa at deeltage med $\frac{1}{4}$ Part i Dækkelsen af de Udgifter, som Veianlægget over Higraseidet muligens maatte medføre mere end paaregnet. Med Hensyn til Muligheden af saadanne Overskridelser ved de foreslaaede Arbejder er det forøvrigt af Lieutenant Krag i hans Forslag bemærket, at Overslagene ere affattede under den Forudsætning, at Arbejdernes Udstrækning bliver afhængig af Beløbet Tilstrækkelighed, og at der under usurede Udgifter er foreslaaet en mindre Sum til Disposition for saadanne Tilfælde, hvor den anførte Forudsætning ikke kan gjælde, nemlig hvor bestemte Arbejder ere bragte i Forslag. Af de nævnte Communer har Bejerens i Forbindelse med dens Bevilgning udtalt Haab om at blive fritaget for at yde noget Bidrag til de foreslaaede Arbejder i

Præstegjeldet og som Grund herfor paaberaabt sig dens tidligere betydelige Bevilgninger til Veivæsenet. Amtmanden har i denne Anledning oplyst, at denne mindre heldigt situerede Commune med en Folkemængde af 1,054 Mennesker og en Matrifulskuld, som indtil 1860 udgjorde 69 Spd. 109 Skill. og senere er forøget til 73 Spd. 8 Skill., har uagtet sine smaa Resourcer viist en Interesse for Veivæsenet som ingen anden Commune inden Amtet, idet den siden 1854 aarlig har bevilget til Veie 1 Spd. pr. Skylldaler og Naturalarbejde med 6 Dage pr. Skylldaler. At disse Midler, tilføjer Amtmanden, paa Grund af manglende Kyndighed ikke have været anvendte med den Fordeel, som kunde være skeet, staaer vel ikke til at nægte, men imidlertid har Communens Byrde med Midlernes Tilbeiebringelse været den samme. Amtmanden har derfor anbefalet Andragendet til naadigst Indvilgelse.

Ogsaa Departementet finder den foreslaaede Anvendelse af de bevilgede Midler i det Hele hensigtsmæssig, ligesom man finder de vedtagne Bidrag efter Omstændighederne passende. Hvad angaaer Andragendet fra Bejerens Commune om fritagelse for Udredelse af Pengebidrag til de foreslaaede Arbejder dersteds, skal man gjøre opmærksom paa, at Communens vedtagne Tilskud er forholdsviis meget mindre end noget af de øvrige Districters og neppe kan antages at vilde falde trykkende, naar Indbetalingen, hvad der formeentligt vil kunne indrømmes, fordeles paa et Tidrum af f. Ex. 3 Aar. Departementet finder derfor ikke tilstrækkelig Grund til i Tilfælde at anbefale Bidraget estergivet eller nedsat.

Det bemærkes, at sidstafholdte Amtsformandskab for Nordlands Amt har bevilget Løn for en Amtssingenieur med et Beløb af indtil 950 Spd. aarligt, hvilken Post er besat med en af de i Veivæsenets

Tjeneste ansatte Arbeidsbestyrere. Til denne Functionair vil antageligen i Tilfælde Bestyrelsen af de foreslaaede Arbejder kunne overdrages, mod at Veifondet bestrider en Deel af hans Løn i den Tid, Arbeidet varer, hvorved Administrationsudgifterne ville blive mindre, end om en Ingenieur særskilt for Veifondets Regning maatte opsendes.

I Henhold til det Anførte vil man underdanigst andrage om naadigst Bestemmelse angaaende de foreslaaede Arbejders Iværksættelse samt om naadigst Tilfjendegivende angaaende de vedtagne Bidrags Tilstrækkelighed.

I Henhold til Foransførte, der af Statsraadets øvrige Medlemmer i det Væsentlige tiltrædes, indstilles underdanigst:

At de af sidste Storthing til Veianlæg i Nordlands Amt bevilgede 9,000 Spd. naadigst tillades anvendte i Dverestemmelse med de af Artillerilieutenant H. Krag og Capitain P. Conradi udarbejdede af Ingenieurbrigaden tiltraadte Forslag til Arbejder paa følgende Steder:

1. Til Omlægninger ved Stigbjerget og Reensfjeldsnasen i Vessens Præstegjeld mod et Pengebidrag af Communen af 300 Spd.
2. Til Udbedring af Fortsættelse af Kjoreveiene gennem Mo, Bejerens og Saltdalens Præstegjelde mod Pengebidrag af Communerne af respective 200, 50 og 200 Spd.
3. Til Anlæg af Veie over Higraseidet paa Øst-Baagø i Lofoten mod et Pengebidrag af 300 Spd. af Gadsfjeld og Baagens Communer, for samtlige Arbejders Vedkommende derhos under Betingelse af, at Districterne afgive uden Udgift for det Offentlige den fornødne Grund til Anlæggene samt overtage Erstatning for Gærdehold ved samme, forsaavidt derom bliver Spørgsmaal.

Den Norske Regjerings underdanigste Indstilling af 9de Juli 1862, som ved Kongelig Resolution af 12te August s. A. naadigst er bifaldt.

Chefen for Departementet for det Indre, Statsraad Manthey, har underdanigst foredraget Følgende:

Fra Amtmanden i søndre Bergenhuus Amt har Departementet modtaget en Forestilling om,

at der til fortsat Drift i indeværende Budgettermin af Arbeidet paa Veianlægget fra Gaarden Skare til Sydover mod Røddal maa foruden de 12,200 Spd., som efter den Kongelige Resolution af 4de April 1860 skulde anvendes i Budgetter-

minen, endvidere naadigst tillades anvendt Restbeløbet 7,800 Spd. af de 20,000 Spd., som til dette Arbejde af forrige Storthing blev bevilget.

Amtmanden anfører, at med de ifølge nævnte Resolution bevilgede 12,200 Spd. vil Veianlægget kun være ført frem omtrent til Gaarden Seljestad, medens det netop er strag ovenfor eller søndenfor denne Gaard, at det for Færseleu aller vanskeligste og besværligste Parti af Røldalsveien, det saakaldte Seljestadjuv, findes. Med Restbeløbet af Storthingets Bevilling vil derimod Veien formeentlig kunne blive oparbejdet forbi dette Sted, hvorved det nye Veianlæg vil være fuldført fra Hildal til Høiderhyggen af Fjeldet mellem Søen og Røldal, og da Røldalerne have Lidet at sælge, men desto Mere at købe og transportere op fra Søen, vil herved særdeles Meget være udrettet for Bygdens Behov.

Amtmanden udhæver derhos Røldals yderst mislige Stilling i økonomisk Henseende og anfører som Hovedsagsag hertil den særdeles vanskelige Adkomst til Stedet og Indvaanernes deraf følgende isolerede og affødrede Stilling samt alle Transporters Kosterbarhed, hvorfor han finder det paatrængende nødvendigt at komme dette forarmede District til Hjælp ved en fortsat Drift af bemeldte Veiarbejde, ligesom Amtmanden henstiller til Departementet at bevirke yderligere Bevilling fra Storthingets Side i næste Budgettermin til Fuldførelse af det hele Veianlæg mellem Hildal og Røldal.

Fra en stor Deel Gaardbrugere i Odde er senere til Departementet indkommet underdanigst Ansøgning i samme Anledning samt en Foresøgning fra den forrettende Præst i Røldal, hvori denne indtrængende anbefaler, at Veianlægget til denne Bygd uafbrudt fortsættes saa langt som de af sidste Storthing bevilgede Midler tilstrække. Ogsaa Amtsformandskabet i søndre Bergenhus Amt har under 23de Juni eenstemmig fattet Beslutning om at anmode Amtmanden om paa bedste Maade at anbefale Veianlæggets Fortsættelse fra Odde gennem Røldal til Thelemarken.

Paa Foranledning har Departementets Assistent i Veivæsenets Antiggender, Ingenieur-Major Bergh, udtalt sig over Sagen i Erklæring af 25de f. M., hvori han tilraader en uafbrudt Fortsættelse af Veianlægget til Røldal, ikke alene for at det nye Veianlæg saa meget snarere kan blive ført forbi det tilbagestaaende sværeste Parti af Røldalsveien til Røldal gennem Seljestadsjuvet, men ogsaa fordi det vil være til megen Fordeel for Arbejdet at kunne beholde de med Opoffrelse oplærte

Folk, som ellers vilde søge til andre Arbejder; Arbejdstiden i Seljestadsjuvet og ovenfor — anføres der videre — er ført paa Grund af Sneens lange Henliggen frem over Sommeren og tidlige Fremkomst om Vinteren, saaledes at den endelige Fuldførelse til Røldal i et Minimum af Arbejdstid gjør det ønskeligt at benytte de forestaaende Sommermaaneder.

Efter Conference med vedkommende Arbejdsbestyrer antager Major Bergh, at en Sum af omtrent 6,000 Spd. vil være tilstrækkelig til at holde Arbejdet i Gang med den Arbejdsstyrke, som det er ønskeligt at kunne disponere der.

Efter det Anførte skulde Departementet ansee det særdeles ønskeligt, om den ansøgte Fortsættelse af omhandlede Veiarbejde kunde indvilges, og har Departementet, som allerede bemærket i det underdanigste Foredrag, der ligger til Grund for Kongelig Resolution af 26de April sidstleden angaaende Fuldførelse af Omlægningen i Kofsen, været betænkt paa at fremkomme med Forslag om en fortsat Drift i indeværende Budgettermin af Arbejdet paa Veianlægget henimod Røldal. Som oplyst i den i nævnte Foredrag givne Oversigt over indvundne Besparelser ved de i indeværende Budgettermin fuldførte Veianlæg, vilde Omkostningerne ved Fuldførelsen af Omlægningen i Kofsen kunne dækkes ved det da Besparede. Senere er vel intet Veianlæg afleveret som fuldført, men uagtet den paaregnede Besparelse ved selve Arbejdet i Kofsen senere har vist sig at ville bortfalde, fremgaaer det dog af de modtagne Uddrag af Arbejdsbestyrernes Maanedsrapporter, at man med Sikkerhed kan paaregne, at der ved de endnu ikke afleverede Veianlæg vil være indvunden et sa stort Beløb, at de 6,000 Spd., hvorom der efter Ingenieur-Major Berghs Erklæring er Spørgsmaal, derved vil kunne dækkes. Departementet finder derfor tilstrækkelig Opfordring til at andrage om, at der til Fortsættelse af Veianlægget til Røldal i indeværende Budgettermin naadigst tillades af de ved andre Anlæg indsparede Summer anvendt 6,000 Spd. udenfor de tidligere disponerede 12,200 Spd.

I Henhold til Foransførte, der af Statsraadets øvrige Medlemmer i det Væsentlige tiltrædes, indstilles underdanigst:

At der til Fortsættelse i indeværende Budgettermin af Veianlægget fra Skare til henimod Røldal, naadigst tillades, udenfor de ved Kongelig Resolution af 4de April 1860 dertil disponerede 12,200 Spd., afholdt et Beløb af 6,000 Spd. af de indvundne Besparelser fra

andre i Medhold af Kongelig Resolution af 23de Marts 1859 og foransførte Resolution af

4de April 1860 for det almindelige Veifonds Regning udførte Veiarbejder.

Indre-Departementets underdanigste Indstilling af 21de August 1862, som ved Kongelig Resolution af samme Dato naadigst er bifaldt.

Chefen for Departementet for det Indre, Statsraad Manthey, har underdanigst foredraget Følgende:

Bed Kongelig Resolution af 28de Mai s. A. (Departements-Lidenden for s. A. Side 560) blev dette Departement naadigst bemyndiget til at anvende de til Veianlæg i Finmarkens Amt af sidste Storthing bevilgede 20,000 Spd. til Oparbejdelse af Kjørevei gennem Maalselvdalen paa Strækningerne fra Gaarden Guldhav til Maalselvns Kirke og fra Gaarden Disborg til Fredriksberg med tvende Arne fra sidstnævnte Sted til Rognmoen og Udrabet, samt, forsaavidt som der efter Oparbejdelsen af disse Strækninger maatte have Noget af Midlerne i Behold, til Arbejder paa Strækningerne mellem Fladnæs og Guldhav og mellem Maalselvns Kirke og Disborg.

Under Fremadfridningen af disse Arbejder, der paabegyndtes i forrige Aars Sommer under Ledelse af Premierlieutenant Rosenqvist, er der vaakt Spørgsmaal om forskjellige Modificationer i den oprindelige Plan. Man modtog saaledes i afvigte Winter gennem Ingenieurbrigaden et til Arbeidsbestyreren indgivet Andragende fra flere Gaardbrugere i den øvre og midtre Deel af Maalselvdalen om en saadan Forandring i den nævnte naadigste Resolution, at Strækningerne mellem Fladnæs og Guldhav og fra Fredriksberg til Udrabet ikke nu skulde oparbejdes, men det Bevilgede, forsaavidt det efter Fuldførelsen af de øvrige i Resolutionen omhandlede Strækninger kunde tilstrække, anvendes til fortsat Oparbejdelse af Veien paa østre Side af Elven fra Rognmoen sydover. Andragendet begrundedes derved, at Veien mellem Fladnæs og Guldhav i sin nuværende Tilstand formeentes at være nogenlunde fremkommelig, medens det samme ikke er Tilfældet med Stykket søndenfor Rognmoen, og hvad angik Stykket mellem Fredriksberg og Udrabet, vilde et Veianlæg her, anføres der, kun være af ringe Nytte for Maals-

elvns Hovedsogn i Sammenligning med Arbejdets Fortsættelse søndenfor Rognmoen. Til sidstnævnte Veis Betydning for Bardo Annex formeente Andragerne, at der ikke kunde blive at tage væsentligt Hensyn, da Bardo ikke yder særskilt Bidrag til Veiarbejdet.

I sin Erklæring over Andragendet fraraadede Arbeidsbestyreren at lade Stykket mellem Fladnæs og Guldhav staae urørt, da Veien der Høst og Vaar er blød, medens han forøvrigt anbefalede Andragendet med Bemærkning om, at Veien søndenfor Rognmoen er saagodtsom ufremkommelig, og at der i Oparbejdelsen af denne Vei er efter hans Kjendskab interesseret 92 af de Skatteyndende i Maalselvns Hovedsogn, medens kun 13 vilde have Nytte af Veien paa Vestfiden af Elven til Udrabet.

Departementets Assistent i Veivæsenets Anliggender, Ingenieur-Major Bergh tiltraadte Arbeidsbestyrerens Erklæring, idet han med Hensyn til Stykket mellem Fladnæs og Guldhav bemærkede, at det var ønskeligt, at Veien gennem den nedre og nordlige Deel af Dalen, der er fælles for Alle, kunde blive sammenhængende, da man ellers let udsatte sig for snarligt Krav paa dens Istandsættelse eller Oparbejdelse for Veifondets Regning. Som yderligere Grund for Sløifningen af Anlægget mellem Fredriksberg og Udrabet anførte han, at det efter Meddelelse fra Arbeidsbestyreren maatte anses tvivlsomt, hvorvidt denne Deel af Veien til Bardo var den, som meest tiltrængte Forbedring. Ved disse Erklæringer havde ikke Ingenieurbrigaden fundet Noget at erindre.

Amtmanden i Finmarkens Amt, der af Departementet blev givet Anledning til at udtale sig om Sagen, var ligeledes enig i, at Stykket mellem Fladnæs og Guldhav fortrinnsviis burde oparbejdes, for at Veien kunde blive sammenhængende, hvis der ikke i en nær Fremtid kunde ventes yderligere Bevilgning til Fortsættelse af Veien gennem Maalselvns Dalsøre. Derimod kunde

Amtmanden ikke billig, at det paa Vestfiden af Elven bestemte Arbeide sloisedes, idet han i denne Henseende navnlig lagde Vægt paa, at den paa denne Strækning liggende Gaard Fagerliddal er Thingsted, der af Hensynet til Almuen i Bardo Annex vanskeligen kan flyttes længere ned i Dalen paa Østfiden af Elven, — at Veien danner Forbindelsen mellem Maalselvns Hovedsogn og Bardo Annex samt endelig, at de Gaardbrugere af Hovedsognet, som boe paa Elvens vestre Side ere de største Bidragsydere til det hele Arbeide.

Medens Amtmanden saaledes formeente, at der burde arbeides Noget paa Vestfiden af Elven, gjorde han opmærksom paa, at det var Ubekjendtskab med de locale Forholde, som i sin Tid bevirkede hans Forslag om Forbedring af Veistykket mellem Fredriksberg eller det ligeoverfor paa den anden Side af Elven liggende Sted Flestmoen og Udrabet, hvilken Strækning er farbar med Kjoredeksker, medens hans Mening var at foreslaae det ovenfor liggende usarbare Stykke fra Udrabet til Fagerliddal oparbejdet. Amtmanden anbefaler derfor, at de Midler, som maatte blive tilovers efter Oparbejdelse af Bei paa Østfiden af Elven til Rogmoen, anvendtes til Veianlæg fra et Punct ved Anselven strax ovenfor Husene paa Fagerliddal, hvilket paa vedlagte Croquis er betegnet med Y, nedover eller nordover saa langt række kunde.

Senere er Sagens Stilling bleven en ny, idet Maalselvns Communebestyrelse i 2de Møder under 11te April og 9de Mai sidstleden har fattet Beslutning om Overtagelse af Gruusningsarbejdet paa den nye Bei, forsaavidt dette ikke allerede er udført, mod at det herved for Veifondet Indsparede anvendes til fortsat Planering. Beslutningens Gyldighed vil dog beroe paa Regjeringens Approbation, da den kun er fattet med simpel Pluralitet (nemlig begge Gange med 6 Stemmer mod 6, idet Ordførerens gjorde Udslaget) og af Minoriteten er begjært Regjeringen forelagt. Den er saalydende:

„Bygden overtager Gruusningen af de planerede Stykker af den nye Bei, der af Veiarbejdet selv ikke ere grufede. Hertil bevilges aarlig saamange Penge, som kommer ud, naar man lægger det af Veiarbejdet fordrede og af Bygden præsterede Pligtarbejde for eet Aar til Grund og sætter enkelt Dagsværk til en Værdi af 48 f. Udligningen skeer som ved ovenangførte Pligtarbejde, og kunne Brugerne efter Behag betale sin udlignede Part enten med Penge eller med Arbejdsdagsværk, enkelt Dagsværk beregnet til 48 f og dobbelt til 96 f. Af de

paa denne Maade af de bevilgede 20,000 Spd. tiloversblevne Penge anvendes 2000 Spd. paa Vestfiden af Elven fra Punctet Y (see Midset) mod Flestmoen og Resten opover Hoveddalen fra det nuværende Endepunct“.

Minoriteten har som Grund for sin Stemmegivning anført, at de Byrder, som Beslutningens Iværksættelse vil medføre, blive i høi Grad trykkende og ingenlunde staae i Forhold til den Nytte, man deraf kan vente sig.

Fogden i Senjen og Tromsø Fogderi har anbefalet Beslutningen til naadigst Approbation under den Forudsætning, at der ikke er noget Haab for Communen om at erholde yderligere Bidrag af Statskassen eller det almindelige Veifond, samt forsaavidt som den tekniske Bestyrelse af Arbejdet ikke har Noget mod Beslutningen at erindre. Fogden oplyser med Hensyn til Communerrepræsentationens Medlemmers Stilling til Sagen, at den ene Halvdeel boer i Nedrebygden eller nordligt og den anden i Øvrebygden eller sydligt i Dalen, saa at den ene Halvdeel vil faae fuldgod Bei ned til Søen ved de 20,000 Spd. uden yderligere Beskatning, medens den anden Halvdeel kun forsaavidt vil komme til at nyde godt af de sælles Bidrag, som de ogsaa have Brug for det allerede oparbejdede Veistykke. Fogden finder forøvrigt Øvrebygdens Krav paa Beiens Fortsættelse og paa Bidrag fra Nedrebygden eller den sælles Commune fuldkommen berettiget. Fogden tilføjer dog, at han med Hensyn til Sagens Anbefaling har næret nogen Tvivl, idet Beslutningens Indflydelse paa Beiens endelige Fuldførelse og Størrelsen af det Beskatningsbeløb, den vil medføre, ikke har været ham ganske klar. Den aarlige Beskatning, anfører han, er tilstrækkelig bestemt og udgjør omtrent 400 Dages Arbejde eller à 48 f pr. Dag 160 Spd. aarlig, men i hvor lang Tid Beskatningen skal vedvare, kan ikke sees. Idet Fogden gaaer ud fra, at Gruusningen efter Beslutningen ikke vil være tilende for om 25 Aar, nærer han Frygt for, at den tekniske Bestyrelse af Veiarbejdet vil finde dette Tidsrum for langt.

Amtmanden i Finmarks Amt har ikke anbefalet Beslutningens Approbation, idet han tvivler om, at den virkelig vil lede til et sandt heldigt Resultat for Bygdens Veivæsen, og paa den anden Side befrygter, at den vil medføre Vanfæligheder og Forviklinger.

Efter Størrelsen af den Sum, Bestyreren har angivet at kunne spare, naar Districtet paatager sig Gruusningen, og som ifølge Beslutningen efterhaanden skulde blive at præstere i Arbeide

eller Penge af Districtet, vil der, anfører Amtmanden, medgaae til Veiens Guldførelse nærmere 30 end 20 Aar, hvilket han frygter vil medføre, at Veien aldrig bliver ordentlig færdig, da Forpligtelsen til Gruusningens Udførelse i Aarenes Løb vil glemmes baade fra Bygdens og Bestyrelsens Side. I Tilfald maa der, om Beslutningen skal tages tilfølgende, ansættes en baade kyndig og activ Veinspecteur, men om Districtsformandskabet vil bevilge de hertil fornødne Midler, anseer Amtmanden for tvivlsomt. Desuden vil ogsaa den Omstændighed, at Gruusningspligten kan afgøres enten med Penge eller Arbeide, foranledige en Regnskabsforsel og en Control, som ogsaa vil lede til forøget Udgift for Communen.

Forøvrigt finder Amtmanden i Beslutningen en Omgaaen af Veiloven. Man har, ytrer han, og det vistnok med Rette, antaget, at der ikke mod Brugernes Villie kan paalægges dem mere Naturalarbeide, end det ved Veilovens § 34 bestemte Maximum, som allerede er præsteret til dette Veianlæg. Derfor lyder Beslutningen principielt paa Ydelse af Penge, men den Tilladelse, som er givet til at afgjøre Pengeydelsen ved Arbeide, og den Maade, hvorpaa Ydelsens Sterrelse skal udfindes, idet der gaaes ud fra Regulativet for det efter nysnævnte Bestemmelse præsterede Pligtarbeide, viser tydeligt, at der i Virkeligheden tilsigtes at paalægge Brugerne Arbeide udenfor det ved Loven bestemte. Dette Arbeide finder Amtmanden dog af saa ringe Betydning, at man, naar Beslutningen var lovmedholdig og dens Gavnlighed sikker, ikke behøvede at lægge nogen Vægt paa den Omstændighed, at en stærk Minoritet har erklæret sig imod den, en Omstændighed, som ellers i Almindelighed i og for sig gjør en Beslutnings Gjennemførelse betænkelig.

Arbeidsbestyreren har efter et løseligt Overflag beregnet, at man, naar Bygden overensstemmende med Beslutningen overtager Gruusningen, vil kunne række saa langt med de bevilgede Midler som til at see planeret sammenhængende Bei fra Gladnæs til 1 Mil ovenfor Rognmoen paa Vestfiden af Elven foruden hvad der ved de til Vestfiden bestemte 2,000 Spd. her kan oparbejdes. Bestyreren, der har givet Stødet til den fattede Beslutning og anbefalet dens Approbation, oplyser med Hensyn til Optagelsen af Arbeider paa Vestfiden af Elven, som han tidligere har udtalt sig imod, at Interesserne ikke vilde have forenet sig, hvis ikke ogsaa denne Deel af Bygden havde kommet til ved den nye Døpførelse at see sine Beie forbedrede.

Bestyreren antager, at den nye Bei, naar tilbørligt Tilsyn føres, meget godt vil kunne bruges uden Gruus en lang Tid, saalænge Færselelen ikke bliver betydeligt større end nu, især da lange Stykker baade fra Rognmoen opover Dalen og ligeledes paa Vestfiden af Elven ville gaae gennem Gruusterrain, der for en stor Deel vil gjøre Gruusning overflødig. Han oplyser, at selv den gamle Bei over Moerne for en stor Deel af Sommeren er uden Hjulspor, uagtet Veien som oftest er concav, med slet Vandafledning og fuld af Rødder, og saameget mere antages den nye Bei med sin stærk convege Form, sine dybe og brede Grofter og eensartede Veilegeme uden Gruusdække at kunne modstaae Færselelen. Herpaa, tilføier han, have ogsaa allerede et practisk Beviis, idet nemlig et Stykke af den nye Bei, fra Guldhav til Finbakkens blev benyttet af den hele Færsele fra Midten af August til seenhøstes ifjor, uden at der, uagtet det ikke endnu havde faaet Tid til at sætte sig, viste sig Hjulspor, undtagen paa et enkelt Punct, hvor en hensynslos Kjørsel havde sundet Stedet.

For Beslutningens Approbation har ogsaa Departementets Veiasistent udtalt sig, idet han har gjort opmærksom paa, at den tilsigtede Fremgangsmaade ikke vil være Andet, end hvad der overalt ellers har været Tilfældet, forsaavidt man ved en Communications første Aabning for Kjøreredsfab har ladet sig nøie med en simplere Veibane, indtil den mere udviklede Færsele har paatrævet dens Guldstændiggjørelse.

Ingenieurbrigaden og dens Ingenieurcommission har erklæret efter det Døpfyste ikke at finde nogen afgjørende Betænkelighed mod, at Forholdet med Gruusningen ordnes paa den Maade, som den fattede Beslutning vil medføre.

Departementet deler saameget mindre den af Amtmanden nærede Betænkelighed med Hensyn til Beslutningens Lovmedholdelighed, da den Omstændighed, at der er aabnet Døpfyde Udgang til at betale det Fignede med Arbeide, i hvert Fald ikke kan betage Beslutningen Noget af den Gyldighed, den uden alt Hensyn til Veilovens § 34 vilde have som en Beslutning om Udligning til et Communeanliggende paa Sognets Matriculskyld. Den fattede Beslutning, ved hvilken det, som ogsaa Fogdens meddeelte Erklæring tyder paa, af Documenterne sees at have været Forudsætningen, at Stykkerne Gladnæs—Guldhav og Disborg—Kirken indbefattes under Planeringen og den senere Gruusning, maa derhos formeentlig ansees gavnlig for Districtet, da den strax vil skaffe det et

sammenhængende og, efter hvad der er oplyst, for den første Tids Benyttelse tilstrækkelig tjenligt Veiplan gennem dets folkerigste og vigtigste Strøg, Noget, der har saameget større Betydning, som Maalselvns District neppe kunde have Udfigt til i en nær Fremtid at understøttes med nyt Bidrag af det almindelige Veifond til fortsat Dparbeidelse af Veien gennem Dalen. Paa de af Amtmanden antydede Vanskeligheder ved Tilsynet med Beslutningens Gjennemførelse finder Departementet under disse Omstændigheder og i Henhold til vedkommende Ingenieurers Erklæring ikke at kunne lægge afgjørende Vægt, helst da Districtets Interesse i Gruusningens Udførelse, der efter Forholdene ligesaameget vil faae Characteren af Bedlidgeholdelse som af fornødent Efterarbeide, antagelig vil være en Spore til at see de muligt forekommende Vanskeligheder overvundne. Man vil derfor underdanigst andrage om Beslutningens naadigste Approbation, samt om Bemyndigelse for Departementet til at lade foretage de af samme følgende Forandringer i den Kongelige Resolution af 28de Mai s. A.

Man skal saaledes underdanigst

indstille:

At den Kongelige Resolution af 28de Mai 1861 om Dparbeidelse af Vei gennem Maalselvns dalen naadigst forandres derhen, at der oparbeides:

- a) paa Elvens Østside foruden de i nævnte Resolution omhandlede Strækninger, derunder indbefattet Stykkerne Fladnæs—Guldhav og Dlsborg—Kirken, ogsaa en Strækning søndenfor Rognmoen, saalangt Midlerne række, og
- b) paa Elvens Vestside Strækningen fra et Punct ved Jagerliddal, paa vedlagte Rids betegnet Y, nordover imod Fredriksberg eller Flesmoen, saa langt, som et Beløb af de bevilgede Midler, stort 2,000 Spd., tilstrække.

Alt saaledes, at der af Bevilgningen ikke anvendes Mere, end allerede steet, til Veiens Gruusning, hvilken ifølge vedkommende Communebestyrelses under 12te April og 9de Mai d. A. fattede Beslutning, som herved i Henhold til Formandskabslovens § 38 approberes, overtages af Districtet.

Indre-Departementets underdanigste Indstilling af 21de August 1862, som ved Kongelig Resolution af samme Dato naadigst er bifaldt.

Chefen for Departementet for det Indre, Statsraad Manthey, har underdanigst foredraget Følgende:

I den store og ødelæggende Elveflom i Vaaren 1860 udgik den i Hovedveien gennem Lærdal ved det øvre (østre) Endepunct af det nye Vei stykke over Seltunaasen liggende Stenebro over Lærdalselven. For at ikke Færsele paa nævnte Hovedvei, der danner Forbindelsen mellem Christiania og Bergen, saavel over Hallingdal som gennem Valders ganske skulde afbrydes, blev den gamle Vei gennem Gallerne, der paa Elvens høire Side løber parallelt med Veien gennem Seltunaasen i dennes hele Længde mellem Seltunbroen (nederst) og Stenebro (øverst), istandsat saavidt, at Hest og Kjærre til Nød kunde passere samme. Allerede dengang var en Om-

lægning af det tunge og bakkede Vei stykke, der fra Stenebro i Fortsættelse af de gamle Galler fører paa Elvens høire Side opover til Skistet Husum bragt paa Bane, hvorved Overgangen over Elven vilde lægges høiere op, end det hidtilværende vanskelige Brosted ved Stene; deels af denne Grund og deels for saa snart som muligt at gjenoptage Færsele paa denne vigtige Vei, blev, efter erhvervet Bevilgning af Amtsformandskabet, kun opført en midlertidig Bro ved Stene istedetfor den udgaaede. Hertil benyttedes eet af den gamle Broes Landkar, der stod igjen efter Flommen; istedetfor det andet, der tilligemed selve Brobanen var nedstyrtet, blev reist en høj Træbuk og ved Hjælp af Udliggere over denne og 25 Alen lange Mastetræer, der støttedes ved Afstivere og Skraastøtter, istandbragtes en ifkun 4 Alen bred Bro.

Denne interimistiske Bro er imidlertid nu efter 2 Aars Benyttelse i en meget brøstfældig Stand, idet det igjenstaaende Landkar, der er anbragt i selve Elveleiet og opført som fritstaaende Muur til en Høide af 25 à 30 Alen, truer med at glide ud og styrte ned, saa at det endog er fundet nødvendigt at belægge og støtte de fritstaaende Vægge med Jernstænger.

Allerede for længere Tid siden har Amtmanden i nordre Bergenhuus Amt gjort opmærksom paa det Mislige ved Broens Tilstand og de Ulemper, som en gjentagen Afbrudelse af Færsele paa denne Bei vilde medføre, men af Hensyn til den omhandlede Omlægning, for hvilken Undersøgelserne først i indeværende Aar ere bleve ferdige, er dog Spørgsmaalet om Broens Ombygning hidtil bleven udsat, idet man har hjulpet noget paa den ved de ovennævnte og nogle andre mindre Arbeider.

Efter gennem Ingenieurbrigaden at have modtaget Resultaterne af de nævnte Undersøgelser, der indeholdes i vedlagte af Brigaden og dens Ingenieurcommission tiltraadte Forslag med Overslag af Premierlieutenant L. M. Hille, gjorde Departementet Amtmanden bekendt med samme, hvorhos man tilkjendegav ham, at man var betænkt paa i den forstkommende Storthing forelæggende Veibudgetproposition at foreslaa Bei- og Broanlægget opført, og i Tilfælde af, at Storthingets Bevilgning erholdtes, vilde fremme Arbeidet med muligste Hurtighed. At foregribe Storthingets Beslutning ved at skride til Anlæggets Sværskættelse inden nævnte Tidspunct, hvilket af vedkommende Ingenieur var anbefalet, vilde Departementet derimod, tilsoiede man, ikke kunne tilraade uden i Tilfælde af overhængende Fare for Broens Nedstyrting. Med Hensyn til Betingelserne for Arbeidets Overtagelse af Veifondet udtalte man, at man antog, at Districtet i Tilfælde vilde aftræves et Bidrag af $\frac{1}{4}$ af de anslaaede samlede Omkostninger for Bei og Bro, 11,500 Spd., og af hvad der udenfor disse muligens yderligere vilde medgaae, dog saa, at i Bidraget kunde komme til Afdrag, hvad der er beregnet til Erstatning for Grund og for Gjerdehold, naar disse Udgifter overtoges af Districtet.

Sagen har derefter af Amtmanden været forelagt Amtsformandskabet, der overensstemmende med hans Forslag fattede følgende Beslutninger:

„1. Til Omlægning af Hovedveien mellem Husum og Stene Bro i Lærdal med nyt Broanlæg, beregnet til 11,500 Spd., vedtager Amtsformandskabet til Udredelse af Amtscommunen $\frac{1}{4}$ Deel af Overslagssummen med 2,875 Spd., saa-

velsom af, hvad der udenfor denne muligens yderligere vil medgaae.

2. Amtsformandskabet maa efter de det foreliggende Dplysninger angaaende den midlertidigen opførte Stene-Broes Tilstand og angaaende den Forsatning, hvori den nedlagte Bei gennem Gallerne befindes, der i Tilfælde af Stene-Broes Nedstyrting vilde gjøre Færsele paa denne da gjenoptagende Bei endog forbunden med Livsfare, ansee Veiomlægningens snarest mulige Udførelse paatrængende, og henstiller derfor til vedkommende Departement, hvorvidt det bør erhverves naadigst Resolution for, at de $\frac{3}{4}$ Dele af Overslagssummen og af hvad der yderligere maatte udfordres forskydes af Veifondet, for at Arbeidet strax kan sættes i Gang, og erklærer i dette Tilfælde at garantere Tilbagebetaling af Forfuddet, forsaavidt Storthinget skulde negte at lade samme passere til endelig Udgift for Veifondet.“

Ved at indberette disse Beslutninger, har Amtmanden bemærket, at de ikke ere fattede med den Stemmesleerhed, som foreskrives i Formandskabslovens § 48, nemlig $\frac{2}{3}$ Deels Pluralitet, og voterede Minoriteten, der formeente, at Sværskættelsen af Arbeidet kunde udstaae indtil Storthingets Bevilgning var erhvervet, kun for et Bidrag af $\frac{1}{2}$ Deel af Overslagssummen med 2,300 Spd., saavel som af, hvad der udenfor denne muligens yderligere vil medgaae. Amtmanden har anført, at det forekommer ham tvivlsomt, om Formandskabslovens § 48 i nærværende Tilfælde er anvendelig, da denne Bestemmelse kun fordrer qualificeret Pluralitet for Bevilgninger til et Arbeide, naar dette er et „nyt Foretagende;“ men her er Spørgsmaal om en partiel Veiomlægning, der ikke alene vil træde i Stedet for den ældre Bei, men ogsaa vil afløse den Amtscommunen paahvilende Forpligtelse til at opføre en ny Bro over Stene.

Forsaavidt Beslutningerne imidlertid ikke kunne betragtes som endelige, saa at Sagen atter maa foretages i et nyt Møde, har Amtmanden for dette Tilfælde, idet han fremdeles med Amtsformandskabets Pluralitet finder, at Sagen ikke taaler en saa lang Udsættelse som til næste ordinaire Amtsmøde, andraget om Regjeringens Bestemmelse for Sammenkaldelsen af et ekstraordinært Amtsformandskab til Sagens fornyede Behandling.

Til nærmere Dplysning om Stene Broes nuværende Tilstand har Amtmanden indsendt tvende til ham afgivne Indberetninger fra Lieutenant Hille, der under Baarflommen i dette Aar inspicerede den, i hvilke det erklæres, at Broens Til-

stand, hvorvel ikke i den sidste Tid synligen forværet, dog er saadan, at den er udsat for at styrte ned til hvad Tid det skal være, og at det derfor i Betragtning af, at den gamle Bei gennem Gallerne formedelst Bestadigelser i den senere Tid vil være utjenlig for Færsele, maa ansees uforvarligt at udsætte med Forføininger til en ny Communication.

Under denne Tingenes Tilstand, og da det ikke vil være rimeligt at anvende flere Bekostninger end steet paa et Brosted, som i ethvert Tilfælde kan antages i den nærmeste Fremtid at ville blive sløiset, finder Departementet det nødvendigt at søge den omhandlede Beiomlægning med Broarbejde snarest muligt iværksat. Herfor har ogsaa saavel Departementets Veiasistent, Ingenieur-Major Bergh, som Ingenieurcommissionen i sine Udtalelser i Anledning af Sagen erklæret sig. Med Hensyn til det nye Anlægs Berettigelse i og for sig, skal man efter Lieutenant Hilles Forslag oplyse, at den nuværende Bei fra Husum til Stene Bro, der er 4,925 Alen lang, har idelige Op- og Nedstigninger af $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$. Da disse Op- og Nedstigninger tildeels under stærke og trange Sving gaar over nøgne Svabjerg, hvor intet Veidække kan være bestandigt, og hvor Sneen om Vinteren ikke sætter sig, bliver baade Færsele vanskelig og Beiens Vedligeholdelse bekostelig. Den nye udstukne Linie er 4,550 Alen lang eller 375 Alen kortere end den nuværende Bei, og vil faa en næsten 3 Gange saa stor Transportevne som denne. Det udseede Brosted strax ovenfor Gaarden Kvam har en særdeles heldig Beliggenhed, der vil gjøre den nye Bro meget billig (Overslag 500 Spd., medens Gjenopførelsen af Stene-Bro calculeres til 2,500 Spd.).

Spørgsmaalet, om de heromhandlede Veiarbejder i Formandskabslovens Forstand er et nyt Foretagende, hvortil en enkelt Beslutning med simpel Pluralitet skulde være tilstrækkelig, antager Departementet bør besvares benægtende, da Foranstaltningen formeentlig væsentlig er at betragte som den efter Forholdene hensigtsmæssigste Indfrielse af Amtscommunens allerede bestaaende Forpligtelse til at opretholde en forsvarlig Veiforbindelse i den omhandlede Strækning. En lignende Forstaaelse af de omhandlede Udtryk i Formandskabsloven har ogsaa nylig i et temmelig analogt Tilfælde været gjort gjældende. Departementet, der saaledes antager, at den fattede Beslutning vil være gyldig med Amtmandens Approbation, vil i Genhold til det Anførte anbefale, at de omhandlede Veiarbejder bestemmes iværksatte strax ved

Forstud af Statskassen med Forbehold om Refusion, forsaavidt det af offentlige Midler medgaaende Beløb ikke i det Hele eller for en Deel af Stortinget maatte bevilges til endelig Udgift. Da det af Amtsforsandskabet's Forhandlinger erfares, at den bevilgede Fjerdepart af Overslagssummen 2,875 Spd. kan ventes indbetalt under Arbeidets Drift, om dette nu kommer til Udførelse, bliver der, forudsat at ingen upaaregnet Overstridelse finder Sted, Spørgsmaal om et Forstud af 8,625 Spd. Størrelsen af Districtets Bidrag til Arbeidet vil forøvrigt selvfølgelig i Tilfælde beroe paa Stortingets Bestemmelse.

Departementet skal kun med Hensyn til, at Minoriteten har stemt for et mindre Bidrag end det af Departementet foreløbigt opstillede, tillade sig at bemærke, at der maaskee i de omhandlede Veiarbejders Beliggenhed, der gjør dem af væsentlig Betydning for den store Samsærsel, men derimod af forholdsviis mindre for Færsele inden Amtsdistrictet, samt i Hensynet til de mange Udgifter, Amtet blev paaført ved Vandstommen i 1860, vil findes Grunde til i nærværende Tilfælde at lade sig nøie med det hidtil sædvanlige Bidrag af $\frac{1}{2}$ Deel. Bestemtere kan Departementet dog ikke udtale sig herom endnu, hvorimod der ved Veibudgetpropositionens Affattelse, naar man har Anledning til at sammenholde nærværende Tilfælde med andre, hvori Spørgsmaalet om Bidragets Størrelse stiller sig tvivlsomt, vil kunne tages endelig Bestemmelse om, hvad der her bør foreslaaes opført som Districtets Tilbud. Foreløbig antager man altsaa, at man i hvert Fald bør blive staaende ved en Fjerdepart.

Idet man tillige vil andrage om Bemyndigelse for Departementet til at træffe de fornødne Forføininger til Arbeidets Iværksættelse, tillader man sig i Genhold til det Anførte underdanigst at

indstille:

1. At der til Omlægning af den Bergenske Hovedvei mellem Gaarden Husum og Stene Bro i Lærdals Præstegjeld, nordre Bergenshuus Amt, overeensstemmende med den herfor af Ingenieur-Brigaden vedtagne Plan, hvorefter Arbeidets Kostende er beregnet til 11,500 Spd., naadigst tillades af Statskassens Midler forstudt de tre Fjerdedele af Omkostningerne, efter Overslaget 8,625 Spd., mod at den resterende Fjerdepart overeensstemmende med nordre Bergenshuus Amtsforsandskabs i indeværende Aar fattede Beslutning tilskydes af Amtscommunen, samt

mod Refusion af denne i Genhold til samme Beslutning for den Deel af nævnte Forbud, der ikke af Stortinget maatte bevilges til endelig Udgift for det Offentlige.

2. At Departementet for det Indre naadigst be- myndiges til at træffe Foranstaltning til Ar- beidets Udførelse.

Den Norske Regjerings underdanigste Indstilling af 24de Decemher 1862, som ved Kongelig Resolution af 10de Januar 1863 naadigst er bifaldt.

Chefen for Departementet for det Indre, Stats- raad Brettevillie, har underdanigst foredraget Følgende:

Departementet skal herved tillade sig at af- give underdanigst Indstilling angaaende Frem- sættelse af naadigst Proposition for det nu forsam- lede Storting om Bevilgning til Veivæsenets Fremme i Budgetterminen fra 1ste April 1863 til 1ste April 1866.

Foreløbig skal man meddele Dplysning om de efter Bevilgning af sidste Storting i indevæ- rende Budgettermin drevne Veiarbejder, angaaende hvis Udførelse naadigst Bestemmelse er afgiven ved Kongelige Resolutioner af 4de April 1860, 28de Mai, 1ste August og 12te October 1861, 26de April samt 12te og 21de August 1862, hvorved man tillader sig at henvise til Departe- mentets til Grund for disse Resolutioner liggende underdanigste Foredrag, der i Gjenpart ere nær- værende Foredrag vedlagte. Man skal først om- handle de fra forrige Budgettermin tilbagestaaende Arbejder, hvilke, bortset fra et og andet ubety- deligt Efterarbejde, som endnu staaer tilbage, samtlige ere fuldførte.

1. Omlægningen af Hovedveien mellem Laur- vig og Forsgrund blev paa noget Efterarbejde nær fuldført i Sommeren 1861. Til Arbeidet er i det Hele anvist 62,060 Spd. eller 320 Spd. over det Bevilgede, hvilken Overstridelse imidlertid ved endeligt Dpgjør, og naar de tiloversblevne Redskaber og Materialier realiseres, vil dækkes og antageligt nogen Besparelse vise sig.

2. Veianlægget fra Hougesund i Stavanger Amt til Olen i søndre Bergenhuus Amt blev af- leveret som færdigt i August Maaned 1861. Af Bevilgningen, 61,000 Spd., er medgaaet 54,086 Spd. 3 f, altsaa er bespart omtrent 7,000

Spd., hvortil kommer Værdien af tiloversblevne Redskaber og Materialier.

3. Veiomlægningen i Gudbrandsdalen paa Strækningen mellem Vaadsto og Forrefetten blev fuldført i 1861. Udenfor de bevilgede 79,975 Spd. er medgaaet 903 Spd. 33 f, hvortil vil komme circa 500 Spd. som Udgifter ved den i Kongelig Resolution af 16de November 1861 om- handlede Sænkning af Løsnas Flomband, sigtende til at betrygge de lavere Dele af Veien langs Indsøen mod Overskyllelse i Flomtider, samt end- videre et Beløb af omkring 2,000 Spd. til Fværf- sættelse af endeel Efterarbejder, der have viist sig nødvendige for at forhindre Udglidninger i Gjennemfæringerne og forebygge Svuld. Over- stridelsen vil imidlertid formindstes med Udbrin- gendet af urealiserede Redskaber m. M., der an- tages at ville udgjøre omtrent 1,150 Spd.

4. Veianlægget over Tonsaasen i Balders blev ligeledes i det Væsentlige færdigt i 1861. Til Arbeidet er anvist den bevilgede Sum 60,300 Spd., men endeel Redskaber have i Behold.

5. Veianlægget mellem Møglestubrø og Rolfs- elven i Numedal er bleven færdigt i indeværende Mars-Høst. Til Arbeidet er anvist i det Hele 55,815 Spd. 67 f eller 7,615 Spd. 67 f mere end bevilget. Marsagerne til denne Overstridelse, der dog vil formindstes med Udbringendet af Red- skabs- og Materialbeholdningen, have fornemmelig været, at de forekommende Fjeldpartier, navnlig langs Norefjord, viste sig i en ganske usædvanlig Grad vanskelig sprængbare, samt at de nødvendige Strømløb over endeel forekommende Tværelve maatte bygges rummeligere end i Overlaget be- regnet, idet Vandmasserne viste sig større i Flom- tiden end forudsat, hvortil en i den sidste Tid ind- ført Forandring i Flødningsmaaden i disse Elve for en Deel har været Grund. Dgsaa har det

efter de lagttagne Vandstande, navnlig under Flommen i 1860, været anseet nødvendigt paa disse Steder at lægge Veibanen flere Fod høiere end paaregnet. Som medvirkende til Overstridelsen kommer derhos i Betragtning den directe Stæde, nævnte Vandflom forarsagede Veianlægget ved Jordstred og paa andre Maader.

6. Omlægningen af den throndhjemfste Hovedvei over Dovre gennem Dpdal og Rennebo er i indværende Aar i sin Heelhed aabnet for Færdselen. Som aatydnet i Departementets Forsdrag, der ligger til Grund for den sidste Veibudgetproposition, var det bragt paa Bane at standse dette Anlæg nordensfor det fra først af udsæede sydlige Endepunct ved Gissinger Bæk, idet Saadant antoges muligens at kunne blive det tjenligste for den nye Linies Forbindelse med Veien fra Dpdal til Sunddalen, hvilken Forbindelse efter den oprindelige Plan skulde iværksættes gennem en Sidearm fra den nye Linie ved Pladsen Iverstuen hen til Gaarden Sletvold ved den gamle Hovedvei omtrent $\frac{1}{4}$ Meil nordensfor Lune. Senere Undersøgelser ledede til at ansee det hensigtsmæssigt fra Iverstuen af at føre Hovedanlægget efter en noget vestligere Linie end den oprindeligt udstufne, hvorved Veien er kommen den tættere bebyggede Deel af Dpdal nærmere. Stillepunctet for Veien til Sunddalen er sat i Dalen søndensfor Lune, og Sideliniens Længde herved indskrænket fra 2,500 til 1,000 Alen. Efter den saaledes modificerede Plan fandtes det ikke hensigtsmæssigt at standse Anlægget ovenfor Gissinger Bæk, navnlig ved Sunddalsliniens Sammenstød med den gamle Bei, idet Saadant, foruden at gjøre Hovedveien betydeligt længer end den vilde blive om der byggedes frem til Gissinger, ogsaa vilde fordyre Veiens Gruusning, da Materialet hertil lettest hentedes fra Partierne omkring den sydligste Deel af Linien. — Medens saaledes denne Deel er fuldført i hele dens fra først af forudsatte Længde, er Anlægget i Nord givet noget mindre Udstrækning end efter Planen, idet det er standset ved Liagrind i Nord for Buvandet i Rennebo, 5,575 Alen søndensfor det oprindeligt bestemte Endepunct ved Igla Bro. Det fandtes nemlig hensigtsmæssigt for Anlægget her, og navnlig for Forbindelsen med en fremtidig Omlægning af Veien gennem Rennebo og Meldalen, at vælge en fra den oprindeligt udstufne noget forskjellig Linie, hvorved den nye Bei allerede ved Liagrind bragtes ind paa den gamle, og da Strækningen herfra til Igla Bro hører til de fladere og bedre tilbagestaaende Dele af den throndhjemfste Hoved-

vei, formeentes under disse Omstændigheder dens Omlægning hensigtsmæssigen at kunne udsættes, indtil Omlægning af Partiet ovenfor til Størenbanens sydlige Endepunct kan iværksættes. Hen til Renneboveien er udenfor Planen iværksat et kort Veianlæg fra et Punct noget søndensfor Liagrind, hvilket Arbeide er en Deel af den paa-tænkte Linie for en Omlægning af denne Bei. Omkostningerne herved, der vare anslaaede til 823 Spd., have kun udgjort omtrent 600 Spd. Af Bevilgningen til den hele Omlægning mellem Igla Bro og Gissinger Bæk, 125,750 Spd., er uafbenyttet 1,707 Spd. 65 $\frac{1}{2}$ sk, hvortil kommer Værdien af endnu ikke afhændede Beholdninger af Redskaber m. M.

7. Til Veianlægget fra Ladestedet Soggen-dal til Hovedveien i Stavanger Amt, der er udført for Amtscommunens og vedkommende mindre Communers Regning, er det hele af Veifondet bevilgede Bidrag 8,000 Spd. udbetalt.

3 Budgetterminen ere fra Nytt af paabegyndte følgende af de Arbeider, der vare optagne i Stortingets $1\frac{1}{2}$ Budgettermin omfattende Arbeidsplan:

1. Veianlægget fra den søndre Ende af Indsøen Faren til Gruvedegaardstuen, der sattes under Arbeide Vaaren 1861. Af Overlagssummen, 37,536 Spd., er hidtil anvist 25,130 Spd.

2. Omlægningen af Kvamskleven i Valders, der paabegyndtes i Vinteren 1860—61, er fuldført i afvigte Sommer. Af Bevilgningssummen, 26,000 Spd., er anvist 25,886 Spd. $5\frac{1}{2}$ sk. Redskabsbeholdningen, hvis Værdi vil komme til Indtægt, er endnu ikke realiseret.

3. Omlægningen af Rosten i Gudbrandsdalen, oprindelig anslaaet til 45,000 Spd., er i indværende Aar fuldført efter den i Kongelig Resolution af 1ste August 1861 omhandlede modificerede Plan, hvorefter Omkostningerne vare beregnede til 38,050 Spd. Til Arbeidet er i det Hele anvist 39,939 Spd. 102 sk, hvori dog vil komme til Afdrag Værdien af tiloversværende Redskaber m. M. Omkostningerne ved Anlægget, forsaavidt de have overstredet det til samme ved Kongelig Resolution af 4de April 1860 disponerede Beløb 20,000 Spd., ere ifølge Resolution af 26de April 1862 afholdte af de indvundne Besparelser fra andre i forrige og indværende Budgettermin iværksatte Veiarbeider.

4. Af Veianlægget fra Rødshammer til Østerriisør er oparbeidet Stykket mellem førstnævnte Sted og Baadsvig Mølle i en Længde af 6,075 Alen, samt den nærmest Riisør liggende

Deel, hvor man har benyttet Anledningen, som den Byen i 1861 overgaaede store Jdsbaade gav til at føre Veien ind til Byen efter en til den nye Regulering afpasset og for Færsele bekvemmere og fladere Linie end den oprindeligt udfutne. Sidstnævnte Strækning er medtaget udenfor det ved Planen, der ligger til Grund for Kongelig Resolution af 4de April 1860, til Sværtsættelse i Budgetterminen Bestemte, hvortil man efter Andragende fra Byens Formandskab gav Samtykke, da Parcelleens Dparbeidelse umiddelbart efter Jdsbaaden og samtidigt med den nye Regulering var af Vigtighed. Til Arbejderne er af Bevilgningen, 40,300 Spd., i det Hele anvist 14,600 Spd. eller 1,000 Spd. mere, end hvad der ved nævnte Resolution var stillet til Disposition, hvilken Sum som Forstud paa det til Arbeidets Fuldførelse Forventende foreløbigt er afholdt af det til tilfældige Udgifter ved Veivæsenet Bevilgede.

5. Af Veianlægget mellem Østerholt og Home er gjort færdig den sydligste Deel mellem Gaarden Brofeland og Home, hvortil er anvist det ved Kongelig Resolution af 4de April 1860 disponerede Beløb 12,000 Spd.

6. Omlægningen af den vestlandske Hovedvei fra Alesfjær til Aabel er paa det Nærmeste i sin Heelhed færdig. Strækningen fra Alesfjær til Krageboen ved Topdalselven, en Længde af henved $\frac{7}{8}$ Mil blev allerede Høsten 1861 aabnet for Færsele. Af den anslaaede og bevilgede Sum 54,500 Spd. er kun anvist 42,913 Spd. 110 β , saa at en betydelig Besparelse vil opnaaes.

7. De ved Kongelig Resolution af 12te December 1861 bestemte Veianlæg langs Ransens og Stordalselven i nordre Thronhjems Amt ere begge satte i Gang i dette Aar, nemlig Arbeidet i Randalen i Foraaret og Arbeidet i Stordalen i Høst. Af de til Anlæggene disponerede Beløb tilsammen 25,000 Spd. er Noget over Halvdelen forbrugt.

8. Broanlægget over Verdalselven ved Verdalsøren, hvortil var bevilget 11,440 Spd., blev allerede færdigt Høsten 1860. Broens Dpførelse kostede kun 6,563 Spd. 14 β , saaledes er der bespart 4,876 Spd. 106 β . Heraf er et Beløb af 2,070 Spd. ved Kongelig Resolution af 10de Juli 1862 tilladt anvendt til Fuldførelse af de i Kongelig Resolution af 13de Juni 1860 omhandlede til Broens Betryggelse sigtende Reguleringsarbejder i Verdalselven, der forøvrigt have været befestede af det almindelige Canalfond.

9. Veianlægget fra Spjotsod ved Hvideheid-

vandet til Sundfælen, med ny Bro over denne, anslaaet til 5,000 Spd., blev fuldført f. A. Til Anlægget er medgaaet 5007 Spd. $\frac{1}{2}$ β . Broen er forsynet med en simpel paa Bælebaag hvilende Bippeindretning, forat det paa Flaas-, Vandags- og Hvideheid-Vandene gaaende Dampssib kan passere op i Sundfælen.

10. Forrige Aar fuldførtes ogsaa Veiomlægningen mellem Pladsene Laghøl og Hegni i Silgjord, anslaaet til 16,900 Spd. Af dette Beløb var 2,215 Spd. calculeret til Erstatning for Grund og Gjerdehold, der ved Storthingets Bevilgning betingedes overtaget af Districterne, saa at Veifondets Udgifter til Arbeidet efter Dverlaget skulde udgjøre 14,685 Spd. Efter foreløbigt Dpgjør, idet nemlig Slutningsregnskaberne ikke endnu ere reviderede, er medgaaet 14,651 Spd. 97 $\frac{1}{2}$ β , altsaa bespart 33 Spd. 22 $\frac{1}{2}$ β .

11. Veianlægget fra Gjøvig ned til Mjøsens Bred, hvortil er bevilget 1,920 Spd., blev fuldført f. A. Paa dette Arbeide vil bespares circa 400 Spd.

12. Omlægningen af Hovedveien fra Drammen gennem Skouger til Trøgstad Bro, hvortil er bevilget 25,700 Spd., blev paabegyndt Baaren 1861. Af Hensyn til Anlæggets fremtidige Fortsættelse, der efter nærmere anstillede Undersøgelser antages at maatte føres langs Fonsrudbakkens og Sandeelvens Dalsøre, er der gjort en liden Forandring med Hensyn til den sydligste Deel af Veilinien, idet Veien, istedetfor at føres til Trøgstad Bro, er lagt i en vestligere Retning om Gaarden Gunnersrød ned imod Fonsrudbakkens og ved en simplere midlertidig Arm ned til Gaarden Luft sat i Forbindelse med den gamle Hovedvei. Planeringen er fuldført paa den hele Linie, saa at denne kan benyttes af Vintersfærsele; derimod er Veidækkets Fuldstændiggjørelse udsat til næste Sommer, forat give Dpfylningerne Tid til at sætte sig. Til Anlægget er i det Hele anvendt 25,368 Spd., og antages det at kunne fuldføres uden Dverstridelse af Bevilgningen.

13. Veianlægget mellem Bergen og Mitstun der paabegyndtes Høsten 1860 og efter Arbeidsplanen var tænkt fuldført ved Budgetterminens Udgang, har kunnet fremmes saa hurtigt, at det hele Anlæg i afvigte Sommer er aabnet for Færsele. Af Dverlagssummen 55,500 Spd. er ved Kongelig Resolution af 4de April 1860 stillet til Disposition hvad der var anslaaet til det egentlige Arbeide, nemlig 44,100 Spd., medens Erstatningssummen, 11,400 Spd., for Indløsning af den et privat Interessentskab tilhørende Nygaard-

bro, der er beliggende i det nye Anlægs Linie, og efter Overenskomst erhverves for dette, bliver at udrede i næste Budgettermin. Der er anvendt til Arbeidet 41,056 Spd. 96 $\frac{1}{2}$ eller noget over 3,000 Spd. mindre end paaregnet, til hvilken Besparelse endvidere kommer Værdien af Redskabsbeholdningen, som er ansat til 950 Spd.

14. Af Omlægningen mellem Maristuen og Borloug Bro paa Fjelsefjeld, anslaaet at ville koste 24,900 Spd., er den til Udførelse i Budgetterminen bestemte Deel, nemlig den vestligste afsluttede Parcel, bleven fuldført. Omkostningerne ved samme vare calculerede til 8,500 Spd., men herpaa er bespart 897 Spd. 36 $\frac{1}{2}$.

15. Omlægningen af Drivstullevene i den throndhjemste Hovedvei over Dovre er fuldført i f. A. Efter det af Ritmester Lund udarbejdede Forslag til Arbeidet, skulde den nye Linie lægges langs Driv-Elven, men da den her paa en Strækning af 1,500 Alen maatte føres frem under et steilt Fjeld i selve den trange og dybe Elveseng, og paa hele dette Parti vilde være udsat for voldsomme Sneestred, blev det efter fornyede Undersøgelser i Marken foretrukket at lægge Veien op over det nævnte Fjeld, hvilket fandtes at kunne iværksættes, vistnok med noget mere Op- og Nedstigning, men med et mindre Stigningsmaximum end førstnævnte Linie forudsatte. Da den nye Linie saavel i Syd som i Nord traf tidligere sammen med den ældre Wei, end den først udstakne vilde have gjort, og da den nuværende Wei fra disse Sammenstødspuncter til den først paatænkte Omlægnings Endepuncter er temmelig god, antog man det rettest, at lade Omlægningen af disse Endestykker udstaae til senere, hvorom nærmere nedenfor. Udstrækningen af den fuldførte Omlægning indskrænkedes saaledes til de egentlige Klever, en Strækning af 3,062 $\frac{1}{2}$ Alen, calculeret til 8000 Spd., men udført for 7319 Spd. 117 $\frac{1}{2}$. Af den hele Bevilgning til dette Arbeide, 13,900 Spd., haves saaledes for Tiden i Behold 6,580 Spd. 3 $\frac{1}{2}$.

16. Veianlægget fra Asper Bro i Agersthus Amt til Knapstad i Smaalenenes Amt, calculeret til 44,100 Spd., blev paabegyndt i 1860 og fuldført f. A. Til Arbeidet er anvist 40,078 Spd. 104 $\frac{1}{2}$. I Udgifterne vil komme til Udtag Værdien af tiloversværende Redskaber m. M.

17. Omlægningen af Storkleven ved Frederikshald, der ligeledes i 1861 blev fuldført og aabnet for Færjelen, var beregnet til 14,200 Spd. men har kostet 15,572 Spd. 116 $\frac{1}{2}$. Der er saaledes medgaaet 1,372 Spd. 116 $\frac{1}{2}$ mere end bevilget, hvilken Overstridelse er foranlediget af

forfjellige Omstændigheder. Foruden at nemlig Erstatningsbeløbet for afaaet Jord m. B. gik op til mere end i Overslaget ansat, viste det sig vanskeligere end paaregnet at erholde fornøden og tjenlig Gruus til Veidækket, ligesom det forekommende Fjeld var ualmindelig haardt og lidet sprængbart. Sidstnævnte Omstændighed hidrog saameget mere til at fordyre Arbeidet, som det fandtes fornødent paa en Strækning af flere hundrede Alen, hvor Veianlægget fører paa Bagsiden af og parallelt med Sygehuusgaden i saa Strids Afstand fra denne, at træffe extraordinære Sikkerhedsforanstaltninger, for at betrygge Hufene og disses Beboere mod de med Sprængningsarbejderne forbundne Farer.

Det blev derhos anseet nødvendigt, hvor den nye Wei forener sig med Sygehuusgaden, i Betragtning af den her stedfindende betydelige Færjel at give den en større Bredde end i Overslaget paaregnet, og blev Arbeidsudgifterne ved Udvidelsen baarne af Anlæggets Fond, medens Grunden leveredes af Frederikshalds Commune.

18. Veianlægget til Baage og Lom er i Budgetterminen drevet noget videre end oprindeligt tænkt, idet der er forbrugt 32,254 Spd. eller 5,954 Spd. mere end de 26,300 Spd. der af den hele Bevilgningssum, 48,800 Spd., ved Kongelig Resolution af 4de April 1860 blev stillet til Disposition for Terminen. Det fandtes nemlig hensigtsmæssigst for den foreløbige Afslutning af det paabegyndte Partie langs Baagevandet og navnlig til Veiens Forbindelse med Baadcommunicationen paa dette, at fortsætte Arbeidet her noget længere frem end fra først af paatænkt. Det nævnte Beløb 5,954 Spd., der er forskudt af Fondet for tilfældige Udgifter ved Veivæsenet, vil saaledes blive at refundere dette af det til Arbeidets Fortsættelse Forventede. Det er antageligt, at Overslaget for det hele Arbeide i den Udstrækning, hvori det er optaget i sidste Veibudget, vil vise sig omtrent tilstrækkeligt.

19. Den til Omlægning i Budgetterminen bestemte Strækning af Veien mellem Bovermoen i Christians Amt og Gjerde i Romsdals Amt blev paabegyndt i Foraaret og er paa det nærmeste færdig. Til Arbeidet er medgaaet den disponerede Sum 14,700 Spd. hvoraf efter Overslaget skulde falde paa Christians Amt 3,850 Spd. og paa Romsdals Amt 10,850 Spd., og desuden yderligere anvist 2,580 Spd., der imidlertid forventes paa det nærmeste dækkede ved Udbringendet af Arbeidets Beholdninger.

20. Omlægningen af Holmestrandsklevens ne-

dre Deel, der var anslaaet til 3,200 Spd. er fuldført. Overslaget vil overskrides med circa 600 Spd. hvortil Grunden væsentligt er at søge deri, at Arbeidet i sin Tid var calculeret i Forbindelse med en større Omlægning, nemlig fra Holmestrand til Flaar, hvorfor forskellige Udgiftsposter, saasom nemlig Administration og Redskab, kun vare ansatte efter en forholdsmæssig Fordeling af det Beregnede til det større Arbeide, medens de for den enkelte Parcel, særskilt udført, maatte gaae op til Mere. Ogsaa Veidækket blev af samme Grund dyrere end paaregnet, da Gruusningen i Overslaget var beregnet efter en Middelpriis for hele Veistykket til Flaar, hvad der stillede sig ufordeelagtigt for Parcellen ved Holmestrand, efter som god Gruus hertil maatte føres ¼ Mil langt fra et Gruustag ved Flaarkanten. Hertil kommer endvidere, at det til Færseleens Betryggelse ansaaes fornødent at opsætte endeel flere Ræstene langs Veien end i Overslaget paaregnet samt at belægge Stenene med Rækker af Træ.

21. Omlægningen af Veien fra Mellemdammen ved Frigo Bærk til Laurvigs Torv, calculeret til 2,886 Spd., er fuldført i Forbindelse med Omlægningen mellem Laurvig og Forsgrund. Til Arbeidet er medgaaet 2,880 Spd. 32 f.

22. Veianlægget fra Dddevandet i Gardanger sydover mod Røldal, var i indeværende Budgettermin oprindeligt kun tænkt ført frem til Gaarden Seljestad, hvortil var beregnet at skulle medgaae 12,200 Spd. af de til Anlægget af sidste Storthing bevilgede 20,000 Spd., men er ved Kongelig Resolution af 12te August sidstleden tilladt fortsat videre henimod Røldal saa langt et Beløb af 6,000 Spd. tilstrækker. Strækningen mellem Skare og Seljestad blev fuldført og afleveret til Amtets Veivæsen i afgivte Sommer, og Arbeidet drives nu søndenfor. Til Anlægget er i det Hele anvist 17,832 Spd. 70 f.

23. Udbedringen af Veien over Ljøfjeld i Romsdals Amt, anslaaet til 2,300 Spd., er paabegyndt i dette Mars Sommer. Til Arbeidet er hidtil anvist 1,800 Spd.

24. Til de i Kongelig Resolution af 26de April sidstleden omhandlede Veiarbejder i Nordlands Amt, der udføres under Amtsingeniorens Civilingenieur W. Christies Bestyrelse, er af Bevilgningssummen 9,000 Spd. hidtil anvist 5,150 Spd. 18 f.

25. Til Veianlæg i Maalselvdalen i Senjen og Tromsø Fogderi Finmarkens Amt, hvorom Bestemmelse er afgivet ved Kongelig Resolu-

tioner af 28de Mai 1861 og 21de August 1862 er hidtil i det Hele anvist 17,832 Spd. 112 f.

Departementet vil derefter gaae over til at omhandle de Arbejder, som man antager bør foreslaaes til Udførelse i kommende Budget-Termin.

Af de i forrige Storthings Veibudget opførte Arbejder staae følgende tilbage uden at være paabegyndte:

1. Veianlægget fra Borge Bro til Kjeldshuus i Lesje, anslaaet til . . .	17,600 Spd.
2. Omlægning af Veien mellem Tveten og Frydenslund i Buskeruds Amt, anslaaet til . . .	41,220 —
3. Omlægning af Veien fra Mandal til Vigelands Bro, anslaaet til . . .	38,000 —
4. Udførelse af Bro over Drkka-Elv ved Skoggaberg med tilstødende Veianlæg fra Førde til Fandrem, anslaaet til . . .	10,000 —
5. Omlægning af Veien gennem Langstenen i nordre Throndhjems Amt, anslaaet til . . .	14,100 —
6. Anlæg af Veien over Maurstadeidet i nordre Bergenhuus og Romsdals Amter, anslaaet til .	33,000 —
7. Omlægning af Hovedveien over Glasøfloerne og i Lørringbakken i Veitstadens Præstegjeld, anslaaet efter Overslag af Amtsingenioren, Premierlieutenant Bødtker, til . . .	2,610 —
Fuldførelsen af de i Budgetterminen paabegyndte men ikke til Færdiggjørelse bestemte Arbejder vil efter Overslagene udkræve:	
1. Omlægningen mellem Østerholt og Home . . .	13,200 —
2. Omlægningen fra Rødsammeren til Østerrisør, bortset fra det til samme forskudsvis anvendte af det Bevilgede til tilfældige Udgifter ved Veivæsenet . .	26,700 —
3. Omlægningen fra Bergen til Mittun . . .	11,400 —
4. Omlægningen mellem Maristuen og Borloug Bro . . .	16,400 —
5. Veianlægget fra Loftsgaards til Lalums Bro og fra Baage til Gardmo Kirke bortset fra det forskudsvis Anvendte af Bevilgningen til tilfældige Udgifter . . .	22,500 —
Sæters . . .	
246,730 Spd.	

Transport 246,730 Spd.

6. Omlægningen af Romsdalsveien mellem Bovermoen og Gjerde i den Udstrækning, hvortil Midler ere bevilgede 13,400 —

7. Af de bevilgede 20,000 Spd. til Veianlægget mod Roldal er ved Kongelige Resolutioner af 4de April 1860 og 12te August 1862 disponeret 18,200 Spd., altsaa er tilbage 1,800 —

8. Til Arbejder i Stordalen og Mandalen bevilgedes alternativt med Forbordsliernes Omlægning 38,160 Spd. og til Mandalen alene 5,100 Spd., tilsammen 43,260 Spd. Heraf er for Budgetterminen ved Kongelig Resolution af 12te October 1861 disponeret 25,000 Spd., altsaa er tilbage 18,260 —

Af sidste Storkings Bevilgning til enkelte Arbejder er altsaa i det Hele tilbage udisponeret . 280,190 Spd.

Af de paabegyndte Arbejder antages de tvende Anlæg i Nedens fra Østerholt til Home og fra Rødshammer til Østerriisor at ville give en Besparelse af omtrent 10,000 Spd., hvilken Departementet underdanigst vil foreslaae erhvervet til Disposition saavidt tilstrækker for partielle Omlægninger i den mellem Home og Rødshammer liggende Veistrækning, der er meget besværlig, og, hvis Forbedring i væsentlig Grad vil forøge Nytten af de paabegyndte Anlæg. Vigtigheden af Strækningens Udbedring i Forbindelse med disse, fornemmelig paa Partiet fra Home til Søndeled er ogsaa udhævet af vedkommende Amtmand i en herom IndgIVEN Forestilling, hvori han oplyser, at den meste Færjel paa de paabegyndte Anlæg vil vedkomme Forbindelsen mellem Gjerstad Sogn og Østerriisor og saaledes passere den mellemliggende Strækning, forsaavidt denne ikke kan undgaaes ved at vælge Vandveien, hvortil imidlertid ikke er Udgang mellem Home og Søndeled. Som Bidrag af Districterne til de Arbejder, der ved den forventende Besparelse kunne iværksættes, antager man at der i Betragtning, af at de i ethvert Fald have at udrede $\frac{1}{3}$ Deel af Overslagssummerne for de paabegyndte Arbejder uden Hensyn til Besparelser, kun bør kræves Overtagelse af Udgifterne til Grund og Gjerdehold.

Af de tilbagestaaende, ikke paabegyndte Arbejder antager Departementet, at Omlægningen af

Glasøfloerne og Tørringbassen i Beitstaden bør udsættes til et senere Tidspunct. Disse Veistrækninger ligge i den fra Bunden af Throndhjemsfjorden til Namsenfjord over det saakaldte Namsdalseid førende Hovedvei, der ogsaa forøvrigt trænger til Omlægning, og det synes hensigtsmæssigt at medtage de nævnte Arbejder i Forbindelse med en større Omlægning, naar der til en saadan kan affees Midler. Hertil antager Departementet i Betragtning af den omhandlede Veiforbindelses Betydning for Færsele, at der i en nær Fremtid vil være Udsigt, hvorved man ikke nu kan forelægge Forslag i denne Retning, da de ansatte Undersøgelser ikke ere afsluttede. En Udsættelse med de tvende nævnte Arbejder formenes saameget mindre betænkelig, da det har viist sig, at Glasøfloerne, der volde Ulemper ved sin lave Beliggenhed, idet Vandet om Vinteren ofte staaer høit over Veien, uden stor Vanskelighed eller Bekostning kunne undgaaes for Vintertrafikken, og hvad Tørringbassen angaaer, er det en Selvfølge, at dens Omlægning ikke har overveiende Betydning, saalange der paa den øvrige Deel af Veien over Namsdalseidet ere Bakker, der forbyde at indrette Læsset efter svage Stigninger. Skulde Omlægningerne komme til Udførelse, maatte i ethvert Fald Bevilgningssummen forhøies, da det efter senere Undersøgelser ved en af Veivæsenets Ingenieurer antages, at Overtagelsen er for lavt beregnet, og at i Virkeligheden henved det Dobbelte vil medgaae. Af de angivne Grunde vil Departementet ikke foreslaae disse Arbejder til Udførelse i næste Budgettermin.

For et andet af de oven opførte Arbejder, nemlig Omlægningen mellem Mandal og Vigeland's Bro har Departementets Veiasistent, Ingenieurmajor Bergh, efter i indeværende Aar i Marken at have opgaaet den udstukne Linie, hvortil Anledning ikke før har været ham levnet, formeen, at en Udsættelse kan finde Sted i den beregnede Overtagelsesum fra 38,000 Spd. til 32,000 Spd. Major Bergh har bemærket, at der paa den omhandlede Veistrækning ikke kan paaregnes nogen større tung Færjel, og at det derfor vil være berettiget at søge Veibredden paa de kostbare Steder indskrænket under den i Forslaget paaregnede, nemlig 8 Alen. Han antager derhos, at der kan være Spørgsmaal om en anden Linie for Omlægningen end den udstukne, der fører paa Syd siden af Skougssjorden og Faselandsvandet, nemlig ved en større eller mindre Deel at følge den gamle Veis Strøg, hvor Erstatningen for Grund og Gjerdehold formenes at ville falde ikke

ubetydeligt billigere end i førstnævnte Linie, og Balget mellem begge Retninger bør efter hans Anskuelse for en væsentlig Deel være afhængigt af, hvorvidt der navnlig for den først udsæede Linie kan erholdes Moderation i de nævnte Udgifter. Da ogsaa Ingenieurbrigaden har antaget, at Besparelse i Overslagssummen kan paaregnes, hvorvel uden at udtale bestemt Formening om sammes Størrelse, troer Departementet kun at burde foreslaae opført det angivne mindre Beløb 32,000 Spd.

For Lettelse af Forbindelsen mellem de Søndermørste og Nordfjordste Districter i det Hele og navnlig af Færjelen under de større Fiskerier her, er i den seneste Tid bragt paa Bane istedetfor det oven opførte Anlæg over Maurstadeidet en Veilinie over den samme Halvs nærmere Havet, nemlig over Sandvigseidet paa Stadtlandet. Departementet har i denne Anledning ladet anstille Undersøgelser i sidstnævnte Strog, og er derefter afgivet vedlagte Forslag af Artillerilieutenant H. Krag, i hvilket ny Vei over Sandvigseidet mellem Selo Præstegaard og Sandvigsnes i 13,780 Alens Længde med 6 Alens Bredde og $\frac{1}{2}$ Deels Maximumstigning er anslaaet til 13,000 Spd., uberegnet Erstatning til Grund, idet nemlig denne er eller paaregnes afgivet frit af vedkommende Eiere. Veiens største Høide over Havet vil blive 904 Fod. Da Linien over Maurstadeidet, mellem Ahjems Møster og Dampskibsanløbsstedet Bryggen, vil faae en Længde af over $1\frac{1}{2}$ Mil, og efter det til Grund for Bevilgningen liggende Overflag koste 33,000 Spd., kunde der selvfølgelig ikke være Spørgsmaal om dens Valg, saafremt de ved samme tilfattede Fordele opnaaedes ved en Veiforbindelse over Sandvigseidet. Men efter modtagne Dplysninger og stedfundne Udtalelser inden vedkommende Districter antages det ikke, at Linierne kunne opstilles mod hinanden som Alternativer, idet den større Samfærjel kræver et Veianlæg over Maurstadeidet, medens et Anlæg over Sandvigseidet væsentligst vil have sin Betydning for Fiskerierne paa begge Sider af Stadtlandet, og da for disse være saameget tjenligere end Maurstadlinien, som Færjel og Transport bliver fortere. Under disse Omstændigheder har Departementets Veiasistent i en over Sagen afgiven Erklæring, hvortil Ingenieurbrigaden har henholdt sig, tilraadet, at man bygger begge Linier, men saaledes, at kun Veien over Sandvigseidet beregnes paa Vaadtransport, hvorved man vil kunne paa kostbarere Steder indstrænke Bredden af Veien over Maurstadeidet fra den i Forslaget for samme

paareggede, 6 Alen, til indtil 4 Alen med Mødeplads. Han antager, at der herved kunde paaregnes en Besparelse i Overlaget af omtrent 5,000 Spd., saa at begge Anlæg tilsammen kunde opføres med 41,000 Spd.

Departementet maa efter de modtagne Dplysninger ansee det særdeles ønskeligt, om der foruden over Maurstadeidet tillige kunde oparbejdes ny Vei over Stadtlandet, hvor de havende Veiforbindelser over Dragseidet og Mandseidet kun lidet svare til Hensigten og heller ikke antages hensigtsmæssigen at undergives Omlægning, da der ved førstnævnte Tid ikke havees Havn paa nogen af Siderne, og Terrainet over sidstnævnte er altfor ugunstigt for et tjenligt Veianlæg. Man antager ogsaa, i Betragtning af de særegne Interesser, som knytte sig til et Veianlæg over Stadtlandet, at Bidrag af Veifondet til sammes Istandbringelse bør ydes, dog i Tilfælde ikke større end Halvdelen af Omkostningerne udenfor Grund- og Gjerdeholdserstatning. Ved Overlaget for Maurstadlinien er at mærke, at Strækningen fra Nore til Bryggen, hvortil Detailforslag først efter Stortingets Bevilgning er afgivet, har viist sig at ville koste 3,700 Spd. istedetfor som ved Bevilgningen forudsat 1,500 Spd., altsaa en Forøgelse af 2,200 Spd. Efterat der var vaft Motion om Linien over Sandvigseidet, have imidlertid vedkommende Grundeiere renunceret paa det Meste af Erstatningen for Grund og Gjerdehold til Maurstadlinien, saa at disse Udgifter, der vare anslaaede til 2,770 Spd. (ikke som i Stortingets Beslutning forudsat 2,240 Spd.), antages kun at ville udgjøre omtrent 200 Spd. Naar den heraf flydende Besparelse bringes i Afdrag mod den ovennævnte Forøgelse, bliver den af Stortinget bevilgede Sum omtrent hvad der vilde medgaae, hvis den fra først af paatænkte Veibredde bibeholdtes.

Departementet maa imidlertid under Forudsætning af begge de omhandlede Liniers Bygning ansee det fuldkommen besøiet at indstrænke Bredden af Veien over Maurstadeidet paa den foreslaaede Maade, saaledes at Overlaget for begge Linier ansættes uberegnet Grund- og Gjerdeholdserstatning til den oven anførte Sum 41,000 Spd., og vil underdanigst foreslaae denne opført, mod at Districterne bidrage til Omkostningerne med Overtagelse af nævnte Udgiftsposter i deres Heelhed og desuden til Maurstadlinien med en Femtedeel og til Sandvigslinien med en Halvdeel af de ovenrige Omkostninger.

Overeensstemmende med det Anførte vil saa-

Iedes fra den ovennævnte Totalsum for tilbagestaaende Arbejder 280,190 Spd.
fragaae

for Omlægningrn i Glasøfloerne og Lørringbakken 2,610 Spd. for Omlægningen mellem Mandal og Bigelands Bro 6,000 —	8,610 —
Igjen . . .	271,580 Spd.

hvortil bliver at lægge Forøgelsen i Anledning af Dpførelsen af An- lægget over Sandvigseidet . . .	8,000 —
Altsaa i det Hele . . .	279,580 Spd.

der foreslaaes søgt bevilgede.

Det er allerede i den Stortthinget forelagte Beretning om Rigets Tilstand bemærket, at det har været nødvendigt ved Forstud af Statskassens Midler at lade i Budgetterminen iværksætte nogle Veiarbejder, hvortil Bevilgning af Stortthinget ikke havde, nemlig Ombygning af endeel af de gamle Broer over Veinaelven i Hønefos, Omlægning af Hovedveien mellem Sundbøbro og Hjersestrand i Silgjords og Hjertdals Præstegjelde i Thelemarken, samt Omlægning af Hovedveien mellem Gaarden Husum og Stene Bro i Lærdals Præstegjeld i Sogn. I det man med Hensyn til disse Arbejder og de Omstændigheder, der have foranlediget sammes Iværksættelse gennem extraordinair Bevilgning, tillader sig at henwise til Departementets underdanigste Foredrag, der ligge til Grund for de Kongelige Resolutioner af 10de December 1860, 6te Juni 1861, 11te Januar, 29de Marts og 21de August 1862, vil man underdanigst andrage om Dpførelse paa Veibudgetforslaget af det Fornødne til Dækkelse af de gjorte Forstud og for førstnævnte Arbejde, Hønefosbroernes Ombygning, tillige til videre Udførelse af det paa-begyndte Arbejde. I denne Henseende bemærkes Følgende:

1. Med Hensyn til Broarbeidet i Hønefos hertil bevilgedes ved Kongelig Resolution af 10de December 1860 og 11te Januar 1862 tilsammen 6,100 Spd., ved hvilke i Forbindelse med tvende af Amtskommunen under 7de Juli 1860 og 27de Juni 1861 bevilgede Bidrag, af Beløb tilsammen 3,000 Spd., den største Deel af de gamle Broer under det Offentliges Tilsyn er ombygget overeensstemmende med et af daværende Capitain og Amtsingénieur nu Oberstlieutenant Nye afgivet Forslag, hvorefter Omkostningerne vare beregnede til 13,064 Spd. 60 ¤ eller med et

rundt Tal 13,100 Spd. Efter Planen staaer tilbage Dpførelsen af et Brostykke ved den sydlige Side af Elven, hvilket midlertidigt har kunnet undværes, idet den nye Bro har været tilgængelig fra denne Side over en igjenstaaende Deel af de gamle. Da det er nødvendigt med det Første at see istandbragt ogsaa denne Brodeel, vil Departementet underdanigst andrage om Dpførelse i Veibudgetforslaget af det hele nævnte Dverflagsbeløb 13,100 Spd. Til Arbeidet har ogsaa Hønefos Commune, der forøvrigt efter Lov om Kjøbstadens Dpretelse af 3die September 1851 dens § 6 ikke har nogen Forpligtelse med Hensyn til Vedligeholdelsen af Broforbindelsen over Veinaelven, ved Beslutning af 6te December 1860 vedtaget et Tilskud af 650 Spd., saafremt Stortthinget ikke maatte bevilge det udenfor Amtskommunens Bidrag til Broens fuldstændige Ombygning Fornødne, samt under Betingelse af, at Byens Bidrag kan udredes med 50 Spd. aarlig fra den Tid at regne, da dens Tilskud (50 Spd. aarlig i 12 Aar) til Drensning af Storelven mellem Thriisjorden og Hønefos er endelig afgjort.

Iberegnet dette af Hønefos bevilgede Bidrag til Broen udgjør saaledes Districtets Tilskud til samme i det Hele 3,650 Spd. eller noget over en Fjerdedeel af Omkostningerne.

2. Til Omlægningerne i Hovedveien mellem Sundbøbro og Hjersestrand, der ere fuldførte i afvigte Sommer, er i Genhold til de Kongelige Resolutioner af 6te Juni 1861 og 29de Marts 1862 anvendt af Statskassens Midler, 14,000 Spd., hvilket Beløb saaledes bliver at søge bevilget. Til Arbejderne have Districterne vedtaget Bidrag, der i det Hele udgjør $\frac{2}{3}$ Dele af det ansaaede og medgaaede Beløb, nemlig Silgjords og Hjertdals Commune tilsammen 2,100 Spd. og Bratsbergs Amtskommuner 3,500 Spd. Efter den her omhandlede Veis Veligheden kunde der maaskee være Spørgsmaal om at affordre Districterne et Tilskud af en Halvdeel af Omkostningerne ved de udførte Arbejder, i Lighed med hvad der har været eller nu foreslaaes aftrævet vedkommende Districter til enkelte andre Anlæg. Man finder dog, at ialfald Hensynet til de mindre gunstige økonomiske Forholde, der i de sidste Aar have raadet især i de her nærmest vedkommende Dele af Bratsbergs Amt, og som ogsaa have foranlediget den gjorte extraordinaire Bevilgning, taler for ikke at kræve større Bidrag end det vedtagne, og vil derfor ikke foreslaae en Forhøielse af samme gjort til Betingelse for Veifondets Dvertagelse af Udgifterne forøvrigt.

3. Til Omlægningen mellem Husum og Stene Bro i den Bergenske Hovedvei er ved Kongelig Resolution af 21de August d. A. tilladt forskudt de $\frac{3}{4}$ Dele af Omkostningerne, der ere anslaaede til 11,500 Spd., mod at den resterende Fjerdepart tilskydes af Amtsgommunen overeensstemmende med Amtsforsamlingens i indeværende Aar fattede Beslutning. Angaaende Størrelsen af det Beløb, hvortil Amtsgommunens Bidrag til dette Arbejde endeligen burde fastsættes, har Departementet i sit underdanigste Foredrag i Sagen bemærket, at der maatte i Hensynet til det omhandlede Arbejdes Beliggenhed, der gjør samme af væsentlig Betydning for den store Samsærsel, men derimod af forholdsvis mindre for Færdselen inden selve Amtsdistrictet, samt i Hensynet til de mange Udgifter, Amtet blev paaført ved den store Vandflom i 1860, kunde findes Grund til i nærværende Tilfælde at lade sig nøie med det hidtil sædvanlige Tilskud af $\frac{3}{4}$ Deel af Omkostningerne, hvorfor en Minoritet i Amtsforsamlingen havde stemt. Efter nærmere Overveielse finder Departementet dog, at der neppe er tilstrækkelig Grund til at gjøre en saadan Medsættelse i det vedtagne Bidrag, der er det samme, som man har antaget bør afsendes Districterne i Christians Amt til Omlægningen i kommende Budgettermin af nogle Dele af den samme Hovedvei saavel som til en større Omlægning i den Throndhjemste Hovedvei gennem Gudbrandsdalen.

Det bemærkes, at der for ethvert af de ovennævnte 3 Arbejder haves Garanti af vedkommende Districter for Refusion af Statskassens Forskud, forsaavidt disse ikke af Stortinget maatte bevilges til endelig Udgift.

Af Landets Veilinie vil man i sit Forslag om Bevilgning til nye Arbejder, der ikke tidligere have været optagne paa Veibudgettet, først omhandle,

1. Hovedveien fra Christiania over Gudbrandsdalen til Throndhjem og de i Forbindelse med samme staaende Communicationer.

Den sammenhængende Omlægning af Hovedveien gennem Gudbrandsdalen fra Lillehammer nordover, der nu er fremstreden til Forretten i søndre Fron, vil man foreslaae i næste Budgettermin fortsat til Gaarden Dien, paa hvilken Strækning den nuværende Bei, hvorvel taalelig i Sammenligning med mange Partier af den omlagte Bei søndenfor, dog er temmelig bakket og besvær-

lig, saasom navnlig forbi Lillehovi og Kjørstad. Af den ovenfor liggende Strækning til Stedsstiftet Laurgaard, der trænger til deelvis Udbedring vil man foreslaae i næste Budgettermin omlagt Stykket fra den nye Bei under Kringlen til Smedstuen ved Sels Kirke, der er en Række af tunge Smaabakker, hvoraf nogle om Vinteren belægges med farlig Svuld. Disse Arbejder ere i det høslagte af Capitain Conradi udarbejdede Forslag, hvilket det ikke endnu har været Anledning til at see gennemgaaet af Ingenieurbrigaden, anslaaede førstnævnte, der vil faae en Længde af 20,125 Alen, til 25,823 Spd., og sidstnævnte med en Længde af 5,400 Alen til 8,653 Spd. Af Udgifterne er beregnet til Erstatning for Grund og Gjerdehold respective 4,695 Spd. 107 f og 2,577 Spd. 91 f. Districtets Bidrag til førstnævnte Arbejde antager Departementet bør fastsættes til $\frac{1}{4}$ Deel af de anslaaede Omkostninger og hvad der muligens yderligere maatte medgaae, med det nærmere Forbehold, at Udgifterne til Grund og Gjerdehold overtages af Districtet og gaae til Afdrag i Bidraget med den for samme beregnede Sum. Som Bidrag til Omlægningen mellem Kringlen og Smedstuen antager man, at der bør kræves Overtagelse af den samlede Udgift til Grund og Gjerdehold, der vel efter Overlaget udgjør noget over $\frac{1}{4}$ Deel af det hele Omkostningsbeløb, men efter Veiasistentens Meddelelse antages ved Modification af Linien at kunne indskrænktes noget. Spørgsmaalet om Bevilgning til Arbejderne har været forelagt sidste Amtsforsamling for Christians Amt der imidlertid ikke fattede endelig Beslutning i Sagen, idet Underhandlinger antoges først at burde pleies med vedkommende engere Communebestyrelser i den Hensigt at tilveiebringe Bidrag til eller Medsættelse i Udgifterne for Grund og Gjerde.

Ovenfor Laurgaard er Veien, efterat nu Rostenbakkerne ere omlagte, temmelig flad indtil Gaarden Toste, men mellem Toste og Lid findes flere flomme Bakker, der ligesom den nederste Deel af Opstigningen paa Dovre trænge til Omlægning. Med Hensyn til en saadan har Departementets Veiasistent oplyst, at det efter en anstillet Hovedplansundersøgelse angaaende den hensigtsmæssigste Beliggenhed af et nyt Veisystem saavel for den Throndhjemste som den Romsdalske Hovedvei, der stilles ved Gaarden Domaas, med temmelig Sikkerhed har viist sig, at en ny Bei bør lægges i det gamle Hovedstrog, saaledes at Delepunctet for begge Veie fremdeles bliver ved Domaas. Gjennemførelsen af denne Plan, i Modsetning til hvad der ogsaa har været paatænkt, at lægges De-

lepunctet ved Laugen nedenunder Domaas, kræver imidlertid, at Veien under Gaarden Lid lægges op i de derværende steile Leerbakker, hvis Jordsmøn er stærkt udsat for at udfjæres af Overvand. Førend ny Vei her i sin Heelhed bygges, anseer Veiasistenten det onseligt at vinde Sikkerhed for Veiens Bestaaen paa det nævnte vanskelige Parti ved Lid, og da Bakkerne her ogsaa ere de besværligste af den hele Opstigning mellem Tostemmen og Føgstuen, har han foreslaaet, at der til Omlægning af Partiet, der har en Længde af omtrent 1,000 Alen, for næste Budgettermin søges Bevilgning af et Beløb af 2,000 Spd., hvortil Omlægningsarbejdet ere anslaaede. Dette Veiasistentens Forslag, der er tiltraadt af Ingenieurbrigaden, vil Departementet anbefale og saaledes foreslaae det nævnte Beløb opført. I Betragtning af, at Anlægget er et Forsøgsarbejde, antages Districtet ikke at burde afkræves videre Bidrag til samme end Overtagelse af Udgifterne til Grunderstatning og Gjerdehold, der foreløbigt ere ansatte til omtrent 435 Spd.

Mellem Stationerne Føgstuen og Hjerkind er Veien temmelig flad, medens Veistykket mellem Hjerkind og Kongsvold, der over den saakaldte Hjerkindhøide fører op til 3,990 Fod over Havet, saagodtsom udelukkende bestaaer af steile og tildeels lange Bakker. Til en Omlægning af Veien over Hjerkindhøiden efter en Plan, hvori Omlægningsarbejdet vare beregnede til 8,000 Spd., bevilgedes Midler af Stortinget i 1854, men Omlægningen kom ikke i Budgetterminen 1854-57 til Udførelse og er senere ikke bleven optaget paa Veibudgettet. Den tidligere Plan for Omlægningen er efter fornyede Undersøgelser modificeret samt udvidet, og Omlægningsarbejdet i det hoslagte Forslag af Ritmester Lund beregnede til 12,550 Spd. for en Veilængde af 17,957 Alen eller omtrent 1 Mil. Da Omlægningen er af væsentlig Interesse for Færjelen, antager Departementet, at den ikke længere bør opfattes, og vil derfor foreslaae den opført til Udførelse i næste Budgettermin. Efter Arbejdets Veligheden antages det ikke, at der kan være Spørgsmaal om at afkræve Districtet noget Bidrag til samme.

Mellem det udseede Endepunct for Omlægningen af Hjerkindhøiden og det nye Veianlæg i Dydal fra Gissinger Bæk nordover forekomme nu efter Baarstiens og Dristullerens Omlægning ingen længere Partier af særdeles besværlig Bestaaen, men kortere bakkede Strækninger, der falde tunge. Af disse maa fremhæves Bakkerne ved Rise Skydsstation og strax søndenfor denne i

den saakaldte Isbrækk, hvilke det baade paa Grund af deres Steilhed og den især paa sidstnævnte Sted om Vinteren forekommende Svuld er onseligt at see omlagte saa snart som muligt. Den øvrige Strækning mellem Gissinger Bæk og det nordlige Endepunct for den udførte Omlægning i Dristullerens er ikke saa besværlig, men da det i ethvert Fald saavel af Hensyn til en economisk Arbejdsdrift, som for Communicationens Skyld vil være det hensigtsmæssigste at omlægge saavidt muligt sammenhengende hvad der paa denne Deel af Thronhjemsveien staaer tilbage, vil Departementet foreslaae opført til Udførelse i næste Budgettermin Omlægning af den hele Strækning mellem de nævnte Puncter, hvortil efter vedlagte af Ritmester Lund udarbejdede og af Ingenieurbrigaden gennemgaaede Forslag er antaget at ville udkræves 25,900 Spd. Omlægningens Længde vil blive 17,325 Alen eller henved en Mil. I Forbindelse med samme antages at burde oparbejdes det Veistykke, der, som tidligere bemærket, staaer tilbage af det nordligste Parti i den oprindeligt til Omlægning i Forbindelse med Dristullerens udseede Strækning, hvortil det Fornødne haves i Behold af Bevilgningen til dette Arbejde. Til det opførte nye Arbejde fra Gissinger Bæk sydover antages Districtet i Betragtning af Veiens affondrede Veligheden ikke at burde afkræves større Bidrag, end en Femtedeel af Overlaget og det iøvrigt Medgaaede, saaledes, at ogsaa her Udgifterne til Grund og til Gjerdehold overtages af Districtet og gaae til Afdrag i Bidraget med det i Overlaget opførte Beløb 4,606 Spd. 116 f.

Strækningen fra Liagrind, Endepunctet for den udførte Omlægning fra Gissinger Bæk nordover gennem Dydal og Rennebo, til Størenjernbanens sydlige Endepunct, hvori forekommer flere tunge Bakker, navnlig mellem Garlid og Størens Kirke, antages i den nærmeste Fremtid at maatte omlægges, men noget Forslag til de hertil fornødne Arbejder seer man sig ikke endnu i Stand til at fremsætte.

Det sydligste af de Gudbrandsdalske Sidedalser fører et det af Gausa gennemstrømmede, der indbefatter hele Gausdals Præstegjeld og en Deel af Faabergs. Disse Districters Forbindelse med Hoveddalføret og Mjøsen foregaaer væsentlig ad en i sin nuværende Tilstand overmaade besværlig Bygdevei, der støder sammen med Hovedveien ved Brunlaug i Faaberg, hvor en Bro fører over Laugen, og ved Holmen i Vier. En Omlægning navnlig af det nærmest ovenfor Brunlaug liggende Parti, hvor blandt flere tunge Bakker forekom-

me de meget besværlige ved Follebo Kirke, har i længere Tid været omhandlet; og efter Begjæring har Departementet ladet de i denne Anledning fornødne Undersøgelser anstille. Resultatet af disse indeholdes i vedlagte af Capitain Conradi udarbejdede og af Ingenieurbrigaden tiltraadte Forslag, der omhandler 3 Alternativlinier for en ny Veiforbindelse til Seielstad Bro i Gausdal, omtrent $\frac{1}{4}$ Mil ovenfor Follebo Kirke. Af Alternativerne omfatte de tvende nyt Veianlæg lige til Bingnæs paa Laugens Vestside ligeoverfor Lillehammer, medens det tredje kun angaaer Strækningen fra Brunlaug til Seielstad Bro. Sættes Spørgsmaalet om nyt Veianlæg paa Laugens Vestside ned til Bingnæs ud af Betragtning, — og idetmindste for Tiden kan der vanskeligt blive Tale om et saadant — har Forslaget egentlig kun to alternative Linier, en, der følger Dalbunden og Gausa med 2 Broer over denne, en anden, der fører gennem de høiere liggende Dele af Bygden paa Gausas Østside. Den sidste er saavel af Capitain Conradi som af vedkommende Districter givet Fortrinet, idet Afkomsten til den lavere Linie vil blive ubequem for de fleste Gaarde omkring samme, der nemlig ligge oppe i Dalsiden, hvorfor et Veianlæg efter denne Linie vil være mindre nyttigt for Districtet. Omkostningerne ved Dparbejdelse af ny Vei mellem Brunlaug og Seielstad Bro efter den førstnævnte høiere liggende Linie ere anslaaede til 33,800 Spd. Anlægget vil faae en Længde af omtrent $1\frac{1}{2}$ Mil, en Maximumstigning af $\frac{1}{25}$ og en i det Hele taget over 3 Gange saa stor Transportevne, som den nuværende Vei. Der vil, om Saadant i Fremtiden skulde paatæntes, være Udgang til at sætte denne Linie i Forbindelse med et nyt Veianlæg paa Vesttiden af Laugen til Bingnæs, nemlig ved Garverbakken ved Gausas Udlob i Laugen. Til et Anlæg efter denne Linie have Districterne vedtaget at bidrage Halvdelen af de medgaaende Omkostninger, nemlig Christians Amtsgemeinde ved Amtsforsamlingens Beslutning af 15de Juni 1861 en Fjerdedeel, samt Gausdals og Faabergs Communer ved Beslutninger af 31te Mai og 5te Juni d. A. respective en Sjettedeel og en Tolvtedeel. Departementet troer, at Veien fra Brunlaug opad Faaberg og Gausdal, som Kjøbstadsvei for et betydeligt District (Gausdals Præstegjeld havde ved sidste Folketælling en Folkesmængde af 6,272 Mennesker og den Deel af Faaberg, der gennemskjæres af Anlægget, antages bebøet af omtrent 1,200) egner sig til at classificeres som Hovedvei og bør søges forbedret ved Vi-

drag af det almindelige Veifond. Besværligheden af den nuværende Vei, paa hvilken der i Retning mod Brunlaug efter Oplysninger, erhvervede gennem Optælling, foregaaer en betydelig Færstel (antagelig omtrent 20 Heste daglig i Gjennemsnit) bliver saameget føleligere efter Omlægningen af Hovedveien nordover fra Lillehammer, der har skaffet Nabodistricterne en saa overordentlig Lettelse i deres Communication. I Betragtning af de Anstrængelser, Districterne have gjort for at see iværksæt en Omlægning af Veien fra Brunlaug til Seielstad Bro, vilde man anseet det onskeligt, om samme i sin Heelhed kunde komme til Udførelse i næste Budgettermin for Veifondets Regning. Hertil vil der imidlertid under de mange andre Krav paa Bidrag af dette neppe være Udgang, hvorimod man vil foreslaae en Deel af Anlægget, der egner sig til partiel Iværksættelse, nemlig Omlægningen af de ovenfor nævnte Bakker ved Follebo Kirke mellem Strædderstuen og Seielstad Bro optaget til Udførelse i næste Budgettermin som Paabegyndelse af et Hovedveianlæg gennem Dalsfaret. Denne Parcel, for hvis Vedkommende Gevinsten i Transporterne gaaer op til omtrent $4\frac{1}{2}$ Gange den gamle Veis, er med en Veilængde af 7,042 $\frac{1}{2}$ Alen beregnet til 11,700 Spd.

Foruden Iuldsførelse af de i sidste Storthings Veibudget optagne Dele af Veianlægget fra Loftsgaards Bro i Sel til Vaage og Lom, nemlig mellem Loftsgaards og Lalums Bro og mellem Vaage og Gardmo Kirke, hvortil det Fornødne ovenfor er opført, vil Departementet til Iuldstændiggjørelse af denne Communication foreslaae iværksæt i næste Budgettermin Veianlæg mellem Lalums Bro og Grøna Elv i Vaage, hvilken Strækning er medtaget i det af Capitain Conradi udarbejdede Sagen vedlagte Forslag om Veianlæg til Vaage og Lom, men ikke opførtes for sidste Storthing, fordi der i Strøget haves en Bygdevel, der antages til Nød at kunne for det Første benyttes i Forbindelse med det nye Anlæg. At udsætte med den nævnte Strækningens Dparbejdelse udover næste Budgettermin vilde ikke alene formedelst den nuværende Veis Misligheder saavel hvad Stigningsforhold som Underbygning og Planering angaaer, i væsentlig Grad forringe Nytten af det færdiggjorte eller til Udførelse bestemte Arbejde, men ogsaa medføre forøgede Omkostninger, naar nyt Arbejde særskilt for denne Parcel skulde sættes i Gang. Strækningens Dparbejdelse er med en Veilængde af 15,120 Alen anslaaet til 16,600 Spd. Til Arbejdet have Vaage og Loms Communer samt Christians Amtsforsamling vedtaget

at udrede det samme Tilfald som til det øvrige Anlæg opad til Lom, nemlig tilsammen Halvdelen af de medgaaende Omkostninger.

Den paabegyndte Omlægning af Hovedveien fra Gudbrandsdalen til Romsdalen mellem Bøvermoen i Christians Amt og Gjarde i Romsdals Amt, hvortil foreløbig kun Halvdelen af de anslaaede Omkostninger bevilgedes af sidste Storting, antager man bør i næste Budgettermin søges fuldført, da herved en meget væsentlig Lettelse i Communicationen paa denne vigtige Route vil opnaaes. I det generelle Overflag af Capitain Conradi, som ligger til Grund for sidste Storthings Bevilgning, vare Omkostningerne ved den hele Omlægning ansatte til 56,200 Spd., men efter senere anstillede Detailundersøgelser, hvis Resultater indeholdes i vedlagte Forslag, er Beregningssummen 54,530 Spd. eller 1,670 Spd. mindre end foreløbigt anslaaet. Da der haves bevilget 28,100 Spd., vil der altsaa til Arbeidets Udførelse blive at opføre 26,430 Spd. Til Omlægningens fuldstændige Udførelse have Christians og Romsdals Amtsformandskaber ved Beslutninger respective af 21de Juni 1860 og 24de Mai 1862 bevilget Bidrag efter den af sidste Storting opstillede Maalestok, nemlig $\frac{1}{2}$ af de medgaaende Omkostninger, der i Detailoverflaget ere beregnede for førstnævnte Amt til 16,730 Spd. og for sidstnævnte til 37,800 Spd. — Den nærmeste Strækning ovenfor Gjarde indtil Gaarden Gladmark er jevn og kan i det Væsentlige bibeholdes som Fortsættelse af det nye Anlæg, naar den — hvortil der er Anledning — ved en Regulering af Raumabtrykkes mod Overstykkelse af denne i Flomtider, hvorfor den nu paa Grund af sin lave Beliggenhed er udsat. De hertil fornødne Arbejder ere anslaaede til 2,000 Spd., hvilket Beløb Departementet tillige vil foreslaae opført, idet man bemærker, at Romsdals Amtscommune ved ovennævnte Beslutning har overtaget $\frac{1}{2}$ Deel af Omkostningerne ogsaa ved dette Arbejde. Det samlede Beløb, der foreslaaes opført til ny Bevilgning for Romsdalsveien udgjør saaledes 28,430 Spd.

Ved Ny-Vjertager i Rennebo fører fra den Throndhjemste Hovedvei en Bygdevei ned igjennem Rennebo og Meldalen indtil den ved Meldals Kirke støder paa den Christianssundske Hovedvei, der følger Drklas Østside gennem Meldals og Drkedals Præstegjelde indtil Stydsstiftet Jandrem, hvorfra gaar Hovedvei til Drkedalsfjorden ved Strandstedet Drkedalsøen. Denne Veilinie, der som Forbindelseslinie med Søen er af Bigtighed ikke alene for de Districter, hvorigjennem den fører,

men ogsaa for Dypdal og en Deel af Hede-markens Amt, er antagen i sin Heelhed at egne sig til at classificeres som Hovedvei, og at burde søges forbedret, hvad dens nuværende Væffenhed tildeels i høi Grad paatræver. Et hertil sigtende Arbejde er det ovenomhandlede, i sidste Storthings Veibudget optagne Broanlæg ved Skoggaberg med tilstødende Veianlæg fra Forve til Jandrem, der ikke er kommet til Udførelse i indeværende Budgettermin. Sin egentlige Betydning vil, som oplyst i Departementets oven paaberaabte underdanigste Foredrag, der ligger til Grund for Kongelig Resolution af 4de April 1860 angaaende Arbeidsplanen for Budgetterminen, dette Broanlæg først faae, naar det sættes i Forbindelse med nyt Veianlæg paa Drklas Vestside fra Forve til Ljøfel, i hvilken Retning nemlig den Christianssundske Hovedvei er antagen fremtidigt at burde omlægges. Dette Veianlæg, der er anslaaet til 20,196 Spd., var derfor tilligemed Broen opført i det Storthinget forelagte Veibudgetforslag, og man antager, at samme paanyt bør foreslaaes til Udførelse i Forbindelse med Broarbeidet, til hvilket sidste det Fornødne oven er opført. Efter den udarbejdede Plan for en fuldstændig Omlægning af den hele omhandlede Veilinie, afgiven af Ritmester Lund, hvis Forslag med Bilage følger Sagen, skulde Veien i sin Fortsættelse søndenfor Ljøfel, efterat have skilt sig fra den udsæede Linie for en Omlægning af Veien til de Romsdalske Byer, atter føres over paa Østtiden ved et Broanlæg noget ovenfor Svorkmo Bærk, til hvilket i Forbindelse med tilstødende Bei i 7,025 Alens Længde mellem Maridvold og Stydsstiftet er anslaaet 23,312 Spd. Ogsaa dette Arbejde vil Departementet foreslaae til Udførelse i næste Budgettermin, da det hensigtsmæssigen udføres under samme Bestyrelse som de ovennævnte, og i Forbindelse med disse vil være til overordentlig Lettelse for Færsele. Denne vil nemlig derved og gjennem Benyttelse af den forhaandenværende indtil Videre brugbare Bygdevei paa Drklas Vestside mellem Maridvold og Ljøfel kunne undgaae det dybe Dalføre paa Østtiden ved Svorkmo med yderst besværlige Bakker af indtil $\frac{1}{4}$ Deels og steilere Stigninger samt de endnu højere, længere og stykkeviis næsten ligesaa bratte Bakker fra Stubfloten forbi Solbu. Det samlede Beløb, der saaledes foreslaaes opført fra Nyt af til Omlægninger i den omhandlede Veilinie, er 43,508 Spd. Man har antaget, at Districternes Bidrag til de fra Nyt opførte Arbejder burde ansættes til $\frac{1}{2}$ Deel af Omkostningerne, saaledes at Udgifter-

ne til Erstatning for Grund og Gjerdehold (anslaaede til omtrent 6,500 Spd.) overtages af Districtet og paa før omhandlede Maade gaae til Afdrag. Spørgsmaalet om Bevilgning har været forelagt sidste Amtsformandskab for søndre Thronhjems Amt, der under 27de Juni d. A. har vedtaget det krævede Tilskud, forsaavidt Arbejderne samt Broanlægget ved Skoggaberg sættes i Værk i næste Budgettermin, men efter Beslutningens Form under Forbehold om et Bidrag fra de engere Communer's Side, svarende til det ovennævnte for Grunderhvervelse og Gjerdehold beregnede Beløb, hvilket ikke i sin Heelhed er overtaget af disse. Sagen, der i Tilfælde formeentlig paanyt maa bliv at forelægge enten Amtsformandskabet eller de mindre Communer, antages dog at ville ordnes uden Vanskelighed, da det efter de stedfundne Forhandlinger synes at have været Meningen med Amtsformandskabets Beslutning, at Amtscommunen skulde garantere det begjærede Tilskud, forsaavidt det ikke er bevilget til Udgift for samme. Bistnok har Amtsformandskabet i Forbindelse med sin Beslutning ansøgt om, at Amtscommunens Bidrag til Arbejderne om muligt maa blive holdt inden de hidtil sædvanlige Grændser for deslige Tilskud, nemlig $\frac{1}{2}$ Deel af Omkostningerne, men om Indvilgelse heraf eller om Bidragets Ansættelse til mindre end $\frac{1}{2}$ Deel kan der formeentlig efter den omhandlede Veilinie's Belliggenhed ikke være Spørgsmaal, hvis man overhovedet for Fremtiden vil gennemføre Kravet om større Bidrag af Districterne til Arbejder, der skulde overtages af Veifondet. Med Communerne i Ortdal, Meldal, Rennebo og Opdal har Amtsformandskabet anholdt om, at ogsaa den sydligste Deel af omhandlede Veilinie, nemlig fra Flaasien til Ny-Bjerkager i Rennebo maa komme under Omlægning i næste Budgettermin for Veifondets Regning, og er for Tilfælde, at saa skeer, vedtaget $\frac{1}{2}$ Deels Tilskud af Amtscommunen til Omkostningerne ogsaa ved denne Omlægning, der med en Længde af 6,800 Alen er anslaaet til 17,374 Spd. eller med Fradrag af det Beregnede, 823 Spd. for den oven omtalte i Forbindelse med Omlægning af Hovedveien fra Opdal iærksatte Linie til Sammentnyttelse af begge Veie 16,551 Spd. Til det samme Arbejde har Opdals Commune ved Beslutning af 12te Juli 1862 vedtaget et Tilskud af 50 Spd. aarlig i 5 Aar fra den Tid Arbeidet paabegyndes, under Forudsætning, at dette bliver i næste Budgettermin. Departementet vilde ansee det ønskeligt, om ogsaa denne Parcel kunde komme til Dparbejdelse i For-

bindelse med de ovenomhandlede, da dens tunge Bakker, navnlig Bjerkagerbakkerne og Flaakleven ere overordentlig besværende for Førselen, men Hensynet til andre Districters Krav vil formeentlig i intet Tilfælde tilstede Anvendelse i næste Budgettermin paa den her omhandlede Veilinie af mere end oven opført.

2. Veiene fra Christiania gennem Balders og Hallingdal til Bergen og tilstødende Communicationer.

Disse Veilinieer dele sig ved Norderhovs Kirke og forene sig atter paa Fjellfeld i Nærheden af Stydsstiftet Hæg. Den sølles Veistrækning fra Christiania til Ringeriget er i de senere Aar med Bidrag af Veifondet fuldstændig omlagt mellem Lysager Tjærn og Mill fra Christiania og Gaarden Vig ved Steensfjorden. Undersøgelser ere anstillede angaaende en fortsat Omlægning til Hønefos, og herfra i Balderslinien til Kofkerstuen ved Randsfjordens Bund, hvilke Omlægninger ere anslaaede, førstnævnte med en Længde af 8,703 Alen til 22,430 Spd. og sidstnævnte med en Længde 22,717 Alen til 40,020 Spd.

Omlægningen fra Hønefos til Randsfjorden maa ansees paatrængende nødvendigt til Forbedring af den nuværende meget besværlige Communication i Stroget, hvis ikke Jernbanen fra Drammen til Randsfjorden kommer til Udførelse i en nær Fremtid. Under den endnu forhaandenværende Usikkerhed med Hensyn til dette Spørgsmaal kan Departementet imidlertid ikke anbefale Omlægningen opført til Sværtsættelse i næste Budgettermin. Omlægningen fra Vig til Hønefos, der ogsaa stærkt paatræves til Fuldstændiggjørelse af Forbedringen i Communicationen fra Christiania til Ringeriget, antages, hvorvel for største Deel udenfor den paatænkte Jernbanelinie's Strog, af samme Grund at maatte henstaae, da Jernbanen, om den kommer i Stand, sandsynligviis vil have en væsentlig Indflydelse paa Spørgsmaalet om Retningen af en ny Veie over denne Deel af Ringeriget.

Ved Randsfjordens nordlige Ende støder Baldersveien sammen med det nye Veianlæg fra Gjøvig ved Mjosen gennem Bardal og Land til Dnæs, ad hvilket de Balderske Districters Communication med Christiania for den væsentligste Deel foregaaer i de Aarsfider, da Dampskibsart paa Mjosen kan finde Sted. Forbindelsen ad denne Route er i den seneste Tid lettet ved en for Mjøsbaneeinteressentkabets Regning oprettet regelmæssig Godsbefordring med større Fragtvogne mellem Gjøvig og Dnæs. Fra Dnæs og ind-

til Begyndelsen af Omlægningen over Tonsaaften ved Hølgeraften omtrent $\frac{1}{2}$ Mil ovenfor Skjdsstiftet Tomlevolden er Veien paa længere Strækninger tung med indtil $\frac{1}{4}$ Deels Stigninger, saa at den maa omlægges, hvis de nye fuldkomnere Anlæg paa begge Sider skulle medføre den fulde tilføjede Nytte. Undersøgelser angaaende en fuldstændig Omlægning af denne Strækning ere anstillede af Premierlieutenant Moestue, der under 21de Mai 1859 har afgivet et Forslag, hvorefter Omkostningerne beregnes til 63,910 Spd. Efter senere Undersøgelser er dette Beløb i hans med Bilage vedlagte modificerede Forslag af 22de April 1861, der er gennemgaaet og tiltraadt af Ingenieurbrigaden, nedsat til 53,210 Spd., under Forudsætning af, at den nye Wei gives en Bredde af i Almindelighed 7 Alen. Omlægningens Længde vil blive 38,412 Alen eller lidt over 2 Mile, Maximumstigningen $\frac{1}{20}$. Til Omlægningens Fværfættelse har Christians Amtsforsamling under 21de Juni 1862 vedtaget at bidrage $\frac{1}{4}$ af Overlagssummen eller 13,302 Spd. 60 β , saaledes at i Beløbet kommer til Afdrag hvad der i Overlaget er opført til Erstatning for Grund og for Gjerdehold, 4,490 Spd. 78 β . Departementet, der finder at Bidrag af $\frac{1}{4}$ Deel af Omkostningerne i nærværende Tilfælde passende, vilde ansee det ønskeligt, om der var Anledning til i næste Budgettermin at erholde iøværfættelse af fuldstændig Omlægning af Strækningen, idet endog de bedre Stykker af den nuværende Wei ikke passe til de nye Communicationer fra Mjøsen til Randsfjorden og over Tonsaaften og til Exempel ville, efter hvad Mjøsbaneens Direction har oplyst, saalænge de bibeholdes, umuliggjøre en Fragtsart, lig den for Jernbaneens Regning iøværfættelse mellem Gjøvik og Odnæs. Da der imidlertid antages neppe at kunne affees Midler til Omlægningens fuldstændige Udførelse i næste Budgettermin, vil Departementet til Fværfættelse i denne kun opføre 3 af de 8 Parceller, hvori Lieutenant Moestue har indeelt sit Forslag, nemlig No. 1, fra Odnæs til Skoien, 5,600 Alen lang og anslaaet til 8,035 Spd., No. 3 til Omlægning af Bassen nordensfor Tomvolden, anslaaet med 2,000 Alens Længde til 3,735 Spd., og No. 7 til Undgaaelse af Bakkerne søndens- og nordensfor Tomlevolden, anslaaet med 8,300 Alens Længde til 11,480 Spd. Idethele foreslaaes altsaa til Paabegyndelse af den omhandlede Veistrækning Omlægning opført 23,250 Spd., hvoraf til Erstatning for Grund og Gjerdehold er beregnet 2,420 Spd. 42 β . Man anseer det rettest, at Sagen i

Tilfælde atter forelægges Christians Amtsforsamling til Erhvervelse af Vedtagelse om $\frac{1}{4}$ Deels Tilskud til de partielle Omlægninger, som maatte besluttes, hvorhos Amtscommunen antages at burde afkræves forholdsmæssig Andeel i de Overstridelser af Overlagene, som maatte finde Sted.

I Fværfættelse af det udførte Arbeide paa Omlægning af Veien over Tonsaaften, der er standset ved Pladsen Tonsbassen, noget over $\frac{1}{4}$ Mil søndensfor nordre Aurdals Kirke, vil Departementet foreslaae iøværfættelse i næste Budgettermin Omlægning af Strækningen mellem Tonsbassen og Gottenborg til Undgaaelse af Bakkerne i Nedstigningen fra Tonsaaften mod Vest. Denne Nedstigning er vel ikke saa besværlig som den gamle Opstigning fra Øst, men en Omlægning af Partiet er desuagtet særdeles ønskelig i Betragtning af de væsentlige Fordele, den vil medføre for den tungere Færdsel gennem Balderz. Omkostningerne ved Omlægningen, der vil faae en Længde af 8,725 Alen eller omtrent $\frac{1}{2}$ Mil med en Maximumstigning af $\frac{1}{20}$ og en henved 3 Gange bedre Transportevne end den nuværende Wei, ere af Departementets Veiasistent i hans afgivne af Ingenieurbrigaden i det Væsentlige tiltraadte Betænkning over det vedlagte af Lieutenant Moestue udarbejdede Forslag ansatte til 21,200 Spd. Af dette Omkostningsbeløb har Christians Amtsforsamling vedtaget at udrede $\frac{1}{4}$ Deel eller 5,300 Spd., saaledes at heri gaaer til Afdrag 2,100 Spd. som er anslaaet til Erstatning for Grund og Gjerde. Man antager, at det ligesom ved det næstforan omhandlede Arbeide i Tilfælde bør kræves, at Amtet ogsaa overtager forholdsviis Andeel i mulige Overstridelser af Overlaget.

Ved Gaarden Leren i Strutvolds Annex til nordre Aurdals Præstegjeld udgaaer fra den bergenske Hovedvei en Bygdevei, der langs Østfiden af det ved Gaarden Næs i Strandefjorden udflydende Bædrag, fører opad gennem østre Slidres Præstegjeld. Denne Wei er i det Hele særdeles bakket og besværlig, men fornemmelig gjælder dette det nederste Parti mellem Leren og Gaarden Hovi i Rogne Sogn, hvilket efter sin Vælggenhed er af største Vigtighed for Færdselen, da det benyttes af hele østre Slidres Præstegjeld og saagodt som hele Strutvold Sogn. Efter Lieutenants Moestues vedlagte, af Ingenieurbrigaden tiltraadte Forslag, vil Veien kunne omlægges i en for Districtets Interesser tjentlig Retning fra Næs Bro strax vestensfor det nye Veianlæg under Garlibakkerne indtil Gaarden Hovi for en Beføstning af 24,300 Spd. Omlægningens Længde

vil blive 19,110 Alen eller lidt over en Miil og Maximumstigningen 1 paa $12\frac{1}{2}$. Veibredden er ansat til 6 Alen med Indskrænkning paa kostbare Steder. Af Omkostningerne er et Beløb af 6,954 Spd. beregnet til Erstatning for Grund og for Gjørdehold. Til dette Arbeides Udførelse har Christians Amtsforsamling under 15de Juni 1861 vedtaget at bidrage en Fjerdedeel af de medgaaende Omkostninger samt østre Slidre og nordre Aurdals Communer ved Beslutninger af 25de August og 16de September d. A. respective tre Tyvendele og to Tyvendele af de medgaaende Udgifter eller, hvis Saadant som Betingelse for Arbeidets Overtagelse af Veifondet maatte foretrakkes, respective tre Femtedele og to Femtedel af den samlede Erstatning for Grundafstaaelse og Gjørdehold. Departementet, der antager, at den omhandlede Veistrækning kan egne sig til at omklassificeres som Hovedvei, naar der er Udflugt til at see den bragt i en for en saadan passende Stand, vilde i Betragtning af de betydelige Bidrag, Districterne til dette Viemed have vedtaget, ansee det ønskeligt om der af Veifondet kunde erholdes det fornødne Tilskud til Strækningens Omlægning i næste Budgettermin, men under de mange Krav til Arbeider af større Betydning for den almindelige Færjel kan der formeentlig ikke hertil blive Udgang.

Den Hallingdalske Hovedvei fører fra Hønefos gennem Sognedalen og derpaa til Krøderen, som den passerer over More Sund, hvorefter den følger Krøderens Bestiide og siden Hallingdals- og Hømsedalselven. Veiens Retning er i dens nederste Deel ufuldkommen, idet den mellem Stydsflisterne Hovland i Lunder og Gulsvig i Næs fører i en stor Bue, og forøvrigt ere dens Stigningsforholde i det Hele yderst mislige. Noget Forslag til Omlægning mellem Hønefos og Gulsvig seer Departementet sig ikke istand til at fremlægge, idet de fornødne Undersøgelser ikke endnu have kunnet anstilles, og da der nylig for et Interessentskabs Regning er paabegyndt Dampskibsfart paa Krøderen, blive ogsaa Ulemperne ved denne Veistrækning nu mindre følelige. Angaaende Omlægningen af Veien mellem Gulsvig og Tuf ere Undersøgelser anstillede af Capitain Couradi, hvis Forslag, som dog ikke endnu har været behandlet af Ingenieurbrigaden, med Bilage er vedlagt. En Omlægning af den hele omtrent $8\frac{1}{2}$ Miil lange Strækning er i dette beregnet til 201,471 Spd. Forslaget har været forelagt sidstafholdte Amtsforsamling for Buskeruds Amt, der har erklæret sig villigt til at overtage

en Fjerdedeel af Omkostningerne ved Omlægning overensstemmende med Forslaget af den Deel af Veien, hvortil det nu forsamlede Storthing maatte bevilge Midler, dog saaledes, at de anslaaede Summer til Erstatning for Grund og Gjørder, naar disse Udgifter overtages af Districtet kommer til Afdrag i Bidraget, samt under Betingelse af, at Hallingdals Communer garantere, at Omkostningerne i sidstnævnte Henseende ikke komme til at paahvile Amtskommunen med større Beløb end $\frac{3}{4}$ Dele af det i Planen Opførte. Denne Garanti er overtaget af Communerne i et den 15de September d. A. afholdt combineret Møde.

Af de 21 Parceller, hvori Forslaget er inddeelt, har Amtsforsamlingen udtalt sig for, at Omlægning fortrinnsviis bør foregaae med Parcelen No. 17—18 Hallingbræcken, $\frac{1}{2}$ Miil ovenfor Næs Kirke, hvor ny Bei i 1,652 Alens Længde er anslaaet til 3,049 Spd. samt Parcellerne 7—8, 8—9, 9—10, og 10—11 omkring Gaardene Sevre søndenfor nævnte Kirke fra Gislrud til Mortensodden, hvor Omlægningen i 13,625 Alens Længde er anslaaet til 25,908 Spd., tilsammen 15,277 Alen ny Bei med en Beføstning af 28,957 Spd. Af Udgifterne er beregnet til Erstatning for Grund og Gjørde 4,300 Spd. 12 f. Disse Partier ere ikke de besværligste af Veien mellem Gulsvig og Tuf, idet de største sammenhængende Bakker forekomme høiere op i Dalen forbi Gols Kirke, (Golsbakterne), hvor Veien paa en Længde af 9,400 Fod stiger 926 Fod med lange Partier af $\frac{1}{4}$ Deels og $\frac{1}{2}$ Deels Stigninger, samt ovenfor mellem No Bro og Ulsager, hvor den først stiger 1,171 Fod og derpaa atter falder 717 Fod ned til Dalbunden. Imidlertid er ogsaa de af Amtsforsamlingen nævnte Strækninger særdeles hinderlige for den tungere Færjel, hvilket noksom fremgaaer deraf, at den for disse Parceller foreslaaede nye Veis Transportevne er fra $3\frac{1}{3}$ indtil 5 Gange saa stor som den gamle. Det er ogsaa bleven paapeget, at en Omlægning af de nævnte Partier i Gols er mindre paatrængende, fordi der over samme foregaaer forholdsviis liden Færjel med tungere Transportgjenstande, i det Hallingdals øverste Sogn Hømsedal søger til Lerdalsøen, medens det søndenfor liggende District søger til Drammen og Christiania, saa at der opad Golsbakterne ikke føres synderligt andre Varer end de, der skulle op til den høiere liggende Deel af Gols Hovedsogn. Da der tillige mod en Deel af den foreslaaede Linie gennem Gols er reist Indvendinger, fordi den vil føre bort fra Hovedbygden og gennem en øde Fjeldmark, og yderligere Undersøgelser i denne

Anledning her ville paatræves, forinden noget Arbejde paabegyndes, antager Departementet, at der kan være Grund til at begynde Omlægningen i Hallingdalsrouten i de af Amtsformandskabet udhævede Strøg, hvilket ogsaa Amtmanden har erklæret sig tilbøielig til at ansee for rettest. Af de fremhævede Partier antager man dog efter Betænkning af Departementets Veiasistent, at Parcelcellen No. 10—11 mellem Gjeteryggen og Mortensodden kan udstaae til senere, da Færsele paa denne Strækning har Afgang saavel Sommer som Vinter til at benytte Elven, hvorimod Communicationen paa denne søndenfor forbi Sevregaardene besværliggjøres ved Strømninger. Det for den nævnte Parcel beregnede Beløb er 7,947 Spd. hvoraf 1,113 Spd. 70 f til Erstatning for Grund og Gjerdehold. Det for de øvrige Parcelceller anslaaede Beløb 21,010 Spd., vil man underdanigst foreslaae opført mod det ovenomhandlede Bidrag, som man finder passende. Efter Forslag af Veiasistenten, der har gjort opmærksom paa, at det kan være hensigtsmæssigt at indskrænke de foreslaaede Omlægninger til de værste Bækker af Parcelcellerne og anvende det herved Indsparede til Forbedring af andre vanffelige Partier i denne Deel af Dalen, saasom i Dalsfaret søndenfor Gislerud og ved Tollesrud, hvor der forekommer kortere Bækker med Stigninger af indtil 1 paa 3, vil man anbefale at Bevilgningen i Tilfælde erhveres disponibel ogsaa til andre Omlægninger i Dalens nedre Deel, forsaavidt Saadant efter Overenskomst med Veibestyrelsen ansees ønskeligt.

Gjennem Weinaelvens Dalføre nærmest ovenfor Honefos, nemlig Adalens og største Deel af søndre Aurdals Præstegjeld, fører ikke for Tiden nogen Hovedvei, og ikke engang sammenhængende Bygdevei. Fra Honefos gaaer paa Weinas østre Side en Bygdevei, der ender ved Bergsund omtrent 2 Mile ovenfor Kjøbstaden og paa Elvens Vestside fører en Wei op til Sperillen og videre langs denne indtil Gaarden Elsrud noget ovenfor Biker Kirke, men herfra og til Sperillens øvre Ende ved Næs haves ikke Kjørevei men kun Fjeldvei eller Rudevei over den saakaldte Rambergssaas. Langs hele østre Side af Sperillen, hvor flere af Adalens større Gaarde ere beliggende, fører ingen sammenhængende Kjørevei. Fra Næs gaaer derimod Kjørbær Wei opad langs Elven til den Valderste Hovedvei. Savnet af en sammenhængende Landevei gennem de her omhandlede Districter, der ved sidste Følketælling havde en Folkemængde af henved 6,000 Mennesker, bliver især føleligt, naar Sperillen eller Weina ligger til-

meens, idet Communicationen derved kan blive ganske standset i begge Retninger saavel nordover som sydover. Et saadant Forhold er selvsølgelig til megen Ulempe og dets Afhjælpelse saa snart skee kan, af Bigtighed. Dgsaa for den større Samfærsele er Spørgsmaalet om et Veianlæg gennem disse Districter af Betydning, idet en Hovedvei fra Honefos gennem Adalens til Valders vil blive den korteste Veiforbindelse fra sidstnævnte District til Christiania og saaledes ogsaa lette Færsele fra Adalens til Bergens Stift. Departementet har ladet anstille Undersøgelser angaaende Veianlæg fra Honefos til Sperillens nordre Ende ved Næs, hvis Resultater indeholdes i vedlagte af Civilingenieur Blom afgivne Forslag, der dog ikke endnu er gennemgaaet af Ingenieurbrigaden. Forslaget gaaer ud paa Dparbejdelse af ny Wei mellem nævnte Punkter langs Weinas og Sperillens Østside, hvor Terrainet er gunstigere for Veianlæg end paa Vestside, i en Længde af 91,375 Alen eller lidt over 5 Mile. Omkostningerne ved Anlægget i Forbindelse med Bro over Weina ved Næs, ere under Forudsætning af at Weiens Bredde bliver 6 Alen, beregnede til 95,400 Spd., hvoraf for Strækningen mellem Bergsund og Næs, hvor nu ingen Wei haves, 64,100 Spd. Angaaende de nuværende Weie langs Weina og Sperillen oplyses i Forslaget, at den østre til Bergsund har Stigningen af $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{5}$ Deel i en Længde af 550 Alen og af større Bræthed end $\frac{1}{10}$ Deel i en Længde af 2,515 Alen. Paa den vestre Wei forekomme Stigninger af mellem $\frac{1}{3}$ Deel og $\frac{1}{5}$ Deel i en Længde af 2,159 Alen og stærkere Stigninger end $\frac{1}{10}$ Deel i en Længde af 9,022 Alen; det er her navnlig Strækningen over Grytebjergene ved Sperillen, som er besværlig, idet Weien mellem Gaarden Ringerud og Pladsen Bruslaten paa en Længde af 2,125 Alen har en Opstigning af 380 Fod og atter paa en Længde af 1,750 Alen falder 360 Fod. Ved Beslutninger af 15de Juli 1858 og 25de Juni 1862 har Busseruds Amtsformandskab vedtaget at udrede $\frac{1}{3}$ Deel af Omkostningerne ved Omlægningen af Weien gennem Adalens, hvorhos forskjellige Grundeiere paa østre Side af Weina og Sperillen have erklæret sig villige til at renuncere paa Erstatning for Grund og Gjerdehold til Anlægget for et Beløb af tilsammen 10,458 Spd. efter Overslagets Priser. Den beregnede Grund- og Gjerdeholdsgodtgjørelse er i det Hele 13,054 Spd., saa at der staaer tilbage et Beløb af 2,596 Spd., hvorfor Renunciation ikke er erholdt, men for den Deel heraf, der vedkommer Strækningen mellem Bergsund og Næs og som udgjør omtrent

2,048 Spd. har Aadalens Communebestyrelse under 29de October d. A. indgaaet Garanti for det Tilfælde, at Bevilgning til denne Strækning erholdes af det nu forsamlede Storting. Departementet troer, hvor ønskeligt det heromhandlede Veianlæg end maa erkjendes at være, ikke, at der vil blive Udvei til at see samme paabegyndt i næste Budgettermin, og kan saaledes ikke foreslaae noget Beløb hertil opført.

Det nu under Svarbeidelse værende Veianlæg fra Gruvdegaarden i Fevnager til søndre Ende af Indsøen Faren i Grans Præstegjeld tilsigter Forbedring af den fra Hadeland over Hæledal til Christiania førende Veilinie, der ved Agedals Bro i Gran støder sammen med den Bergenske Hovedvei langs Randsfjorden og ved Stedsstationen Grorud i Alger med den Thronhjemske Hovedvei. Det er navnlig den øverste Deel af denne Linie fra Gruvdegaarden til Agedals Bro samt dens Fortsættelse ned til Røkenvigen ved Randsfjorden, der i sin nuværende Tilstand er bakket og besværlig, medens Veien søndenfor Gruvdegaarden ned til Hæledals Bærk er taalelig baade hvad Veidække og Stigninger angaaer. Linien nederste Parti tiltrænger vistnok Omlægning, som kan iværksættes enten i Veiens nuværende Retning eller over Maridalen, hvortil der fra Hæledals Bærk fører en privat Wei, den saakaldte Grevevei, men Arbeidet i et af disse Strøg, hvor samme nu maatte findes hensigtsmæssigt, antages at burde henstaae indtil den øvre Deels Udbedring er fuldstændiggjort. Departementet vil i næstkommende Budgettermin foreslaae det paabegyndte Anlæg her fortsat efter den i sin Tid af Capitain Conradi i højsfølgende Forslag afgivne Plan ned til Gaarden Bigen ved Randsfjorden, hvorved i Anlægget tillige vil indbefattes Omlægning af den mellem Agedals Bro og Bigen liggende Deel af den Bergenske Hovedvei, der er meget bakket. Arbeidet kunde vistnok hensigtsmæssigen standse allerede ved Røkenvigen, hvor den nye Linie vil komme i Forbindelse med Dampstibscommunicationen og om Vinteren Iisveien paa Randsfjorden, men herved vilde Strækningen fra Agedals Bro til Røkenvigen for det Første blive uden Nytte for Færjelen paa Hovedveien langs Randsfjorden, og Adkomsten nordenfra til den nye Wei vilde ikke erholde en høist fornøden Lettelse. Man maa derfor ansee det rettest, at Strækningen fra Røkenvigen til Bigen medtages i Forbindelse med Arbeidet fra Faren nordover istedetfor at udsættes, indtil der engang bliver Spørgsmaal om Omlægning af en længere Strækning af Hovedveien langs Randsfjorden. Omkostningerne

ved Veianlæg fra Farens søndre Ende til Bigen, der vil faae en Længde af 25,105 Alen, ere beregnede til 34,464 Spd., hvoraf til Erstatning for Grund og Gjerdehold 6,951 Spd. Man antager, at Districtets Bidrag til Arbeidet bør sættes til en Trediedeel af de medgaaende Omkostninger, saaledes at det calculerede Beløb for Grund og Gjerder heri kommer til Uddrag.

3. Den vestlandske Hovedvei.

Til fuldstændig Forbedring af Communicationen mellem Christiania og Drammen tiltrænges foruden den oven opførte Omlægning af Paradisbakterne mellem Tveten og Frydenlund, hvortil Midler ere bevilgede, ogsaa Omlægning af Strækningen østenfor Tveten til Strandstedet Sandvigen, der hvorvel ikke i Besværlighed at sammenligne med førstnævnte Parti, dog har mange for Færjelen generende Bakker. En fuldstændig Omlægning mellem Sandvigen og Frydenlund vilde hensigtsmæssigen kunne iværksættes i een Budgettermin, og Departementet har ogsaa allerede i det underdanigste Foredrag, der ligger til Grund for den Kongelige Resolution af 4de April 1860, i hvilket man udtalte sig for Udsættelse til næste Budgettermin med Omlægningen mellem Tveten og Frydenlund, antydet Ønskeligheden af at see Strækningen til Sandvigen oparbejdet samtidigen. Under de mange forhaandenværende Krav paa Bidrag af Veifondet, antager man imidlertid, at der neppe kan blive Udvei til at disponere til denne Communication en saa stor Sum, som til den hele Omlægning fra Frydenlund til Sandvigen vilde fornødiges, nemlig omtrent 120,000 Spd., og man formener saaledes, at Omlægningen mellem Tveten og Sandvigen endnu maa udstaae.

Medens Veien fra Drammen gennem Jarlsberg og Laurvigs Amt efter de her for Veifondets Regning stedsfundne Omlægninger i det Hele er nogenlunde tilfredsstillende, er derimod dens Fortsættelse gennem Bratsbergs Amt, bortseet fra dens første nylig omlagte Deel til Forsgrund i det Hele bakket og besværlig navnlig i dens vestlige Parti. Departementet vil af dette til Omlægning i næste Budgettermin foreslaae Strækningen fra Uroa til Ødegaarden i Sandøfedal, hvor Veien nu fører i overordentlig lange og steile Bakker. Efter en anstillet Hovedplansundersøgelse (Detailforslag seer man sig ikke istand til at forelægge) vil den nævnte Stræknings Omlægning i en Længde af 2,650 Alen med syvdobbel Transportevne mod den nuværende Wei koste 6,000 Spd. Districtets Bidrag til Arbeidet antager man bør sættes til en Fjerdedeel af

Udgifterne, Grund- og Gårdeholdserstatning heri ført til Afdrag.

Af Hovedveiens videre Fortsættelse gennem Nedenæs har for længere Tid siden været bragt paa Bane Omlægning af den bakkede Strækning fra Gaarden Fiane i Holt's Præstegjeld østover til Sandvadet i Nærheden af Stydsstiftet Angelstad, ved Veianlæg fra et Punct, Blødekærmyren, i den nye Bei mellem Fiane og Tvedestrand til Sandvadet. Til et saadant Anlæg har Amtsforsamlingen for Nedenæs og Nøbygdelaget under 3die Juli 1856 vedtaget at bidrage $\frac{1}{2}$ Deel af Omkostningerne indtil et Beløb af 3,000 Spd. til Afbetaling i 6 paa hinanden følgende Aar. Efter et af Capitain Gjøssing i December 1856 afgivet Forslag er Anlægget med en Længde af 4,225 Alen beregnet at koste 14,500 Spd., men dette Beløb antages efter senere Undersøgelser af Ingenieurlieutenant P. Krag ved nogen Modification af Linien og Indstrækning af Veibredden, nemlig fra 8—7 og paa et enkelt kostbart Sted til 6 Alen, at kunne nedsættes til 11,260 Spd. hvoraf er beregnet til Erstatning for Grund og Gårdehold, 1,200 Spd. Den af Lieutenant Krag udsæede Linie har vel et noget større Stigningsmagimum end den ældre nemlig $\frac{1}{2}$ Deel, istedetfor $\frac{1}{2}$ Deel, men paa den anden Side, foruden den større Billighed, det Fortrin at have en bekvemmere Beliggenhed for en paatænkt Forbindelsesvei til Fostvedt Bro i den gamle Hovedvei mellem Fiane og Angelstad, nærmest for Færsele fra de her liggende Brug til Tvedestrand, og af disse Grunde er Krags Linie af Ingenieur-Brigaden anbefalet til Dparbejdelse. Til dette Arbejdes Udførelse har nu ogsaa Tvedestrands Commune, for hvilken Omlægningen særlig er af Interesse, da den betydeligt vil forkorte Veien fra Ladestedet til de østfor liggende Districter, under 19de August d. A. vedtaget et Bidrag, nemlig 1,000 Spd. at afbetale med 50 Spd. aarlig fra 1863 indtil 1874, da Stedets Bidrag til Veien fra Fiane (4,000 Spd., der afdrages med 200 Spd. aarlig i 20 Aar) vil være afgjort, og senere med 200 Spd. aarlig. Derhos er der, efter hvad Amtmanden har meddeelt, Udfigt til at Erstatningen for Grund og Gårdehold til Anlægget efter Lieutenant Krags Linie vil overtages af Districtet. Departementet anseer ikke det heromhandlede Arbejde for at være af de for den større Færsele meest paatrængende, idet den nuværende Bei mellem Sandvadet og Fiane ikke er besværligere end mange andre gjenstaaende Partier af den vestlandske Hovedvei, men man finder desuagtet, at Hensynet til Tvedestrands og en Deel af dets Oplands Inter-

esse i Omlægningen samt Betydeligheden af Districtets vedtagne eller paaregnelige Tilfud til Arbejdet, nemlig omtrent 2 Femtedele af Overtagssummen, tale for, at Arbejdet allerede i næste Budgettermin kommer til Udførelse for Veifondets Regning, og man vil derfor underdanigst foreslaae det opført. Det er forøvrigt en Selvfølge, at der i Tilfælde bliver at erhverve Beslutning af Amtsforsamlingen om Vedstaaelse af dets Bidrag til Arbejdet efter den senest udstukne Linie.

I Birkenæs Sogn vestligt i Nedenæs optager Hovedveien en fra Topdalselvens Dalsøre kommende Bygdevei, der følger Bæddraget sydover til Flaksvandet og derfra fortsættes deels i østlig Retning til Tvede og deels i vestlig langs nævnte Vand og Topdalselven til Højgilt i Nærheden af Aabel. Mellem Aabel og Tvede er Hovedveien tung, idet den fører over den saakaldte Tvederaas, og det er inden vedkommende Districter antaget, at den her burde omlægges saaledes, at den fra Aabel kom til at føre i de nuværende Bygdeveies Strøg op til Flaksvandet og videre til Tvede. En saadan Omlægning har Amtmanden paapeget som særdeles vigtig for Færsele, idet han anfører, at den vilde danne en hensigtsmæssig Forbindelse mellem forhaandenværende gode Veistrækninger, nemlig paa den ene Side det nu omlagte Parti mellem Alefjær og Aabel og paa den anden Side Veien fra Tvede til Lillefand, som oplyses paa enkelte Bakker nær, hvoriblandt Svendsprangkleven mellem Tvede og Egeland, at have fordeelagtige Stigningsforholde og i det Hele at kunne anses for det bedste ældre Veistykke i Nedenæs. Strækningen fra Tvede til Lillefand, tilføjer Amtmanden, hører til de stadigt benyttede Færsele i Nedenæs, idet den Trælast, som udfibes i Lillefand, og det Skibsbygningsmateriale, som benyttes der og i Omegnen, for den allerstørste Deel fremføres paa denne Bei; men for at naae samme, maa det fra Flaksvandet, hvorhen det flødes, føres paa den besværlige Bygdevei derfra til Tvede, en Transport, som nu i væsentlig Grad lammer denne vigtige Færsele, men som ved den paatænkte Omlægning vilde blive let. Efter Departementets Foranstaltning ere Undersøgelser angaaende denne Omlægning anstillede af Capitain Gjøssing og vilde Omkostningerne ved samme, deri indbefattet Omlægning af Svendsprangkleven ifølge hans vedlagte Forslag, der dog ikke endnu er gennemgaaet af Ingenieurbrigaden, udgjøre 19,400 eller 20,900 Spd., eftersom man for Strækningen østfor Flaksvand vælger en Linie om Tvede eller om

Øbegaarden. Til Arbejderne har Nedens og Kobylgedelagets Amtsformandskab, forinden endnu Gjesfings Forslag var afgivet, under 3die Juli d. A. vedtaget at tilskyde en Femtedeel af de dengang foreløbigt ansatte Omkostninger indtil et Beløb af 4,000 Spd. til Afbetaling i 8 Aar, hvorhos Birkenæs Commune under 8de Marts d. A. har vedtaget at bidrage 1,000 Spd. i 5 Aar og Lillesands Commune under 25de s. M. har garanteret et af Stedets Indvaanere ved privat Subscription tegnet Bidrag til Beløb 614 Spd., under Forudsætning af, at Omlægningen beslattes af dette eller næste Storting. Departementet antager, at den heromhandlede Veiomlægning, der, som medførende en ikke liden Forkængelse, ikke har Interesse for Reisende paa den vestlandste Hovedvei, for Tiden maa staae tilbage, om man end erkjender, at den efter de fremkomne Dplysninger er af Betydning for Transporterne fra Districterne omkring Topdalselvns Basdrag til Christianssand og Lillesand, og derfor fortjener Opmærksomhed.

Fra Kalesjær, hvor den nys udførte Omlægning ender, til Christianssand er Hovedveien paa den største Strækning meget bakket og tung, idet den mellem Kalesjær og Jægersberg paa en Længde af 16,116 Alen gaar op og ned ialt omtrent 1,980 Fod. Efter Forslag, udarbejdet af Artillerilieutenant H. Krag, vil en Omlægning af den hele Strækning mellem Kalesjær og Christianssand med en Længde af 21,375 Alen, en Maximumsftigning af $\frac{1}{6}$ og en Transportgevinst af 2,9 koste 54,800 Spd. Til Arbejdet har sidstafholdte Amtsformandskab for Lister og Mandals Amt ved Beslutning af 11te Juli d. A. vedtaget at bidrage med en Femtedeel af Overflaget eller 10,960 Spd., under Forbehold om et senere Amtsformandskabs nærmere Bestemmelse med Hensyn til Terminerne for Bidragets Indbetaling. Departementet finder ikke det saaledes bevilgede Bidrag tilstrækkeligt, idet man antager, at der til denne Omlægning idetmindste maatte kræves et Tilflug af en Fjerdedeel af Omkostningerne. Man antager imidlertid ikke, at der vil kunne blive Spørgsmaal om Arbejdets Fremme allerede i næste Budgettermin.

Ved Hellelands Kirke i Dalerne tager en Bygdevei af fra den vestlandste Hovedvei og fører gennem Hellelands, Birkrims, Gjesdals og Høilands Sogne til Ladestedet Sandnæs, hvor den atter støder sammen med Hovedveien til Stavanger. Denne Bygdevei, der først i de senere Aar er oparbejdet til en sammenhengende Linie, benyttes, efter hvad vedkommende Amtmand har oplyst, nu mere end Hovedveien for Færselel mel-

lem Østlandet og Stavanger, da den er omtrent $2\frac{1}{2}$ Miil kortere. Paa Grund af den store Færselel er der ved denne Linie oprettet faste Stationer, de eneste i Stavanger Amt, ligesom man for en Deel har maattet lade Veien vedligeholde ved leiede Folk, fordi Brugen af samme og som Folge deraf Fordringerne til Vedligeholdelsen have været saa store, at man ikke har anset det muligt at paalægge Opsidderne Vedligeholdelsesarbejde in natura. Under disse Omstændigheder har Amtmanden anset det hævet over al Tvivl, at denne Vei egner sig til Classification som Hovedvei og bør forbedres ved Bidrag af det almindelige Befond. Det er fornemmelig den sydligste Strækning af Veien mellem Hellelands og Birkrims Kirker, der trænger til Omlægning, da der her nu er en Række af Bakker med Stigninger af indtil 1 paa 3, som gjøre den næsten ubrugelig for tung Transport. Ovenfor Birkrim Kirke er Veien bedre, men trænger dog ogsaa her til partielle Udbedringer, hvilket navnlig gjælder den øverste Deel mellem Sandnæs og Kluge Vand i Gjesdal. Efter Departementets Foranstaltning er ved Artillerilieutenant H. Krag anstillet Undersøgelser i disse Strog, og vil efter hans vedlagte Forslag en Omlægning mellem Helleland og Birkrim om Gaarden Egsteen og derfra gennem Saglandsdalen med en Længde af 15,088 Alen, $\frac{1}{5}$ Deels Maximumsftigning og i Regelen 6 Alens Vei-bredde koste 10,900 Spd. samt de meest fornødne Udbedringer af den ovennævnte øvre Veistrækning 15,700 Spd. For Omlægningen mellem Helleland og Birkrim ovenfor Egsteen kan der foruden Linien gennem Saglandsdalen ogsaa være Spørgsmaal om en vestligere, nemlig hen til Birkrimselven ved Tengsdalsfjøs, derpaa over Elven og langs dennes Vestside til Birkrim, hvilken Linie vel bliver 2,920 Alen længere end den gennem Saglandsdalen er omtrent 3,100 Spd. kostbarere, men paa den anden Side vil i sin første Strækning til Tengsdalsfjøs falde ind i Planen for en foreslaaet Omlægning af den nuværende Hovedvei mellem Helleland og Hegrestad, idet Veien paa dette Strog istedetfor som nu i en betydelig Sving at fore ned om Ladestedet Egersund kan omlægges i mere lige Retning om søndre Tengsdal og Lille Ege. I Stroget langs Birkrimselven vilde derhos den nævnte Alternativlinie falde sammen med en paatænt Bygdevei her og saaledes gjøre denne overflødig. Departementets Veiasistent har i sin over Sagen afgivne Betænkning, hvortil Ingenieurbrigaden har henholdt sig, anført, at han mangler det fornødne Kjendskab til Samsærselelforholdene i

disse Districter for at kunne have en begrundet Formening om den hensigtsmæssigste Retning for en Omlægning af den nuværende Hovedvei fra Helleland vestover til Hegrestad, men det synes ham betænkeligt at vælge en Linie for samme, der vil trække Færsele bort fra Egersund, hvilket vil være Tilfældet med den omhandlede om Tængsdalsfos og Lille Ege, og han troer, at der ikke er tilstrækkelig Grund til af Hensyn til den omhandlede Combination at fravige, hvad der efter hans Erfaring er det overveiende Dnske inden vedkommende Districter, nemlig at den nye Bei mellem Helleland og Birkrim lægges gennem Saglandsdalen. I Henhold hertil har han foreslaaet, at det opførte Beløb til Linien gennem Saglandsdalen 10,900 Spd., søges bevilget for næste Budgettermin og desuden en Sum af 300 Spd. til Iværksættelse af et for Færsele paatrængende nødvendigt Arbejde ovenfor Birkrim Kirke, nemlig en Forhøielse af Veien langs Svele-Vand og navnligt over Bugten ved Foden af Storeheibatterne, hvor den nu i Flomtid staaer under Vand i en Høide af indtil 3 à 3½ Fod og i Mørke kan være livsfarlig at passere. Muligens, tilføier han, vil en Udbedring af dette Parti hensigtsmæssigt kunne skee ved for en Deel at sænke Vandets Udløb, hvorved tillige den øvrige Deel af Veien langs samme bliver fri for Dversvømmelse.

Ogsaa Departementet antager, at den her omhandlede Beilinie fra Helleland til Sandnæs i Betragtning af dens Betydning saavel for Færsele mellem Stavanger og Østlandet som for de omkringliggende Bygders Communication med Kysten og dens Handelssteder, egner sig til at classificeres som Hovedvei. Til Linien's Udbedring vil man foreslaae opført det omhandlede Anlæg mellem Birkrim og Helleland efter Linien gennem Saglandsdalen, idet ogsaa Departementet efter det Foreliggende maa være meest tilbøieligt til at ansee denne som den hensigtsmæssigste, samt Udbedring af Veien langs Svelevand, hvortil efter Dverslagene vil medgaae tilsammen 11,200 Spd. Districtets Bidrag til Anlæggene antager man bør sættes til en Trediedeel af Omkostningerne, saaledes at heri gaaer til Uddrag det Anslaaede til Erstatning for Grund og Gjørdehold mellem Birkrim og Helleland, 2,600 Spd.

I Departementets underdanigste Foredrag, der ligger til Grund for sidste Veibudgetproposition, var omhandlet et paatænkt Veianlæg fra Moss til et Punct i Nærheden af Baaler Kirke, der dengang af vedkommende Amtmand var anta-

get at skulle kunne udføres for et Beløb af omtrent 20,000 Spd. Angaaende Veianlæg her er senere af Capitain Conradi anstillet Detailundersøgelser og udarbejdet vedlagte Forslag, der dog ikke endnu er behandlet af Ingenieurbrigaden, gaaende ud paa Dparbejdelse af ny Bei mellem Moss og Rødsund Færsele ved Bandsø, med en Pælebro over denne samt Omlægning af den nuværende Bygdevei herfra til Baaler Kirke mellem Gaardene Sandrud og Kalverød, hvilke Arbejder af Forfatteren tilsammen ere anslaaede til 29,532 Spd. Den øvrige Deel af Bygdeveien mellem Rødsund og Kirken oplyses ikke at have Baffer af Betydning, og Omkostningerne ved den her paa sine Steder fornødne Udvidelse samt ved det Arbejde, der paatræves til at give Veibanen Fasthed, ere ikke medregnede i Dverslaget. For Strækningen mellem Moss og Rødsund er i Forslaget forudsat en Linie, udgaaende fra Hovedveien til Christiania nordensfor Jernværket og forende over Værkslokkerne ovenfor Elven, medens der ogsaa kan være Spørgsmaal om at lægge Veien fra Byens søndre Deel over Krapsos og langs Vasdraget, hvorved den bliver 900 Alen kortere, men paa Grund af Terrainets Beskaffenhed tillige kostbarere. Departementets Veiasistent har erklæret sig tilbøielig til at give den sidste Linie Fortrinet og anslaaet Omkostningerne for de omhandlede Arbejder, naar samme vælges, til 32,000 Spd., hvorved tillige er gjort nogen Forhøielse af det oprindelige Dverslags Priser for Jordarbejde og Sprængning, som han har fundet ansatte for lavt. Til Arbejderne har Moss Communebestyrelse, under Betingelse af, at Linien om Krapsos vælges, ved Beslutning af 27de September d. A. vedtaget at bidrage en Ottendepart af de medgaaende Omkostninger indtil et Beløb af 4,000 Spd., at betale i 8 Aar.

Efter de modtagne, tildeels gennem Optælling erhvervede Dplysninger om Størrelsen af Færsele mellem Moss og Baaler antager Departementet, at et Hovedveisanlæg her vil være af væsentlig Interesse for Communicationen, der nu deels paa Grund af de mange Baffer mellem Moss og Rødsund, hvis Stigninger gaae op til ¼, og deels ved Mangelen af Broforbindelse over dette er meget besværlig. Uanset at Sagen endnu ikke har været behandlet af Amtsformandskabet med Hensyn til Spørgsmaalet om Classificationen og Vedtagelse om Bidrag til Arbejderne, vil man derfor foreslaae opført det ovennævnte Dverslagsbeløb 32,000 Spd. mod et Bidrag af Districterne, som antages at burde bestemmes til i det Hele en Trediedeel af Omkostningerne, saaledes at det Beregnede til

Grund og Gjerdehold, 4,166 Spd. 18 $\frac{1}{2}$, gaer til Afdrag.

I ovennævnte Foredrag var ogsaa omhandlet en paataentt Veiforbindelse fra Kløsten i Stange Præstegjeld paa Hedemarken ned til Mjosen ved Togstad Sund samt Broanlæg herfra over Agersvigen til Hamar, hvilke Arbejder tilfugte Lettelse saavel af de omkringliggende Districters Forbindelse med Hamar og Jernbanen til Elverum, som ogsaa for Færjelen paa Hovedveien langs Mjosens Østside, idet denne Vei er antagen istedetfor som nu at føre østenom Agersvigen forbi Hamar i Fremtiden at burde lægges ned til denne By og derfra fortsættes langs Furnæsffjorden til Brumunddalen og Fangberget i Ringsager. Til Anlæggene havde Hedemarkens Amtsgommune og Hamars Commune under 9de Juni og 7de Juli 1859 vedtaget at bidrage $\frac{1}{2}$ Deel af den da beregnede Overslagssum 27,782 Spd., der senere er forhøjet til 30,900 Spd. Spørgsmaalet om disse Arbejders Iværksættelse har efter Foranledning af Departementet paanytt været behandlet af de interesserede Communer, og er nu af disse tilsammen tilveiebragt et Tilflud af henved en Trediedeel af Omkostningerne, idet nemlig Romedals, Stange og Hamars Communer ved Beslutninger respective af 25de September og 22de November 1861 samt 3die Februar 1862 have overtaget den hele Erstatning for Grund og Gjerdehold, calculeret til 2,229 Spd. og Hedemarkens Amtsformandskab ved Beslutning af 15de Juni 1861 en Fjerdedeel af de øvrige Omkostninger, beregnede til 28,671 Spd. altjaa efter Overslaget 7,168 —

Tilsammen 9,397 Spd.

Saavel for Amtsgommunens som de mindre Communer's Tilflud er forbeholdt en Afbeta-lingstid af 10 Aar, regnet fra den Tid, da der af Stortinget er givet Bevilgning til Arbejder-nes Udførelse.

Departementet anseer de heromhandlede Arbejder af Interesse ikke alene for de nærmeste sø-kerige Districters indbyrdes Communication, men ogsaa for den videre Færjel, men da denne sidste gennem Dampskibsfarten paa Mjosen om Som-meren og Udgangen til Benyttelse af Isvei om Vinteren er saa overordentlig lettet i Sammenlig-ning med de fleste andre Færjelinier, antager man, at Arbejderne, forsaavidt der spørges om

deres Overtagelse af Veifonden, fremdeles indtil Videre maa henstaae.

Den nedre Deel af Laugendalen i Jarlsberg og Laurvigs samt Busseruds Amt, hvis Retning omtrent er parallel med Christianiaffjordens, staaer ikke for Tiden ved nogen Hovedvei i Forbindelse med denne, idet Dalsforets eneste Hovedlinie følger Basdraget nedad til Laurvig. Derimod fører i det Strøg, hvor Dalsforets Afstand fra Christia-niaffjorden er kortest, nemlig mellem Luft Sogn i Sandsver og Holmestrand, gennem Hofs og Bot-ne Præstegjelde en Bygdevei ned til nævnte By, og paa denne Vei foregaaer, skjønt den har mange og tunge Bakker, en betydelig Færjel fornemmelig med Skovproducter. En tidsmæssig Vei her vilde i høi Grad lette Forbindelsen med Søen og med Kjøbstad for et betydeligt District omkring Lau-gen i Sandsvers og Laurdals Præstegjelde og selvfølgelig ikke være af mindre Interesse for Hof og Botne, hvorigennem den vilde gaae. Efter Anmodning har Departementet ladet anstille Un-dersøgelser i dette Strøg, og er som Resultat af samme afgivet vedlagte af Capitain J. M. Brun udarbejdede og af Ingenieurbrigaden gennemgaa-ede Forslag til et Veianlæg mellem Holmestrand og Gaarden Luft i Sandsver i en Længde af 34,288 Alen eller henved 2 Mile og med en Be-kostning af 48,300 Spd., hvoraf 43,425 Spd. for den Veistrækning, der falder inden Jarlsberg og Laurvigs Amt og 4,875 Spd. for Stræknin-gen inden Busseruds Amt. Anlæggets Maxi-mumstigning er sat til $\frac{1}{15}$ og Veibreddden til 6 Alen, men denne sidste er af Veiasistenten anta-get i billigere Terrain at burde udvides til 7 Alen og derimod i kostbarere igjen indskrænkes til enkelt Kjørebredde 4 Alen med fornødne Mode-pladse.

Til dette Anlægs Iværksættelse har Jarlsberg og Laurvigs Amtsformandskab ved Beslutning af 18de Juni d. A., under Forudsætning af lignen-de Bevilgning af Busseruds Amtsformandskab, ved-taget at udrede $\frac{1}{2}$ Deel af det til Anlægget inden Amtsdistrictet medgaaende Beløb, fradraget Er-statningen for Grundafstaaelse og Gjerdehold. Busseruds Amtsformandskab har ved Beslutning af 21de Juni sidstleden vedtaget at udrede $\frac{1}{2}$ Deel af Overslagssummen for dette Amts Vedkommende ligeledes efter Fradrag af den beregnede Erstat-ning til Grundeiere. Udgifterne til Expropria-tion og Gjerdehold, der i det Hele ere anslaaede til 10,112 Spd. 15 $\frac{1}{2}$, er der Udset til at see i deres Heelhed overtagne af de mindre Communer,

hvorigjennem Veien fører, idet Beslutninger herom allerede ere fattede men med nogle Forbeholdenheder, der gjøre yderligere Forelæggelse for Bedkommende fornøden. Derhos har Holmestrand's Commune under 18de August sidstleden, foruden at overtage Garanti for en Deel til Anlægget tegne private Bidrag af Byens Indvaanere, vedtaget at tilskjøde hvad disse Bidrag mangle i et Beløb af 2,000 Spd., ligesom Communen, forsaavidt der skulde opstaae Spørgsmaal om at afordre Buseruds Amt's Commune, foruden den bevilgede Brokdeel af Overslagssummen for dette Amt, en lignende Andeel i mulig Overskridelse af denne, har garanteret det Offentlige denne Difference.

De Bidrag, der saaledes enten allerede ere eller kunne forudsættes at blive vedtagne til det heromhandlede Anlæg, udgjøre tilsammen, efter Overslagssummen, henved 2 Femtedele af Arbeidets Kostende. Departementet, der i Genhold til det Anførte anseer et Hovedveisanlæg mellem Holmestrand og Sandsøer berettiget til Understøttelse af det almindelige Veifond, og finder det Forhold, hvori Districterne have vedtaget at bidrage til Anlægget passende, vil underdanigst anbefale, at Bevilgning til samme søges erhvervet af det nu forsamlende Storting. Man troer imidlertid ikke, at det hele til Anlægget fornødne Beløb vil kunne affeies i næste Budgettermin, og vil derfor i denne kun foreslaae oparbejdet Strækningen fra Holmestrand til Lørdal i Hof, der er 21,188 Alen lang og anslaaet til 31,033 Spd., hvorved allerede en betydelig Lettelse for den større Færsel vil opnaaes.

I Hovedveien gennem Hjertdals Præstegjeld i øvre Thelemarken forekommer, østenfor de nys omlagte Strækninger, i Anneget Saudland et Parti, der er udsat for bestandige Oversvømmelser og Udfjæringer af Drvælla, en Biedl til Hjertdalselven, der falder ud i Hiterdalsvandet. Veien fører nemlig over en af høie Bakker begrændset Slette eller Dr, hvis Grund i en Dybde af 6 à 8 Fod kun bestaaer af Sand og Gruus blandet med Steen, og derfor ikke har tilstrækkelig Modstandskraft mod Elven, som i Flomtider og efter megen Regn fører en rivende Strom. Elven danner som Følge heraf stadigt nye Løb over Sletten og udfjærer tillige hvert Aar betydelige Strækninger af de tilstøbende Bakker, hvis Materiale deels oplægges over Dren og deels føres ud i Hovedelven og ned til Hiterdalsvandet. Da Veien paa en Længde af 900 Alen over Sletten

ligger uden Forhojning og uden Broer, bliver ofte ethvert Spor af den udslettet og Stedet til sine Tider impassabelt. Amtmanden i Bratsbergs Amt har udhævet det Udfælsige i, at der i næste Budgettermin iværksettes det Fornødne til Rettelse af disse Mangler, og Departementet maa heri være enig, men seer sig ikke istand til at fremlægge noget Forslag til Arbejder, hvortil Bevilgning kunde knyttes. Det er af Ingenieurbrigaden efter anstillede Undersøgelser antaget, at det for Diemedet Hensigtsmæssigste vil være en Regulering af Elven, saaledes at den samles i eet Løb, hvorved foruden Veiens Betyggelse ogsaa vil kunne opnaaes at standse videre Udfjæren i Bakkerne og deraf følgende Opdyngen i Hiterdalsvandet, hvilken sidste nu gjør det vanskeligt for det her gaaende Dampskib at lægge tilland. Om Bestaffenheden af de for en saadan Regulering iværksettende Arbejder antages imidlertid at maatte anstilles nøiere Undersøgelser, end der hidtil har været Anledning til.

I Siredalens Præstegjeld i Listers Fogderi, hvor der ligesom i flere af Fjelddistricterne i Christianssands Stift i de senere Aar hovedsageligt paa Grund af Misvæxt har været megen Nød blandt Befolkningen, paabegyndtes i indeværende Aar ved indkomne Gaver et Veiarbejde, for paa denne Maade at afhjælpe Noget af den øieblikkelige Trang og gjøre et Skridt til Udbedring af Bygdens nuværende mislige Communicationsforholde. Gjennem denne Dal, der strækker sig i over 4 Miles Længde opad fra Siredalsvandet, fører nu kun i den nederste Deel, nemlig mellem Tonstad og Øsdal, en oparbejdet Ve, der dog ikke i sin hele Længde kan befares med Kjøredskab. Under de sidste Aars oconomiske Tryk er det blevet et levende Duffe inden Districtet at faae oparbejdet en sammenhængende kørbar Ve gennem Dalen og tillige at see denne sat i Forbindelse med Landeveien langs Kysten, hvortil Communicationen nu maa foregaae over det 2½ Mil lange Siredalsvand, der imidlertid ofte i lange Tidsrum kan ligge tilmeens. En til enhver Tid tjenlig Transportvei ned til Kysten er oplyst at være saameget vigtigere, fordi Kornhøsten i Siredalen ofte slaer feil, og under saadanne Omstændigheder store Tilførsler tiltrænges. Departementet, der paa vedkommende Amtmands Anmodning forstaaede Ingenieurhjælp til Ledelse af det paabegyndte Arbejde, har tillige ladet anstille Undersøgelser angaaende Veianlæg opad Dalen samt ned imod Kysten, om hvis Resultater inde-

holdes Dplysninger i vedlagte Betænkninger fra Ingenieurlieutenant Peter Krag af 14de August og fra Departementets Veiasistent af 18de November d. A. Det er efter Undersøgelserne antaget, at idetmindste for Tiden en Veilinie fra Siredalen ned imod Kysten i Tilfælde maatte lægges paa østre Side af Siredalsvandet, idet forskjellige Linier, der ere opgaaede paa vestre Side, ere anseede deels absolut utjenlige, fordi de vilde føre for høit tilfjæds, deels altsfor bekostelige efter Districternes nuværende Forholde. En Veilinie paa Østfiden er foreslaaet lagt fra Tonstad ved Vandets øvre Ende først i $\frac{3}{4}$ Meils Længde efter Vandets Retning til Dgnedal, derefter gennem et mod Sydøst gaaende Dalsløb til Gaarden Nueland ved Bygdeveien, der fører til Gylands Kirke, og herfra i sydvestlig Retning til henimod Flikka ved den vestlandste Hovedvei ovenfor Flettefjord. Omkostningerne ved et simpelt Anlæg efter denne Linie med $\frac{1}{10}$ Maximumstigning ere under Forudsætning af, at Grunden leveres frit og at Gruusningen besørges af Communerne, beregnede for Strækningen fra Tonstad til Dgnedal,

$\frac{3}{4}$ Mil til 20 à 25,000 Spd.

for Strækningen fra

Dgnedal til Nueland 2 — „ 10 „ 12,000 —

for Strækningen fra

Nueland til Flikka $1\frac{1}{4}$ — „ 14 „ 16,000 —

Tilsf. 4 Mile for 44 à 53,000 Spd.

Til Udbedring og Fortjættelse af Veien opad selve Siredalen til Fidjelandsvand omtrent 4 Mile ovenfor Tonstad er under samme Forudsætning som oven anslaaet 16 à 18,000 Spd., hvorved dog af Veiasistenten er bemærket, at der efter Forholdene antages for de øvrige Strækningers Vedkommende at maatte være Spørgsmaal om at lade sig nøie med en Rivevei. Af de omhandlede Parceller har Lieutenant Krag foreslaaet til Udførelse i næste Budgettermin Arbeidet paa Strækningen mellem Tonstad og Fidjelandsvand samt Oparbejdelse af Bei fra Flikka til Nueland, medens Strækningen mellem Tonstad og Nueland for Tiden er antaget at burde henstaae. For snarlig Fuldstændiggjørelse af Communicationen gennem selve Siredalen har ogsaa Departementets Veiasistent udtalt sig, hvorimod han har erklæret ikke at turde indlade sig paa at bedømme, hvorvidt Forholdene i Gylands Sogn allerede nu kræve et Veianlæg herfra ned til Flikka.

Siredalens Communebestyrelse har ved Beslutning af 16de Juni d. A. til Anlæg af en Bygdevei fra Fidjelandsvandet til Tonstad og fra

Tonstad i vestlig Retning til Osen ved Bjornestadsvandet bevilget 1 Spd. paa hver Stykddaler i 5 paa hinanden følgende Aar foruden fri Grund til Veien, saafremt Amtet og Storthinget bevilge det iøvrigt Fornødne. Til Veianlæg mellem Fidjelandsvand og Tonstad samt videre efter den udfæede Linie paa Østfiden af Siredalsvandet til Flikka er ved private Bidrag i Flettefjord tilveibragt omtrent 1,000 Spd. Derimod har sidstaholdte Amtsformandskab for Lister og Mandals Amt nægtet at bevilge Noget til Forbedring af Siredalens Communicationsforholde, hvilken Beslutning sees at være motiveret af Hensyn til Amtets mislige økonomiske Tilstand i det Hele, der antoges at gjøre det nødvendigt at indskrænke Udgifterne til det uomgængeligt Fornødne.

Amtmanden, der har andraget om, at der af Storthinget maa søges bevilget et passende Beløb til Forbedring af Siredalens Bygdeveivæsen, bemærker med Hensyn til Amtsformandskabets Beslutning, at dette ikke havde nogen Dplysning om, hvad der vilde udkræves, saasom intet Overflag, dengang Beslutningen fattedes, var afgivet, hvorfor han troer, at Spørgsmaalet om det Offentlige skal bidrage til at ophjælpe Siredalens Veivæsen, bør afgjøres uafhængigt af den Maade, hvorpaa Amtscommunen har taget Sagen. Amtmanden finder det antageligt, at naar der af det Offentlige bevilges et Beløb paa visse opstillede Betingelser om Tilsted af Amtscommunen, vil denne gaae ind paa samme, om de end findes tunge.

Departementet maa ansee det i høi Grad ønskeligt, om der af det Offentlige kunde ydes Siredalen nogen Hjælp i den fortrykte Tilstand, hvori Districtet nu befinder sig, og man antager, at Bidrag til Lettelse af dets Communicationer maaskee vilde være den hensigtsmæssigste Maade, hvorpaa Understøttelsen i Tilfælde kunde ydes. Departementet troer imidlertid ikke, at der ialfald for Tiden kan være Spørgsmaal om af Veifondet at yde Bidrag til Dphjælpelse af Siredalens Veivæsen, idet man ikke antager, at Forholdene ere saadanne, at der kan være Tale om at classificere som Hovedvei enten Linien opad Dalen eller den projecterede Veiforbindelse fra Tonstad ned til Hovedveien langs Kysten. Man skal i denne Henseende kun udhæve, at den foreslaaede 8 Mile lange Linie fra Fidjelandsvand til Flikka, om den tænkes oparbejdet i sin Heelhed, neppe vilde tjene en større Folkemængde end omtrent 3,500 Mennesker, nemlig foruden Siredalens Præstegjeld og Gylands Sogn med en Folkemængde efter sidste

Tælling af tilsammen 3,017 Mennesker, en mindre Deel af Basse Præstegjelds Hovedsogn. Departementet troer saaledes, hvor ønskelig end Oparbejdelsen af enkelte Strækninger af Linien og navnlig af Bei gennem selve Siredalen maa erkjendes at være, ikke, at der er Udgang til at anvende Veifondets Midler hertil.

I Forbindelse hermed bemærkes forøvrigt, at det af Veiasistenten er bragt paa Bane at forbedre Vandcommunicationen fra Siredalen, idet han har antydet Muligheden af ved Oprensning og Regulering eller Canalisering at farbargjøre for et mindre Dampskib Elvestrækningen mellem Siredals- og Lunde-Band, der vel for Tiden kan passeres af Baade, men er yderst besværlig og end ikke med tom Baad kan opføres. Hvis et saadant Foretagende lod sig fremme, vilde der opnaaes en sikker og i Forhold til den nuværende billig Transport ligesaa Tonstad til Fliteid ved Lunde vandet, hvorfra fører Landevei og for en Deel, nemlig gennem de saakaldte Løger, tillige atter Vandvei til Flekkefjord. Det Forhold, som herved vilde opnaaes for Siredalens Communicationsvæsen, finder Veiasistenten vilde være endog særdeles gunstigt, hvorhos Foretagendet ogsaa vilde medføre væsentlige Fordele for Districterne paa vestre Side af Lunde vandet. Han antager derfor, at Spørgsmaalet bør undergives nærmere Undersøgelse, idet han dog antyder, at det ikke er usandsynligt, at en heldig Løsning vil have sine Bænseligheder.

Samtidigt med Planen til det nu fuldførte Veianlæg fra Ladestedet Haugefund i østlig Retning til Men indendommende Districter ogsaa omhandlet en Veiforbindelse fra Haugefund i nordlig Retning gennem Skaare, Sveens, Bibebygd og Valestrands Sogne til Endepunctet af den Halv, hvorpaa disse ligge. I dette Strøg, der er beboet af omtrent 4,000 Mennesker, fører nemlig ingen sammenhængende Bei, og Savnet af en saadan er saameget føleligere, fordi Terrainets naturlige Bænselighed gjør Fremkomst besværlig, og Havet udenfor er saa aabent, at Vandcommunication ofte ikke kan benyttes. Departementet har ved Artillerilieutenant H. Krag ladet anstille Undersøgelser angaaende et Veianlæg her, og vil efter hans vedlagte Forslag ny Bei mellem Haugefund og Valevaag i Valestrand med en Længde af 71,050 Men eller omtrent 4 Mile, en Bredde af i Almindelighed 6, men paa kostbarere Steder 5 og 4 Men og $\frac{1}{10}$ Deels Maximumstigning, koste 70,110 Spd. Af denne Sum er et Beløb

af 11,010 Spd. beregnet til Erstatning for Grund og for Gjerdehold, om dette sidste skulde ansees fornødent, saa at de egentlige Bygningsomkostninger udgjøre 59,100 Spd. Af Linien falder efter Forslaget 14,400 Men inden Stavanger og Næsten inden søndre Bergenhuus Amt. Departementets Veiasistent har i sin over Forslaget afgivne Betænkning, der i det Væsentlige er tiltraadt af Ingenieurbrigaden, bemærket, at medens Forholdene synes ham stærkt at paatræve et Veianlæg gennem de omhandlede Districter, er der dog ikke Grund til her at bygge nogen kostbar Bei, idet Districternes væsentligste Næringsveie ikke antages at levere eller kræve tunge Transporter i større Mængde. Han troer af denne Marsag, endstjont Veien efter Forslaget ikke vilde blive overdaadigt udstyret, at der bør gøres en betydelig Indskrænkning i Omkostningerne. Imidlertid ere Localforholdene af den Bænselighed, at nogen væsentlig Bænselighed ikke kan vindes hverken paa Underbygningen eller Veidækket, uden Fare for at skade Veien betydeligt med Hensyn til Bærsel og Vedligeholdelse, og hvad Træceen angaaer, da kunde man, ved at tage endog meget steilere Stigninger end de foreslaaede, neppe indskrænke Udgifterne mere end med høist 3 à 4,000 Spd., saa at heller ikke denne Bænselighed staaer i Forhold til den Forringelse i Veiens Nytte, som deraf vilde følge. Under disse Omstændigheder har Veiasistenten foreslaaet, at Veiens Bredde indskrænkes saaledes, at den i Almindelighed bliver 4 Men, men paa de kostbareste Steder kun 3 og $3\frac{1}{2}$ Men med Mødeplads i passende Afstande og af fornøden Længde, dog at ogsaa en større Bredde end 4 Men anvendes, hvor den kan opnaaes uden synnerlig Bænselighed og muligens ogsaa overalt paa den første halve Mil fra Haugefund, hvor Gaardene ligge tættere og Færjelen er større. En saadan indskrænket Minimums-Bredde, der vistnok er en Ufuldkommenhed, men dog af de, som senere kunde afhjælpes, om Færjelenes Størrelse maatte vise det nødvendigt, har Veiasistenten ikke fundet forbunden med nogen særegen Betænkning, idet der, anfører han, kun er Spørgsmaal om at anvende samme i saadant Terrain som til Exempel ved Indsprængninger i Fjeld eller langs steile Bakker, hvor man kan holde trygt til den indre Side af Veien og kun behøver at fæste Opmærksomheden paa Afstanden fra den ydre Veikant, hvor der til Bænselighed anbringes Afvisere eller Rækværk. Den Bænselighed i Bygningsomkostninger, som ved Indskrænkningen kunde opnaaes, sætter han til $\frac{1}{3}$ à $\frac{1}{4}$ af det Calculerede.

Til Anlægget have Stortvedelen af vedkomende Grundeiere forpligtet sig til at levere Grunden uden Erstatning, hvorhos de interesserede Communer have vedtaget nogle mindre Ydelsler, der tilsammen ere ansatte til omtrent 600 Spd. Derhos har sidstafholdte Amtsforsamling for søndre Bergenhuus Amt til Oparbejdelse af Strækningen fra Amtsgærdens til Gaarden Forde i Biegebygd vedtaget at bidrage en Femtedeel af Omkostningerne, under Forudsætning af, at der istedfor Gærder langs Veien tillades opført Grindere, hvor det findes nødvendigt. Med Hensyn til denne Beslutning af Amtsforsamlingen, efter hvilken der i det Hele kun vilde oparbejdes 49,000 Alen eller omtrent $2\frac{1}{2}$ Miils Wei fra Haugefund, har Veiasistenten bemærket, at en saadan Indskrænkning i Anlæggets Udstrækning maa anses mindre helbig, da den vil affjære det overst liggende Valestrands Sogn fra Afgang til Veien, hvad der saameget mere maatte beklages, som man ved at forlænge Anlægget kun 15,000 Alen ovenfor Forde støder paa en vistnok mislig, men dog kjørbar Bygdevei, der fra Strømoen fører om Valestrands Kirke til Halvoens nordligste Punct Tittelsnæs. Den sammenhængende Communication, som herved opnaaedes, vilde, anfører han, kunne være til Gavn ogsaa for Færdselen til Haugefund fra Derne nordensfor og af Interesse for Trafikken under det store Silde-Fiske, da Dampskibsfarten udenfor er indstillet. Omkostningerne ved at føre Veien frem til Sammenstød med den nævnte Bygdevei paa Gaarden Haugefunds Egenom ere af Veiasistenten, under Forudsætning af, at Veibredden indskrænkes overeensstemmende med hans Forslag, anslaaede til 38,400 Spd., uberegnet Erstatning for Grund og Gærdehold.

Departementet anseer et Veianlæg gennem de her omhandlede Districter som en Nødvendighed, hvis disses oeconomicke Velvære, der nu kun er ringe, skal ventes varigen fremmet, og navnlig antager man, at et saadant vil blive et virksomt Midde til at hæve Districtets Jordbrug, der, efter hvad der oplyses, nu kun staaer paa et lavt Trin. At Veien i Tilfælde oparbejdes som Hovedvei, anseer man efter de Interesser, der knytte sig til samme, berettiget, og da Anlægget, endog udført efter den simpleste Maalestof, maa forudsættes at overstige Districternes egne Kræfter, finder man ogsaa, at der er Grund for det Ds-fentlige til at træde til med Bidrag for at see Foretagendet fremmet. At man her lader sig nøie med en usordeelagtigere Maximumstigning end ellers sædvanligt ved nye Anlæg, der iværksættes

ved Bidrag af Veifondet, finder man efter Forholdene i sin Orden, ligesom at Veiens Bredde i kostbart Terrain indskrænkes saameget som muligt. Den af Veiasistenten og Ingenieurbrigaden foreslaaede Minimumsbredde, 3 Alen, er vistnok at ansee som den yderste Grænsse, hvortil der ved en Hovedvei kan gaaes, men Departementet antager, at den i Kystegne som de heromhandlede, hvis Bilkaar ikke kunne bedømmes efter samme Maalestof som Indlandets, og hvor en meget stor Deel af Communicationen altid vil optages af Søen, ikke kan være til nogen afgjørende Ulempe, naar den kun anvendes under de af Veiasistenten omhandlede Omstændigheder og med de af ham paa-pegede Forsigtighedsregler. Mod at der, som af Amtsforsamlingen for søndre Bergenhuus Amt forbeholdt, tillades Opførelse af Grinde over Veien for at spare Udgifterne til Gærdehold, hvilke vilde blive forholdsvis betydelige, antager man heller ikke, at der efter Omstændighederne kan være nogen væsentlig Betænkelse.

Departementet vil i Genhold til det af Veiasistenten Anførte foreslaae oparbejdet i næste Budgettermin Strækningen fra Haugefund til Sammenstødet med den nuværende Bygdevei ved Haugefund i Valestrand og hertil opført det efter Fradrag af Erstatningen for Grund samt under Forudsætning om, at Gærdehold bortfalder, calculerede Beløb 38,400 Spd., mod at Districterne heraf samt af mulige Overstridelsler vedtage at bidrage en Fjerdedeel.

Overeensstemmende med den Stortinget i sin Tid forelagte Plan for Veianlægget mellem Haugefund og Alen er der i dette Arbejde ikke medtaget Omlægning af en Bygdeveistrækning i Skjolds Præstegjeld mellem Nygaard og Elleflad, der faldt ind i den nye Linie, idet Strækningen, skjønt bakket, antoges for det Første at kunne bibeholdes som en Deel af den nye Wei. Ulemperne ved dette Veistykke, der er 7,090 Alen langt med Stigninger af indtil 1 paa $3\frac{1}{2}$, og paa sine Steder en Veibredde af omtrent kun 2 Alen, ere allerede bleve sølelige og det's snarlige Omlægning almindelig attraaet. Allerede i Begyndelsen af indeværende Budgettermin modtog Departementet gennem Amtmanden i Stavanger Amt et Andragende fra Skjolds Præstegjelds Communebestyrelse om, at Stykket maatte blive omlagt og oparbejdet i Lighed med den øvrige Wei, til hvilket Diemed Communebestyrelsen havde forpligtet sig til at levere fri Grund til Omlægningen samt at udføre extra Pligtarbejde til Veiens Gruusning. Departementet fandt imidlertid efter Sa-

gens Stilling ikke at kunne indgaae paa at lade Arbeidet udføre i indeværende Budgettermin, medmindre der af Districtet stilledes Garanti for Refusion af Veifondets Udlæg, forsaavidt ikke Stortinget maatte godkjende dette, og da Vedtagelse herom ikke erholdtes, blev Sagen stillet i Bero. Efter Indberetning fra Amtmanden har nu ogsaa Amtscommunen vedtaget at bidrage til Dmlægningen, nemlig ifølge Amtsformandskabsbeslutning af Aft Juni d. A., med en Femtedeel af Dmløstningerne, der, uberegnet Forderstatning og Udgifter til Gruuskjoring, ere anslaaede til 4,300 Spd. Departementet maa ansee det saaledes tilveiebragte Bidrag til Arbeidet efter Omstændighederne passende, og vil, da en længere Udsættelse med samme maa i ikke ringe Grad nedsætte Nytten af det nye Anlæg mellem Haugesund og Olen, underdanigst foreslaae Dmlægningen opført til Sværkfættelse i næste Budgettermin.

I den sidste Storting forelagte Veibudgetproposition var opført et Beløb af 34,400 Spd. til Fortsættelse af det i Budgetterminen 1857—60 iværksatte Veianlæg fra Oddevandet sydover mod Røldal, med hvilken, efter et foreløbigt Overflag beregnede Sum, Anlægget var tænkt fort frem til Hørradalen øverst i Røldal. Stortinget bevilgede til Arbeidet kun et Beløb af 20,000 Spd., hvoraf, som oven omhandlet, i indeværende Budgettermin vil blive forbrugt 18,200 Spd., saa at der paa Bevilgningen vil have til Rest det foran opførte Beløb 1,800 Spd. Til Arbeidets Gjenmemførelse i den i forrige Proposition antydede Udstrækning skulde altsaa efter det foreløbige Overflag desuden paatræves ny Bevilgning af 14,400 Spd. Efter nærmere Detailundersøgelser ved Bestyreren af det nu udførende Anlæg, Artillerilieutenant H. Krag, er det imidlertid antaget, at Oparbejdelsen af den Røldal nærmeste Parcel fra Seljestad Bro, hvortil Arbeidet i dette Aars Sommer var fremskredet, til Oversteite i Hørradalen, naar Veien gives $\frac{1}{2}$ Deels Maximumsftigning og Veibredden bliver 4 Alen med Mødeplads, vil koste 23,700 Spd. eller 1,500 Spd. mere end hvad der efter den foreløbige Beregning skulde falde paa denne Strækning, saa at Anlæggets Guldforelse i den omhandlede Udstrækning altsaa vil udtræve ny Bevilgning af et Beløb af 15,900 Spd. Da Veiens Fortsættelse ned i Hørradalen er en Nødvendighed, saafremt det udførte Anlæg skal medføre den tilsigtede Nytte for Røldal, og den tilbagestaaende Strækning af den nuværende Nivevei er dennes besværligste og farligste

Parti, vil Departementet underdanigst foreslaae det nævnte Beløb opført til Arbeidet. Det bemærkes forøvrigt, at Ingenieurbrigaden i sin Udtalelse over Lieutenant Krag's Forslag har erklæret, at efter de stedfindende Forholde maa endog en Maximumsftigning af 1 paa 10 ansees fyldestgørende og bør gennemføres, forsaavidt nogen væsentlig Besparelse i Udgifterne derved maatte være at opnaae. Under Mangel paa Oplysning om, hvad der, ved at gaae op til dette Stigningsmaximum, vil kunne indspares, har Departementet, der forøvrigt er enig i Brigadens Anskuelse, ikke troet af Hensyn hertil at kunne opføre Dmløstningsbeløbet med en mindre Sum end efter Overflaget.

Ligesom til Anlægget ovenfor antager man, at Districtet ogsaa til det nu foreslaaede Arbeide kun bør bidrage med Afgivelse af fri Grund og forsaavidt derom bliver Spørgsmaal, Overtagelse af Udgifter til Gjerdehold, hvilket ogsaa ved Overflagets Affattelse er forudsat, idet Intet er opført til disse Poster.

Det i sin Tid udarbejdede Forslag til en fuldstændig Veiforbindelse fra Thelemarken over Røsdal til søndre Bergenhuus Amt, omfattede tvende Veilinieer i sidstnævnte District, nemlig foruden den, som nu oparbejdes mellem Røldal og Odde, en vestligere til Bunden af Akrefjorden i Hjære Sogn. Den sidste Linie var fra dens Stillepunkt med førstnævnte nordensfor Seljestad til Akre-fjorden efter et Overflag, som dog vil kunne reduceres ved Indstrækning af den forudsatte Veibrede, calculeret til 42,779 Spd. Fra Gaardeierne i denne Linies Strøg er indkommen underdanigst Ansøgning om sammes Oparbejdelse for offentlig Regning, hvortil Ansøgerne have erklæret sig villige at bidrage med Afgivelse uden Godtgjørelse af den fornødne Jord til Veien samt alt Træmateriale til Veibygningen og de nødvendige Broers Opførelse foruden noget Naturalarbeide. En nogenlunde fremkommelig Vei her, hvor Passagen nu er overordentlig moisommelig og farlig, antages at ville være af Interesse for Forbindelsen mellem Districterne søndensfor Akrefjorden og Hardanger, men et Hovedveianlæg kan dog, hvad ogsaa vedkommende Amtmand har bemærket, neppe for Linden ansees berettiget. Om et Bygdeveianlæg formenes derimod at kunne være Tale, og er Dmløstningerne ved et saadant, naar man indskrænker sig til en Nivevei, anslaaede til 5,200 Spd. Til Istandbringelsen af samme kan imidlertid efter Lovgivningen ikke Bidrag erholdes af Veifondet.

Fra Side ved Hardangerfjorden i Gravens Sogn fører en ifølge Kongelig Resolution af 24de August 1838 som Hovedvei classificeret Linie opad til Bøssevangen, hvor den støder paa Hovedveien mellem Christiania og Bergen. Denne Bei, der for Bøs Præstegjeld danner den korteste Adkomst til Søen, er siden regelmæssig Dampskibs fart kom i Gang paa Hardangerfjorden, bleven af forøget Betydning for dette store Districts Forbindelse med Fjordegnene samt Bergen og er opgivet som Transportvei nu at være den meest benyttede i søndre Bergenhuus Amt. For Tiden besværliggjøres Færsefen i denne Route navnlig ved Mangelen af Kjørevei langs Gravensvand, der ofte ligger tilmeens, samt ved den steile Opstigning strax ovenfor dette i det saakaldte Skjervet, medens Veien dog ogsaa forøvrigt for det Meste er mindre tilfredsstillende. Efter anstillede Undersøgelser, hvis tekniske Behandling dog ikke er afsluttet, er det antaget, at ny Bei kan anlægges langs Gravensvand paa dets østre Side i en halv Meils Længde med en Bestøtning af 17,200 Spd., og at en Omlægning af Skjervet i en Længde af 4,750 Alen med $\frac{1}{5}$ Deels Maximumstigning kan udføres for 9,000 Spd. Til det forstnævnte Arbeide har søndre Bergenhuus Amtsformandskab under 23de Juni d. A. vedtaget at bidrage $\frac{1}{2}$ Deel af Omkostningerne, hvorhos er udtalt Omstøtning om snarlig Omlægning af den øvrige Deel af Veien fra Gravensvand til Bøssevangen. Departementet vil anbefale Veianlægget langs Gravensvand opført til Sværskjøttelse i næste Budgettermin, men antager at Districtets Bidrag til samme bør ansættes til en Fjerdedeel af Omkostningerne, saaledes at det Beregnede til Erstatning for Grund og Gjerdehold 2,550 Spd. paa sædvanlig Maade gaaer til Afdrag.

I Forbindelse med Bevilgning til sidstnævnte Anlæg har søndre Bergenhuus Amtsformandskab vedtaget at bidrage en Femtedeel af Omkostningerne ved Omlægning af et besværligt Parti, Rødstensklevene, i Hovedveien mellem Stavanger og Bergen i Kvindherreds Præstegjeld, hvortil efter et foreløbigt Overslag af Artillerilieutenant H. Krag er anslaaet at ville medgaae omtrent 5,000 Spd. Dette Beistykke, der har Stigningen af indtil 1 paa 3, anføres at være det sletteste af den nævnte Hovedroute, medens den ved Bommelfjordens Arm afdeelte Veistrafning, hvori det ligger, mellem Ølfernas i Skonevigs og Hero eller Hellevit i Kvindherreds Præstegjeld, forøvrigt har ret gunstige Stigningsforholde med Undtagelse af endel Bakker i Nærheden af Stedsstiftet Valen. Departementet antager, bortset fra Spørgsmaalet

om Tilstrækkeligheden af det vedtagne Bidrag, ikke, at der kan blive Anledning til at see det heromhandlede Arbeide udført for Veifondets Regning i næste Budgettermin.

I Departementets Foredrag, der ligger til Grund for sidste Veibudgetproposition, var omhandlet et Veianlæg gennem Baatedalen paa Øst- siden af Bredemsvandet i Nordfjord, til Fuldstændiggjørelse af Landcommunicationen fra Sogn gennem Søndfjord og Nordfjord, der paa dette Punkt er afbrudt, idet der mellem Gaardene Forde og Reed ikke findes Kjørevei. Til Anlægget, der er udstykket fra Skredvandet ovenfor Gaarden Bolset i Jølster til Bergeimsvandet, og i en Længde af noget over $1\frac{1}{2}$ Meil med 6 Alens Veibredde var anslaaet til 26,600 Spd., havde det i 1859 afholdte Amtsformandskab for nordre Bergenhuus Amt vedtaget at bidrage med en Femtedeel af Omkostningerne. Departementet, der har antaget, at det heromhandlede Anlæg ikke kunde ventes fremmet for Veifondets Regning, medmindre Districtet udredede en Fjerdedeel af Omkostningerne, foranledigede Sagen til Erhvervelse af Vedtagelse herom forelagt sidstafholdte Amtsformandskab, der imidlertid nægtede at forhøje det tidligere vedtagne Bidrag, en Beslutning, der efter Forhandlingerne antages for en Deel motiveret ved den Betragtning, at Anlægget ikke vilde have stor Betydning for Amtsdistrictet som Transportvei. Som saadan, anfører vedkommende Amtmand, vil det nemlig kun tjene de Bygdelag, der ere beliggende i dets umiddelbare Nærhed, nemlig Baatedalen og Starvalen, da al anden Transport optages af Dampskibsfarten paa Fjordene. Senere indlede de Underhandlinger med vedkommende Grundeiere have ledet til nogen Reduction i hvad der var beregnet til Erstatning for Grund til Anlægget, og naar tillige Veibredden paa kostbarere Steder indskrænktes til $3\frac{1}{2}$ à 4 Alen samt Grunder tillades opførte istedetfor Gjerder, er det antaget, at Omkostningerne kunne nedsættes til 20,500 Spd. Dette uanset, finder Departementet efter det Dyplyste ikke Grund til at anbefale Arbeidet optaget til Udførelse for Veifondets Regning i den kommende Budgettermin.

Efter Amtsformandskabets Anmodning har Amtmanden andraget om, at der for Veifondets Regning maa foretages Veianlæg fra Gaarden Galbrændt ved Hovedveien i Forde til Dampskibs anløbsstedet Stenen ved Fordefjord, mod at Amtskommunen udreder Fjerdedelen af Omkostningerne,

der af Veitinspecteur Premierlieutenant Christensen ere anslaaede til 1,620 Spd. 100 f for en Strækning af 1,925 Alen. Amtmanden anfører i denne Anledning, at Hovedveien gennem Følster og Forde fører fra Gaarden Halbrændt over Halbrændtsbækkerne og Langelandsfjeldet til Eideviken ved Dalsfjorden i Indre Holmedals Præstegjeld samt til Badem ved Sognefjorden i Ladvigs Præstegjeld, men at disse Dele af Hovedveien ikke ere af Betydning som Transportveie for Færjelen gennem det af Følster og Forde Præstegjelde dannede Dalsfjøre, da denne søger til Søen ved Bunden af Fordefjorden. Saaledes som Forholdene nu ere, maa Færjelen staffles frem til Søen fra Hovedveien ved Halbrændt ad Fordeelven, men dette er forbundet med forholdsviis ikke ubetydelige Omkostninger og til de fleste Aarets Tider med større og mindre Vanskeligheder, idet deels stærk Strøm, deels lavt Vand og om Vinteren Meeniis er til Hinder. Departementet antager imidlertid ikke, at der kan blive Spørgsmaal om af Veifondet at yde Bidrag til et særskilt Arbejde af ikke større Udstrækning end det heromhandlede hvis Beføstning for Amtsdistrictet maa være en Ubetydelighed. Det bemærkes forøvrigt, at Omkostningerne af en af de i Departementets Tjeneste staaende Ingeniører, der har opgaaet Terrainet og modificeret Linien noget, ere ansatte til 2,250 Spd.

Gjennem Amtmanden i søndre Throndhjems Amt er til Departementet indkommen underdanigst Ansøgning fra Throndhjems Magistrat paa Communens Vegne om, at en Deel af de medgaaede Udgifter til en efter Communebestyrelsens Beslutning af 15de December 1859 opført nye Bro over Nidelven, mellem Throndhjem og Forstaden Baklandet, maa overtages af det almindelige Veifond. Denne Bro, der er beliggende i Foreningen af de mødende Hovedveiliner, fra nordre Throndhjems Amt og fra Selbosøen, blev tidligere ifølge Throndhjems Privilegier af 10de November 1670 samt Rescript af 7de Juni 1701 og 31te August 1739, vedligeholdt af Byen i Forening med søndre og nordre Throndhjems samt Nomsdals Amters Landdistricter, men dette Forhold er havet ved Veiloven af 1851, saa at Udgifterne ved Broens Gjenopførelse have faldet Bycommunen udeelte tillast. Hvor meget disse have udgjort, er ikke bleven oplyst, idet Broen, da Ansøgningen i Høsten 1860 indgaves, endnu ikke var færdig; det foreløbige, af Civilingenieur Dahl afgivne Overslag lød paa 15,000 Spd., heri iberegnet 1,200 Spd. til

Opførelse af en Interimsbro. Angaaende Byens oconomiske Forfatning er oplyst, at den i den senere Tid har haft betydelige extraordinære Udgifter navnlig ved Arbejder til Havnvesenets Fremme samt til Anskaffelse af en ny Vandledning, til hvilke Foranstaltninger den har optaget et Laan paa 100,000 Spd. Departementet kan dog ikke antage, at Omkostningerne ved den nye Broes Opførelse have faldet Communen med dens nuværende Resourcer usforholdsmæssig trykkende, og finder derfor ikke Føie til at anbefale nogen Deel af samme overført paa Veifondet.

De ifølge Kongelig Resolution af 12te December 1861 paabegyndte Arbejder i Stordalen og Namdalen vil Departementet foreslaae i næste Budgettermin fortsatte saavidt, at de værste Ulemper ved de nuværende Communicationer i disse Strøg blive afhjulpede. Hertil vil imidlertid det ovennævnte Beløb 18,260 Spd., der er udisponeret af sidste Stortings Bevillinger til Veianlæg i disse Districter (38,160 Spd. til Stordalen og Namdalen i Fællesskab og 5,100 Spd. til Namdalen alene, tilsammen 43,260 Spd.) og derfor foran er foreslaaet paanytt opført, ikke tilstrække. Til Arbejder i Stordalen er ved nævnte Resolution disponeret 4,000 Spd., medens det af Amtsengeieur Bødker afgivne Forslag til Udbedring af den nuværende Bei, her paa 7 opregnede Strækninger af tilsammen henved $\frac{1}{2}$ Miils Længde, hvor Veien for Tiden er ikke alene meget besværlig, men paa sine Steder endog farlig at passere, lød paa en Overslagssum af 22,325 Spd. Amtsengeiurens Forslag antages som omhandlet i Departementets underdanigste Foredrag, der ligger til Grund for den nævnte Resolution, at kunne undergives nogen Modification, saaledes at det anførte Beløb formeentlig ogsaa vil tilstrække til Omlægning af endeel af de forekommende meget tunge Bakker, der ikke ere optagne i hans Plan, og nærmere Forslag herom vil blive udarbejdet, naar den nu paabegyndte Arbejdsdrift har givet nærmere Erfaringer om den hensigtsmæssigste Veibygningssmaaede i de forekommende vanskelige Partier langs Stordalselven. Departementet antager, at det nævnte Overslagsbeløb 22,325 Spd. med Fradrag af de for indeværende Budgettermin disponerede 4,000 Spd., altsaa 18,325 Spd., bør have til Anvendelse til Veiarbejder i Stordalen i den kommende Termin. Da Districterne ved sine Vedtægter om Bidrag til de nu paabegyndte Arbejder have forbeholdt sig, at sidste Stortings for Stor-

dalen og Namdalen fælleds Bevilgning, 38,160 Spd., fordeles lige mellem begge Districter, altsaa med 19,080 Spd. til hvert, og heraf for Stordalens Bedefommende i denne Budgettermin forbruges 4,000 Spd., bliver der af de ovenomhandlede 18,260 Spd., som forventes paany bevilgede, Afgang til at anvende i Stordalen en Andeel, stor 15,080 Spd., saa at der til at udfylde Behovet 18,325 Spd. yderligere efter Departementets Forslag maa blive at opføre 3,245 Spd.

I Namdalen vil Departementet foreslaae udført i næste Budgettermin, foruden Færdiggjørelse af det paabegyndte Anlæg paa nordre Side af Namsenelv, mellem Hildrum og Vie Færgesteder, hvortil efter det vedlagte af Capitain Conrabi afgivne Forslag udtræves udenfor hvad der er stillet til Anvendelse i denne Budgettermin, nemlig 21,000 Spd., et Beløb af 6,212 Spd., endvidere Veianlæg overeensstemmende med samme Forslag fra Ladestedet Ramsos til Hun, ligeledes paa nordre Side af Elven i en Længde af 24,240 Allen eller omtrent $1\frac{1}{2}$ Mill. Ved Udførelsen af disse Arbejder vil være opnaaet at have en sammenhængende Vandveisforbindelse paa nordre Side af Namsenelv fra Ramsos til Grongs Præstegjeld paa en Strækning, hvor der nu forekommer 4 Færgesteder, som under ugunstige Forholde, navnlig Iisgang, kunne gjøre al Fremkomst umulig. Omkostningerne ved Udarbejdelse af Strækningen mellem Ramsos og Hun ere anslaaede til 29,136 Spd., saa at der altsaa til de foreslaaede Arbejder tilsammen udtræves 35,348 Spd. Da sidste Storthing, foruden den omhandlede Bevilgning 38,160 Spd. til Namdalen og Stordalen i Forening, ogsaa særskilt til Namdalen bevilgede, som tidligere oplyst, et Beløb af 5,100 Spd., falder der paa dette District, naar den forstnævnte Sum deles lige mellem Stordalen og Namdalen, 24,180 Spd. Da heraf for indeværende Budgettermin er disponeret 21,000 Spd., bliver af Bevilgningen til Rest 3,180 Spd., saa at der altsaa efter Departementets Forslag vil udtræves ny Bevilgning af 32,168 Spd.

Man antager, at Districternes Andeel af Udgifterne til de foreslaaede Arbejder i Stordalen og Namdalen, forsaavidt ny Bevilgning udtræves, bør bestemmes som for den af sidste Storthing til begge Districter undereet givne Bevilgning, til en Tredele af de medgaaende Omkostninger, saaledes at hvad der er eller bliver anslaaet til Erstatning for Grund og Gjerdehold, overtages af Districterne og gaaer til Afdrag i Bidraget.

Om Bidrag til fortsatte Arbejder i Namdalen, forsaavidt ny Bevilgning udtræves, haves Beslutning af nordre Throndhjems Amtsformandskab, idet samme under 8de Juli d. A. har vedtaget af det Beløb 10,722 Spd. 80 ø, som Districtets Bidrag foreløbig er bleven ansat til, at udrede 7,222 Spd. 80 ø til Indbetaling i 8 Aar, under Betingelse af, at de interesserede mindre Communer ere villige til at erlægge det øvrige Fornødne. Beslutning i Sagen af de Sidstnævnte er ikke endnu fattet. Amtsformandskabet har i Forbindelse med sin Bevilgning ansøgt om, at Districtets Bidrag ikke maatte ansættes høiere end til en Femtedeel, saaledes at denne Nedsættelse forholdsvis kom Amtscommunen og de mindre Communer tilgode. Departementet maa med Hensyn hertil henholde sig til hvad oven er bemærket i Anledning af et lignende Andragende fra søndre Throndhjems Amtsformandskab, idet man ikke kan finde, at nogen særegen Omstændighed mere her end i det forhen omhandlede Tilfælde taler for Nedsættelse.

Efter Departementets Forslag er der ved den for det nu forsamlede Storthing fremsatte naadigste Proposition til Stadsbudget, for næste Termin taget Hensyn til Usikkerheden af i denne at see iværksat videre Udbedring af Veien gennem Verdalen fra nordre Throndhjems Amt til Jemteland, der for Tiden ved dertil af sidste Storthing bevilgede Midler er under Omlægning paa Strækningen mellem østre Suul Bro og Carljohansklev i umiddelbar Fortsættelse af den paa begge Sider af Nigsgrændsen istandbragte nye Communicationslinie over Anjan med flere svenske Indsøer. Som antydet i Budgetforslaget opstaaer der ved den videre Fortsættelse af denne Veis Omlægning Spørgsmaal om, hvorvidt Udgifterne for en Deel bør overtages af det almindelige Besond, idet Veiens nedre Strækning ikke alene tjener Communicationen med Naboriget, men ogsaa den indenrigske Færsel. Veien følger fra Carljohans Klev først Inelvens Dalsøre, indtil den passerer denne Elv over den nylig opførte Bro ved Stene, og senere Verdalselvens Ketting indtil Pladsen Bergsgraven paa Rinsleret i Nærheden af Strandstedet Verdalsøren, hvor den støder sammen med den langs Throndhjemssjorden førende Hovedvei. Den hele Strækning fra Carljohansklev til Levanger er besværlig deels ved sine Bakker, hvis Stigninger gaae op til 1 paa 5 og $4\frac{1}{2}$, og deels ved Mangelen af tjenligt Veidække. Departementet anseer der-

for dens snarlige Omlægning som et Arbejde af paa-
trængende Nødvendighed til Fuldstændiggjørelse af
den ovenomhandlede nye Communicationslinie med
Sverige, som netop er færdig. Levanger er nemlig
denne Linies naturlige Endepunct i Norge, og den
nye Communication med dens paa tunge Trans-
porter beregnede lave Stigningsforhold, vil selv-
følgelig ikke gjøre fuld Nytte, saalænge der mel-
lem Carljohansklev og Levanger ikke kan føres
saa store Læs som ovenfor. Idet Departemen-
tet saaledes gaaer ud fra, at hele den nævnte
Strækning bør opføres til Omlægning i næste
Budgettermin, antager man, at Statskassen heraf
bør bekoste Stykket fra Carljohansklev til Gaarden
østre Næs ved Verdalselven, medens Omlægnin-
gen herfra til Levanger formenes at burde over-
tages af Veifondet mod et Bidrag af Amtet.
Der kunde vistnok være Spørgsmaal om at sætte
Grændsen mellem hvad Statskassen og hvad Veif-
fondet skal bekoste ved et østligere Punct end Næs,
idet den egentlige Carljohansvei først begynder ved

Indalsgaardene omtrent midtvejs mellem Carljo-
hansklev og Stene Bro, og det er ogsaa kun
Strækningen fra disse Gaarde til Nigsgrændsen,
hvis Vedligeholdelse bekostes af Statskassen. Stor-
thinget har imidlertid i 1857 ved Bevilgningen
til Stene Broes Bygning, der i sin Heelhed for-
tes til Udgift for Statskassen, tilkjendegivet, at
dette Arbejde ansaaes at være af underordnet Be-
tydning for den indenrigske Færdsel, og da Bebyg-
gelsen vestenfor Broen indtil Næs kun er sparsom,
antages der i Henhold hertil at maatte deles som
anført.

Forslag til Omlægning af Strækningen fra
Carljohansklev til Levanger er afgivet af Capitain
Løssius og gennemgaaet samt tiltraadt af Depar-
tementets Veiasistent, men ikke endnu behandlet af
Ingenieurbrigaden. Efter samme, der er vedlagt,
vil Arbeidet i Forbindelse med Omlægning af
Veien fra Bergsgraven til Verdalsøren, med en
Længde af i det Hele 56,657½ Alen koste 62,190
Spd. Forslaget er inddeelt i 7 Parceller, nemlig:

1	Parcellen fra Carljohansklev til Garnæs Bro	14,225	Alen	10,490	Spd.
2	— " Garnæs Bro til Stene Bro	2,755	—	2,300	—
3	— " Stene Bro til østre Næs	12,365	—	16,500	—
4	— " østre Næs til Balbæk Bro	10,455	—	11,200	—
5	— " Balbæk Bro til Dyse Bro	2,732½	—	2,300	—
6	— " Dyse Bro til Levanger	11,125	—	18,000	—
7	— " Linien til Verdalsøren	3,000	—	1,400	—
Tilsammen		56,657½	Alen	62,190	Spd.

Den nye Wei er foreslaaet bygget væsentligt i
den gamle Weis Strog, idet en sydligere Alter-
nativlinie fra Gaarden Levring i Nærheden af
Stene Bro langs Trangdøla og Levanger Elv er
forkastet, da den saavel med Hensyn til Længde
som Transportevne og Omkostninger viste sig at
blive ufordeeltigere end førstnævnte Retning.
Af samme Grund er ogsaa et mindre Alternativ
mellem Stene Bro og Melby, nemlig gennem Kvel-
staddalen og langs Verdalselven fundet forkasteligt.

Veibredden er foreslaaet til 7 Alen fra Carl-
johansklev til østre Næs, men herfra til Levan-
ger, hvor Terrainet er mindre befesteligt og Fær-
selen vil blive større, til 8 Alen. Maximums-
stigningen er $\frac{1}{10}$ og den nye Weis Transportevne
beregnet at blive omtrent det Dobbelte af den nu-
værendes. Strækningen fra østre Næs til Le-
vanger vil efter Forslaget med en Længde af
24,312½ Alen eller omtrent 1½ Mil koste 31,500
Spd. og med Tillæg af den omhandlede Linie til Ver-
dalsøren 32,900 Spd. Departementet vil i Hen-
hold til det Anførte underdanigst foreslaae dette

Beløb opført til Udredelse af det almindelige Wei-
fond i næste Budgettermin, mod at Amtet som
Bidrag til Arbeidet overtager Erstatningen for
Grund og Gjørdehold, der er anslaaet til 7,721
Spd. 96 f.

I Forbindelse hermed vil man underdanigst
tillade sig at andrage om Fremfættelse af naadigst
Proposition om Bevilgning til endelig Udgift for
Statskassen af det Fornødne til Omlægningen
mellem Carljohansklev og østre Næs, der efter
Overslaget vil udgjøre 29,290 Spd.

Til Arbejder i Nordlands Amt vil Departe-
mentet for næste Budgettermin foreslaae opført et
Beløb af 14,000 Spd., som man foreløbig har
tænkt sig burde anvendes til videre Forbedring af
Communicationen opad Vessens Hoveddalsøre,
hvor nogle mindre Arbejder nu ved Hjælp af sidste
Storthings Bevilgning blive iværksatte. Det er
navnlig paa Strækningen mellem Ravnaamoen
og Krenjeldsnasen, at Fremkomsten nu er besvær-
ligst, idet Vessen-Elven her er impassabel forme-

delt Fosse, uden at der er istandbragt Landveie, forbi disse. Til Anlæg af ny Bei her i en Længde af 22,200 Alen eller omtent 1½ Mil vil efter det vedlagte af Capitain Conradi udarbejdede Forslag den nævnte Sum omtrent tilstrække. Man antager det imidlertid hensigtsmæssigt, at Bevilgningen i Tilfælde ikke erhverves for et bestemt Arbejde, idet nærmere Undersøgelser i dette vidtstrakte og hidtil af Beiingenieurer lidet befarede Amt, muligens kunde lede til at ansee en anden Anvendelse af, hvad der kan erholdes til Disposition for Nordland, ønskeligere. Districtets Bidrag antager man i Tilfælde her fastsættes til en Fjerdedeel af de medgaaende Omkostninger, saaledes at i samme gaar til Afdrag hvad der beregnes i Erstatning for Grund og Gjerdehold. Fornøden Vedtagelse om et saadant Bidrag, hvad enten der nu maatte blive arbejdet paa det nævnte Punct i Vessen eller paa et andet Sted, er afgiven af Nordlands Amtsformandskab ved Beslutning af 29de Juli d. A.

De Arbejder, hvortil Departementet i det Foregaaende har foreslaaet Bevilgning for næste Budgettermin, ere følgende:

I Smaalenenes Amt:

Anlæg af Hovedvei fra Mofs til Baaler Kirke, anslaaet til 32,000 Spd.

I Christians Amt:

1. Veianlæg fra søndre Ende af Indsøen Faren i Grans Præstegjeld til Bigen ved Randsfjorden, anslaaet til 34,464 Spd.
2. Omlægninger af Veien mellem Odnes og Helgerasten i Lands Præstegjeld, anslaaede til 23,250 —
3. Omlægning af Veien mellem Tonsbakkens og Gottenborg i nordre Mordals Præstegjeld, anslaaet til 21,200 —
4. Til Paabegyndelse af Hovedveianlæg mellem Brunlaug i Faaberg og Seielstad Bro i Gausdals Præstegjeld 11,700 —
5. Omlægning af Hovedveien gennem Gudbrandsdalen fra Forrefetten i søndre Fron's Præstegjeld til Dien i nordre Fron, anslaaet til 25,823 —
6. Omlægning af samme Bei

Kateris 116,437 Spd.

	Transport	116,437 Spd.
	mellem Kringlen og Smedstuen i Sels Annex til Waage, anslaaet til	8,653 —
7.	Omlægning i samme Bei af Bakkerne ved Lid under Dovre, anslaaede til	2,000 —
8.	Omlægning af Romsdalsveien mellem Borge Bro og Kjeldshuus i Lesje Præstegjeld, anslaaet til	17,600 —
9.	Fuldførelse af den paabegyndte Omlægning i samme Bei mellem Bovermoen og Amtsgrendsen, anslaaet til	12,880 —
10.	Fortjættelse af det paabegyndte Veianlæg fra Loftsgaards Bro til Waage og Lom, anslaaet til	39,100 —
11.	Omlægning af Veien over Ferkinthoiden, hvortil det Fornødne er opført under Søndre Thronhjems Amt.	
		<hr/> 196,670 Spd.

I Buskeruds Amt.

1. Omlægning af Hovedveien mellem Christiania og Drammen fra Tveten til Frydenlund anslaaet til 41,220 Spd.
 2. Gjenopførelse af Bro over Veinaelven i Hønefos, anslaaet til 13,100 —
 3. Omlægninger i den nedre Deel af Hovedveien gennem Hallingdal, anslaaet til 21,010 —
- 75,330 Spd.

I Farsøberg og Laurvigs Amt.

Til Paabegyndelse af Hovedveianlæg mellem Holmestrand og Gaarden Luft i Sandsvers Præstegjeld 31,033 Spd.

I Bratsbergs Amt.

1. Omlægninger i Hovedveien fra Sundsbobro i Silgjords til Hjerfstrand i Hjertdals Præstegjeld, anslaaede til 14,000 Spd.
2. Omlægning af Hovedveien mellem Uroa og Degaarden i Sandvedals Sogn, anslaaet til 6,000 —

20,000 Spd.

I Nedenaes og Kobygdelagets Amt.

1. Fuldførelse af Omlægningen mellem Østerholt og Home i Søndeled Sogn, anslaaet til	13,200 Spd.
2. Fuldførelse af Omlægningen fra Rødsammer til Østerrisøer, anslaaet til	26,700 —
3. Partielle Omlægninger mellem Home og Rødsammer, forsaavidt saadanne kunne iværksættes ved Besparelser fra de tvende sidstnævnte Arbejder.	
4. Omlægning af Hovedveien fra Fiare til Sandvadet i Holt's Præstegjeld, anslaaet til	11,200 —
	51,100 Spd.

I Lister og Mandals Amt.

Omlægning af Hovedveien fra Mandal til Vigeland's Bro, anslaaet til	32,000 Spd.

I Stavanger Amt.

1. Anlæg af Hovedvei fra Helleland til Birkrim og Udbedring af Veien langs Svele Vand i Hellelands Præstegjeld, anslaaet til	11,200 Spd.
2. Anlæg af Hovedvei fra Ladestedet Haugefund i nordlig Retning til søndre Bergenhuus Amts Grændse, hvortil det Fornødne er opført under sidstnævnte Amt.	
3. Til Omlægning af Veien mellem Nygaard og Elleflot i Skjolds Præstegjeld	4,300 —
	15,500 Spd.

I søndre Bergenhuus Amt.

1. Fuldførelse af Veianlægget mellem Bergen og Mittun anslaaet til	11,400 Spd.
2. Fortsættelse af Veianlægget fra Oddevandet i Hardanger til Hørradalen i Røldal, anslaaet til	17,700 —
3. Veianlæg fra Ladestedet Haugefund i nordlig Retning gennem Torvestads, Sveens og Stordoens Præstegjelde, hvoraf en Deel falder	
Lateris	29,100 Spd.

Transport 29,100 Spd.

der inden Stavanger Amt, anslaaet, uberegnet Grundserstatning, i det Hele til	38,400 —
4. Veianlæg langs Gravens Vand i Ulvigs Præstegjeld, anslaaet til	17,200 —
	84,700 Spd.

I nordre Bergenhuus Amt.

1. Omlægning af Hovedveien fra Husum til Stene Bro i Lærdals Præstegjeld, anslaaet til	11,500 Spd.
2. Fuldførelse af Omlægningen mellem Maristuen og Borlaug Bro i samme Præstegjeld, anslaaet til	16,400 —
3. Til Anlæg af Bei over Maurstad og Sandvigset, hvoraf det førstnævnte for en Deel ligger i Romsdals Amt, tilsammen	41,000 —
	68,900 Spd.

Romsdals Amt.

1. Anlæg af Bei over Maurstadeidet, hvortil det Fornødne er opført under nordre Bergenhuus Amt.	
2. Fuldførelse af Omlægningen mellem Bovermoen i Lesje og Gjarde i Grytens Præstegjeld, anslaaet, forsaavidt den falder inden dette Amt, til	26,950 Spd.
3. Udbedring af Veien mellem Gjarde og Gladmark i samme Præstegjeld, anslaaet til	2,000 —
	28,950 Spd.

I søndre Thronhjems Amt.

1. Omlægning af Veien over Hjerkindhøiden paa Dovre, der tildeels falder inden Christians Amt, anslaaet i det Hele til	12,550 Spd.
2. Omlægning af Veien mellem Gissinger Bæk og Drivstullevene i Dydals Præstegjeld, anslaaet til	25,900 —
3. Opførelse af Bro over Drølaelv ved Stoggaberg med tilstødende Veianlæg fra Forve til Fandrem i Drøledals Præstegjeld, anslaaet til	10,000 —
4. Veianlæg fra Forve til Hjøkel og fra Marliddvold til	
Lateris	48,450 Spd.

Transport	48,450 Spd.
Effjodsffistet i samme Præstegjeld, anslaaede til	43,508 —
	<u>91,958 Spd.</u>

I nordre Thronhjems Amt.

1. Til Fortsættelse af det paa begyndte Hovedveianlæg langs Stordalselven til Merager Verk 18,325 Spd.
 2. Til Omlægning af Veien mellem Throndhjem og Indherred i den saakaldte Langstenen 14,100 —
 3. Til Omlægning af Veien fra østre Næs i Verdalens Præstegjeld til Levanger og Verdalsøren 32,900 —
 4. Til Fortsættelse af det paa begyndte Hovedveianlæg langs Namsenelv 35,348 —
- 100,673 Spd.

I Nordlands Amt.

Til Arbeider her, hvor saadanne efter nærmere Undersøgelser maatte findes hensigtsmæssigst, er foreslaaet 14,000 Spd.

Tilf. for samtlige Amter 842,814 Spd.

Til denne Sum bliver efter Stortingensbeslutning af 18de December d. A., saafremt samme overeensstemmende med Departementets Forslag i et andet underdanigst Foredrag af Dags Dato naadigst befales tagen tilfølgelge, at lægge et Beløb af 3,200 — som ved nævnte Beslutning er bevilget til Gjenopførelse af den under Vandflommen i 1860 udgaaede Bro over Damsfosløbet i Stien, mod at Beløbet refunderes i Overeensstemmelse med hvad der af Stortinget bestemmes om de Midler, som forøvrigt maatte bevilges til Veivæsenets Fremme i næste Budgettermin. Om de nærmere Omstændigheder med Hensyn til denne Sag tillader man sig at henvise til det nævnte Foredrag. Naar

Lateris 846,014 Spd.

Transport	846,014 Spd.
dette Beløb medtages, udkommer til nye Arbeider i det Hele en Sum af	846,014 Spd.

Efter sidste Storkings Anmodning vil man underdanigst opføre nogle Arbeider til at komme i Betragtning til Bevilgning næstefter de foreslaaede, nemlig:

1. Omlægning af Hovedveien mellem Christiania og Drammen fra Strandstedet Sandvigen til Eveten, anslaaet til 78,980 Spd.
2. Dparbejdelse af Hovedvei langs Veina-Elv og Sperillen fra Bergsund til Næs, anslaaet til 64,100 Spd.
3. Dparbejdelse af Hovedvei gennem Baatedalen i Nordfjord, anslaaet til 26,600 Spd.
4. Veianlæg mellem Kloften i Stange Præstegjeld og Hamar med Bro over Ugersvigen, anslaaet til 30,900 Spd.

Uf vedkommende Communer's Bidrag til Udførelsen af fornævnte eller tidligere iværksatte Veiarbeider vil i næste Budgettermin kunne paaregnes at indkomme følgende Beløb:

Smaalenenes Amt.

Uf Amtscommunens Bidrag til Veianlægget mellem Uspersbro og Knapstad, 4,643 Spd. 96 f, der skal betales i 5 Aar, og hvoraf $\frac{2}{3}$ ere paaregnede i indeværende Budgettermin, vil i næste indkomme de sidste $\frac{1}{3}$ eller 1,857 Spd. 62 $\frac{1}{2}$ f

Uf Frederikshalds og Ids Communer's Bidrag til Omlægning af Storkleven ved Frederikshald og Vøkleven i Id, respective 9,000 Spd. og 1,000 Spd., der skal erlægges i 15 Aar, og hvoraf de 3 første Ufdrag ere paaregnede i denne Budgettermin, vil i næste ligeledes indkomme 3 Ufdrag eller 2,000 — " "

Districtets Bidrag til Veianlægget mellem Moss og Baaler Kirke er sat til $\frac{1}{3}$ af Omkostningerne, der efter Overslaget udgjøre 32,000 Spd., altsaa 10,666 Spd. 80 f, der deels gennem Dvertagelse af Erstat-

Lateris 3,857 Spd. 62 $\frac{1}{2}$ f
11*

Transport	3,857 Spd.	62½ ¢
ning for Grund og Gjerdehold og deels i Penge paaregnes indbetalte i næste Budgettermin	10,666 —	80 "
Tilsammen	14,524 Spd.	22½ ¢

Christians Amt:

Amtsgemeindens Bidrag udgjør:

Til Veianlægget mellem Lillehammer og Baadsto	17,000 Spd.	" ¢
Til Veianlægget mellem Baadsto og Forrefetten	13,885 —	" "
Til Dmlægningen gennem Kringlen	1,000 —	" "
Til Broanlægget ved Laurgaard	1,500 —	" "
Til Veianlægget mellem Gjøvig og Dnæs	14,776 —	" "
Til Dmlægningen mellem Helgerasten og Tonsbækken	9,286 —	" "
Til Dmlægningen gennem Garlibækken	1,746 —	" "
Til Dmlægningen mellem Kvame og Stogsstad	2,068 —	" "
Til Dmlægning af Kvamsklev	5,200 —	" "
Til Dmlægning af Rosten	9,000 —	" "
Til Dmlægningen mellem Grusdegaardstuen og Jaren	7,507 —	24 "
Til Dmlægningen mellem Borgebro og Kjeldshuus	3,520 —	" "
Til Dmlægningen fra Gjøvig til Mjosen	384 —	" "
	86,872 Spd.	24 ¢

Heraf var indtil Udgangen af indeværende Budgettermin paaregnet at indkomme	62,500 —	" "
Tilbage	24,372 Spd.	24 ¢

Til Veianlægget mellem Loftsgaards og Lalums Bro samt mellem Vaage og Gardmo Kirke udgjør Amtsgemeindens Bidrag 12,200 Sp. hvoraf er paaregnet at indkomme i indeværende Budgettermin 3,660 Spd. Der staaer saaledes til Rest	8,540 —	" "
Resten	32,912 Spd.	24 ¢

Transport	32,912 Spd.	24 ¢
Til Veianlægget fra Bøvermoen til Romsdals Amtsgrense udgjør Amtsgemeindens Bidrag 3,346 Sp., hvoraf efter Fradrag af 843 Spd., der er paaregnet indbetalt i nærværende Termin, staaer til Rest	2,503 —	" "
Saaledes udkommer	35,415 Spd.	24 ¢

som igjenstaaende af Amtsgemeindens Bidrag til ældre Veianlæg.

Til det foreslaede Veianlæg mellem Lalums Bro og Grønælv, har Amtsgemeinden vedtaget at bidrage ¼ af Omkostningerne 16,600 Spd. eller	4,150 —	" "
---	---------	-----

Til Veianlægget mellem Forrefetten og Dien er Amtsdistrictets Bidrag ansat til ¼ af Omkostningerne, 25,823 Spd., eller	6,455 —	90 "
--	---------	------

Til Veianlægget mellem Kringlen og Smedstuen vil Districtet efter det foreslaede have at overtage Udredelsen af Erstatning for Grund og Gjerdehold, anslaaet til	2,577 —	91 "
--	---------	------

Til Veianlægget fra søndre Ende af Jaren til Vigen vil Districtets Bidrag efter det foreslaede udgjøre ¼ af Omkostningerne, 34,464 Spd., eller	11,488 —	" "
--	----------	-----

Til Veianlægget mellem Brunlaug og Seielstad Bro har Amtsgemeinden vedtaget at bidrage ¼ af Omkostningerne 33,800 Spd., eller	8,450 —	" "
---	---------	-----

Til Veiomlægninger mellem Dnæs og Helgerasten anslaaede til 23,250 Spd., er Amtsgemeindens Bidrag sat til ¼ af Omkostningerne eller	5,812 —	60 "
---	---------	------

Til Veianlægget mellem Tonsbækken og Gotteborg, anslaaet til 21,200		
Resten	38,934 Spd.	1 ¢

Transport Spd., er Amtscommunens Bidrag ligeledes sat til $\frac{1}{4}$ af Omkostningerne . . .	38,934 Spd. 1 f	5,300 — " "
Til Omlægning af Bak- kerne ved Lid i Gudbrands- dalen er Bidraget foreslaaet at bestaae i Overtagelse af Udgifterne til Grundaf- staelse og Gjerdehold, fore- løbigen ansatte til . . .	435 — " "	44,669 — 1 "
Saaledes udkommer til foreslaaede nye Arbejder som Bidrag, der enten allerede ere eller forudsættes over- tagne af Amtscommunen .	44,669 — 1 "	49,180 — " "
Heraf antages at ville afgjøres gennem Overta- gelse af Udgifter til Grund og Gjerdehold, hvis Be- løb kan opføres som i sin Heelhed indkommende i næste Budgettermin . . .	49,180 — " "	25,489 Spd. 1 f
Naar hertil lægges Amts- communens Bidrag til de ældre Veianlæg . . .	35,415 — 24 "	60,904 Spd. 25 f
udkommer som overeensstemmende med Amtsformandskabets Beslut- ning af 21de Juni 1862 fra næste Budgettermins Be- gyndelse afbetales med 10,000 Spd. aarlig. I nævnte Termin kan der- for paaregnes at indkomme	30,000 — " "	19,180 — " "
Hertil kommer de oven- nævnte	19,180 — " "	
Til Veianlæg mellem Brunlaug og Seielstad Bro have Faabergs og Gausdals Communer vedtaget at ud- rede ligesom Amtscommu- nen tilsammen en Fjerde- deel af Omkostningerne el- ler 8,450 Spd., hvoraf, naar Indbetalingstiden sæt- tes til 5 Aar, i næste Bud- gettermin vil indkomme .	5,070 — " "	
Uf Loms og Baage Communers Bidrag til Veian- lægget mellem Loft- lateris	54,250 Spd. " f	

Transport	54,250 Spd. " f
gaardss og Lalums Bro samt mellem Baage og Gardmo Kirke respective 6,100 Spd. og 4,300 Spd., tilsammen 10,400 Spd., der erlægges i 5 Aar, vil indkomme de 2 sidste Ter- miner med	4,160 — " "
Til Anlægget mellem Lalums Bro og Grønaelv udgjør de samme Commu- ners Bidrag ligesom Amts- communens 4,150 Spd. at erlægges i 5 Aar, hvoraf alt- saa vil indkomme $\frac{2}{3}$ eller	2,490 — " "
Tilsammen	60,900 Spd. " f

Busteruds Amt:

Amtscommunens Bidrag til Veianlæggene mellem Sundvolden og Vikseidet mellem Svangsstrand og Hægsbro, mellem Kongsberg og Fiskumvandet samt mellem Fjulstrud og Sandvigen udgjør tilsammen 24,248 Spd. Heraf skal til Udgangen af indeværende Budgettermin være betalt 22,155 Spd. 54 f. Resten vil i næste indkomme med 2,092 Spd. 66 f

Amtscommunens Bidrag til Veiomlægningen mellem Tveten og Frydenslund udgjør 8,244 Spd., der blive at indbetale med $\frac{1}{3}$ aarlig i 6 Aar. Af Bidraget opføres for næste Budgettermin Halvdelen eller 4,122 — " "

Til Broanlægget i Hønesfos, anslaaet til 13,100 Spd., udgjør Bidraget fra Amtscommunen, der allerede er erlagt, 3,000 Spd. 3,000 — " " og fra Hønesfos By 650 Spd., der først indbetales, naar Byens Bidrag til Storelvens Regulering er afgjort, og hvoraf paa Grund heraf Intet forfalder i næste Budgettermin.

Til de foreslaaede Veiomlægninger i Hallingdal har Amtscommunen vedtaget at bidrage en Fjerdel Lateris 9,212 Spd. " f

Transport dedeel af Omkostningerne, anslaaede til 21,010 Spd. altsaa 5,252 Spd. 60 ¤., hvoraf kan ventes afgjort gennem Overtagelse af Erstatning for Grund og Gjerdehold og saaledes opføres som i sin Heelhed indkommende i næste Budgettermin	9,212 Spd. " ¤
og af det øvrige Beløb tre Femtedele eller	3,186 — 62 "
Til Veianlægget mellem Holmestrand og Luft, anslaaet, forsaavidt det falder inden Buseruds Amt til 4,875 Spd., vil dette efter det oven foreslaaede have at overtage Erstatning for Grund og Gjerdehold anslaaet til 457 Spd. 93 ¤ og desuden $\frac{1}{3}$ Deel af de øvrige Udgifter med der paaregnes indbetalte i næste Budgettermin.	1,239 — 70 $\frac{1}{2}$ "
Til samme Anlæg udgjør Bidraget fra Holmestrand's By 2,000 Spd., der kan paaregnes indbetalte i næste Budgettermin	883 — 53 $\frac{1}{2}$ "
Tilsammen	14,524 Spd. 12 ¤

Carlsberg og Laurvig's Amt.

Til Veianlægget mellem Holmestrand og Luft udgjør Amtets Bidrag efter oven Anførte foruden Erstatningen for Grund og Gjerdehold inden dette Amt, anslaaet til 9,654 Spd. 42 ¤ $\frac{1}{2}$ af de øvrige Omkostninger eller 6,754 Spd. 15 $\frac{1}{2}$ ¤ hvoraf i næste Budgettermin paaregnes at indkomme $\frac{2}{3}$ eller	4,052 Spd. 57 ¤
Til samme Anlæg udgjør Bidraget fra Holmestrand's By 2,000 Spd., der kan paaregnes indbetalte i næste Budgettermin	2,000 — " "
Uf ovennævnte Erstatningsbeløb for Grund og Gjerdehold kan opføres som indkommende det Beregnede for den Strækning, der i næste Budgettermin oparbeides. For den foreslaaede Strækning fra Holmestrand til Lørdal er Overflaget	6,997 — 90 "
Tilsammen	13,050 Spd. 27 ¤

Bratsberg Amt.

Amtets Bidrag til Omlægningen mellem Laurvig og Borsgrund udgjør 5,672 Spd., der indbetales i 6 Aar med $\frac{1}{6}$ aarlig fra 1858 af. Heraf er $\frac{2}{3}$ eller 4,726 Spd. 80 ¤ paaregnet at indkomme indtil Udgangen af indevarende Budgettermin. Resten vil i næste erlægges med	945 Spd. 40 ¤
Uf Amtets Bidrag til Omlægningen mellem Spjotsod og Sundfiken, 1,000 Spd., hvoraf 600 Spd. er paaregnet i indevarende Budgettermin, vil i næste Resten indkomme med	400 — " "
Uf Amtets Bidrag til Veiomlægningen mellem Silgjord og Fladdal, der foruden det for Grundafstaaelse og Gjerdehold beregnede Beløb udgjør 2,937 Spd. og hvoraf 1,762 Spd. 24 ¤ ere paaregnede i indevarende Budgettermin, vil i næste Resten indkomme med	1,174 — 96 "
Til Veianlægget mellem Sundsbobro og Hjerfstrand udgjør Bidraget:	
fra Amtskommunen $\frac{1}{4}$ af Omkostningerne 14,000 Spd. eller 3,500 Spd.	
= Silgjords Commune 1,500 —	
= Hjerfalds Commune 600 —	
tilsammen	5,600 Spd.
at erlægge i Aarene 1864 til 1868 med $\frac{1}{4}$ aarlig, og hvoraf i næste Budgettermin paaregnes 2de Afdrag eller fra Amtskommunen	1,400 — " "
= Silgjord	600 — " "
= Hjerfald	240 — " "
Til Veianlægget mellem Uroa og Degaarden, anslaaet til 6,000 Spd. er Districtets Bidrag foreslaaet til $\frac{1}{4}$ af Omkostningerne eller 1,500 Spd., at betale i 5 Aar, og hvoraf i næste Budgettermin paaregnes at indkomme $\frac{2}{3}$ eller	900 — " "
Tilsammen	5,660 Spd 16 ¤

			Transport .	9,037 Spd. 76 f
Nedenæs og Nobygdelagets Amt.			Byen navnlig formedelst Fl-	
Af Bidragene til Veianlæggene mellem Fiane			debranden i 1861 paahvi-	
og Arendal samt Tvedestrand vil i næste Budget-			lende store Byrder, maa	
termin indkomme:			lempees saaledes, at Bidra-	
Af Amtsscommunens Bidrag, 9,806 Spd.			get fordeles paa 10aarlige	
39 f, betalbart i 10 Aar, sidste Termin med			Terminer, hvoraf den før-	
980 Spd. 76 f			ste forfalder 1ste Juli 1864.	
Af Arendals Bidrag,			Departementet kan ikke an-	
20,000 Spd, betalbart i			befale dette Andragende ind-	
20 Aar, 10de til 12te Ter-			vilget da den paaregnede	
min med	3,000	—	Indbetalingstid af 5 Aar	
Af Tvedestrand's Bi-			antages at maatte ansees	
drag, 4,000 Spd., betalt-			lempelig nok og opfører saa-	
bart i 20 Aar ligeledes	600	—	ledes for nævnte Budget-	
10de til 12te Termin med			termin de sidste 2 Femte-	
Af Grimstads Bidrag			dele med	1,612 — " "
til Veianlægget mellem			Af Amtets Bidrag til	
Grimstad og Rorevand,			Veianlægget mellem Aabel	
3,500 Spd. betalbart i 20			og Kalefjær, 1,340 Spd.	
Aar, vil i næste Budget-			betalbart i 4 Aar, og hvoraf	
termin indbetales 10de til			$\frac{3}{4}$ er paaregnet i indevæ-	
12te Termin med	525	—	rende Budgettermin, vil i	
Af Amtets Bidrag til			næste indkomme den sidste	
Veianlægget mellem Øster-			Fjerdedeel med	335 — " "
holt og Home, 5,040 Spd.			Til Veianlægget mel-	
at erlægge i 6 Aar og			lem Blødekjernmyren og	
hvoraf Halvdelen er paa-			Sandvadet, anslaaet til	
regnet for indeværende Bud-			11,200 Spd. udgjør efter det	
gettermin, vil i næste den			oven Foreslaede Bidra-	
anden Halvdeel indkomme			get foruden Overtagelse af	
med	2,520	—	Erfstatningen for Grund og	
Til Veianlægget mel-			Gjærdehold, ansat til	1,200 — " "
lem Rødsammer og Øster-			fra Amtsscommunen 2,000	
riisør udgjør Bidraget fra			Spd., der skal erlægges i	
Amtsscommunen 4,030 Spd.			6 Aar, og hvoraf saaledes	
Heraf er i indeværende Bud-			i næste Budgettermin vil	
gettermin paaregnet $\frac{2}{3}$ og			indkomme Halvdelen med	
Resten vil i næste indkom-			og fra Tvedestrand's Com-	
me med	1,612	—	mune 1,000 Spd., der skal	
Til samme Veianlæg			afbetales med 50 Spd.	
udgjør Østerriisørs Bi-			aaerlig fra 1863 til 1874	
drag ligeledes 4,030 Spd.,			og senere med 200 Spd.	
hvoraf $\frac{2}{3}$ Deel var paareg-			aaerlig. Heraf kan i næste	
net for indeværende Bud-			Budgettermin paaregnes at	
gettermin. Af Bidraget er			indkomme 3 Afdrag eller	150 — " "
imidlertid endnu Intet er-			Til Omlægninger mel-	
lagt, og Byens Formand-			lem Home og Rødsammer	
skab har indgivet vedlagte			er Amtets Bidrag fo-	
til Storthinget stillede An-			reslaaet at bestaae i Overt-	
dragende om at Indbeta-			tagelse af Udgifterne til	
lingen, i Betragtning af de			Grund og til Gjærdehold,	
Lateris	9,237	Spd. 76 f	Lateris	13,534 Spd. 76 f

Transport .	13,534 Spd.	76 ¤
hvis Beløb ikke kan forud opgives, da Arbeidernes Udstrækning ikke er bestemt.		
Tilsammen .	13,534 Spd.	76 ¤

Lister og Mandals Amt.

Amtets Bidrag til forannævnte Veianlæg mellem Aabel og Aalefjær udgjør 9,560 Spd., der skal erlægges i 6 Aar. Heraf er i nærværende Budgettermin paaregnet de 3 første Afdrag og de 3 sidste vil i næste indkomme med 4,780 Spd.

Til Veiomlægningen mellem Mandal og Vigeland's Bro udgjør Amtets Bidrag 7,600 Spd., ligeledes at erlægges i 6 Aar. Heraf paaregnes i næste Budgettermin at ville indkomme Halvdelen eller	3,800	—
Tilsammen	8,580	Spd.

Stavanger Amt.

Til Veianlægget mellem Nygaard og Elleflet har Amtskommunen vedtaget at udrede $\frac{1}{3}$ af Overslagssummen 4,300 Spd. eller 860 Spd. " ¤ der paaregnes heelt at ville indkomme i næste Budgettermin.

Til Veianlægget mellem Birtrim og Helleland og Udbring af Veien langs Svelevand, anslaaede til 11,200 Spd., er Amtskommunens Bidrag foreslaet sat til $\frac{1}{3}$ af Omkostningerne eller 3,733 Spd. 40 ¤, der deels i Penge og deels gennem Overtagelse af Erstatning for Grund og Gjerdehold paaregnes at indkomme i næste Budgettermin	3,733	—	40 "
Tilsammen	4,593	Spd.	40 ¤

Søndre Bergenhuus Amt.

Af Amtskommunens Bidrag til Veianlægget mellem Bergen og Mittun, der udgjør 6,740 Spd. betalbare i 5 Aar, og hvoraf $\frac{2}{3}$ er paaregnet i indværende Budgettermin, vil i næste indkomme de sidste $\frac{1}{3}$ eller
 2,696 | Spd. | " ¤ |

Bergens Byes Bidrag til samme Anlæg udgjør 7,266 Spd. 80 ¤ betalbare			
Kateris	2,696	Spd.	" ¤

Transport .	2,696 Spd.	" ¤
i 5 Aar. Heraf er i nærværende Budgettermin paaregnet $\frac{2}{3}$. De sidste $\frac{1}{3}$ vil i næste indkomme med		
	2,906	— 80 "

Til Veianlægget langs Gravensvand, anslaaet til 17,200 Spd., vil, efter hvad der er foreslaet, Districtet have at overtage Udredelsen af Erstatningen til Grund og Gjerdehold anslaaet til	2,550	—	" "
og desuden 1,750 Spd. at indbetale i 5 Aar, hvoraf altsaa i næste Budgettermin vil indkomme	1,050	—	" "
Tilsammen	9,202	Spd.	80 ¤

Til Veianlægget fra Haugefund til Haugland vil Pengebidraget fra Stavanger og søndre Bergenhuus Amt efter det Foreslaede udgjøre 9,600 Spd., hvoraf i næste Budgettermin paaregnes $\frac{2}{3}$ Dele eller	5,760	—	" "
---	-------	---	-----

Nordre Bergenhuus Amt.

Amtets Bidrag til Veianlægget over Sandvigseidet er foreslaet til 6,500 Spd., der paaregnes indbetalte i 5 Aar og hvoraf saaledes opføres $\frac{2}{3}$
 3,900 | Spd. | " ¤ |

Til Veianlægget over Maurstadeidet udgjør Bidraget $\frac{1}{3}$ Dele af Omkostningerne inden dette Amt, anslaaede til 15,700 Spd., altsaa 3,140 Spd., hvoraf ligeledes for næste Budgettermin opføres $\frac{2}{3}$ Dele	1,884	—	" "
---	-------	---	-----

Til Veianlægget mellem Husum og Stenebro, anslaaet til 11,500 Spd., udgjør Amtets Bidrag $\frac{1}{4}$ af Omkostningerne eller	2,875	—	" "
Tilsammen	8,659	Spd.	" ¤

Romsdals Amt.

Amtets Bidrag udgjør til Veianlægget over Maurstadeidet en Femtedeel af Omkostningerne inden dette Amt, anslaaede til 17,300 Spd., altsaa 3,460 Spd., hvoraf i næste Budgettermin paaregnes $\frac{2}{3}$ Dele
 2,076 | Spd. | " ¤ |

Kateris	2,076	Spd.	" ¤
-------------------	-------	------	-----

Transport 2,076 Spd. " §
 Amtets Bidrag til Veianlægget mellem Bovermoen i Christians Amt og Gjarde i Nomsdals Amt udgjør 7,560 Spd., hvoraf i indeværende Budgettermin er paaregnet 1,686 Spd. Af Resten 5,874 Spd. opføres for næste Budgettermin $\frac{2}{3}$ eller 3,524 — 48 "

Til Udbringning af Veien mellem Gjarde og Stadmark er Amtets Bidrag sat til en Femtedeel af Overslaget 2,000 Spd., altsaa 400 Spd., der paaregnes at indkomme i næste Budgettermin 400 — " "

Tilsammen 6,000 Spd. 48 §

Søndre Throndhjems Amt.

Amtets Bidrag udgjør til følgende Veiarbejder:

over Bhaasen 11,200 Spd. " §
 — Gevingsaaften 2,610 — 96 "
 mellem Hglabro og Gissfingerbæk 14,000 — " "
 fra Kletbro til Halsbrækten med Bro 5,180 — " "
 Bro over Drkla ved Skogagaberg med Vei fra Forve til Jandrem 2,000 — " "
 Tilsammen 34,990 Spd. 96 §

Heraf er indtil Udgangen af indeværende Budgettermin paaregnet at indkomme 21,200 — " "
 igjen 13,790 Spd. 96 §

Til Veianlæggene mellem Forve og Ljøtel samt mellem Marlidvold og Skjodsfløttet, anslaaede til 43,508 Spd., er Amtsskommunens Bidrag sat til $\frac{1}{4}$ af Omkostningerne, eller med Fra- drag af det Beregnede for Grund og Gjarde (omtrent 6,500 Spd.) 8,002 — 80 "

Tilsammen 21,793 Spd. 56 §
 der overeensstemmende med Amtsforsamlingens Beslutning skal afdrages med 3,000 Spd. aarlig. Som

Følge heraf kan i næste Budgettermin paaregnes at indkomme 9,000 Spd. " §

I samme Tidrum kan derhos opføres som i sin Heelhed indkommende det ovennævnte til Erstatning for Grund og Gjarde ved de sidstnævnte Anlæg beregnede Beløb 6,500 — " "

Til Veianlægget mellem Gissfinger Bæk og Drivstaklevne er Amtets Bidrag sat til en Femtedeel af Omkostningerne 25,900, altsaa 5,180 Spd., hvoraf vil afgøres gennem Overtagelse af Erstatning for Grund og Gjardehold 4,606 — 116 "
 og det Øvrige formeentligt indbetales i Forbindelse med Amtets Bidrag til de ovennævnte Arbejder.

Tilsammen 20,106 Spd. 116 §

Nordre Throndhjems Amt.

Af Amtets Bidrag til Broanlægget over Verdalselven 2,288 Spd., hvoraf Halvdelen er betalt i indeværende Budgettermin, vil i næste Resten indkomme med 1,144 Spd. " §

Til Veianlæggene langs Ransens og Stordalselv, udgjør Amtsskommunens og de mindre Kommuners Bidrag:

1. Til hvad der iværksættes ved sidste Storthings Bevilgning:

a. for Namdalen $\frac{1}{4}$ af 19,080 Spd. og $\frac{1}{4}$ af 5,100 Spd., = 6,360 + 1,020 Spd. = 7,380 Spd.

b. for Stordalen $\frac{1}{4}$ af 19,080 Spd. = 6,360 — Tils. 13,740 Spd.

hvoraf er paaregnet for indeværende Bæteris 13,740 Spd. 1,144 Spd. " §

Transport 13,740 Spd.	1,144 Spd.	"	§	Transport	1,050 Spd.	"	§
Budget-				foruden fri Grund og Gjer-			
termin . 8,632 --				dehold, beregnet til . . .	1,500 --	"	"
Igjen	5,108 Spd.	"	§	endvidere $\frac{1}{10}$ af de øvrige			
der vil indkomme i næste.				Dmføstninger 18,500 Spd.	1,850 --	"	"
2. Til hvad der udføres ved				eller	4,400 Spd.	"	§
den foreslaede nye Be-							
vilgning:				Heraf er i indeværende			
a. for Namdalen $\frac{1}{3}$ af				Budgettermin paaregnet at			
32,168 Spd. = 10,722				indkomme	3,480 --	"	"
Spd. 80 §, hvoraf for				igjen	920 Spd.	"	§
Amtsgommunens An-				der ville indbetales i næste			
deel 7,222 Spd. 80 §				Budgettermin.			
er forbeholdt 8 Mars				Til Veiarbeider i Nord-			
Afbetalingsstid, saa at				lands Amt i næste Bud-			
heraf for næste Bud-				gettermin er foreslaet an-			
gettermin kan paareg-				vendt 14,000 Spd., hvoraf			
nes $\frac{2}{3}$ =	2,708 --	60 "		Districtet har vedtaget at			
Resten 3,500 Spd.				udrede $\frac{1}{4}$ eller 3,500 Spd.,			
paaregnes at indkom-				der formenes at ville ind-			
me i 5 Aar, altsaa i				komme i næste Budgetter-			
næste Budgettermin $\frac{2}{3}$ =	2,100 --	"	"	min, deels gennem Over-			
b. for Stordalen $\frac{1}{3}$ af				tagelse af Grund- og Gjer-			
3,245 Spd., = 1,081				deholdserstatning og deels			
Spd. 80 §, hvoraf li-				i Penge	3,500 --	"	"
geledes for næste Bud-					4,420 Spd.	"	§
gettermin paaregnes $\frac{2}{3}$ =	649 --	"	"	For samtlige Amter udkommer saaledes et			
Til Dmlægning af Lang-				Beløb af	210,246 Spd.	113 $\frac{1}{2}$	§
stenen udgjør Amtets Bi-				som det Beløb, der i næste			
drag 2,600 Spd., der blive				Budgettermin kan paareg-			
at indbetale i 6 Aar, og				nes at ville indkomme fra			
hvoraf i næste Budgetter-				Communer samt Private			
min paaregnes Halvdelen				som Afdrag paa Bidrag til			
med	1,300 --	"	"	det almindelige Veifond.			
Til Dmlægning af Veien				Trækkes dette Beløb			
fra østre Næs i Verdalen				fra Summen af, hvad der			
til Levanger og Verdals-				ovenfor er foreslaet anvendt			
øren er Amtets Bidrag so-				til Veiarbeider i næste Bud-			
reslaet at bestaae i Over-				gettermin	846,014 --	"	"
tagelse af Udgifterne til				udkommer	635,767 Spd.	6 $\frac{1}{2}$	§
Grund og til Gjerdehold,				som det Beløb, der af det			
anslaede til	7,721 --	96 "		almindelige Veifond maa			
Tilsammen	20,731 Spd.	36 §		blive at tilflyde til disse			
Veiarbeider.				Veiarbeider. Hertil maa			
Til de under Udførelse værende Veiarbeider i				lægges, hvad der i næste			
Nordlands Amt har Districtet vedtaget at udrede				Budgettermin antages at			
1,050 Spd. " §				ville tiltrænges til Bestri-			
Til Veianlægget fra				delse af Udgifterne ved den			
Fladnæs opad Maalselv-				det almindelige Veifond			
dalen i Finmarkens Amt				paahvilende Vedligeholdelse			
udgjør Districtets Bidrag				af enkelte Veiføstninger			
Lateris	1,050 Spd.	"	§	samt til tilfældige og usor-			
				Lateris	635,767 Spd.	6 $\frac{1}{2}$	§

Transport . 635,767 Spd. 6½ f

udseede Udgifter ved Veivæsenet. De Veistrækninger, der vedligeholdes for Veifondets Regning, ere i Veien over Hemsedalsfjeldet fra Gaarden Tus i Hemsedals Annex i Buskeruds Amt til Gaarden Borlaug i Borgunds Annex i nordre Bergenshuus Amt, Veien over Fjelsefjeld fra Gaarden Dpdal i Christians Amt til Gaarden Husum i nordre Bergenshuus Amt, Veien over Dovrefjeld mellem Fjeldstuerne Fogstuen og Drivstuen samt endelig, forsaavidt Sommervedligeholdelsen angaaer, en Deel af Strækningen over Gjetestranden i Borsens Thinglag, henhørende til de søndre Fosenske Veie. Til dette Diemed er i de sidste 3 Aar medgaaet:

i 1859: 2,829 Spd. 62½ f
i 1860: 3,057 — 70 "
i 1861: 5,364 — 19 "

Tils. 11,251 Spd. 31½ f eller i aarligt Gjennemsnit 3,750 Spd. 50½ f. For de 3 Aar 1856—58 medgif i Gjennemsnit 2,614 Spd. 91 f aarligt, som ogsaa er det Beløb, der af sidste Storthing bevilgedes for indeværende Budgettermin. At Udgifterne i det sidste Treaar ere gaaede saa betydeligt op, har sin Grund i de Beskædigelser, som store Vandflomme og heftige Regnskyl i 1860 og tildeels ogsaa i 1861 forarsagede, fornemmelig ved de opsvulmende Elves Udskæringer og ved Jordstred. Til Udgangen af November Maaned d. A. var, væsentligt paa Grund

Loteris . 635,767 Spd. 6½ f

Transport . 635,767 Spd. 6½ f

af disse Omstændigheder, ikke alene hele det for Budgetterminen bevilgede Beløb forbrugt, men desuden yderligere medgaaet en Sum af 3,968 Spd. 71½ f, som altsaa tilligemed hvad der i den tilbagestaaende Deel af Terminen paafordres, vil blive at dække af den forventende nye Bevilgning. Departementet antager i Betragtning heraf, at der for næste Termin bør opføres til Vedligeholdelsesudgifter et Beløb af 4,000 Spd. aarligt, eller tilsammen

12,000 — " "

Det bemærkes, at Dpdals Communebestyrelse gennem Amtmanden i søndre Thronhjems Amt har andraget om at blive fritaget for Vedligeholdelse af en Deel af den nye Veifra Gissinger Bæk nordover, nemlig det sydligste Stykke til Ny-Aune, der har en Længde af 7,600 Alen. Dette Stykke fører vistnok gennem en øde Mark, der ikke antages stiftet for Dyrdyrkning, og dets Nytte for Dpdal er paa Grund heraf ikke stor, men paa den anden Side ville Vedligeholdelsesudgifterne kun blive ubetydelige, saa at der ikke formenes at være Grund til af nævnte Hensyn at gjøre nogen Undtagelse fra de almindelige Regler. Efter modtagne Dplysninger ville nemlig Udgifterne ved Sommervedligeholdelsen ikke overstige 10 Spd. aarligt og ved Vintervedligeholdelsen 35 Spd. Skulde Udgifterne findes ikke at burde falde Dpdals Commune tillast, antages i ethvert Fald efter Veilovens § 5

Loteris . 647,767 Spd. 6½ f
12*

Transport . 647,767 Spd. 6½ f
 Amtsgommunen at burde overtage dem.

Til Bestridelse af tilfældige Udgifter ved Veivæsenet bevilgedes af sidste Storthing 13,333 Spd. 40 f aarligt eller for Budgetterminen 36,666 Spd. 80 f. Paa denne Conto var til Udgangen af November Maaned d. A. i det Hele anvist 43,933 Spd. 111½ f eller 7,267 Spd. 31½ f mere end bevilget, foruden hvad der som oven anført er anvendt til Veianlæggene mellem Rødshammer og Riisør samt fra Loftsgaards Bro til Baage og Lom i Forstud paa forventende ny Bevilgning til disse. Den øvrige tilsyneladende Overstridelse grunder sig paa, at Contoen staaer i Forstud for Verdien af Redstabsbeholdninger m. M. ved forskjellige Anlæg, til hvilke Tilstud ere gjorte af de heromhandlede Midler, men som, naar Realisation og endeligt Dpgjør finder Sted, ville kunne refundere Beløbene.

Det tør antages, at Contoen ved Budgetterminens Udgang ikke vil vise sig overstredet. Det medgaaede Beløb er anvendt til følgende specielle Udgiftsposter:

1) Til Udgifter ved Undersøgelser angaaende nye Veiarbejder og disse Undersøgelses Bearbejdelse

Spd. f.
 20,333. 14½,

hvoraf til Veilingenieurcon-
 toiret i Chri-
 stiania 7,758
 Spd. 103 f.

Lateris 20,333. 14½. 647,767 Spd. 6½ f

Transport 20,333. 14½. 647,767 Spd. 6½ f

2) Til

Lønninger af
 Amtsingeni-
 eurer, der ef-
 ter sidste

Storthings
 herom fatte-
 de Beslutning

kun ere udbe-
 talte til 1ste
 Juli 1861,

med Undta-
 gelse af Vi-
 draget til Bu-

steruds Amt-
 ingenieur, der
 ifølge Rgll.

Resolutioner
 af 22de Sep-
 tember 1859

og 1ste August
 1861 udbeta-
 les til Ud-

gangen af
 dette Aar . 2,950 "

3) Gra-
 tialer til Ar-
 bejdere, be-

skadigede i
 Veivæsenets
 Tjeneste, el-

ler Saadan-
 nes Efterlad-
 te, hvorom

henvises til
 Departemen-
 tets underda-

nigste Fore-
 drag, der lig-
 ger til Grund

for de Kon-
 gelige Reso-
 lutioner af

18de Marts
 1861 og 17de
 Marts 1862 338. "

4) Til-
 stud til en-
 kelte Arbejder 19,842. 29½.

5) Ud-
 gifter ved In-

Lateris 43,463. 44. 647,767 Spd. 6½ f

Transport 43,463. 44. 647,767 Spd. 6½ f
 genieurbriga-
 dens Admini-
 stration efter
 Kongelig Re-
 solution af
 10de Novem-
 ber 1860 samt
 forskjellige
 mindre Ud-
 gifter . . . 470. 67½.

Tilf. 43,933. 111½.

Departementet anta-
 ger, at der for næste Bud-
 gettermin bør opføres det
 samme aarlige Beløb til
 tilfældige Udgifter, som er
 bevilget for indeværende,
 13,333 Spd. 40 f, eller
 for 3 Aar 40,000 — " "
 hvorved man antager, at
 der bør være forbeholdt Ud-
 gang til fremdeles i samme
 Udstrækning som nu at yde
 nogen Understøttelse til Ar-
 bejdere, der ere komne til
 Skade i Veivæsenets Tje-
 neste og til deres Efterladte.

Som Resultat af de i
 forrige Veibudget-Propositi-
 on berorte Overveielser,
 som efter Opfordring fra
 Departementet anstillede
 ved nogle sagkyndige Mænd,
 om Spørgsmaalene ved-
 kommende en forbedret tech-
 nisk Administration af of-
 fentlige Arbejder, modtog
 Departementet en Betænk-
 ning, hvori Pluraliteten til-
 raadede den omhandlede
 Administrations Henlæggelse
 under Ingenieurbrigaden,
 der til den Ende skulde om-
 dannes og udvides til et
 civil-militært Corps, bestaa-
 ende af 38 Officierer. Den-
 ne Organisation, hvis Iværk-
 sættelse desuden vilde kræve
 Stortingets Medvirkning,
 er ikke bleven gennemført,
 hvorimod de civile offentli-

Lateris . 687,767 Spd. 6½ f

Transport . 687,767 Spd. 6½ f
 ge Arbejders Bestyrelse ved
 Kongelig Resolution af 10de
 November 1860 provisorisk
 overdroges den nuværende
 Ingenieurbrigade, under
 hvilken forterer en Ingeni-
 eurcommission, hvis faste
 Medlemmer ere Canal- og
 Havnedirecteurerne, Indre-
 departementets Viceassistent
 og den i de nye Jernbane-
 Anlægs Bestyrelse ansatte
 Ingenieur med Brigadens
 Næstcommanderende som
 Formand. Denne Com-
 mission har navnlig at
 gennemgaae Arbejdsplaner
 og Overslag. Uden her at
 gaae nærmere ind paa den-
 ne Foranstaltning, hvorom
 man med det Første agter
 at foreslaae en særskilt Med-
 delelse forelagt Stortinget,
 skal man kun bemærke, at
 man ved den anordnede
 Control navnlig med Ar-
 bejdernes Planlæggelse har
 opnaaet en forstærket Ga-
 ranti i denne Henseende,
 for hvis Hensigtsmæssighed
 man efter Departementets
 Formening allerede nu har
 bestemt Erfaring.

Medens en væsentlig
 Mangel saaledes antages
 at være afhjulpen, savnes
 fremdeles Anledning til
 navnlig for Veivæsenets
 Vedkommende at føre en
 tilstrækkelig Control i Mar-
 ken med Undersøgelser og
 Arbejdernes Drift, idet De-
 partementets Viceassistent
 umulig kan overkomme et
 tilstrækkeligt personligt Til-
 syn med den udstrakte Virk-
 somhed som foregaaer og
 rimeligviis længe vil fore-
 gaae i de forskjellige Dele
 af Riget. Efterat den nu-
 værende Ordning af Ar-

Lateris . 687,767 Spd. 6½ f

Transport . 687,767 Spd. 6½ f

beidsbestyrelsen var bleven bestemt, foranledigede Departementet denne Sag nærmere drøftet af Ingenieurbrigaden i Forbindelse med et Spørgsmaal, som sidste Storthing anmodede Regjeringen om at tage under Overveielse, nemlig om hvorvidt det maatte være hensigtsmæssigt at ordne Undersøgelserne angaaende Veianlæg, der skulle udføres for det almindelige Veifonds Regning saaledes, at Riget deelttes i et vist Antal Districter, samt at Undersøgelserne i hvert District overdroges en bestemt Ingenieur, hvem det tillige kunde paalægges at gennemgaae og bedømme de for Communernes Regning udarbejdede Planer til nye Veianlæg, som i Districtet uden Tilskud af Veifondet skulde komme til Udførelse.

I sin af Brigaden tiltraadte Erklæring af 8de December sidstleden har Ingenieurcommissionen, forstærket for Tilfældet med flere erfarne Ingenieurer, udtalt sig for, at den omtalte Mangel ved Controllen søges afhjulpen ved Ansættelse af Districtsingenieurer, en Foranstaltning, som Veiasistenten allerede tidligere i samme Diemed har tiltraadet.

Til den foran berørte fuldstændigere Organisationsplan for den tekniske Bestyrelse af offentlige — militaire saavelsom civile — Arbejder hørte ogsaa, bemærker Commissionen, Ansættelse af overordnede Ingenieurdistrictschefer for den umiddelbare Administration

Lateris . 687,767 Spd. 6½ f

Transport . 687,767 Spd. 6½ f

af den practiske Ingenieurvirksomhed og for Controllen i Detaillen med samme, saavelsom for Tilveiebringelsen af den for Amter og Communer efter Omstændighederne fornødne kundige Assistance. Antallet af disse Districtschefer, der skulde sortere directe under Ingenieurcorpsets Chef, blev antaget til 6, nemlig 1 for hvert af følgende Districter:

1. Agerhuus og Smaalenenes Amter.

2. Christians og Hedemarkens Amter.

3. Buskeruds, Jarlsberg og Laurvigs samt Bratsbergs Amter.

4. Nedens og Kobysdelagets, Lister og Mandals samt Stavanger Amter.

5. Søndre og nordre Bergenhuus samt Romsdals Amter.

6. Søndre og nordre Thronbhjems samt Nordlands og Finnmarkens Amter.

Naar den tekniske Administration af Statens offentlige Arbejder var samlet i et fælles Ingenieurcorps med ialt 38 fast ansatte Ingenieurer i forskellige Grader, saaledes som af den forberedende Committee bragt i Forslag, vilde det, yttres Ingenieurcommissionen, falde let og naturligt at tildele et vist Antal af de meest erfarne af disse Ingenieurer Districter, hvori de havde at føre den nærmere Control med de forefaldende Undersøgelser og de paa disse grundede Forslags Afvæltelse,

Lateris . 687,767 Spd. 6½ f

Transport . 687,767 Spd. 6½ f
 samt Inspection med Udførelsen af selve Arbejderne og saaledes danne Mellemledet mellem de egentlige Arbeidsbestyrere og de respective Afdelingschefer.

Inden et Corps med det foreslaaede Antal af Ingenieurofficierer vilde man under en forøvrigt udviklet Ingenieurvirksomhed have et større og sikrere Valg af Districtsingenieurer og derhos lettere Afgang til at iværksætte Forandringer, naar dette skulde vise sig hensigtsmæssigt. Noget anderledes stiller Forholdene sig efter Commissionens Formening ved den nu istandbragte provisoriske Anordning af de offentlige Arbejders tekniske Administration, ihvorvel den omhandlede Control ogsaa under disse Forholde bliver lige nødvendig, saalænge der udføres saa mange og betydelige Arbejder for det offentlige Veifonds Regning, som nu i en Række af Aar har været Tilfældet. De militære Ingenieurarbejder, som efter Committeeens Forslag ogsaa var paaregnet henlagte under Districtsingenieurerne, kunne derimod under den nuværende Ordning ikke tillægges disse, men maa udføres af Ingenieurofficierer, der ansættes alene for denne Tjeneste, uden at man paa Grund af det nærværende indskrænkede Ingenieurofficerantal kan tage noget Hensyn til de civile offentlige Arbejders Tarv. For disse sidste anseer Commissionen derfor nødvendigt, at

Lateris . 687,767 Spd. 6½ f

Transport . 687,767 Spd. 6½ f
 kyndige Ingenieurer overtage den specielle Control i Marken, hvad enten det gjælder Bygningsarbejder eller Undersøgelser. Inden Commissionen har man taget under Overveielse, hvorvidt denne Control for Statens Arbejder skulde med samme Nytte kunne opnaaes paa en billigere Maade, end ved Ingenieurer, der tilbeholdes visse bestemte Districter for denne Virksomhed, f. Ex. ved at stille til Veiafdelingschefens Disposition Ingenieurere, der vare i Besiddelse af den samme Udvikling og Dygtighed, som man ellers vilde fordr af Districtsingenieurer og som da efter Behovet kunde udsendes eller midlertidig stationeres for Udførelsen af det Tilsyn, som Omstændighederne ikke tillod Afdelingschefen selv at overtage.

Ved et saadant Arrangement, antager dog Commissionen, at man ikke kan fikre sig, hvad her maa betragtes som en Hovedsag, den Localkundskab, der er en saa væsentlig Betingelse for de controllerende Ingenieurers heldige Virksomhed, samtidig med at Tid og Midler unødigt ville bortkastes ved de længere Reiser, som denne Ordning vilde fordr.

Commissionen finder derfor, at Hensigten paa bedste Maade vil naaes ved controllerende Ingenieurer, der tildeles bestemte Districter, med hvis Forholde de efter længere Tids Virksomhed ville erhverve sig det nødvendige Kendskab.

Lateris . 687,767 Spd. 6½ f

Transport . 687,767 Spd. 6½ f

Omdøbt Districtsingenieurernes Virksomhed, saaledes som Forholdene for Tiden ere, væsentligst vilde optages i Veivæsenets Anliggender, maatte de dog i Tilfælde kunne benyttes ved Controllen af andre offentlige Ingenieurarbejder, der henhøre under de Brancher, der ere henlagte til samme tekniske Overbestyrelse. Den stadig voksende Trang til tidsmæssige Forbedringer af Communicationsveiene i de senere Aar, har, anfører Commissionen videre, bevæget nogle Amtskommuner til at forskaffe sig en mere teknisk kyndig Assistance, men det tør neppe paaregnes, at Amtene selv skulde kunne forskaffe sig den overordnede Ledning og Control, som ved Siden heraf til Forebyggelse af Feil i Plan og Udførelse maa ansees ligesaa nødvendig for den kommunale som for den offentlige Arbejdsvirksomhed, og det er i denne Retning, at Staten bør søge at komme Amtskommunerne imøde, ved at give dem Afgang til at erholde Veiledning hos vedkommende for de offentlige Arbejder ansatte Districtsingenieurer, som derfor maatte forpligtes til, efter Amtenes Opfordring, at yde den controllerende og veiledende Assistance i Amtets Veianliggender, som maatte ønskes. Et saadant Arrangement bliver saameget vigtigere for de Amt, der under deres Veidadministration endnu

Læstis . 687,767 Spd. 6½ f

Transport . 687,767 Spd. 6½ f
savner saa at sige al teknisk Assistance.

Skulde der i Tiden opstaa Spørgsmaal om at overlade til Amtene selv at besørge udført de Arbejder, hvortil Staten bidrager, og som hidtil have været udført af de i dennes Tjeneste ansatte Ingenieurer, gaaer Commissionen ud fra, at Staten nødvendigvis maatte forbeholde sig med disse Arbejders Udførelse at føre den fornødne Control, som atter lettest vilde kunne tilveiebringes ved Districtsingenieurerne, og hvorved disses Ansættelse end yderligere motiveres.

Forudsat at enhver Districtsingenieur, som ovenfor anført, tildeles 2 á 3 Amt, antager Commissionen, at hans Tid i Regelen maa blive saa optagen, at han, selv om det foreøvrigt maatte være foreenligt med vore bestaaende Forholde, dog ikke vilde kunde gribe activt ind i Detaillerne af Amtenes specielle Veidadministration, og Amtene vilde derfor alligevel ikke kunne undvære en til deres udelukkende Disposition staaende kyndig Assistance.

Ifølge det Anførte finder saaledes Commissionen:

1. At Ansættelse af Districtsingenieurer vil være fornøden, ikke alene for at tilveiebringe den nærmere og hyppigere Control i Marken med de for Veifondets Regning udførendes Beiarbejder, som det er

Læstis . 687,767 Spd. 6½ f

Transport . 687,767 Spd. 6½ f
 vanskeligt for Veiafdelings-
 chefen i ønskelig Grad at
 udøve, men ogsaa for at
 give Amtene Udgang til
 at erholde den teknisk kyn-
 dige Veiledning med Plan-
 læggelsen og den Control
 med Udførelsen af de for
 Communernes Midler ud-
 førendes Veiarbejder, som
 for disses Vedkommende i
 ikke mindre Grad end for
 de for Veifondets Regning
 udførendes Arbejder er nød-
 vendig.

2. At det for Plan-
 læggelsen og den specielle
 Udførelse af Communernes
 Veiarbejder bliver nødven-
 digt, at hvert Amt tilveie-
 bringer en til sin udeluk-
 kende Disposition staaende
 kyndig Assistance.

Med Hensyn til An-
 tallet af de ansættendes
 Districtsingenieurer, da sin-
 der Commissionen imod
 den før anførte Inddeling
 af Landet i 6 Ingenieur-
 districter Intet at erindre,
 men man antager dog af
 Hensyn til Muligheden af
 at en anden Ordning af
 disse senere maatte findes
 hensigtsmæssig, at Ansæt-
 telsen af Districtsingenieur-
 erne kun bør blive mid-
 lertidig.

Hvad den oeconomiske
 Side af Sagen angaaer,
 foreslaaer Commissionen en
 Districtsingenieurs Afson-
 ning i Betragtning af hans
 Forretningers Omfang og
 Bigtighed til 1,200 Spd.
 aarlig med 2 Spd. daglig
 i Diæt paa Reiser og
 Stydsgodtgjorelse som før
 Arbeidsbestyrere fastsat.

Med Hensyn til den
 af Stortinget til Regje-

Lateris . 687,767 Spd. 6½ f

Transport . 687,767 Spd. 6½ f
 ringen stillede Dpfordring
 bemærker sluttelig Commis-
 sionen, at naar efter Ud-
 trykkene i denne Dpfor-
 dring Districtsingenieurer-
 nes Virksomhed, hvad de
 for Statens Regning ud-
 førendes Arbejder angaaer,
 skulde indskrænktes ale-
 ne til Veiuundersøgelser,
 da vilde Diemedet med
 deres Ansættelse kun halvt
 opnaaes, idet, ifølge hvad
 foran er udviklet, den nær-
 mere og mere directe Control
 med selve Arbejdernes Udfo-
 relse maa ansees ligesaa
 vigtig som de Undersøgel-
 ser, der begrundede deres
 Planlæggelse.

Bigtigheden af at man
 gennem en tilstrækkeligere
 Control i Marken saavidt
 muligt sikkrer sig mod Feil-
 greb, som selv en dygtig
 Bestyrer kan være udsat for
 paa Grund af eensidig Dp-
 fattelse af de Forholde og
 Omstændigheder, der ved
 Veibygning komme i Be-
 tragting, har, som anty-
 det, længe været erkjendt,
 og man bør efter Departementets
 Formening ikke ud-
 sætte længer med at bøde
 paa Manglerne i denne
 Henseende ved det Bestaa-
 ende og erhverve en sikkrere
 Garanti for en økonomisk
 og i det Hele hensigtsmæs-
 sig Anvendelse af de beth-
 delige Midler, som aarlig
 anvendes, navnlig til Veie-
 nes Forbedring. Med Hen-
 syn til den foreslaaede For-
 anstaltningens Hensigtsmæs-
 sigheid lægger man megen
 Bægt paa de Mænds Ind-
 sigt og Erfaring, som have
 forenet sig om foranstaa-
 ende Erklæring, og finder

Lateris . 687,767 Spd. 6½ f

Transport . 687,767 Spd. 6½ f
 deres Formening om Sagens Ordning i det Henseende tilstrækkelig begrundet. Man kan sige, at Forholdet i de senere Aar paa en Maade selv har udviklet sig i samme Retning, forsaavidt man i Mangel af et tilstrækkeligt overordnet Controlpersonale har maattet overdrage enkelte øvede Ingenieurer ved Siden af de deres Bestyrelse umiddelbart undergivne Arbejder at føre Tilsyn med et større eller mindre Antal andre. Men uagtet disse Ingenieurer ikke have haft den Districts-Ingenieurernes tilsvarende Befatning med Amternes Veivæsen har det dog ialfald tildeels vist sig, at de væsselig have kunnet forene de to Stillinger som Bestyrere af et enkelt Anlæg, der kræver en nogenlunde stadig Nærværelse og som Tilsynsførende ved andre.

Man har Intet at bemærke ved Forslaget om, at Districts-Ingenieurerne kun ansættes som midlertidige, ligesom man antager, at Districternes Begrænsning rettest overlades til administrativ Forføining. Af Hensyn til, at Foranstaltningen endnu ikke er prøvet i Praxis, troer man det rettest, at der til en Begyndelse ikke ansættes flere end det mindste Antal, hvormed man antages nogenledes at kunne hjælpe sig, og hvorved man ogsaa kan være saameget sikkrere paa, at Valget kun vil træffe Personer, der have haft tilstrækkelig Leilighed til at godtgjøre sin Due-

Lateris . 687,767 Spd. 6½ f

Transport . 687,767 Spd. 6½ f
 lighed for en saadan Stillings.

So mindre Antallet og større Districterne blive, desmindre Tid kan naturligvis hver enkelt stille til Amternes Disposition. Da det imidlertid ikke er forudsat, at endog det fulde Antal af sex Districts-Ingenieurer skulde gjøre Amtsingenieurer eller techniske udnævnte Bejnspecteurer overflødige, idet Districts-Ingenieurernes Bistand væssentlig blot kunde blive controllerende, troer Departementet ikke at deri bør lægges nogen afgjørende Hindring mod, at man prøver sig frem med et mindre Antal, saalange man endnu savner nærmere Erfaring om, i hvilken Udstrækning Afgangen til deres Bistand vil blive benyttet fra Amternes Side. Overhoved gaaer Departementet ud fra, hvad der ogsaa synes at være Forudsætningen i den omtalte Anmodning til Regjeringen fra forrige Storting, at der ved denne Sags Ordning for Tiden kun kan tages et secundært Hensyn til Amternes Veivæsen, idet det her nærmest gjælder en hensigtsmæssigere Organisation af den Arbeidsvirksomhed, som drives for Statens Regning, efter hvilket Hensyn Foranstaltningens Omfang indtil Videre antages at burde bestemmes.

I Henhold til det Anførte vil Departementet for den følgende Budgettermin kun foreslaae 3 Districts-Ingenieurer anbragte, Som et foreløbigt Udkast til Di-

Lateris . 687,767 Spd. 6½ f

Transport . 687,767 Spd. 6½ f

strictsinddeling har man tænkt sig, at eet District kunde dannes af de to throndhjemfte Amter samt Nordland og Finmarken, eet af Romsdals, de bergenhufiste og Stavanger Amter og eet af Lister og Mandals, Nedens og Nohygdelagets, Bratsberg, Laurvigs samt Busseruds Amter. Den tiloversværende Deel af Christiania Stift tænker man sig for den første Overgangstid, indtil man efter nogen nærmere Erfaring for Institutionens Hensigtsmæssighed bestemmer sig til dennes fuldstændigere Udvikling, at kunne forblive under Veiasistentens umiddelbare Tilsyn. Forsaavidt det er forudsat, at Amterne selv maa forskaffe sig technisk Assistance ved Bestyrelsen af deres Veivæsen, bemærkes, at Trangen til saadanne Functionaire har vilst sig selv i Districter, hvor Veivæsenet er mindre udviklet og Sæcommunicationen optager en stor Deel ogsaa af den indre Færdsel, saasom Nordlands og søndre Bergenhufs Amter. Man veed ikke heller rettere end at man har fundet sig tilfreds med Ordningen i de flere Amter, hvor den er iværksat. I Busseruds Amt, hvor Amtingenieur har været ansat siden 1ste Januar 1860 har sidste Amtsformandskab besluttet indtil Videre, at bibeholde den bestaaende Ordning af Veivæsenets techniske Bestyrelse og at lade de hertil medgaaende Udgifter udrede heelt af Amtsveikassen, for-

Lateris . 687,767 Spd. 6½ f

Transport . 687,767 Spd. 6½ f

saavidt ikke Bidrag erhvoldes af Veifondet, hvortil er ansøgt om at fornøden Bevilgning maa begjæres. Departementet skulde saameget mere, hvis Forslaget om controllerende Districtsingenieurer tages til Følge, ansee det onskeligt, om der fremdeles for nogen Tid havdes Udgang til af Veifondet at yde Amtscommunerne Bidrag til Erhvervelse eller Bibeholdelse af Amtsingenieurer, for derved at støtte Institutionen og bringe den i Gang i videre Udstrækning end den nu er, men efter sidste Storthings Beslutning med Hensyn til Sagen, som antages bygget blandt Mere paa den Betragtning, at Amts-Ingenieurer, hvor de fandtes fornødne, heelt burde lønnes af Districtet, er det formeentlig ikke at vente, at nogen Henvendelse i denne Retning vil lede til forønsket Resultat.

Departementet har sluttelig at henlede Opmærksomheden paa, at den forstærkede Ingenieurcommissions vedlagte Betænkning har et ikke underskrevet Tillæg, hvoraf erfares at fire Medlemmer ansee det hensigtsmæssigt, at Benævnelsen „Districts-Ingenieurer“ ombyttes med „Veidirecteurer,“ for hvilken Mening Grunde anføres. Heraf maatte — som udforligere paaviist i en senere, ligeledes vedlagt Fremstilling i Sagen fra Major Bergh — formeentlig consequent følge, at Departementets Veiasistent under den nuværende Orga-

Lateris . 687,767 Spd. 6½ f

Transport . 687,767 Spd. 6½ β
 nification af Arbeidsbestyrelsen maatte hedde *Oberveidirecteur* eller noget Lignende. Idet man henviser til de paaberaabte Documenter, skal Departementet kun bemærke, at man med Commissionens Pluralitet og Brigaden er enig i, at at Titelen *Veidirecteur* maa ansees adæquat for *Veiasistenten*, saalænge man for de tilsvarende Stillinger i Canal- og Havnevesenet har *Benævnelserne Canal- og Havnedirecteur*. Medens man derfor ikke finder sig foranlediget til at foreslaae nogen Forandring i Navnet *Districts-Ingenieur*, maa det formeentlig erkjendes, at *Benævnelsen Veiasistent* under de indtraadte Forandringer i Forholdene ikke længer rigtig betegner Stillingen, og at den derfor maastee rettest ombyttes med „*Veidirecteur*“. Departementet gaaer derfor ud fra, at saa her- efter bør forholde.

Departementet vil i Genhold til det Anførte foreslaae opført det Fornødne til Afsløning i næste Budgettermin for 3 *Districts-Ingenieur*, hvis *Functionskreds* i Tilfælde antages at burde bestemmes af Departementet. Man finder *Ingenieur-Brigadens* Forslag med Hensyn til den faste Afsløning passende, og vil efter samme udkræves dertil 3,600 Spd. aarlig eller tilsammen for 3 Aar . . . 10,800 — „ „
 og til *Diætgodtgjærelse*,
 Lateris . 698,567 Spd. 6½ β

Transport . 698,567 Spd. 6½ β
 hvilken man troer at burde foreslaae nedfat til 1 Spd. 72 β, eller den samme, som *Corpschefer* oppebære, beregnet for 250 *Reisedage* til hver, 1,200 Spd. aarlig eller tilsammen for 3 Aar 3,600 — „ „
 Saaledes udkommer i

det Hele 702,167 Spd. 6½ β
 eller med et rundt Tal 702,000 Spd., som Departementet vil andrage om maa søges bevilgede forstude af *Statskassen* til *Veivæsenet* for Budgetterminen fra 1ste April 1863 til 1ste April 1866 med 234,000 Spd. aarlig mod *Refusion* for de ⅔ Dele eller 187,200 Spd. ved Udligning paa *Rigets Matrikelskyld* med *Undtagelse* af det egentlige *Finmarken* — hvilket, da *Matrikelskylden* er omtrent 240,000 *Skylddaler*, vil udgjøre nærved 94 β paa hver *Daler*, — og for ⅓ Deel eller 46,800 Spd. ved Udligning paa *Kjøb- og Ladestederne* efter det Forhold mellem disse indbyrdes, som vedlagte *Label* udviser. Denne *Label* er affattet efter de samme *Principer*, som tidligere ere befulgte, kun at der i *Overeensstemmelse* med foregaaende *Storthing's Beslutninger* er gjort et *Afdrag* af 0,75 *Procent* i det *Forholdstal*, der egentlig skulde falde paa *Kongsberg*, nemlig 1,67, og at *Forholdstallet* for *Svelvig* 0,55 er nedfat til omtrent det Halve i *Lighed* med hvad der ved naadigst *Proposition* af 10de *September* sidstleden er foreslaaet for dette *Steds* *Bedkommende* med Hensyn til dets *Bidrag* for en *Deel* af indeværende *Budgettermin*. Disse *Afdrag* ere som tidligere *Afdraget* for *Kongsberg* fordeelte lige paa *Bjerne* *Christiania*, *Drammen*, *Arendal*, *Stavanger* og *Bergen*.

Efter sidste *Storthing's Anmodning* vedlægges underdanigst en *Afskrift* af det gjældende *Lønningsregulativ* for de i *Veivæsenets* *Tjeneste* ansatte *Ingenieur*.

I Genhold til det Foransførte, der af *Statsraadet's* øvrige *Medlemmer* i det *Væsentlige* tiltrædes,

indstilles underdanigst:

At det naadigst maa behage *Deres* *Majestæt* at bifalde og med høieste *Underskrift* at forsyne vedlagte *Udkast* til naadigst *Proposition* til det nu forsamlede *Storthing* angaaende *Bevilgning* til *Veivæsenet* for *Budgetterminen* fra 1ste April 1863 til 1ste April 1866.

Hans Kongelige Majestæts naadigste Proposition til Norges Riges Storting angaaende Bevilgning til Veivæsenet for Budgetterminen fra 1ste April 1863 til 1ste April 1866.

Vi Carl, af Guds Naade Konge til Norge og Sverige, de Gothers og Venders, gjøre vitterligt:

Ved at lade følge Gjenpart af den Norske Regjerings underdanigste Indstilling i Sagen med tilhørende Bilage skulde Hans Majestæt indbyde Norges Riges Storting til at fatte følgende Beslutninger:

A. I Henhold til Lov om Veivæsenet af 15de September 1851 dens § 4, 3die Passus, samt §§ 5 og 76 bevilges udbetalt af Statskassen til Fremme af Veivæsenet for Budgetterminen fra 1ste April 1863 til 1ste April 1866 ialt 702,000 Spd. eller 234,000 Spd. aarlig mod Refusion, forsaavidt angaaer de $\frac{2}{3}$ Dele af Beløbet eller 187,200 Spd., ved Udligning paa Rigets Matrikelskyld med Undtagelse af det egentlige Finmarken, og forsaavidt angaaer $\frac{1}{3}$ Deel eller 46,800 Spd., ved Udligning paa Kjøb- og Ladestederne udenfor det egentlige Finmarken efter det indbyrdes Forhold mellem disse, som højsfølgende Tabel udviser. Af bemeldte Beløb afholdes Udgifterne ved Vedligeholdelsen af de Veistrækninger, som det efter gjældende Bestemmelser paaligger det almindelige Veifond at bekoste vedligeholdte, ved Undersøgelser om nye Veie og Broarbejder, Udarbejdelse af Forslag for saadanne og andre tilfældige Udgifter, samt ved Afsløning af 3 Districtsingenieurer for Veivæsenet, hvorhos Beløbet iøvrigt, med Tillæg af de fra vedkommende Districter indkommende Bidrag, bliver at anvende, foruden til Fuldførelse af de i indeværende Budgettermin paabegyndte Arbejder, hvortil af forrige Storting bevilgedes Midler, samt til Gjenopførelse af Broen over Damsfos i Skien efter den herom af det nu forsamlede Storting allerede fattede Beslutning, til følgende andre Arbejder:

1. Veianlæg fra Borge Bro til Kjeldshuus i Lesje Præstegjeld i Christians Amt.
2. Dmlægning af Veien mellem Tveten og Frydenlund i Bufferuds Amt.
3. Dmlægning af Veien fra Mandal til Vigelands Bro i Lister og Mandals Amt.
4. Opførelse af Bro over Drkla-Elv ved

Stoggaberget samt Veianlæg fra Torve til Fandrem.

5. Dmlægning af Veien gennem Langstenen i nordre Thronhjems Amt, forsaavidt ethvert af disse Arbejder angaaer, paa de Betingelser med Hensyn til Districternes Bidrag, som af forrige Storting ere bestemte.
6. Veianlæg over Maurstadeidet og Sandvigseidet i nordre Bergenshuus og Romsdals Amter under Betingelse af, at Districterne, foruden Udgifterne til Grund og Gjerdehold overtage at udrede til førstnævnte en Femtedeel og til sidstnævnte Halvdelen af de iøvrigt anslaaede Omkostninger samt af hvad der muligens yderligere maatte medgaae.
7. Veianlæg mellem Lalums Bro og Grona-Elv i Baage Præstegjeld i Gudbrandsdalen under Betingelse af, at Districterne bidrage Halvdelen af de medgaaende Omkostninger.
8. Fuldførelse af Dmlægningen mellem Bovermoen i Christians Amt og Gjerde i Romsdals Amt samt Udbedring af Veien mellem Gjerde og Fladmærk i sidstnævnte Amt, under Betingelse af, at Districterne bidrage en Femtedeel af de anslaaede Omkostninger og af hvad der muligens yderligere maatte medgaae.
9. Fortsættelse af Veianlægget fra Oddesvandet i Hardanger til Hørradalen i Røldal, under Betingelse af, at Erstatningen for Grund og Gjerdehold overtages af Districtet.
10. Fortsættelse af Veianlæggene langs Stordals- og Ranseløvsene i nordre Thronhjems Amt, under Betingelse af, at Districterne bidrage en Trediedeel af de anslaaede Omkostninger og af hvad der muligens yderligere maatte medgaae, paa den Maade, at Udgifterne til Grund og Gjerdehold overtages af Districterne og gaae til Afdrag i Bidraget med det forsamme beregnede Beløb.
11. Anlæg af Hovedvei fra Moss til Baaler

- Kirke, under Betingelse af, at Districterne bidrage en Trediedeel af Omkostningerne paa den under No. 10 anførte Maade.
12. Anlæg af Hovedvei fra søndre Ende af Indsøen Faren i Grans Præstegjeld, Christians Amt, til Bigen ved Randsfjorden, under Betingelse af, at Districterne bidrage en Trediedeel af Omkostningerne paa den under No. 10 anførte Maade.
 13. Partielle Omlægninger af Veien mellem Dnæs og Hølgerasten i Lands Præstegjeld, Christians Amt, under Betingelse af, at Districterne bidrage en Fjerdedeel af Omkostningerne paa den under No. 10 anførte Maade.
 14. Omlægning af Veien mellem Tonsbaffen og Gottenborg i nordre Mordals Præstegjeld, Christians Amt, under Betingelse af, at Districterne bidrage en Fjerdedeel af Omkostningerne paa den under No. 10 anførte Maade.
 15. Paabegyndelse af Hovedveisanlæg mellem Brunlaug i Faabergs og Seielstad Bro i Gausdals Præstegjeld, Christians Amt, under Betingelse af, at Districterne bidrage Halvdelen af de medgaaende Omkostninger.
 16. Omlægning af Hovedveien gennem Gudbrandsdalen fra Forrefetten i søndre Fron Præstegjeld til Dien i nordre Fron, under Betingelse af, at Districterne bidrage en Fjerdedeel af Omkostningerne paa den under No. 10 anførte Maade.
 17. Omlægning af den samme Hovedvei mellem Kringle og Smedsstuen i Sels Sogn, under Betingelse af, at Districterne overtage Udgifterne til Erstatning for Grund og Gjerdehold.
 18. Omlægning i samme Hovedvei af Bafkerne ved Lid under Dovre, under samme Betingelse som for næstforegaaende Arbeide.
 19. Omlægning af Veien over Jerkindhøiden paa Dovre.
 20. Gjenopførelse af Bro over Veina-Elven i Honesos, under Betingelse af, at Districterne hertil bidrage 3,650 Spd.
 21. Omlægninger i den nedre Deel af Hovedveien gennem Hallingdal, under Betingelse af, at Districterne hertil bidrage en Fjerdedeel af Omkostningerne paa den under No. 10 anførte Maade.
 22. Paabegyndelse af Hovedveianlæg mellem Holmestrand og Gaarden Luft i Sandøvers Præstegjeld, under Betingelse af, at vedkommende Landdistricter overtage Erstatningen for Grund og Gjerdehold samt bidrage en Femtedeel af den øvrige Overslagssum og af hvad der muligens udenfor samme maatte medgaae, samt at Holmestrand By til Anlægget bidrager 2,000 Spd.
 23. Omlægninger i Hovedveien fra Sundbro i Silgjords til Hjerfstrand i Hjertdals Præstegjeld, Bratsbergs Amt, under Betingelse af, at Districterne bidrage to Femtedele af de anslaaede Omkostninger.
 24. Omlægning af Hovedveien mellem Uroa og Ddegaarden i Sandøkedals Sogn, Bratsbergs Amt, under Betingelse af, at Districterne bidrage en Fjerdedeel af Omkostningerne paa den under No. 10 anførte Maade.
 25. Omlægninger i Hovedveien mellem Home og Rodshammer i Søndeleds Sogn i Nednæs, forjaavidt saadanne kunne iværksattes ved Bepaavelser fra Veianlæggene mellem Østerholt og Home samt fra Rodshammer til Østerrisør, og under Betingelse af, at Districterne overtage Erstatningen for Grund og Gjerdehold til Arbeiderne.
 26. Omlægning af Hovedveien fra Fiane til Sandvædet i Hølt Præstegjeld i Nednæs, under Betingelse af, at vedkommende Landdistricter overtage Erstatningen for Grund og Gjerdehold samt bidrage en Femtedeel af den øvrige Overslagssum og af hvad der muligens udenfor samme maatte medgaae, samt at Tvedestrands Commune til Arbeidet udræder 1,000 Spd.
 27. Anlæg af Hovedvei fra Helleland til Birkrim og Udbedring af Veien langs Svelevand i Hellelands Præstegjeld, Stavanger Amt, under Betingelse af, at Districterne bidrage en Trediedeel af Omkostningerne paa den under No. 10 anførte Maade.
 28. Omlægning af Veien mellem Nygaard og Elleflet i Skjolds Præstegjeld, Stavanger Amt, under Betingelse af, at

Districterne overtage Grunderstatning samt Gruusshøring til Anlægget og desuden bidrage en Femtedeel af de øvrige Omkostninger.

29. Beianlæg fra Ladestedet Høngesund i nordlig Retning gennem Torvestads, Sveens og Stordøens Præstegjælde, under Betingelse af, at Districterne overtage Grunderstatningen og desuden bidrage en Fjerdedeel af den øvrige Overslagssum og af det Beløb, hvormed den muligens maatte overskrives.
30. Beianlæg langs Gravens-Vand i Ulvigs Præstegjæld i søndre Bergenhuus Amt, under Betingelse af, at Districterne bidrage en Fjerdedeel af Omkostningerne paa den under No. 10 anførte Maade.
31. Dmlægning af Hovedveien fra Husum til Stene Bro i Lørdals Præstegjæld, nordre Bergenhuus Amt, under Betingelse af, at Districtet bidrager en Fjerdedeel af Overslagssummen og af det muligens yderligere Medgaaende.
32. Dmlægning af Veien mellem Gistinger Bæk og Drivstuflevene i Dydals Præstegjæld, søndre Throndhjems Amt, under Betingelse af, at Districterne bidrage

en Femtedeel af Omkostningerne paa den under No. 10 anførte Maade.

33. Beianlæg fra Forve til Hjel og fra Karlidvold til Skjodsklistet i Orkedals Præstegjæld, søndre Throndhjems Amt, under Betingelse af, at Districterne bidrage en Trediedeel af Omkostningerne paa den under No. 10 anførte Maade.
 34. Dmlægning af Veien fra Gaarden østre Næs i Verdalsens Præstegjæld, nordre Throndhjems Amt, til Levanger og Verdalsoren, under Betingelse af, at Districterne overtage Erstatningen for Grund og Gjerdehold.
 35. Veiarbejder i Nordlands Amt, hvor samme efter nærmere Undersøgelser maatte findes hensigtsmæssigt, under Betingelse af, at Districterne bidrage en Fjerdedeel af Omkostningerne paa den under No. 10 anførte Maade.
- B. I Genhold til Lov om Veivæsenet af 15de September 1851 dens § 4, 1ste Paragraph, bevilges til endelig Udgift for Statskassen et Beløb af 29,290 Spd. eller 9,763 Spd. 40 ø aarlig i Budgetterminen til Dmlægning af Hovedveien fra Gaarden østre Næs til Carljohansklev i Verdalen.

Hans Kongelige Majestæt forbliver Norges Niges Storting med al Kongelig Naade og Yndest velbevaagen.

Givet paa Stockholms Slot den 10de Januar 1863.

Under Vor Haand og Rigets Segl:

C a r l.

(L. S.)

G. Sibbern.

Stjelderup.

Label,

der udbiiser, i hvilket Forhold nedennævnte Kjøb- og Ladesteder have at udrede Bidrag til de Udgifter ved Veivæsenet, som skulle refunderes Statskassen ved Udligning.

Stedets Navn.	Efter Brandfor- sikringssummen.	Efter Folke- mængden.	Efter Indførsels- tollden.	Middeltallet af alle tre Maale- støffe.	Bidragets Beløb, forudsat at Kjøb- og Ladestedernes samlede Bidrag udgjør 46,800 Spd.
Frederikshald	3,43	3,46	5,60	4,16	1,943 Spd.
Sarpsborg	0,89	0,98	0,34	0,74	346 —
Fredriksstad	1,47	1,76	0,51	1,25	584 —
Moss	1,84	2,05	0,71	1,53	715 —
Soen	0,10	0,23	0,08	0,14	65 —
Hølen	0,12	0,17	0,06	0,12	56 —
Drobak	0,46	0,83	0,12	0,47	220 —
Christiania	32,58	20,83	34,00	29,34	13,705 —
Kongsvinger	0,38	0,24	0,39	0,34	159 —
Samar	0,88	0,52	0,84	0,75	350 —
Gjøvik	0,19	—	—	0,19	89 —
Lillehammer	0,60	0,63	1,03	0,75	350 —
Hønefoss	0,29	0,42	0,29	0,33	154 —
Drammen	5,91	5,01	3,44	4,99	2,331 —
Kongsberg	1,25	2,23	1,53	0,92	430 —
Evelvig	0,41	0,74	0,51	0,30	140 —
Holmestrand	0,65	0,93	0,37	0,65	304 —
Horten	1,09	2,28	0,23	1,20	560 —
Nasgaardstrand	0,13	0,24	0,03	0,13	61 —
Tønsberg	1,51	1,45	1,18	1,38	645 —
Sandefjord	0,64	0,59	0,14	0,46	215 —
Laurvig	1,96	2,50	2,81	2,42	1,130 —
Porøsgrund	1,02	1,23	0,60	0,96	444 —
Skien	2,25	2,03	1,60	1,96	916 —
Brevig	0,40	0,91	0,23	0,51	238 —
Statshelle	0,10	0,23	0,06	0,13	61 —
Langesund	0,22	0,38	0,11	0,24	112 —
Kragerø	0,71	1,55	0,71	0,99	462 —
Østerrisør	0,16	1,12	0,59	0,62	290 —
Tvedestrand	0,29	0,36	0,39	0,35	163 —
Arendal	1,78	1,39	2,02	1,93	902 —
Grimstad	0,46	0,57	0,37	0,47	220 —
Lillesand	0,32	0,37	0,26	0,32	149 —
Christianssand	2,91	4,81	3,36	3,69	1,724 —
Mandal	0,72	1,37	0,76	0,95	444 —
Farsund	0,37	0,59	0,46	0,47	220 —
Flekkefjord	0,47	0,78	0,48	0,58	271 —
Soggedal	0,04	0,20	0,02	0,09	42 —
Egersund	0,49	0,83	0,20	0,51	238 —
Sandnæs	0,06	—	—	0,06	28 —
Stavanger	3,49	5,91	4,86	4,95	2,312 —
Studsneshavn	0,11	0,39	0,05	0,18	84 —
Haugesund	0,36	0,54	0,23	0,38	177 —
Bergen	12,18	12,37	14,71	13,29	6,208 —
Malesund	1,25	0,94	0,76	0,98	458 —
Molde	0,69	0,73	0,34	0,59	276 —
Christiansund	1,85	2,17	1,59	1,87	873 —
Thronhjelm	8,13	7,51	9,46	8,37	3,910 —
Levanger	0,35	0,41	0,14	0,30	140 —
Ramsø	0,18	0,30	0,04	0,17	79 —
Steenfjer	0,25	0,32	0,11	0,23	107 —
Bodo	0,12	0,11	0,09	0,11	51 —
Tromsø	1,49	1,49	1,19	1,39	649 —